

İÇİNDEKİLER

BU SAYIDA

MAKALE

**AB’de Devlet Yardımlarının Kontrolü:
De minimis Kuralının Uygulanması ve
KOBİ Grup Muafiyet Tüzüğü’nün Değerlendirilmesi**
Abdulgani GÜNGÖRDÜ

ULUSLARARASI GELİŞMELER

REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ
(01.07.2006-30.09.2006)

SEÇİLMİŞ KURUL KARARLARI

	<u>Karar Tarihi</u>	<u>Karar No</u>
PLUTON	13.07.2006	06-51/659-186
TECK COMINCO	20.07.2006	06-53/695-200
İTHAL KÖMÜR	25.07.2006	06-55/712-202
SÜT SORUŞTURMASI	26.07.2006	06-56/714-204

KESİNLEŞMİŞ DANIŞTAY KARARLARI LİSTESİ
(01.07.2006-30.09.2006)

SEÇİLMİŞ DANIŞTAY KARARLARI	<u>Esas No</u>	<u>Karar No</u>
	2005/128	2006/1411
	2005/1715	2006/1400
	2005/7181	2006/1236
	2005/7697	2006/1235

DUYURU

BU SAYIDA...

Rekabet Dergisi'nin yirmi yedinci sayısını sunuyoruz.

Bu sayıda Rekabet Uzmanı Abdulgani GÜNGÖRDÜ tarafından kaleme alınan "*AB'DE DEVLET YARDIMLARININ KONTROLÜ: De minimis Kuralının Uygulanması ve KOBİ Grup Muafiyet Tüzüğü'nün Değerlendirilmesi*" başlıklı incelemeye yer veriyoruz. Bu çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, devlet yardımlarına genel bir bakış çerçevesinde neden yardım yapıldığı ve devlet yardımlarının neden kontrol edildiği sorularına cevap aranmaktadır. Bir yardım tedbirinin devlet yardımı olup olmadığının ne şekilde tespit edildiği ve hangi tedbirlerin devlet yardımı olarak kabul edildiği; ayrıca Avrupa Komisyonu'nun devlet yardımları ile ilgili görev ve yetkileri de aynı bölümde incelenmektedir. Çalışmanın ikinci bölümünde, devlet yardımları ve rekabetin bozulması sorunu, bu çerçevede pazarda rekabetin nasıl bozulduğu araştırılmaktadır. Makalenin devamında *de minimis* kuralının devlet yardımlarına uygulanması ve 70/2001 sayılı KOBİ Grup Muafiyet Tüzüğü analiz edilmektedir.

"Uluslararası Gelişmeler" bölümünde, bir dizi güncel konuda özet bilgiler sunuyoruz.

Bu sayımızda ayrıca "Kararlar" bölümünde, 01.07.2006 - 30.09.2006 tarihleri arasında Rekabet Kurulu tarafından verilmiş olan nihai kararların tamamının özetleri yer alıyor. Rekabet Kurumu'nun işlev ve görevlerinin tanıtılması açısından ilgi çekeceğini düşündüğümüz bazı kararlar hakkında daha ayrıntılı bilgiyi "Seçilmiş Kararlar" bölümünde sunuyoruz.

Bu sayımızda yine çeşitli Danıştay kararlarına da yer vermekteyiz.

Dergimizin bu sayısının da konunun ilgilileri tarafından dikkatle inceleneceğine ve ilgililer için önemli bir kaynak teşkil edeceğine inanıyoruz.

Saygılarımızla...

**AB'DE DEVLET YARDIMLARININ KONTROLÜ:
De minimis Kuralının Uygulanması ve
KOBİ Grup Muafiyet Tüzüğü'nün Değerlendirilmesi¹**

Abdulgani GÜNGÖRDÜ²

1. GİRİŞ

Avrupa Birliği'ne (AB) üye olan devletlerin tümü, kendi ülke sanayilerine mali destekte bulunmaktadır. "Devlet yardımı" belirli teşebbüslere avantaj sağlayan ve pazarda rekabetin bozulmasına yol açan, bir mali ya da aynı destek çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır.

AT Kurucu Antlaşması (Antlaşma), üye devletlerin AB'deki rekabeti ve ticareti bozucu nitelikte devlet yardımı vermesini yasaklamaktadır.³ Buna bağlı olarak, Antlaşma'nın 87-89'uncu maddeleri bir yardımın ortak pazarla uyumlu olup olmadığını değerlendirme konusunda Avrupa Birliği Komisyonu'na (Komisyon) geniş yetkiler vermektedir. Bu çerçevede "devlet yardımı hukuku ve

¹ Bu çalışma, "University of Essex, LL.M. in EC Law" programına sunulan ve 18.12.2006 tarihinde kabul edilen "THE CONTROL OF STATE AIDS IN THE EU: The Application of the de minimis Rule and the Analysis of the Block Exemption Regulation for Small and Medium-Sized Enterprises" konulu yüksek lisans tezinden derlenmiştir.

² Rekabet Uzmanı. Bu çalışmadaki görüşler yazara ait olup, Rekabet Kurumu'nu bağlayıcı değildir. Çalışma için esas alınan yüksek lisans tezinin hazırlanma aşamasındaki görüş ve eleştirileri nedeniyle tez danışmanı Sn. Prof. Steven ANDERMAN'a; çalışmayı öngördüğüm sürede yetiştiremememi hoşgörü ile karşılayan ve desteğini esirgemeyen Rekabet Kurumu Başkan Yardımcısı Sn. İsmail Hakkı KARAKELLE'ye, ayrıca katkılarından dolayı meslektaşlarım Sn. Murat ÇETİNKAYA, Sn. M. Akif KAYAR, Sn. Ferhat TOPKAYA, Sn. H. Suat ÖLMEZ ile ismini bilmediğim sayın hakeme teşekkür ederim. Görüş ve eleştirileriniz için: agungordu@rekabet.gov.tr

³ "Havayolu işletmelerine yapılan yardımlarla ilgili tartışmalara rağmen, ABD'de 'yardım rejimi' anlamında herhangi bir uygulama olmadığından, ABD ile gerçek bir karşılaştırma yapılamaz." Jacobs, AG., Introduction, *The Law of State Aid in the European Union*, edited by Biondi, A., Eeckhout, P. and Flynn, J., Oxford University Press, 2004, s. xiii; Ayrıca bkz. Hellerstein, W., State Aid Control in the American Federal System, *European Competition Law Annual 1999: Selected Issues in the Field of State Aids*, edited by Ehlermann, C.D., and Everson, M., Hart Publishing, 2001, s. 577.

politikası” AB’nin “iyi işleyen bir iç pazar” oluşturma hedefinde gittikçe artan ve merkezi hale gelen bir role sahip olmaktadır.⁴

Bir rekabet politikası aracı olarak “devlet yardımı”nın konumu çok açık değildir. Bu noktada, özellikle pazarda “rekabetin bozulduğunun” tespit edilmesi karmaşık bir konu olabilmektedir. Devlet yardımlarında *de minimis* kuralının uygulanması daha çok rekabetin bozulması ile ilgilidir. Bu çalışmada ayrıca, “rekabetin bozulması sorunu” incelenmekte ve *de minimis* kuralının ve KOBİ Grup Muafiyet Tüzüğü’nün (Tüzük) öngörülen amaçlarını gerçekleştirip gerçekleştirmediikleri cevaplandırılmaya çalışılmaktadır. Bu çerçevede, çalışmada öncelikle “tanımlar”, “Antlaşma hükümleri”, “hangi tedbirlerin” devlet yardımı oluşturduğu ve “Komisyon’un devlet yardımlarıyla ilgili yetkileri”ne değinilecektir. Daha sonraki bölümlerde ise “rekabetin bozulması sorunu”, “*de minimis* kuralı” ve “Tüzükün uygulaması” değerlendirilecektir.

2. DEVLET YARDIMLARINA GENEL BİR BAKIŞ

2.1. Neden Yardım Yapılır?

Devlet yardımları konusunu ele alırken sorulması gereken ilk soru niçin yardım yapıldığıdır. Yardım, genel olarak bir teşebbüsün yeniden yapılandırılması, zor durumdaki teşebbüsün kurtarılması, işlem maliyetlerine yardımcı olunması veya devletin bölgesel ya da sektörel sorunlarla mücadele etmesi amacıyla verilebilmektedir.⁶ Bir ekonomi ve sanayi politikası olarak devlet yardımı bir teşebbüse eğitim, araştırma-geliştirme ya da bütçe açığını azaltma amaçları gibi değişik sebeplerle verilebilmekte,⁷ bir bölgenin kalkınması ya da yüksek işsizlikle mücadelede de gerekli olabilmektedir.⁸

Komisyon, devlet yardımlarının birincil hedefinin, çeşitli sektörlerdeki ekonomik sorunların çözülmesi; ulusal, bölgesel ya da Topluluk hedeflerinin desteklenmesi ya da Avrupa Ekonomilerinde meydana gelen yapısal değişiklikler nedeniyle oluşabilen potansiyel sosyal maliyetlerin azaltılması olduğunu belirtmektedir.⁹ Bu noktada vurgulanması gereken, pazar başarısızlığı ya da iflas halinde olmanın, sanayilere kamu desteği sağlamak için gerekli, fakat

⁴ Biondi, A. ve Eeckhout, P., State Aid and Obstacles to Trade, *The Law of State Aid in the European Union*, edited by Biondi, A., Eeckhout, P. and Flynn, J., Oxford University Press, 2000, s. 103 (bu çalışmada ‘Biondi ve Eeckhout’ olarak atıf yapılmaktadır.).

⁵ Bu çalışmada “measure” kavramının karşılığı olarak “tedbir” sözcüğünün kullanılması tercih edilmiştir.

⁶ Craig, P., ve Burca, G. De., *EU Law Text, Cases, and Materials*, Oxford University Press, 2003, s. 1138 (bu çalışmada ‘Craig ve Burca’ olarak atıf yapılmaktadır.).

⁷ Quigley, C. ve Collins, A. M., *EC State Aid Law and Policy*, Hart Publishing, 2004, s. 97-103 (bu çalışmada ‘Quigley ve Collins’ olarak atıf yapılmaktadır.).

⁸ Steiner ve Woods, *Textbook on EC Law*, Oxford University Press, 2003, s. 280 (Bu çalışmada ‘Steiner ve Woods’ olarak atıf yapılmaktadır.).

⁹ Ninth Survey on State Aid in the European Union, COM (2001) 403, para. 22.

REKABET Dergisi

yeterli olmayan bir şart olduğudur. Pazar başarısızlıklarına doğrudan müdahale “birinci en iyi politika” olmaktadır. Bununla birlikte doğrudan önlemler uygulanabilir nitelikte olmadığında, devlet yardımları, “ikinci en iyi” seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.¹⁰

“Devlet yardımlarının neden kontrol edildiği” ise cevaplanması gereken bir diğer sorudur. Devlet yardımlarına ilişkin düzenleyici kuralların temel amacının, pazardaki rekabet seviyesini yükseltmek ve üye devletlerin ulusal sanayilerini sübvansane etmesi sonucu, ulusal olmayan sanayilere karşı oluşan rekabet dezavantajına yol açmasını ya da zarar vermesini önlemek olduğu görülmektedir.¹¹ Devlet tarafından teşebbüslere yardım verilmesinin Topluluk çıkarlarına bir tehdit arz ettiği söylenebilir. Bu kapsamda “devlet yardımlarının kontrolünün”, verilen bir yardımın, alıcının¹² rakiplerine karşı nasıl potansiyel bir olumsuz etki getirdiği ile ilgilendiği; rekabet politikasının diğer alanlarında olduğu gibi, burada da nihai amacın rakiplerin değil, rekabetin korunması olduğu göz önünde tutulmalıdır.¹³

Devlet yardımları çeşitli şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Yatay çeşitleri olarak bölgesel yardım, çevreye ilişkin yardım, araştırma ve geliştirme yardımı; dikey çeşitleri olarak ise sektörel, tekstil ya da gemi yapımı gibi örnekler karşımıza çıkmaktadır.

2.2. Hukuki Düzenlemeler

Yukarıda yer verildiği gibi Antlaşma'nın 87'nci maddesi üye devletlerin rekabeti ve ticareti bozucu nitelikte devlet yardımı vermesini yasaklamaktadır. Söz konusu madde üç bölümden oluşmaktadır. Maddenin 1'inci paragrafı genel olarak ortak pazar ile uyumsuz olan devlet yardımlarını ortaya koymaktadır. 87'nci maddenin temel bir testi emrettiği görülmektedir. Bu madde, 86'ncı madde anlamında kamu teşebbüslerine ve özel firmalara verilen yardımları kapsamaktadır. 87(1)'in uygulanmasının ön koşulu belirli teşebbüslerin ya da belirli malların kayırılmasıdır.¹⁴ Üye devletlerarası ticareti etkileyerek rekabeti bozan ya da bozma tehdidi yaratan yardımdan söz edebilmek için iki şartın gerekli olduğu söylenebilir: Birincisi, yardım ile buna kaynaklık teşkil eden

¹⁰ Nicholaides, P., ve Bilal, S., State Aid Rules: Do They Promote Efficiency? *Understanding State Aid Policy in European Community*, edited by Bilal, S., and Nicholaides, P., Kluwer Law International, 1999, s. 30.

¹¹ Rodger, B.J., “State Aid: A Fully Level Playing Field”, (1999) 20(5) *ECLR*, s. 251.

¹² Bu çalışmada devlet yardımından faydalanan kişi ya da kuruluş “alıcı” (recipient) kavramı ile ifade edilmektedir.

¹³ Ahlborn, C., ve Berg, C., Can State Aid Control Learn from Antitrust? The Need for a Greater Role for Competition Analysis under the State Aid Rules, *The Law of State Aid in the European Union*, edited by Biondi, A., Eeckhout, P. and Flynn, J., Oxford University Press, 2004, s. 50 (bu çalışmada ‘Ahlborn ve Berg’ olarak atıf yapılmaktadır.).

¹⁴ Craig ve Burca, *a.g.e.*, s. 1141-1146.

devlet arasında bir bağlantı bulunmalıdır. İkinci olarak alıcılar sadece belirli teşebbüs ya da sektörlerle sınırlandırılmış olmalı ve alıcılara avantaj sağlanmalıdır.¹⁵

2.3. Devlet Yardımı Kavramı

Antlaşma'da "devlet yardımı" kavramının herhangi bir tanımının olmadığı, ancak Komisyon ve Avrupa mahkemelerince geniş bir şekilde yorumlandığı görülmektedir. Devlet yardımı, devlet kaynaklarından doğrudan ya da dolaylı olarak yarar sağlamayı kapsamaktadır. Komisyon'un Rekabet Politikasına İlişkin Raporlarında, bir yardım tedbirinin devlet yardımı olup olmadığının tespitine ilişkin teste, toplam dört unsurun varlığının gösterilmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu unsurlar aşağıdaki şekildedir:¹⁶

- (a) Yardım tedbiri genelden çok, özel nitelikte olmalıdır;
- (b) Yardım tedbiri teşebbüse yarar sağlamalıdır;
- (c) Yardım devlet kaynaklarından gelmelidir;
- (d) Sağlanan yarar rekabeti bozmalı ve üye devletlerarası ticarete etkisi olmalıdır.

Avrupa Topluğu Adalet Divanı (ATAD) devlet yardımını, "dışarıdan yardım olmaksızın başarılabilen ve belirli hedefleri elde etmeye yarayan bir tedbir" olarak tanımlamaktadır. Bu kapsamda yardım kavramı sübvansiyondan daha geniş bir anlamı ifade etmektedir.

Baudenbacher yardımın kendine özgü olan dört unsurunu ortaya koymaktadır¹⁷:

- (a) Tercihli etki,
- (b) Tek taraflı yarar,
- (c) İsteğe bağlı tahsisat,
- (d) Hukuki şeklin gerekmemesi

Bu noktada, yapılan yardım, "verginin azaltılması" örneğinde olduğu gibi devlete mali bir yük getirmelidir. Bu kapsamda devlet kaynaklarından alıcıya transferin derhal yapılması ise gerekli değildir.¹⁸

Verilen her yardımın otomatik olarak Antlaşma'ya aykırı olduğu kabul edilmemektedir. Antlaşma'da "pazarla uyumlu olan devlet yardımları" kategorisi bulunmaktadır. 87(2)'nci madde bu kapsamda üç çeşit yardım saymaktadır. 87(2)'de yer alan yardımlar 87(1)'in getirdiği sınırlamadan

¹⁵ Ross, M., "State Aids: Maturing into a Constitutional Problem", (1995), *YBEL*, 15, s. 82.

¹⁶ Steiner ve Woods, *a.g.e.*, s. 285.

¹⁷ Baudenbacher, C., *A Brief Guide to European State Aid Law*, Kluwer Law International, 1997, s. 9.

¹⁸ Quigley ve Collins, *a.g.e.*, s. 26.

REKABET Dergisi

etkilenmemektedir. Ancak burada sayılan muafiyetlerin dar olarak tanımlandığı söylenebilir.

Diğer bir kategoriye oluşturan “pazarla uyumlu olabilecek devlet yardımları” ise 87(3)’üncü maddede yer almaktadır. Bu maddede sayılan muafiyetlerin 87(2)’den daha kapsamlı olduğu görülmektedir. Madde 87(3) belirli durumlarda Komisyon’a ya da Konsey’e rekabeti bozan devlet yardımını onaylama yetkisi tanımaktadır.

87(1)’inci madde kapsamında yasaklanan bir devlet yardımı, belirli koşulları sağlaması halinde muafiyet alabilmektedir. Bu noktada, 994/98 sayılı Konsey Tüzüğü, Komisyon’a ortak pazar ile uyumlu olacak yardımları kabul etmek için bireysel tüzükleri çıkarma; bunları bildirimden ve Komisyon’un sonraki gözden geçirmesinden muaf tutma yetkisi vermektedir.¹⁹ Komisyon 2001 yılında, 994/98 sayılı Tüzükten kaynaklanan yetkilerini ilk kez kullanarak üç tüzük kabul etmiştir. Bunlardan 69/2001 sayılı Tüzük²⁰ devlet yardımlarında *de minimis* kuralının uygulanmasını; 68/2001²¹ ve 70/2001²² sayılı Tüzükler ise devlet yardımları konusundaki ilk grup muafiyetlerini düzenlemektedir.

2.4. Hangi Tedbirler Devlet Yardımı Olarak Kabul Edilmektedir?

Komisyon, değişik yardım çeşitlerine ilişkin bir liste oluşturmuştur. Bunlar; “doğrudan sübvansiyonlar”, “vergi muafiyetleri”, “parafiskal ödemelerden muafiyet”, “tercihli faiz oranları”, “uygun borçlanma teminatları”, “özel şartlarla bina ya da arsa tedariki”, “mali ya da sosyal katkıların toplanmasının ertelenmesi”, “kar hissesi teminatları”, “sermaye verme”, “devlet tarafından yüklenen mali yüklerin tazmini”, “borç değiştirme (konversiyon)”, “tercihli tarifeler”, “sosyal ödemelerde indirimler”, “kredi işbirliklerine doğrudan ya da dolaylı devlet garantileri”, “sermaye paylarına doğrudan ya da dolaylı devlet katılımları” şeklindedir. Bu liste, “borçların yeniden programa bağlanması”, “belirli bir sanayiye işçileri özendirmek için ikramiye ödemeleri”, “devletin bir işverenin sosyal planını finanse etmesi”, “televizyon kanallarının lisans ücretleri ile finanse edilmesi”, “belirli bir sanayideki ürünlerin reklamının yapılması ve promosyon verilmesi” olarak genişletilebilmektedir.²³

¹⁹ Hancher, L., Ottervanger, T., ve Slot, P.J. *State Aids*, Sweet & Maxwell, 1999, s. 69 (bu çalışmada ‘Hancher, Ottervanger ve Slot’ olarak atıf yapılmaktadır.).

²⁰ Commission Regulation (EC) No. 69/2001 of 12 January 2001 on the application of Arts. 87 and 88 of the EC Treaty to *de minimis* aid, OJ 2001, L 10/30.

²¹ Commission Regulation (EC) No. 68/2001 of 12 January 2001 on the application of Arts. 87 and 88 of the EC Treaty to training aid, OJ 2001, L 10/20.

²² Commission Regulation (EC) No. 70/2001 of 12 January 2001 on the application of Arts. 87 and 88 of the EC Treaty to State aid to small and medium-sized enterprises, OJ 2001, L 10/33.

²³ [1963] O.J. Spec. Ed. 235; [1963] J.O. 2235.

Bir taslak tedbirin devlet yardımı olarak sayılıp sayılmayacağına Komisyon'un karar vermesi gerekmektedir. Bu değerlendirmede ilgili tedbirin etki ve amacı göz önünde tutulmaktadır. Söz konusu amaç ekonomik, sosyal ve yapısal politikalardan birine ilişkinse, daha çok devlet yardımı olarak kabul edilebilmektedir. Devlet yardımı analizlerinde, ATAD tarafından olaylara "pazar yatırımcısı" (market investor) testi uygulanmaktadır. Bu durumda, Mahkeme alıcının "normal pazar koşullarında elde edemeyeceği bir avantajı" alıp almadığını incelemektedir. Bu test, mal ve hizmetlerde hem alıcının değerinin altında ödeme yaptığı, hem de sağlayıcının değeri üzerinde ödeme yaptığı olaylara uygulanabilmektedir.²⁴

2.5. Komisyon'un Devlet Yardımları ile ilgili Görev ve Yetkileri

Devlet yardımlarının ortak pazarla uyumlu olup olmadığını değerlendirme görevi Komisyon'a bırakılmıştır. ATAD, birçok defa Komisyon'un bu alandaki takdir yetkisinin önemli olduğunu vurgulamıştır.²⁵ Komisyon'un Topluluk içinde verilen yardım miktarını azaltma amacıyla, devlet yardımının bütün çeşitleri konusunda sıkı bir kontrol uygulamaya karar verdiği görülmektedir.²⁶

Komisyon'un yetkilerini resmi düzenlemeler ya da gayri resmi kural koyma şeklinde kullandığı görülmektedir. Resmi düzenlemeler belirli alanlarda yapılmaktadır. Konsey, Komisyon'a belirli yardımları ortak pazarla uyumlu olması şartıyla, bildirim yükümlülüğünden muaf tutmaya yönelik tüzük çıkarma yetkisi vermiştir.²⁷ Resmi düzenlemeler, usule ilişkin konularda da kullanılmıştır.²⁸ Birçok davada ise Komisyon devlet yardımı politikasını kılavuz, iletişim (communication) ve diğer düzenlemeler ile geliştirmiştir. Komisyon'un devlet yardımı değerlendirmelerinde kaynaklarını etkin bir şekilde kullanabilmek için yürürlüğe soktuğu sistem, aynı zamanda şeffaflığı, devlet

²⁴Plender, Q.C.R., Definition of Aid, *The Law of State Aid in the European Union*, edited by Biondi, A., Eeckhout, P. and Flynn, J., Oxford University Press, 2004, s. 8- 9. (Bu çalışmada 'Plender' olarak atf yapılmaktadır.)

Daha ayrıntılı analizler için bkz. Besley T., ve Seabright, P., *The Effects and Policy Implications of State Aids to Industry: An Economic Analysis*, Report to DG-III of the European Commission; Abbamonte, G.B., "Market Economy Investor Principle: A Legal Analysis of an Economic Problem", (1996) 17(4) *ECLR* s. 258-268; Hansen, M., Ysendyck, A. ve Zuhlke, S., "The Coming of a Age of EC State Aid Law: A Review of the Principal Developments in 2002 and 2003", (2004) 25(4) *ECLR*, s. 202-233.

²⁵ Hancher, L., "State Aids and Judicial Control in the European Community", (1994) 3 *ECLR*, s.134.

²⁶ Quigley ve Collins, *a.g.e.*, s. 98.

²⁷ Council Reg. 994/98, [1998] OJ L142/1.

²⁸ Council Reg. 659/99, [1999] OJ L83/1.

REKABET Dergisi

yardımlarının politikasının öngörülebilirliği ve uygulanan kuralların tutarlılığını artırmıştır.²⁹

Komisyon, 87(3)'üncü madde anlamında bir yardıma izin verip vermemeyi değerlendirirken konuyla ilgili bütün faktörleri dikkate almaktadır.³⁰ Komisyon'un takdir yetkisinin kullanımı, Topluluk düzeyinde var olan ekonomik ve sosyal politik unsurları değerlendirme yoluyla gerçekleşmektedir.³¹ Bu noktada "pazarın tanımlanması"nın, devlet yardımının etkilerinin değerlendirilmesinde çerçeve işlev gördüğü söylenebilir.

*Philip Morris*³² davasında ATAD, Komisyon'un bir yardımcı onaylama ya da onaylamama kararı alabilmesi için çeşitli kriterler benimsemiştir. Bunun dışında Komisyon, başvuru konusu yardımları incelemede bazı unsurları dikkate alacağını beyan etmiştir. Bu unsurlar özetle aşağıdaki şekildedir.³³

- Yapılacak yardım, Topluluk çıkarlarının bulunduğu bir projenin desteklenmesi ya da onun geliştirilmesini sağlamalıdır.
- Yapılacak yardım, istenen amacı gerçekleştirebilmek için gerekli olmalı ve bu amaç yardımın yokluğunda elde edilememelidir.
- Yapılacak yardımın süresi, yoğunluğu ve kapsamı hedeflenen sonuç ile orantılı olmalıdır.

3. DEVLET YARDIMI ve REKABETİN BOZULMASI SORUNU

Rekabet politikasının, Avrupa entegrasyonunun temel unsuru olduğu kabul edilmektedir. Bu nedenle, devlet yardımlarının izlenmesi, birincil olarak entegrasyon amacı, ikincil olarak kaynakların optimum dağılımı ve ekonomik etkinlik anlamında görülmelidir.³⁴

Devlet yardımı kontrol rejiminin son yirmi yılda, rekabet politikasının "çirkin ördek yavrusu" görünümündeki rolünü kaybettiği söylenebilir. Devlet yardımları kontrolünün bir rekabet politikası aracı olarak başarısı, Komisyon tarafından bu konuda alınan olumsuz kararların (onaylanmayan yardımlar) artmasından da ölçülebilmektedir.³⁵ Bir tedbiri devlet yardımı olarak kabul edilmesi için Topluluk içindeki rekabetin bozulması gerekmektedir. Komisyon "rekabet" kavramını "bir teşebbüsün ekonomik değişikliklere ve yeni pazar koşullarına sürekli olarak uyum sağlamasını içeren, dünya pazarlarında başarılı olabilme yeteneği olarak" tanımlamaktadır. Devlet yardımı söz konusu

²⁹ Quigley ve Collins, *a.g.e.*, s. 100.

³⁰ Quigley ve Collins, *a.g.e.*, s. 81.

³¹ Martin, J.M.F., ve Stehmann, O., "Product Market Integration versus Regional Cohesion in the Community", (1991) 16 *ELRev.*, s. 242.

³² Case 730/79

³³ Hancher, Ottervanger, ve Slot, *a.g.e.*, s. 73.

³⁴ Evans, A., *European Community Law of State Aid*, Clarendon Press, 1997, s. 106.

³⁵ Ahlborn ve Berg, *a.g.e.*, s. 41.

olduğunda, ortak pazar içindeki rekabet kaçınılmaz olarak eskisinden daha farklı olacaktır. Ross, “herhangi bir teşebbüse menfaat sağlayan ve aynı zamanda da rekabeti bozmayan bir devlet yardımı” görmenin zor olduğunu ileri sürmektedir.³⁶ Bu kapsamda, devlet yardımının sebepsiz bir menfaati temsil ettiği, alıcıların rekabet gücünü artırdığı ve dolayısıyla rekabeti bozduğu varsayılmaktadır.³⁷

Devlet yardımı Komisyon’a bildirilmek zorunda olduğundan ve o aşamada etkisi henüz bilinemeyeceğinden, 87’nci madde’deki “rekabete tehdit” atfı gerekli görülmektedir. Eğer yardım yeni rakiplerin pazara girmesini engelleyici olarak değerlendirilirse, rekabetin bozulması “potansiyel rekabet” için de söz konusu olabilir.³⁸ 87’nci madde’nin lafzının ve devlet yardımlarına ilişkin Antlaşmanın sistematik yorumunun rekabeti korumak için tasarlandığı söylenebilir. Devlet yardımlarındaki “rekabet riski”, verilen yardımın etkin olmayan ve yüksek maliyete sahip firmaların daha etkin ve daha düşük maliyete sahip firmalarla rekabet etmesine yol açmasıdır. Böylece, mal ve hizmetler mümkün olan en düşük maliyetle üretilemeyecektir. Verimlilikteki bu etkinlik kaybı, toplum refahını olumsuz etkiler. Bu olumsuzluk genellikle tüketicinin daha fazla ödeme yapması ile doğrudan doğruya değil, etkin olmayan yüksek maliyetli üretimi finanse eden vergilerle, dolaylı olarak gerçekleşir ve sonuç olarak rekabet bozulur.³⁹

Ekonomik zorluklar içinde bulunan bir pazarda rekabet eden bir teşebbüse yapılacak herhangi bir yardım, ciddi bir şekilde rekabetin bozulması riskini ortaya çıkarmaktadır. Benzer şekilde, yoğun bir rekabetin yaşandığı bir pazardaki teşebbüse yardım yapıldığında, ilgili sektörün yıpranması ve rekabetin bozulması riski vardır.⁴⁰ Bishop, “pazarda rekabetin bozulduğunu” söylemenin kolay olduğunu, bununla birlikte bunu ispatlamanın o kadar kolay olmadığını ifade etmektedir.⁴¹ Ancak uygulamada Komisyon’un “rekabetin bozulması” görüşünü genişleterek yorumladığı söylenebilir.⁴²

³⁶ Ross, M., “State Aids and National Courts: Definitions and Other Problems a Case of Premature Emancipation?” (2000) *CMLRev*, 37, s. 415.

³⁷ Baudenbacher, *a.g.e.*, s. 23.

³⁸ Wishlade, F.G., *Regional State Aid and Competition Policy in the European Union*, Kluwer Law International, 2003, s. 10, (bu çalışmada ‘Wishlade’ olarak atıf yapılmaktadır.).

³⁹ Ahlborn ve Berg, *a.g.e.*, s. 58.

⁴⁰ Bellamy, C., ve Child, G., (2001), *European Community Law of Competition*, edited by Roth, P.M., 5th edition, Sweet & Maxell, UK, s. 1228, (bu çalışmada ‘Bellamy ve Child’ olarak atıf yapılmaktadır.).

⁴¹ Bishop, S., “State Aids: Europe’s Spreading Cancer”, (1995) 16(6) *ECLR* s. 331.

⁴² Baudenbacher, *a.g.e.*, s. 23.

4. *De Minimis* KURALININ UYGULANMASI

4.1. *De Minimis* Kuralı Öncesi

Antlaşma'nın 87(1)'inci maddesine göre bir devlet yardımı, ancak rekabeti bozduğu ve üye devletlerarası ticareti etkilediği ölçüde ortak pazar ile uyumsuz olacaktır. Daha ötesi, ilgili maddeye göre bu koşulların gerçekleşmediği durumlarda yardım 87(1)'inci maddenin kapsamına girmemektedir. Bu sonuç, devlet yardımlarına *de minimis* kuralının⁴³ uygulanıp uygulanmayacağı sorusunu gündeme getirmektedir.

*Germany v Commission*⁴⁴ davasında Mahkeme, Komisyonun belirli bir bölge yardımını yasaklamasına ilişkin kararını bozmuştur. Bu kararda Mahkeme; büyük miktarlardaki yardım nedeniyle, alıcılara rakiplerine göre belirgin bir avantaj verilip verilmediğini belirlerken, Komisyon'un kendini söz konusu yardım programının karakteristiği ile sınırlandırabileceğini, ifade etmiştir. Bu davada "belirgin avantaj"a (appreciable advantage) yapılan atıf sonucu, Mahkemenin devlet yardımı kararlarına *de minimis*'i uyguladığı belirtilmiştir. *Belgium v Commission*⁴⁵ ve *France v Commission*⁴⁶ davalarında "ilgili teşebbüsün, dava konusu yardımı, bütün ürünlerini Topluluk dışına ihraç etmesi şartıyla aldığı kabul edilse bile, teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri pazarlar arasındaki bağımlılık nedeniyle, söz konusu yardımın Topluluk içi rekabeti bozabildiği"ne karar verilmiştir. *Belgium v Commission* davasında "Görece küçük miktar yardım ya da onu görece küçük ölçekli teşebbüsün alması, Topluluk içi ticaretin etkilenme ihtimalini ortadan kaldırmaz." yorumuna yer verilmiştir.

Komisyon'un yardımlar konusundaki yaklaşımı bir *per se* kurala yol açmaktadır: "Eğer yardım verilirse, bu yardımın rekabeti bozması neredeyse otomatik olarak gerçekleşir." Komisyon bu geniş yorumla birlikte "her ne kadar teşebbüslere mali destek rekabetçi koşulları belli bir ölçüye kadar değiştirirse de, yapılan bütün yardımlar üye ülkeler arası rekabete ve ticarete hissedilir etkiye sahip değildir." ifadesini kullanmıştır.⁴⁷

⁴³ 81. madde üye ülkeler arasındaki ticareti etkileyebilecek nitelikte ve amacı ya da etkisi rekabeti kısıtlama olan teşebbüsler arası anlaşmaları yasaklamaktadır. ATAD, anlaşmaların Topluluk içi ticaret ya da rekabet üzerindeki etkisinin belirgin (kayda değer) olmadığı durumlarda, bu yasaklamanın uygulanmayacağını açıklık getirmiştir. Komisyon, kayda değer sayılmayan rekabet kısıtlamalarını, pazar payları eşikleri yoluyla *de minimis* Duyurusu'nda tespit etmiştir. "Commission Notice on Agreements of minor importance which do not appreciably restrict competition under Article 81(1) of the Treaty establishing the European Community (de minimis)", 2001/C, 368/07.

⁴⁴ Case 248/84 *Germany v Commission*

⁴⁵ Case 142/87 *Belgium v Commission*

⁴⁶ Case 102/87 *France v. Commission*

⁴⁷ Guidelines SMEs 1992

Komisyona, 1992'den itibaren, KOBİ niteliğindeki teşebbüslere 50.000 €'yu aşmayan yardımların bildirilmesine gerek olmadığını; 1996'da yayımlanan "Devlet Yardımlarına İlişkin *de minimis* Kuralı Duyurusu" ile üç yıllık dönemde teşebbüslere yapılan 100.000 €'dan az olan herhangi bir yardımın bildirim zorunluluğunun artık kalmadığını deklare etmiştir.

4.2. De minimis Tüzüğü

Zamanla Komisyon'un yukarıda yer verilen fiili uygulamasına yasal belirlilik kazandırma ihtiyacı doğmuştur. Bu çerçevede 994/98 sayılı Konsey Tüzüğü, Komisyona *de minimis* kuralı ile ilgili Tüzük çıkarma yetkisi vermiştir. Bu yetkiye uygun olarak 69/2001 sayılı Komisyon Tüzüğü yayımlanmıştır. 31.12.2006 tarihine kadar yürürlükte kalan bu Tüzüğün yerini 1998/2006 sayılı Komisyon Tüzüğü⁴⁸ almıştır. Bununla *de minimis* yardımları 88(3)'üncü madde uyarınca gerekli olan bildirim yükümlülüğünden muaf tutulmakta ve böylece 87(1)'inci madde kapsamında çıkarılmaktadır.

İlk yayımlanan 69/2001 sayılı *de minimis* Tüzüğü ile Komisyon'un 1996 yılında yürürlüğe koyduğu "De minimis Kuralına İlişkin Duyuru" kodifiye edilmiştir. Bununla, alıcıya herhangi üç yıllık dönemde yapılan ve 100.000 €'yu aşmayan yardımların devlet yardımı oluşturmadığı, dolayısıyla bildirim yükümlülüğü kapsamına girmediği belirtilmiştir.

1.1.2007 tarihinde yürürlüğe giren 1998/2006 sayılı Tüzük'te *de minimis* kapsamında yapılabilecek yardım sınırı 200.000 €'ya yükseltilmiştir. Yeni Tüzük borç teminatlarını (loan guarantee) içerecek şekilde genişletilmiş ve 1,5 milyon €'yu aşmayan borç teminatları da kapsama alınmıştır. Bu Tüzük, "Devlet Yardımları Eylem Planı"nın (State Aid Action Plan) temel taşlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Yeni Tüzük öncekinden farklı olarak ulaşım sektörü ile tarımsal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin yardımlara da uygulanmaktadır. Bununla birlikte karayolu taşımacılığında faaliyet gösteren birçok firma küçük ölçekli olduğundan, söz konusu pazar için yardım tavanı 100.000 € olarak belirlenmiştir. 1998/2006 sayılı *De minimis* Tüzüğü 31.12.2013 tarihine kadar yürürlükte kalacaktır.

De minimis kuralı genel olarak, üye devletler seviyesinde bütün potansiyel yardım verenleri de kapsayan etkili bir kontrol mekanizması gerektirmektedir. *De minimis* Tüzüğü'nün başarılı olup olmadığını değerlendirebilmek için öncelikle öngörülen amaçların neler olduğu belirlenmelidir. Bu kuralın gündeme gelmesindeki temel etkenin iş yükünü azaltmak olduğu görülmektedir.⁴⁹ Diğer amaçların ise zaten var olan kuralı,

⁴⁸ Commission Regulation (EC) No 1998/2006 of 15 December 2006 on the application of Articles 87 and 88 of the Treaty to *de minimis* aid, OJ L 379/5, 28.12.2006.

⁴⁹ Baudenbacher, a.g.e., s. 25.

REKABET Dergisi

uygun yasal zemine oturtmak ve onun bazı eksiklerini gidermek olduğu söylenebilir. İlk *de minimis* Tüzüğü olan 69/2001 sayılı Tüzük kapsamında hedeflenen ilk amacın tam olarak başarılmadığı görülmektedir. Her ne kadar Tüzük genel olarak yasal belirliliği sağlamışsa da, dava açılmama riskini tamamıyla ortadan kaldıramamıştır.⁵⁰

5. KOBİLERE YARDIM

5.1. Grup Muafiyetlerinin Kullanımı

Yatay yardımlar, belirli bölge ya da sektörlerle yardımdan çok, belirli hedeflere yöneltilmiş yardımlar olarak kabul edilmektedir. Komisyon, bu tür yardımların rekabet üzerindeki olumsuz etkisinin bölgesel ve sektörel yardımlara göre daha az olduğunu varsaymaktadır.⁵¹ Bu çerçevede, küçük ve orta ölçekli işletmelere yapılan yardımlar bir “yatay yardım” çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır.

994/98 sayılı Konsey Tüzüğü ile KOBİ, araştırma ve geliştirme, çevrenin korunması, istihdam ve eğitime yapılan yatay yardımlar için grup muafiyet tüzükleri çıkarabilmesi için Komisyon’a yetki verilmektedir. Bu noktada cevaplanması gereken soru grup muafiyetlerinin neden Komisyon’un gündemine geldiğidir. Devlet yardımları kontrolünün tarihçesi de dikkate alındığında, yardım programlarının çoğunda Komisyon’un incelemesine gerek olmadığı görülmüştür. Komisyon da muafiyet uygulamasını, bildirim zorunluluğundan çıkarıp, muafiyet koşullarını tüzüklerde açık bir şekilde tanımlanabilir hale getirmeyi amaçlamıştır.⁵²

Muafiyet tüzükleri aslında var olan kuralların kopyası niteliğinde olduğundan “usule ilişkin bir yenilik” olarak değerlendirilmektedir. Diğer bir deyişle, grup muafiyet sistemi öncelikle yardım programlarının genel olarak bildirilmesini azaltan bir usul reformunu sunmaktadır. Grup muafiyetlerinin kapsadığı yardım programları ile Komisyon tarafından yapılan *ex ante* kontrolün yerini *ex post* kontrol almıştır.⁵³

5.2. KOBİ’lere Yardım

KOBİ’lere yapılan yardımların pazarın rekabetçi yapısını artırdığı söylenebilir.⁵⁴ Komisyon, KOBİ’lerin, istihdam, bölgesel kalkınma, yenilik ve yapısal değişiklikleri de içine alacak şekilde dinamik ekonomi meydana

⁵⁰ Sinnave, A., Block Exemptions for State Aid: More Scope for State Aid Control by Member States and Competitors, (2001) 38 *CMLRev*, s. 1498, (bu çalışmada ‘Sinnave’ olarak atıf yapılmaktadır).

⁵¹ Evans, *a.g.e.* s. 323.

⁵² Sinnave, *a.g.e.*, s. 1482-1483.

⁵³ Rehinder, *a.g.e.*, s. 124-125.

⁵⁴ Evans, *a.g.e.* s. 347.

getirebilme önem ve özelliğine sahip olduğunu kabul etmektedir.⁵⁵ Komisyon ayrıca KOBİ'leri yapısal değişikliğin ve yeniden teşekkülün temel itici gücü olarak kabul etmektedir.⁵⁶ KOBİ'ler istihdam meydana getirmede belirleyici bir rol oynamakta ve ekonomik hamlelerde sosyal denge unsuru olarak görev almaktadırlar. Bununla beraber, KOBİ'lerin gelişimi pazar aksaklıklarına bağlı olarak sınırlanmaktadır. Belirli mali pazarların riskli yapısı çerçevesinde, KOBİ'ler genellikle sermaye ya da kredi temin etme zorluğu çekebilmektedirler. Sahip oldukları kısıtlı kaynaklar, KOBİ'lerin özellikle yeni teknolojinin olduğu pazarlarda bilgiye ulaşımını sınırlandırabilmektedir.

KOBİ'ler 250'den az işçi çalıştıran, yıllık cirosu 50 milyon €'yu ya da yıllık bilanço toplamı 43 milyon €'yu aşmayan; küçük işletme, 50'den az işçi çalıştıran ve yıllık ciro/bilançosu 10 milyon €'yu aşmayan; mikro işletme ise 10'dan az işçi çalıştıran ve yıllık ciro/bilançosu 2 milyon €'yu aşmayan, bağımsız teşebbüsler olarak tanımlanmaktadır.⁵⁷

5.3. 70/2001 sayılı Tüzük

Komisyon, KOBİ'lere yapılan devlet yardımları için grup muafiyeti sistemini benimsemiştir. Buna ilişkin 70/2001 sayılı Tüzüğün amacı aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir: *“Bu Tüzük ile muaf bırakılan yardımın amacı, bu çeşit bir yardımın ortak çıkarlara karşı gelmemesi şartıyla KOBİ'lerin ekonomik faaliyetlerinin gelişimini kolaylaştırmaktır.”*

KOBİ ve Eğitim Grup Muafiyetleri yerini almış oldukları kılavuzdaki yaklaşımı takip etmektedir. Her iki grup muafiyeti de 87(3)'üncü madde altında ortak pazar ile uyumlu sayılan ve 88(3)'teki bildirim yükümlülüğünden muaf tutulan yardım kategorisini düzenlemektedir. 70/2001 sayılı Tüzük, KOBİ Grup Muafiyeti yatırım için yapılacak yardımı (istihdam meydana getirmeye yönelik yardımı da kapsayacak şekilde) muaf tutar. Bölgesel yardıma hak kazanan yerlerde yatırım yapıldığında ise, 70/2001 sayılı Tüzük, bölgesel yardımın tavanını aşan yardıma kadar bir artışa izin vermektedir.⁵⁸

70/2001 sayılı Tüzük, bölgesel yardım bağlamında, KOBİ'lere yapılan yardımları düzenleyen kılavuzun içeriğinden öteye gitmekte ve KOBİ'lere yönelik bütün bölgesel yardım miktarını kapsamaktadır. Böylece KOBİ muafiyetinin içeriği kısmen, kaldırılan KOBİ kılavuzunu ve kısmen bölgesel kılavuzu temel almaktadır.⁵⁹ KOBİ'lerin almış olduğu danışmanlık hizmetleri ve KOBİ'lerin belirli fuar katılımlarından kaynaklanan maliyetlerin %50'sine kadar

⁵⁵ Hancher, Ottervanger ve Slot, *a.g.e.*, s. 128.

⁵⁶ Quigley ve Collins, *a.g.e.*, s. 145.

⁵⁷ Commission Recommendation of 06/05/2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises.

⁵⁸ Bellamy ve Child, *a.g.e.*, s. 1249-1250.

⁵⁹ Sinnave, *a.g.e.*, s. 1485.

REKABET Dergisi

olan kısmını KOBİ'ler yardım şeklinde almaktan muaf tutulmaktadır.⁶⁰ 70/2001 sayılı Komisyon Tüzüğü ihracat bağlantılı faaliyetlere muafiyet sağlamamaktadır.⁶¹

364/2004 sayılı Komisyon Tüzüğü⁶² ile Tüzüğün etki alanı genişletilmiş ve AR-GE yardımları da kapsama alınmıştır. Daha sonra 1857/2006 sayılı Komisyon Tüzüğü⁶³ ile tarımsal ürünlerin üretimi konusunda faaliyet gösteren KOBİ'lerin dahil edilmesiyle kapsam daha da genişletilmiştir. KOBİ grup muafiyeti Aralık 2006'ya kadar yürürlükte kalmış, daha sonra yayımlanan Komisyon Kararı⁶⁴ ile yürürlük süresi 30.06.2008 tarihine kadar uzatılmıştır.

Muafiyetten yararlanabilmek için, herhangi bir yardım ya da yardım programı Tüzüğün bütün hükümlerini yerine getirmeli ve Tüzüğün tüm başlığı ile AT Resmi Gazetesindeki (Official Journal) basım tarihine ilişkin referansa yer vermelidir.⁶⁵ Herhangi bir durumda bir yardım programının bireysel başvuruları, o programın kendisinden bağımsız olarak kabul edilmektedir. Diğer bir deyişle, bir yardım programı herhangi bir nedenle Tüzük kapsamında muafiyet almamışsa bile, Tüzük şartlarını taşıyorsa bireysel muafiyet alabilmektedir.⁶⁶

Komisyon'un Grup Muafiyetleri ile ilgili rolü nedir? Antlaşmanın koruyucusu ve devlet yardımları konusunda ana sorumlusu olan Komisyon, merkezi denetimde ön planda bulunmakta ve grup muafiyetinin doğru kullanımını izlemektedir. Komisyon'un bunun için kullandığı araç ise üye Devletlerden bilgi talep edebilme imkanındır.⁶⁷

Komisyon, bildirilen KOBİ yardımının grup muafiyet Tüzüğünün kapsamında olmadığını tespit ederse, 659/1999 sayılı Tüzüğün 14(1)'inci maddesi gereğince "geri alma" kararı alır. Komisyon, öncelikle kontrol işlevine sahip olduğundan, bildirilmiş yardım ile muaf edilmiş yardım arasındaki uygunluğu sağlamalıdır.⁶⁸

⁶⁰ Ibid, s. 1486.

⁶¹ Ibid, s. 191.

⁶² Commission Regulation (EC) No 364/2004, amending Regulation (EC) No 70/2001 as regards the extension of its scope to include aid for research and development, OJ L 63, s. 22.

⁶³ Commission Regulation (EC) No 1857/2006, on the application of Articles 87 and 88 of the Treaty to State aid to small and medium-sized enterprise active in the production of agricultural products and amending Regulation (EC) No 70/2001, OJ L 358, 16.12.2006, s.3.

⁶⁴ Commission Decision of 20 December 2006 on the Prolongation of certain State aid decisions, OJ L32/180, 6.2.2007.

⁶⁵ Quigley ve Collins, *a.g.e.*, s. 266.

⁶⁶ Sinnave, *a.g.e.*, s. 1487-1488.

⁶⁷ Ibid s. 1495.

⁶⁸ Ibid, s. 1497.

Bu noktada, ulusal mahkemelerin rolünün ne olacağı bir soru olarak karşımıza çıkmaktadır. ATAD tarafından tanımlandığı gibi, ulusal yargıcın rolü, belirli bir yere kadar hukuki olmayan yardım (unlawful aid) davalarında olduğu gibidir. Bir devlet yardımının ortak pazarla uyumlu olup olmadığına ancak Komisyon karar verebilir. Ancak ulusal mahkemeler bir tedbirin 87(1)'inci madde anlamında devlet yardımı oluşturup oluşturmadığını dikkate alabilir ve ön karar yöntemi ile ATAD önüne götürebilir. Antlaşma'nın 88(3)'üncü maddesindeki hüküm çerçevesinde, bir üye devletin kurallara uymaması durumunda ulusal mahkeme kanuna aykırı verilen yardım konusunda gerekli tedbirleri (yardımın askıya alınması veya geri ödenmesi) alabilir. Ancak bu kesinlikle yardımın 87(1)'inci madde kapsamında olup olmadığını yorumlamayı içermez.

5.4. KOBİ Grup Muafiyetinin Değerlendirilmesi

KOBİ'lere devlet yardımının Komisyon'a onay için bildirilmesine gerek yoktur, ayrıca Tüzüğün koşullarını karşılaması şartıyla bu yardım hemen verilebilir.⁶⁹ Burada karşımıza çıkan soru, KOBİ Grup Muafiyetinin ne tür avantajlar getireceğidir. Genel olarak grup muafiyetleri devlet yardımı kontrolünde tarafların oynaması beklenen rolünü değiştirmektedir. Yardım alıcıları için Tüzüğün başlıca avantajlarının, işlemlerin çabuklaştırılması ve şeffaflığın artması olduğu görünmektedir.⁷⁰ Tüzük, usul kurallarını daha kesin bir şekilde tanımlamaktadır.⁷¹ Muafiyetlerin kullanımının Komisyon'un iş yükünde önemli oranda azalma sonucunu doğurduğu, buna karşın Komisyon'un izleme görevlerinin arttığı göz ardı edilmemelidir.⁷²

Grup muafiyeti ile ilgili ne tür eleştiriler getirilebilir? Evans, yatay politikaların Antlaşma'nın yardımları yasaklamasına ilişkin hükümlerinde gevşemeye yol açtığını ve bu çeşit politikaların rekabete de zararlı olabileceğini ileri sürmektedir.⁷³ Grup muafiyetlerinin, yardım veren kurumların görev ve sorumluluklarını oldukça artırdığı ve ulusal yargı ile ilgili teşebbüsün rakiplerine daha aktif bir rol yüklediği ileri sürülmektedir.⁷⁴ Rakipler, Komisyon'u yalnız grup muafiyetinin ihlaline ilişkin bilgilendirmeyecek, aynı zamanda ulusal yargılama sürecinden önce Komisyon'da dava sürecini başlatacaklardır.⁷⁵ Bu değerlendirmeler çerçevesinde KOBİ Grup Muafiyet Tüzüğü'nün usul kurallarını kolaylaştırırken, bazı zorlukları gündeme getirdiği görülmektedir.

⁶⁹ Ibid, s. 1480.

⁷⁰ Ibid, s. 1492.

⁷¹ Ibid, s. 1482-1483.

⁷² Ibid, s. 1500.

⁷³ Evans, *a.g.e.*, s. 400.

⁷⁴ Sinnave, *a.g.e.*, s. 1480.

⁷⁵ Ibid, at 1500.

6. SONUÇ

Bütün üye devletler kendi ülke sanayilerine mali yardım vermektedirler. Devlet yardımlarının kontrolünün amacı, üye devletlerin kendi ulusal sanayilerini sübvans ederek, rekabet avantajı sağlamalarını önlemektir. Devlet yardımı devlet kaynakları yoluyla doğrudan ya da dolaylı bir yarar sağlama olarak tanımlanmaktadır. AT Antlaşması, üye ülkelerin rekabeti bozacak ve Birlik içindeki ticareti etkileyecek devlet yardımı vermesini yasaklamaktadır. Verilen yardımın ortak pazarla uyumlu olup olmadığı konusunda değerlendirme yapmak için Antlaşma'nın ilgili maddeleri Komisyon'a geniş yetkiler vermektedir. Devlet Yardımı Hukukunun, sosyal, ekonomik ve politik öneme sahip konuları ilgilendirdiği ve etkilediği söylenebilir.

“Devlet yardımı” kavramı bazı hukuki belirsizlikleri içermektedir. Devlet yardımının sınırlarını açıklığa kavuşturmada, Avrupa mahkemeleri büyük rol üstlenmiş ve son yıllarda bu kavramı tanımlamak için ATAD çok sayıda ve önemli kararlar vermiştir. 87(1)'inci maddenin neyi kapsadığı çok açık değildir, fakat devlet yardımlarının kapsamının gittikçe genişlediği gözlenmektedir. Komisyon devlet yardımı değerlendirmelerinde öncelikle amaca bakmakta ve bir tedbirin devlet yardımı olup olmadığını tespit etmede “yatırımcı testini” kullanmaktadır. Komisyon, ayrıca ilgili devlet yardımının pazardaki rekabet üzerine etkilerini dikkate almaktadır. Devlet yardımı karşılıksız bir yararı temsil ettiğinden, alıcının rekabetçi gücünü geliştirmekte, böylece pazardaki rekabeti bozmaktadır.

De minimis Tüzüğü'ne göre herhangi üç dönemdeki 200.000 €'yu aşmayan yardımlar 87(1)'inci madde anlamında devlet yardımı teşkil etmemekte ve 88(3) anlamında bildirim zorunluluğu kapsamına girmemektedir. Genel olarak hukuki belirliliği artırmasına *de minimis* Tüzüğü rağmen bazı riskleri de beraberinde getirebilmektedir.

Muafiyet Tüzükleri, rekabet politikasında esnemeye yönelik bir değişim olarak görülmektedir. Bu Tüzüklerin, ulusal düzeyde yapılabilecek belirli görevleri Komisyon'un üzerinden alma amacına yönelik olduğu ve Komisyon'un daha önemli rekabet ihlallerine yoğunlaşabilmesini sağladığı söylenebilir. KOBİ Grup Muafiyeti devlet yardımı kurallarındaki uygulamayı genişletmektedir. KOBİ Muafiyet Tüzüğü, yardım vermeye ilişkin usul kurallarını basitleştirmekte ve kısaltmakta; üçüncü taraflar için şeffaflığı artırmakta ve ulusal yargı öncesi yeni kontrol imkanları önermektedir.

Grup muafiyetlerinin ortaya çıkışında temel gerekçe iş yükünü düşürebilmektir. İlk grup muafiyetlerin uygulamaya girmesini takiben Komisyona yapılan yardım programı bildirimlerinde hemen ve önemli oranda bir azalma olmuştur. Böylece, bazı zorluklar getirmesine rağmen, grup

REKABET Dergisi

muafiyetlerinin birçok önemli amaçlarını gerçekleştirdiği söylenbilir. Bu görüşü doğrulayan bir gelişme de Komisyonun KOBİ grup muafiyet süresini 2013 yılına kadar uzatmasıdır. Muafiyet Tüzükleri vasıtasıyla Komisyon'un iş yükünde oluşan azalma, Komisyon'un etkinliğini artıracak ve böylece devlet yardımlarının daha sıkı kontrol edilebilmesini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Abbamonte, G.B., (1996), "Market Economy Investor Principle: A Legal Analysis of an Economic Problem", 17(4) *ECLR* 258-268.

Ahlborn, C., ve Berg, C., (2004), Can State Aid Control Learn from Antitrust? The Need for a Greater Role for Competition Analysis under the State Aid Rules, *The Law of State Aid in the European Union*, edited by Biondi, A., Eeckhout, P. and Flynn, J., Oxford University Press, New York, USA.), s. 41-66.

Baudenbacher, C., (1997), *A Brief Guide to European State Aid Law*, Kluwer Law International, Netherlands.

Bellamy, C., ve Child, G., (2001), *European Community Law of Competition*, edited by Roth, P.M., 5th edition, Sweet & Maxell, London, UK.

Besley T., ve Seabright, P., *The Effects and Policy Implications of State Aids to Industry: An Economic Analysis*, Report to DG-III of the European Commission.

Biondi, A. and Eeckhout, P., (2004), State Aid and Obstacles to Trade, *The Law of State Aid in the European Union*, edited by Biondi, A., Eeckhout, P. and Flynn, J., Oxford University Press, New York, USA.), s. 104-116.

Bishop, S., (1995), State Aids: "Europe's Spreading Cancer", 16(6) *ECLR*, s. 331-333.

Craig, P., ve Burca, G. De., (2003) *EU Law Text, Cases, and Materials*, 3rd edition, Oxford University Press, USA,.

Evans, A., (1997), *European Community Law of State Aid*, Clarendon Press, Oxford.

Güngördü, A., (2006), *The Control of State Aids in the EU: The Application of the de minimis Rule and the Analysis of the Block Exemption Regulation for Small and Medium-Sized Enterprises*, University of Essex, (LL.M.) European Community Law, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Hancher, L., Ottervanger, T., ve Slot, P.J., (1999), *E.C. State Aids*, 2nd edition, Sweet & Maxwell, London.

Hancher, L., (1994), "State Aids and Judicial Control in the European Community", 3 *ECLR*, s.134.

Hansen, M., Ysendyck, A., ve Zuhlke, S., (2004), "The Coming of a Age of EC State Aid Law: A Review of the Principal Developments in 2002 and 2003", 25(4) *ECLR*, s. 202-233.

Hellerstein, W., (2001), State Aid Control in the American Federal System, *European Competition Law Annual 1999: Selected Issues in the Field of State Aids*, edited by Ehlermann, C.D., and Everson, M., Hart Publishing, s. 577.

Jacobs, AG., (2004), Introduction, *The Law of State Aid in the European Union*, edited by Biondi, A., Eeckhout, P. and Flynn, J., Oxford University Press.

Martin, J.M.F., and Stehmann, O., "Product Market Integration versus Regional Cohesion in the Community", (1991) 16 *ELRev.*, p. 216-243.

Nicholaides, P., ve Bilal, S., (1999), State Aid Rules: Do They Promote Efficiency? *Understanding State Aid Policy in European Community*, edited by Bilal, S., and Nicolaides, P., Kluwer Law International, The Hague, s. 29-46.

Plender, Q.C.R., (2004), Definition of Aid, *The Law of State Aid in the European Union*, edited by Biondi, A., Eeckhout, P. and Flynn, J., Oxford University Press, New York, USA, s. 3-39.

Quigley, C., ve Collins, A., (2004), *EC State Aid Law and Policy*, Hart Publishing, USA.

Rehbinder, M., (2004), Recent Developments in Commission State Aid Policy and Practice, *The Law of State Aid in the European Union*, edited by Biondi, A., Eeckhout, P. and Flynn, J., Oxford University Press, New York, USA, s. 117-131.

Rodger, B.J., and MacCulloch, A., (2004), *Competition Law and Policy in the EC and UK*, 3rd Edition, Cavendish Publishing, London, UK.

Rodger, B.J., (1999), State Aid: A Fully Level Playing Field, 20(5) *ECLR*, s. 251-255.

Ross, M., (2000), "State Aids and National Courts: Definitions and Other Problems a Case of Premature Emancipation?" *CMLRev*, 37, p. 401-423.

Ross, M., (1995), "State Aids: Maturing into a Constitutional Problem", *YBEL*, 15, s. 79-105.

Sinnave, A., (2001), Block Exemptions for State Aid: More Scope for State Aid Control by Member States and Competitors, 38 *CMLRev*, s.1479-1501.

Steiner, J., ve Woods, L., (2003), *Textbook on EC Law*, 8th edition, Oxford University Press, New York, USA.

Wishlade, F.G., (2003), *Regional State Aid and Competition Policy in the European Union*, Kluwer Law International, Hague, Netherlands.

ULUSLARARASI GELİŞMELER

- ABD'DEN HABERLER
- AVRUPA BİRLİĞİ'NDEN HABERLER

ABD'DEN HABERLER

Federal Ticaret Komisyonu (FTC) Porto Riko'lu Endodontistleri Fiyat Tespiti ile Suçladı

20 Temmuz 2006, Washington

FTC Porto Rico Endodontistler Birliği'ni (PRAE) birbirine rakip 30 üyesi arasında diş sigortası planları için fiyat tespit etmeye yönelik anlaşmaları koordine etmekle suçlayan bir karar aldığını açıkladı. FTC, açıklamasında, PRAE'nin faaliyetlerinin rekabeti engelleyerek ve ticareti FTC Yasası'nın 5. Kısmı'na aykırı bir şekilde kısıtlayarak müşteriler için daha yüksek fiyatlara neden olduğuna değindi. FTC'nin iddiası PRAE'nin, 2003 yılında en az beş diş sağlığı planının üyelerine ödediği ücretleri pazarlıkla artırdığı ve 2004 yılında kendi üyelerinin istedikleri fiyatlarla diş sağlığı planlarının ödediği fiyatlar arasındaki farka mahsuben hastalarına "fark faturası kesebilmeleri" için izin verilmesini talep ettiği yönündedir. FTC'nin iddiasına göre bu davranışlar hizmet kalitesinin artmasına veya müşterilerin diş bakımı maliyetlerinde bir azalmaya yol açmayacaktır.

Komisyon'un önerdiği muvafakat emri, iddia edilen rekabet karşıtı davranışın etkilerini kaldıracak ve yeniden ortaya çıkmasını engelleyecektir. PRAE'nin endodontistler arasında anlaşmalar yapmasını ya da bu anlaşmaları kolaylaştırmasını yasaklayacaktır.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2006/07/prendo.shtm>

FTC Jenerik İlaçların Önündeki Giriş Engelleri Hakkında İfade Verdi

20 Temmuz 2006, Washington

A.B.D. Senatosu'nun Yaşlanma Hakkındaki Özel Komisyonu huzurunda FTC adına ifade veren Jon Leibowitz, FTC'nin markalı ve jenerik farmasötik rekabet alanındaki çalışmalarını anlatarak jenerik ilaçların A.B.D. piyasasına girmesini geciktirebilecek engellerin üzerinde durdu. Leibowitz, Kongre'nin çabalarına rağmen farmasötik piyasalarında geçmişte ve günümüzde bazı rekabete ilişkin sorunlar bulunduğunu söyledi ve jenerik ilaçların artan ilaç harcamalarını frenlemede önemli bir rolü olduğunu belirtti. Kongre'nin Gıda, İlaç ve Kozmetik Yasası'na yönelik olarak 1984'te kabul ettiği Hatch-Waxman Değişiklikleri'nin sonucunda tüketicilerin yalnızca 1994 yılında 8 ila 10 milyar dolar tasarruf ettiği tahmin edilmektedir. Ancak bu Değişikliklerin kabulünden sonra bazı ilaç şirketleri rekabet karşıtı anlaşmalar yaparak jenerik ilaçların pazara girişini geciktirmiştir. FTC bu anlaşmalara karşı davalar açmak ve

REKABET Dergisi

rekabetin sektördeki önemini anlatmaya yönelik çalışmalar hazırlamak suretiyle sektördeki rekabeti korumaya çalışmıştır ve şu anda da ilaç şirketleri arasındaki patent ihlali ihtilaflarının çözümüne yönelik tüm anlaşmaları gözden geçirerek bunların rekabete aykırı olmamasını sağlamaktadır.

İfadede daha sonra ilaç üreticilerinin Hatch-Waxman'ın ilk başvuruda bulunan jenerik ilaç üreticilerine tanıdığı 180 günlük münhasır pazarlama süresinden yararlanarak jenerik girişi nasıl engellediği açıklandı. Bu mali yıl içerisinde girişi kısıtlayan ve jenerik ilaç üreticilerine piyasaya gecikmeli girmeleri için ödemeler yapan anlaşmaların sayısının arttığı belirtildi. İfade, patent davaları kapsamı dışındaki anlaşmaların antitröst etkilerinden de bahsederek FTC'nin Warner-Chilcott ve Barr Laboratories aleyhinde Ovcon® oral doğum kontrol hapı hakkında açtığı davaya ve jenerik ilaç şirketleri arasında ilaçların piyasaya girişini ve rekabeti geciktirmek için yapılan anlaşmalar hakkındaki uygulatma çabalarına değindi. Son olarak Komisyon'un izin verilmiş jenerik ilaçların farmasötik piyasalar üzerindeki etkisini araştırmaya yönelik planları tartışıldı.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2006/07/genericdrug.shtm>

FTC Emlak Komisyonculuğu Endüstrisindeki Rekabete İlişkin İfade Verdi

25 Temmuz 2006, Washington

FTC Konut Finansal Hizmetler Komitesinin İskan ve Topluluk Fırsatları Alt Komitesi'ne emlak endüstrisindeki değişikliklerin "tüketicilere daha fazla uğraşmaları karşılığında ödeyecekleri komisyondan binlerce dolar tasarruf etme seçeneği verdiğini" söyledi. FTC'den Maureen Ohlhausen, Komisyon'un uzun süredir sektördeki rekabet karşıtı davranışlarla mücadele ettiğini söyledi ve Austin Emlakçiler Kurulu'na (ABOR) ait kuralların geleneksel olmayan listeleme anlaşmalarının önemli web sitelerine erişimini engelleyerek satıcıların evlerini pazarlamasını zorlaştırdığı yönündeki FTC suçlamalarının ABOR tarafından 13 Temmuz tarihinde çözüme kavuşturulmasını örnek verdi. Buna göre Kurul üyelerinin müşteriler ile geleneksel olmayan listeleme anlaşmaları yapmasını engelleyemeyecek. FTC aynı zamanda yasa tekliflerinin olası rekabetçi etkilerini de analiz etmektedir. Eyalet emlakçi birliklerinin talebi sonucu dört eyalette müşterilerin zorunlu bir emlak komisyonu hizmeti paketi almalarını gerektiren bazı şartlar incelemeye alınmış ya da kabul edilmiştir, ancak FTC ile Adalet Bakanlığı bu uygulamaya karşı çıkmıştır.

İfadede FTC ile Adalet Bakanlığı'nın Ekim 2005 tarihinde bir çalışma düzenleyerek bu piyasadaki rekabeti etkileyen sorunları tartıştıkları vurgulanmıştır. Çalışma sırasında komisyon oranlarının coğrafya, satıştaki evin

fiyatı, emlakçinin deneyimi gibi faktörlerden etkilenmemesi nedeniyle fiyatta rekabet olmadığına dair bir düşüncenin yerleşik olduğu anlaşılmıştır. Sonuç olarak "rekabetçi" komisyon oranlarının ne düzeyde olduğunun anlaşılması için daha fazla araştırma gerektiğine karar verilmiştir. Aynı zamanda Internet'te önemli miktarda bilgi olmasına rağmen müşterilerin bazı hususlarda bilgi yetersizliği olduğu görülmüştür. Komisyon bu konuda eğitim materyalleri hazırlamayı planlamaktadır.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2006/07/recompetition.shtm>

FTC, Rambus'ın Yasadışı Biçimde Tekel Gücü Elde Ettiğine Karar Verdi

2 Ağustos 2006, Washington

FTC, bilgisayar teknolojileri geliştiricisi Rambus A.Ş.'nin kişisel bilgisayarlarda, sunucularda, yazıcılarda ve fotoğraf makinelerinde kullanılan dinamik rasgele erişim belleğine (DRAM) yönelik endüstri standartlarına dahil edilen dört bellek teknolojisi için piyasaları yasadışı biçimde tekel altına aldığına oybirliği ile karar verdi. Komisyon, Rambus'ın aldatıcı davranışlarının Sherman Yasası'nın 2. Kısmı uyarınca dışlayıcı olduğunu ve ilgili dört pazarda tekel gücü elde etmesine önemli katkıda bulunduğunu belirterek şirket tarafından yaratılan kayda değer zarar için uygun bir çözüm yolu belirlemeye yönelik ilave brifingler yapılmasını emretti. 2002 yılında FTC, Rambus'ı endüstri çapındaki bir standart belirleme kuruluşu olan ve mümkün olduğunca patentli teknolojileri standartlarına dahil etmekten kaçınan JEDEC'i aldatmaya yönelik rekabete aykırı davranışlarda bulunmakla suçlamıştı. İddiaya göre Rambus JEDEC'in standart belirleme çalışmalarına katıldığı dört yıl boyunca JEDEC'e veya üyelerine, standart kapsamında kabul edilen teknolojilere ilişkin bir patente ve birçok patent başvurusuna sahip olduğundan bahsetmemişti. Suçlamalar Şubat 2004'te idari yargıda reddedilmiş, ancak iddia makamı olan FTC personeli bu kararı Komisyon'da temyize götürmüştü.

Komisyon'un oybirliği ile aldığı karar uyarınca, Rambus'ın davranış biçimi JEDEC üyelerini yanıltmaya yönelik olduğu için FTC Yasası'nın 5. Kısmı uyarınca aldatma teşkil etmektedir. Rambus standart belirleme süreci için yüksek öneme sahip bilgileri JEDEC'e sunmamıştır, bu başarılı stratejisi sonucunda Rambus patentleri ile patent başvurularını standartlar kabul edilene kadar saklayabilmiş, ancak ondan sonra bu standardı kullanan JEDEC üyelerine açtığı davalar ile patentlerini açıklamıştır. Komisyon, Rambus'ın bu dışlayıcı davranışı sonucunda ilgili dört pazarda tekel gücü elde ettiği hükmüne varmıştır.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2006/08/rambus.shtm>

REKABET Dergisi

FTC Enterprise Product Partners ile TEPPCO Arasındaki Anlaşmaya İtiraz Etti

18 Ağustos 2006, Washington

FTC, Enterprise Product Partners ile TEPPCO Partners şirketlerinin doğal gaz sıvıları (NGL) depolama işlerini birleştiren 2005 tarihli bir devralmaya, Mont Belvieu, Texas'taki NGL depolama tedarikçilerinin sayısını azaltarak daha yüksek fiyatlara ve hizmette bozulmaya yol açacağı gerekçesi ile itiraz ettiğini açıkladı. FTC'nin kaygılarına çözüm getirmek için, TEPPCO'nun bir NGL depolama tesisi ile bununla ilgili aktifleri FTC tarafından onaylanan bir alıcıya 31 Aralık 2006 tarihinden önce satması gerekiyor. FTC'nin Rekabet Bürosu Başkanı Jeffrey Smith, Mont Belvieu'deki NGL depolama sisteminin dünyadaki en büyük sistem olduğunu belirterek Komisyon kararının tesisler arasındaki rekabeti koruyacağını söyledi. FTC'nin iddiasına göre söz konusu devralma Clayton yasası'nın 7. Kısmını ve FTC Yasası'nın 5. Kısmını ihlal etmekteydi. Devralmadan önce Enterprise ve TEPPCO hem depolama hacmi hem de müşteriler için birbirleriyle doğrudan rekabet halinde iken, devralma Mont Belvieu'deki depolama yoğunlaşmasını ciddi biçimde artırarak birleşen Enterprise/TEPPCO şirketinin tek taraflı bir şekilde pazar gücünü kullanma kabiliyetini artırdı.

FTC'nin iddiasına göre, bu devralma iki lider NGL depolama tedarikçisi arasındaki rekabeti ortadan kaldırarak daha yüksek fiyatlara ve depolama müşterileri için daha az hizmete yol açacak. FTC'nin bu nedenle verdiği muvafakat emri TEPPCO'nun, Mont Belvieu Storage Partners NGL depolama tesisi ile belirli boru hatları, araziler ve diğer aktiflerdeki hisselerini elden çıkarmasını; hem TEPPCO'nun hem de Enterprise'in kontrolünü elinde bulunduran Dan L. Duncan'ın bu aktifleri FTC'nin onayladığı bir alıcıya en geç 31 Aralık 2006 itibarıyla satmasını; Duncan'ın gelecek 10 yılda Mont Belvieu'de herhangi bir depolama tesisi almadan, işletmeden veya yönetmeden önce FTC'ye bildirimde bulunmasını ve Mont Belvieu'deki üçüncü taraf NGL depolama tesisleri ile yaptığı NGL deposu kiralama anlaşmalarının birer kopyasını FTC'ye göndermesini gerektiriyor. Son olarak, muvafakat emri, elden çıkarılan tesisin rekabetçi kalabilmesi için TEPPCO'nun TE Products Boru Hattı'na ilişkin birçok hüküm getiriyor. Bu hükümler FTC'nin web sitesinde, kamuoyunun yorumlarına yardımcı olmak amacıyla hazırlanan analizde detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2006/08/teppco.shtm>

FTC, Doktor Gruplarını Fiyat Tespiti ile Suçladı

24 Ağustos 2006, Washington

FTC, Kansas Şehri alanındaki iki bağımsız meslek birliğinin ve bu birliklere üye 18 işyerinin davranışlarına, üzerinde toplu olarak anlaşmaya varılan koşullar dışında sağlık sigortası planlarıyla çalışmayı reddetmeleri nedeniyle itiraz etti. FTC'nin şikayeti, bu eylemlerin rekabeti FTC Yasası'nın 5. Kısmı'na aykırı olarak, makul olmayan bir biçimde kısıtladığı yönünde. FTC'nin Rekabet Bürosu Başkanı Jeffrey Schmidt, rakip doktorların aralarında meşru ortak sözleşme düzenlemeleri yapabileceğini, ancak bu vakada rekabeti ortak girişim kapsamı dışında kalan hizmetler için de kısıtlayarak çok ileri gittiklerini vurguladı. Şikayette, New Health Quality Alliance ve Prime Care of Northeast Kansas isimindeki bağımsız meslek kuruluşlarına üye 127 birincil bakım doktorunun iki seviyede rekabet karşıtı davranışlarda bulunduğu iddia ediliyor: (1) münferit doktorlarla imzalanan hizmete karşı ücret sözleşmeleri içeren sağlık planları ile çalışmayı reddetmek ve (2) ödeme yapanlar nezdindeki pazarlık güçlerini artırmak ve üzerinde anlaştıkları şartları ödeme yapanlara kabul ettirmek için bağımsız mesleki birlikler aracılığıyla birlikte hareket etmek.

Önerilen muvafakat emri tarafların doktorlar arasında yapılacak belirli anlaşmalara katılmasını veya bu anlaşmaları kolaylaştırmasını yasaklayacaktır. Bazı anlaşmalar bu genel hükümlerden muaf tutulmuştur. Önerilen muvafakat emri, aynı zamanda kararda ismi verilen dört bireyin üç yıl boyunca iki bağımsız mesleki birlikten birine katılmış herhangi bir doktor ya da tıbbi grup adına pazarlıklarda bulunmalarını veya bunların temsilcisi ya da ilgili konularda danışmanı olarak çalışmalarını yasaklamaktadır.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2006/08/newcentury.shtm>

FTC Grup Sağlık Bakımındaki Rekabete İlişkin İfade Verdi

6 Eylül 2006, Washington

FTC, Senato Adalet Komisyonu'na FTC'nin antitröst kanunlarını uygulatarak sağlık bakımı müşterilerini rekabete aykırı davranışlardan koruduğunu, doktorlar ve diğer tedarikçiler ile birlikte çalışarak antitröst konusunda rehberlik etme düşüncesine bağlı olduğunu söyledi. FTC'nin Rekabet Bürosu İkinci Başkanı David P. Wales kuruluşun, rekabeti makul olmayan biçimlerde kısıtlayarak tüketicilere zarar veren faaliyetleri durdurmak için gerekeni yapacağını belirterek geçen 25 yılda FTC'nin fiyat tespiti anlaşmalarına ve zorlayıcı boykotlara itiraz ettiğini hatırlattı. Bu düzenlemeler genellikle rakip doktorların ortaklaşa fiyat tespitinde bulunmaları ya da ücret taleplerinin sağlık sigortası ödemelerini yapanlar tarafından karşılanmaması halinde hizmet vermeyi reddetmeleri şeklinde gerçekleşmektedir. Bu tür davranışlar rekabete ve

REKABET Dergisi

tüketicilere zarar verdiği, sağlık hizmetlerinin fiyatlarını ve sağlık sigortası kapsamını artırdığı ve tüketicilerin seçeneklerini azalttığı için hukuk dışı sayılmaktadır. Sağlık planları, sağlık hizmeti tedarikçilerinin daha yüksek ücret taleplerini kabul etmeye zorlandığında çok çeşitli taraflar farklı biçimlerde etkilenebilmekte, tüketici ve işverenlerin daha yüksek sağlık sigortası fiyatları ile karşı karşıya kalması nedeniyle bazı işverenler sigorta kapsamını daraltabilmekte ya da sigortayı kaldırabilmekte, tüketicilerin eş ödemeleri artmaktadır.

İfadede, doktorlar arasındaki ortak davranışların büyük kısmının antitröst hukuku veya uygulama kuruluşları tarafından antitröst ihlali olarak görülmediğinin altı çizildi. Son yıllarda doktorlar arasındaki işbirliği ile yaratılabilecek etkinlikler sağlık sektöründe önem kazanmıştır ve FTC bakım kalitesini artırmayı, maliyetleri düşürmeyi ve serbest bilgi akışını sağlayacak bu tip girişimlere destek vermektedir. Komisyon, sağlık bakımı sağlayıcılarının antitröste ilişkin endişelerini gidermek ve kanuna uygun işbirliği düzenlemeleri yapabilmelerini sağlamak için, geniş bir eğitim ve bilgilendirme çalışması başlatmıştır. Bu çalışmanın bir ayağı olarak Adalet Bakanlığı ile birlikte ortak geliştirilen Sağlık Bakımında Antitröst Uygulama Politikası Beyannameleri, rakip doktorların nasıl antitröst kanunlarına uygun bir şekilde işbirliği yapabileceklerini açıklamaktadır.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2006/09/wales.shtm>

Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi Medianews Group Inc.'In Contra Costa Times ve Mercury News'i Devralmasıyla İlgili Soruşturmasını Kapattı

31 Temmuz 2006, Washington

Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi, MediaNews Group Inc.'in *Contra Costa Times* ve *Mercury News*'i McClatchy Company'den devralmasıyla ilgili soruşturmanın sona erdiğini açıkladı. Antitröst Biriminin soruşturması, işlemin, kuzey Kaliforniya'da bulunan East Bay adlı bölgede yerel günlük gazete satışlarındaki ve gazete reklamcılığındaki rekabet üzerinde yaratabileceği potansiyel etkilere odaklanmıştı. MediaNews bu bölgede Alameda News Group adı altında çeşitli yerel gazeteleri elinde bulunduruyor.

Antitröst Birimi, devralma işleminden sonra MediaNews'in East Bay'de gazete satışları ve gazete reklamcılığında *Fransisco Chronicle* ile rekabet etmeye devam edeceğini belirtti. Birime göre, MediaNews, işlem sayesinde, *Contra Costa Times* ve *Mercury News*'in üretim ve dağıtım sistemleri ile East Bay'de sahip olduğu diğer gazetelerin kullandığı sistemleri birleştirerek maliyet tasarrufu yapabilecek. Tarafların detaylı analizlerle kanıtladığı bu tasarruflar,

tüketiciler için de yararlı olacak ve MediaNews'in East Bay'de sahip olduğu gazetelerin daha etkin bir şekilde rekabet etmesini sağlayacak.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2006/217465.htm

Adalet Bakanlığı Mittal Steel'in Arcelor'u Devralması İçin Bir Tesis Elden Çıkmamasını Talep Etti

1 Ağustos 2006, Washington

Adalet Bakanlığı, Mittal Steel Company N.V.'den Arcelor S.A.'yı devraldıktan sonra sahip olacağı üç kalay/krom kaplama tesisinden birini elden çıkarmasını talep etti. Adalet Bakanlığı, yürüttüğü detaylı soruşturmanın ardından işlemin önerilen şekliyle rekabete aykırı olacağı sonucuna vararak işlemi durdurmak için Washington D.C. Eyalet Mahkemesinde bir kamu davası açtı. Bakanlık aynı zamanda bir muvafakat kararı da sundu.

Önerilen muvafakat kararı Mittal'ın şu anda Arcelor'a ait olan Dofasco tesislerini devralma işleminden sonra satmasını öngörüyor. Adalet Bakanlığı'na göre Dofasco'nun satışı, devralmanın neden olacağı rekabete aykırı etkileri ortadan kaldıracak. Dofasco'nun satışı mümkün olmadığı takdirde, Adalet Bakanlığı söz konusu rekabete aykırı etkileri engelleyebilecek alternatif iki tesisin satışını talep edebilecek.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2006/217465.htm

Adalet Bakanlığı Alltel'in Midwest Wireless'ı Devralma İşleminde Bazı Aktiflerin Elden Çıkarılmasını Talep Etti

7 Eylül 2006, Washington

Adalet Bakanlığı, ALLTEL Corporation'ın Midwest Wireless Holdings LLC'yi devralma işlemini tamamlamak için Minnesota'daki aktiflerini satmayı kabul ettiğini açıkladı. Bölgesel mobil kablosuz telekomünikasyon hizmetleri sağlayıcısı olan ALLTEL ve Midwest Wireless pek çok kırsal pazarda hizmet veriyor. Adalet Bakanlığı'nın açıklamasına göre bu iki bölgesel sağlayıcının bir araya gelmesi, birleşmiş şirkete daha fazla hizmet alanı sağlayacak; bununla birlikte aktiflerin satılması ALLTEL ve Midwest Wireless'ın birbirlerinin en güçlü rakibi olduğu belirli piyasalarda rekabetin devam etmesini sağlayacak.

Adalet Bakanlığı işlemin ilk önerildiği haliyle, Minnesota'da ALLTEL ve Midwest'in faaliyet gösterdiği dört bölgede mobil kablosuz telekomünikasyon hizmetlerinden yararlanan müşteriler için daha yüksek fiyat, daha düşük kalite ve daha az yatırıma neden olacağını belirtti.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2006/218222.htm

Samsung Yöneticisi Fiyat Tespiti İçin Gizli Anlaşmaya Katıldığını İtiraf Etti

21 Eylül 2006, Washington

Adalet Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre dünyanın en büyük dinamik rastgele erişimli bellek (DRAM) üreticisi Samsung Semiconductor Inc.'in yöneticilerinden biri olan Thomas Quinn dünya çapında DRAM fiyatlarının tespit edilmesi için yapılan gizli anlaşmaya katıldığını kabul etti. Quinn'in suçunu itiraf ettiği anlaşma mahkeme tarafından onaylanırsa Quinn'e 8 ay hapis cezası ve 250.000 \$ para cezası verilecek.

San Fransisco'daki federal mahkemeye verilen iddianameye göre Quinn yaklaşık 1 Nisan 2001 ile 15 Haziran 2002 tarihleri arasında diğer hafıza üreten şirketlerin çalışanlarıyla birlikte bazı orijinal ekipman üreticilerine satılan DRAM'lerin fiyatlarını tespit etmek için gizli anlaşma yaptı ve 5 Aralık 2001'de Sun Microsystems Inc. İhalesinde teklifleri koordine etti.

Adalet Bakanlığı'nın DRAM soruşturmasında bu ceza dahil olmak üzere dört şirket ve 13 kişi suçlu bulundu; 731 milyon Dolardan fazla para cezası verildi.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2006/218462.htm

Bir Hastane Çalışanı ve Bir Şirket İhaleye Fesat Karıştırma ve İlgili Suçları Kabul Etti

29 Eylül 2006, Washington

Mount Sinai Hastanesinde daha önce bilişim teknolojileri müdürü olarak çalışan Anthony Spadola, Manhattan Eyalet Mahkemesinde suçunu itiraf etti. Spadola, yaklaşık Ocak 2001'den Ekim 2004'e kadar Mount Sinai'ye telekomünikasyon ekipmanının ve hizmetlerinin sağlanmasında ihaleye fesat karıştırma ve sözleşmeleri tahsis etme, ticari rüşvet, e-posta sahteciliği, Ocak 2001 ile Eylül 2003 tarihleri arasında şirket kurumlar vergisi beyannamesinde sahte ve yanlış bilgi verme ve ayrıca vergi kaçakçılığı suçlarını kabul etti.

Telekomünikasyon kurulum şirketi Broadcom Voice & Data Inc. (Broadcom) da Manhattan Eyalet Mahkemesinde verdiği ifade Ocak 2001'den Ekim 2004'e kadar Mount Sinai'ye telekomünikasyon ekipmanının ve hizmetlerinin sağlanmasında ihaleye fesat karıştırma ve sözleşmeleri tahsis etme suçlarını kabul etti.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2006/218677.htm

AVRUPA BİRLİĞİ'NDEN HABERLER

Komisyon Kanada Merkezli Inco ve Falconbridge Adlı Madencilik Şirketlerinin Birleşmesi Teklifine Şarta Bağlı Olarak Onay Verdi

4 Temmuz 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu, AB Birleşme Tüzüğü çerçevesinde, nikel ve başka madenlerin çıkartılmasında, işlenmesinde ve arıtımında faaliyet gösteren iki şirketten, Falconbridge'in Inco tarafından devralınmasına izin verdi. Komisyonun kapsamlı incelemeleri sonucunda, söz konusu birleşmenin ilk bildirilen şekilde yapılırsa, Avrupa Ekonomik Alanı (AEA)'daki bazı nikel ve kobalt pazarlarında etkili rekabeti büyük ölçüde engelleyeceği ortaya çıktı. Komisyon öne sürülen etkinliklerin nikel üretim zincirinin üst seviyesinde meydana geldiğini ve birleşen şirketin neredeyse tekel konumuna sahip olacağı ilgili alt pazarlardaki tüketicilere yansımayacağı görüşünü dile getirdi. Ayrıca Komisyon, söz konusu etkinliklerle benzer olan etkinliklerin tam bir birleşme ile değil de, rekabeti daha az kısıtlayan (üretim ortak girişimi gibi) yollardan elde edilebileceğini belirtti.

Birleşen taraflar, Komisyonun kaygılarını gidermek adına, Falconbridge'e ait nikel rafinerisi ve ilgili varlıkları elden çıkarmayı taahhüt etti ve bu varlıkları uluslararası bir madencilik şirketi olan LionOre'a satma teklifinde bulundu. Komisyona göre, halihazırda nikel çıkartılmasında faaliyet gösteren LionOre, bu alım sayesinde nikel ve kobalt pazarlarında bağımsız, yetkin ve rekabetçi bir aktör haline gelecek. Komisyon, teklif edilen işlemin değişiklik sonrasında AEA'da veya onun önemli bir kısmında etkili rekabeti önemli ölçüde engellemeyeceği sonucuna ulaştı. İzin kararı taahhütlere tamamıyla uyulması şartına bağlı.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/926&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Avrupa Komisyonu Mart 2004 Tarihli Karara İlişkin Bazı Yükümlülükleri Yerine Getirmediği İçin Microsoft'a 280.5 Milyon Euro Tutarında Para Cezası Verdi

12 Temmuz 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonunun Mart 2004 tarihli kararı, Microsoft'un 82. Maddeye göre hakim durumunu kötüye kullandığını ortaya koymuş, Microsoft'un, Microsoft dışındaki çalışma grubu sunumcularının Windows PC ve sunumcularıyla tam olarak uyum sağlayabilmesi için gerekli arayüz belgelerini eksiksiz ve doğru bir şekilde açıklaması şartını getirmişti. Microsoft'un kararı durdurma yolundaki talebi Aralık 2004'te Bidayet

REKABET Dergisi

Mahkemesi Başkanlığı tarafından reddedildikten sonra, Komisyon Microsoft'un sağladığı birlikte işlerlik bilgilerinin eksiksiz ve doğru olmadığı yönündeki kaygılarını dile getirmişti. Komisyon 10 Kasım 2005'te Microsoft'u yükümlülüklerini yerine getirmek konusunda uyardı.

1/2003 sayılı Tüzüğün 24(2). Maddesi kapsamında alınan konuyla ilgili en son karar Microsoft'un söz konusu yükümlüklerini yerine getirmediğini ortaya koyuyor. Microsoft karara uymamaya devam ettiği takdirde, Microsoft'a verilebilecek cezanın günde 3 Milyon Euro artırılacağı bu kararla öngörülüyor. Buna rağmen yükümlüklerin yerine getirilmemesi durumunda para cezasının daha da artırılması için yeni bir karar alınması gerekecek.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/979&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Avrupa Komisyonu J.M. Huber'a Ait Presipite Kalsiyum Karbonat Şirketinin Omya Tarafından Devralınması Teklifine Şarta Bağlı Olarak Onay Verdi

19 Temmuz 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu İsviçre merkezli Omya'nın, Amerika merkezli J. M. Huber'a ait presipite kalsiyum karbonat (PPC) şirketini devralma teklifini, AB Birleşme Tüzüğü çerçevesinde, şarta bağlı olarak onayladı. İlgili vaka ilk olarak Finlandiya Rekabet Otoritesi tarafından, Üye Devletler arasındaki ticaretin ve rekabetin önemli ölçüde etkilenme ihtimalinden dolayı Birleşme Tüzüğü'nün 22 (1). Maddesi uyarınca, Komisyona sevk edildi. Avusturya, Fransa ve İsveç rekabet otoriteleri de bu sevk talebine katıldı. Komisyonun yaptığı kapsamlı incelemeler, bu birleşmenin bildirim ilk yapıldığı şekilde gerçekleşmesi durumunda kağıt kaplama amaçlı kalsiyum karbonat tedarikine yönelik pazarda potansiyel bir rakibi ortadan kaldıracağı yönünde.

Etkili rekabetin sağlanması için, Omya ve Huber, Finlandiya'daki bir PCC fabrikasının PCC kaplama teknolojisiyle birlikte uygun bir alıcıya devredilmesi taahhüdünde bulundu. Komisyon, değişiklik yapılması halinde söz konusu işlemin AEA'da veya onun önemli bir kısmındaki etkili rekabeti ciddi ölçüde engellemeyeceği sonucuna vardı. Komisyonun izin kararı bu taahhütlerin tamamının yerine getirilmesi şartına bağlı.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1017&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Avrupa Komisyonu İtalya'dan Elektronik Haberleşme Hakkındaki AB Kurallarına Uymasını İstedi

19 Temmuz 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu İtalya'ya resmi bir bildirim göndererek, yayın mevzuatının, elektronik haberleşme ağları ve hizmetlerine yönelik pazardaki rekabete ilişkin AB kurallarına ve Elektronik Haberleşmeye Yönelik Yeni AB Düzenleyici Çerçevesine uyumluluğu hakkında bilgi istemeyi kararlaştırdı. İtalya tüketici birliği Altroconsumo'nun, İtalya'da analogdan dijital karasal yayın teknolojisine geçişi düzenleyen mevzuatın 2002/21/EC sayılı AB Yönergesini (Çerçeve Yönerge) ve 2002/20/EC sayılı Yönergeyi (Yetkilendirme Yönergesi) ihlal ettiğini iddia etmesi üzerine söz konusu karar alındı.

Komisyon, İtalya'nın ilgili mevzuatının, yayın aktarım hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin haksız kısıtlamalar getirmesi ve mevcut analog operatörlere haksız avantajlar sağlaması halinde, AB rekabet kurallarının getirdiği yükümlülükleri yerine getiremeyeceği kaygısını taşıyor. AT Antlaşmasının 226. Maddesi uyarınca, ihlal prosedüründeki ilk adım resmi bildirim yazısının gönderimi. Komisyonun dile getirdiği kaygılara İtalya'nın iki ay içinde cevap vermesi gerekiyor.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1019&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Avrupa Komisyonu Aker Kvaerner'e Ait Kağıt Hamuru Makineleri Şirketinin Metso Tarafından Devralınmasına İlişkin Kapsamlı Bir İnceleme Başlattı

14 Ağustos 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu, Finlandiya merkezli şirket Metso Corporation Oy (Metso) tarafından Norveç merkezli Aker Kvaerner ASA (Aker Kvaerner)'a ait kağıt hamuru ve güç şirketinin devralınması planı hakkında kapsamlı bir inceleme başlattı. Metso ve Aker Kvaerner kağıt hamuru fabrikalarına yönelik teçhizatın geliştirilmesi ve üretilmesinde dünya genelinde faaliyet gösteriyor. Halihazırda kağıt hamuru makinelerinin tedarikinde hakim durumda olan yalnızca üç şirket bulunuyor. Metso, Aker Kvaerner ve şu anki pazar lideri Avusturya merkezli Andritz. Komisyon'un pazarda yaptığı ilk inceleme, kağıt hamuru teçhizatına ilişkin pazarda rekabetin bu işlemle önemli ölçüde azalabileceğini göstermişti. Komisyon aynı zamanda, modern kağıt hamuru makinelerinin üretiminin ileri seviyede spesifik know-how gerektirmesinden dolayı, söz konusu pazarlarda giriş engelleri olduğunu tespit etmiştir.

REKABET Dergisi

Özellikle pişirme teçhizatı tedarikine, bunun yanında kağıt hamuru üretimindeki selüloz yıkama, oksijen delignifikasyonu ve ağartma aşamalarına ilişkin pazarlara odaklanacak kapsamlı bir inceleme kararı, soruşturmanın nihai sonucuna ilişkin bir ön hüküm niteliğinde değil. Komisyon ayrıca tarafların daha geniş bir ürün yelpazesi sunmasının müşterileri ne ölçüde olumlu etkileyebileceğini de değerlendirmek istiyor. İlgili yoğunlaşmanın AEA'da veya onun önemli bir kısmındaki etkili rekabeti ciddi anlamda etkileyip etkilemeyeceği hakkında nihai kararını vermesi için Komisyonun 90 iş günü bulunuyor.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1100&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon, Hollanda'da Yol Bitümeninde Fiyat Tespiti Dolayısıyla 14 Şirketi Toplam 266.717 Milyon Euro Para Cezasına Çarptı

13 Eylül 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu, Hollanda'da yol bitümeninde 8 tedarikçi ve 6 alıcının, AT Antlaşması 81. Maddesinde yasaklanan bir eylem olan fiyat tespiti için 1994 yılından 2002 yılına kadar bir kartele iştiraklerini görmüştür. Bitümen tedarikçileri ve inşaat şirketleri, Hollanda'da satılan tüm yol kaldırmı bitümeninin brüt fiyatını tespit etmiş, ayrıca kartel üyeleri olan inşaat şirketleri için tek tip asgari kısmi iadeler ve diğer tüm yol yapımcıları için daha küçük bir azami kısmi iade kararlaştırmıştır. Bu da fiyat rekabetini kısıtlamış ve daha küçük yol yapım şirketlerini dezavantajlı konuma sokmuştur. Shell ve KWS karteli başlatıp buna liderlik ettikleri için onların para cezası artırılmış, ayrıca mükerrer suç işlediği için Shell'in para cezası yükseltilmiştir. KWS'nin para cezası ise Komisyon'un soruşturmasını engellemeye çalışmasından dolayı artırılmıştır.

Para cezalarını saptarken, Komisyon ihlalin çok ciddi niteliğini, pazarın sınırlı büyüklüğünü, kartelin uzun süreli oluşunu ve dahil olan firmaların büyüklüğünü dikkate almıştır. Bu bağlamda bir husus olarak; Ekim 2002 yılındaki teftiş esnasında, KWS, Komisyon müfettişlerinin arazi ve binaya erişimini iki kez reddederek, Komisyon'u Hollanda Rekabet Kurumu ve Hollanda polisinden yardım istemeye zorlamıştır. Bazı şirketler soruşturmada işbirliği yapmış ve kartel hakkında önemli bilgiler temin etmiştir: bu, Komisyon'un Pişmanlık (Hoşgörü) Duyurusu'yla paralel olarak ödüllendirilmiştir. İnşaat şirketlerinden hiçbiri pişmanlık (hoşgörü) başvurusunda bulunmamıştır. Bu vakada tarif edilen şekliyle rekabete aykırı davranışlardan etkilenen herhangi bir şahıs veya firma, davranışın gerçekleştirildiği ve kanuna aykırı olduğuna dair, yayımlanan kararın unsurlarını

kanıt olarak sunarak, konuyu Üye Devletler mahkemeleri huzuruna getirebilecek ve tazminat isteyebilecek olup, tazminata Komisyon para cezası sebebiyle indirim yapılmaksızın hükmedilebilecektir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1179&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon, Fiyat Tespiti Karteli Dolayısıyla Bakır Tertibat Üreticilerini 314.76 Milyon Euro Para Cezasına Çarptırdı

20 Eylül 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu, AT Antlaşması'nın 81. Maddesine aykırı bir şekilde, bir bakır tertibat karteline iştirak etmelerinden dolayı 30 şirkete toplam 314.76 milyon Euro para cezası vermiştir. 1988-2004 yılları arasında, şirketler fiyatları, iskontoları ve kısmi iadeleri tespit etmiş, fiyat artışlarını koordine mekanizmalarını kararlaştırmış, müşteri tahsisatı yapmış ve ticari anlamda önemli ve gizli bilgi alışverişinde bulunmuştur. Bu gruplardan dördü Komisyon'un ilk baştaki teftişlerinden sonra da kanuna aykırı düzenleyişlerini sürdürdükleri için para cezaları % 60 oranında artırılmıştır. Bunlardan birinin para cezası Komisyon'a yanıltıcı bilgi vermekten dolayı bir % 50 oranında daha artırılırken, bir diğeri kartel hakkında bilgilerle ilk gelen şirket olduğundan, Komisyon'un pişmanlık programı kapsamında para cezaları konusunda tam dokunulmazlık almıştır.

Rekabetten Sorumlu Komisyon Üyesi Neelie Kroes konuyla ilgili şunları demiştir: "Kartelleri tolere etmeyeceğiz ve onları kazımak için bütün tedbirleri alacağız. Sadece kartel davranışları için firmaları sert bir şekilde cezalandırmakla kalmayıp, aynı zamanda Komisyon'un şafak baskını sonrasında aleni olumsuzlukla devam etmek ve yanlış veya yanıltıcı bilgi vermekten dolayı para cezalarını da artıracacağız."

Yapılan uygulamalar AT Antlaşması kurallarının çok ciddi bir ihlalidir. Para cezalarını tespit ederken, Komisyon ürünle ilgili AEA pazarının büyüklüğünü, kartelin süresini ve dahil olan firmaların büyüklüğünü dikkate almıştır. İhlal konusunda önemli bilgiler veren şirketlerin işbirliği Komisyon'un 1996 Pişmanlık (Hoşgörü) Duyurusu'yla paralel olarak ödüllendirilmiştir. Para cezalarında indirimler tanınması sadece bilginin değerine değil, ne kadar erken ifşa edildiğine de bağlıdır. Bu vakada verilen toplam para cezaları, bunları şimdiye kadar tek bir kartelev verilen en büyük beşinci para cezası bütünü yapmaktadır. Bu vakada tarif edilen şekliyle rekabete aykırı davranışlardan etkilenen herhangi bir şahıs veya firma, davranışın gerçekleştirildiği ve kanuna aykırı olduğuna dair, yayımlanan kararın unsurlarını kanıt olarak sunarak, konuyu Üye Devletler mahkemeleri huzuruna getirebilecek ve tazminat

REKABET Dergisi

isteyebilecek olup, tazminata Komisyon para cezası sebebiyle indirim yapılmaksızın hükmedilebilecektir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1222&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon, Glatfelter'ın Crompton's Lydney Kağıt Değirmeni Üzerine Alması Hakkında Derinlemesine Bir Soruşturma Açtı

20 Eylül 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu, AB Birleşme Tüzüğü çerçevesinde, ABD'deki özellikli kağıt imalatçısı P.H. Glatfelter Şirketi'nin Lydney'deki (Gloucestershire, Birleşik Krallık) kağıt değirmeni ve ilişkili aktifleri devralması konusunda detaylı bir soruşturma açmıştır. Glatfelter, değirmeni, sulu işlemde geçmiş lifli ürünlerin Birleşik Krallık menşeli imalatçısı olan J.R. Crompton Ltd.'den devralmış olup, burası 7 Şubat 2006 tarihinde Birleşik Krallık'taki ödeme güçlüğü işlemlerinin bir parçası olarak mahkeme emriyle idare altına alınmıştır. Lydney'de üretilen sulu işlemde geçmiş lifli materyaller çay poşetleri, kahve filtreleri, duvar kağıdı, yapışkan bantlar gibi ürünler için ve batarya komponentleri olarak kullanılmaktadır. Komisyon'un ilk baştaki piyasa tahkikatı, teklif edilen devralmanın sanayideki üretimi kısıtlama ve fiyatları yukarıya sürüklemeye yetisine sahip hakim bir tedarikçi yaratabileceğini tespit etmiş olup, Komisyon yoğunlaşmanın Avrupa Ekonomik Alanı'ndaki rekabeti anlamlı ölçüde etkileyip etkilemeyeceği konusunda nihai bir karar almak için şu an 90 iş gününe sahiptir. Derinlemesine bir soruşturma açılması, soruşturmanın nihai sonucu hakkında önceden bir yargıya varmak demek değildir.

Komisyon'un piyasa incelemesi, Glatfelter'ın, Lydney değirmeniyle birlikte, Avrupa Ekonomik Alanı'nda çay ve kahve filtrasyonu poşetlerine ilişkin hem satış hem de kapasite bakımından çok yüksek bir payı kontrol edeceğini tespit etmiştir.

Komisyon vakayı, Birleşme Tüzüğü'nün 22 (3). Maddesine göre, Alman Rekabet Kurumu Bundeskartellamt'ın havale talebi sonucunda tahkik etmekte olup, sonradan bu talebe Birleşik Krallık da katılmıştır. Havale mekanizması, Üye Devletler'in Komisyon'dan, AB yargı çevresi için ciro eşiklerini karşılamayan ancak yine de tüm AB'de rekabeti etkileyen vakaları soruşturmasını talep etmesine imkan vermektedir. Daha küçük şirketler için birleşme onayı sürecinin sadeleştirilmesi amaçlanmakta olup, aksi takdirde bu şirketlerin birkaç Üye Devlette ayrı başvurularında bulunması gerekmektedir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1228&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon, Koşullu Olarak, Cleanaway Holdings Limited'in Veolia ES Tarafından Planlanan Devralımına Resmen İzin Verdi

21 Eylül 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu, AB Birleşme Tüzüğü çerçevesinde, her ikisi de Birleşik Krallık'ta atık idare hizmeti sağlayıcıları olan Cleanaway'in Veolia ES Holdings plc* tarafından devralınması teklifine resmen izin vermiştir. Komisyon'un resmi izni, Veolia'nın şu an Fawley'deki yüksek ısı yakma fırını (HTI) tesisini elden çıkarması koşuluna bağlıdır; bu, birleşmiş şirketin, zararlı sanayi ve ticari atıklarda HTI ile termal muamele/yakma piyasasında başarılı olabilecek en az bir ticari rakibe sahip olmayı sürdürmesini sağlayacaktır. Bu taahhüt ışığında, Komisyon işlemin Avrupa Ekonomik Alanı'nda veya onun önemli herhangi bir bölümünde etkili rekabeti engellemeyeceği sonucuna varmıştır.

Komisyon'un piyasa incelemesi, teklif edilen devralmanın, zararlı sanayi ve ticari atıklarda termal muamele/yakmaya ilişkin rekabeti anlamlı ölçüde azaltabileceğini açığa çıkarmıştır. Zararlı atıkların sadece HTI'larda yakılması için ayrı bir pazarın var olması olasıdır. Ayrıca, özellikle Birleşik Krallık dışında HTI'da yakma için zararlı atıkların ihracatı karşısındaki düzenleyici engeller nedeniyle, pazarın coğrafi kapsamı ulusaldır. Şu an Birleşik Krallık'ta geniş ölçekte zararlı atık muamelesi için sadece iki HTI tesisi bulunduğu ve ikisi de ya Veolia ya da Cleanaway'e ait olduğu için, Komisyon'un HTI piyasasındaki endişelerine cevap vermek üzere, Veolia Hampshire'da Fawley'deki HTI tesisini elden çıkarma taahhüdünde bulunmuş olup, bu, en az ikinci bir hizmet sağlayıcısına izin vererek, böylelikle teklif edilen işlem öncesindeki rekabetçi yapıyı geri getirecek ve bu piyasada bir tekel yaratılmasının önüne geçecektir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1239&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

Avrupa Komisyonu, İspanya Enerji Regülatörünün, E.ON'un Endesa İçin Fiyat Teklifi Hakkındaki Tedbirleri Aleyhinde Hüküm Verdi

26 Eylül 2006, Brüksel

Avrupa Komisyonu, İspanya Regülatörü CNE'nin, E.ON'un Endesa için fiyat teklifini bir dizi koşula tabi kılan kararının AB Birleşme Tüzüğü'nün 21. Maddesini çiğnediğine karar vermiştir. İlk olarak, CNE'nin kararı 21. Maddenin iletişim ve mevcut durumdan geri gitmeme yükümlülüğünü ihlal eder şekilde,

* Halka açık limited şirket.

REKABET Dergisi

Komisyon'a önceden iletilmeksizin ve Komisyon'un önceden onayı olmaksızın kabul edilip yürürlüğe girmiştir. İkinci olarak ise, CNE, E.ON'un Endesa üzerindeki kontrolü devralmasını, malların serbest dolaşımı ve yerleşim özgürlüğü konusundaki AT Antlaşması kurallarına aykırı olan bir dizi koşula tabi kılmıştır. Komisyon'un, CNE'nin E.ON'a yüklediği koşulların kanuna aykırı olduğu kararı, İspanya'nın bu koşulları geri almasını gerektirmektedir. Komisyon'un kararı hukuken bağlayıcıdır ve İspanya'daki bir ulusal mahkeme veya kamu otoritesi huzurunda uygulanması istenebilir.

Rekabetten Sorumlu Komisyon Üyesi Neelie Kroes konuyla ilgili şunu belirtmiştir: "Komisyon, AB'nin birleşmeyi kontrol kurallarını Tek Pazar bünyesindeki tüm şirketler ve tüm vatandaşların yararına olacak şekilde uygulama hakkının arkasında duracaktır".

AB Birleşme Tüzüğü'nün 21. Maddesi kapsamında, Komisyon, Topluluk boyutu olan yoğunlaşmaların rekabete etkisini değerlendirmek üzere münhasır yetkiye sahiptir. Üye Devletler bu işlemlere kendi ulusal rekabet kanunlarını uygulayamaz ve söz konusu tedbirler rekabet dışındaki menfaatleri korumadıkça ve Topluluk hukukunun tüm yönleriyle bağdaşan menfaatleri korumak için gerekli ve orantısız olmadıkça, bu yoğunlaşmaları yasaklayacak, koşullara tabi kılacak veya (hukuken veya fiilen) herhangi bir yolla bunlara halel getirecek tedbirler benimseyemez. Kamu güvenliği, medyada çoğulculuk ve ihtiyati kurallar meşru olduğu tanınan menfaatler yani "tanınmış menfaatler" olup, gerçekten bunlardan birini korumaya yönelik tedbirler orantısız olmaları ve ayrımcı olmamaları koşuluyla, Topluluk boyutu olan bir yoğunlaşmayı engelleme veya yasaklamaya eğilimli olsalar da, Komisyon'a önceden iletilmeksizin (ve Komisyon'un önceden onayı olmaksızın) benimsenebilir. Ulusal tedbirlerin gerçekten "tanınmış bir menfaati" korumaya yönelik olduğuna ve/veya orantısallık ve ayrımcılık yapmama ilkeleriyle bağdaştığına dair ciddi şüpheler olduğu her zaman, Komisyon'un önceden onayını alma gerekliliği geçerlidir. Ardından Komisyon, 25 iş günü içerisinde, ulusal tedbirlerin AT hukukuyla bağdaşan bir menfaatin korunması bakımından haklı gösterilip gösterilmediğine karar vermelidir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1265&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ

(01.07.2006 - 30.09.2006)

REKABET Dergisi

REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ

REKABET İHLALLERİ

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	06-47/621-175	İskenderun civarında bulunan haddehanelerin yüksek demir fiyatı uyguladıkları iddiasına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	06.07.2006
2	06-47/622-176	Uzun demir çelik pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddialarına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	06.07.2006
3	06-49/653-182	İç Anadolu Bölgesi çimento ve hazır beton ile Karadeniz Bölgesi hazır beton pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin belirlenmesi amacıyla 24.3.2005, 05-18/197-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre; soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma içinde olduğuna ilişkin yeterli delillerin bulunmaması nedeniyle, söz konusu teşebbüsler hakkında idari para cezası verilmesine veya başkaca bir işlem yapılmasına yer olmadığına.	11.07.2006
4	06-51/655-183	Roche Müstahzarları San. Tic. A.Ş., Eczacıbaşı İlaç Pazarlama A.Ş. ve Beşer Ecz. Deposu Tic. ve San. Ltd. Şti.'nin SSK, devlet ve üniversite hastanelerinin 2003 yılı granisetron ihalelerinde 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiasına ilişkin olarak, birbirine rakip olan Roche Müstahzarları San. Tic. A.Ş. ve Eczacıbaşı İlaç Pazarlama A.Ş.'nin SSK, devlet ve üniversite hastanelerinin 2003 yılı kytril ve setron ihalelerine aynı depo olan Beşer Ecz. Deposu Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti. ile bu ihalelerin tamamına yakınına katılmalarının rekabetin engellenmesine yol açtığına ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştiren Roche Müstahzarları San. Tic. A.Ş., Eczacıbaşı İlaç Pazarlama A.Ş. ve Beşer Ecz. Deposu Tic. ve San. Ltd. Şti.'nin, aynı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca cezalandırılmalarına, yukarıda adı geçen teşebbüslerin 2004 yılında oluşan yıllık net satışlarının takdiren %1'i oranında olmak üzere; Roche Müstahzarları San. Tic. A.Ş.'ye 4.441.583,80 YTL, Eczacıbaşı İlaç Pazarlama A.Ş.'ye 4.225.856,40 YTL, Beşer Ecz. Deposu Tic. ve San. Ltd. Şti.'ye 1.504.418,10 YTL idari para cezası verilmesine, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, Roche'un ve EİP ile Eczacıbaşı İlaç Ticaret A.Ş.'nin kamu ihalelerine yönelik olarak ihlale konu eylem ve işlemlere son vermelerine ve bunların tekrarından kaçınmalarına.	13.07.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
5	06-51/656-184	Nokia Corporation'ın satış noktalarına rakip ürün satılması halinde Nokia markalı ürün temin etmemesi ile 4054 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan muhtelif konulara ilişkin olarak, başvuru konusu hususlar arasında cep telefonu üreticisi Nokia adlı teşebbüsün uygulamaları dışında kalan konuların 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemeyeceğine, Nokia Corporation'ın satış noktalarına baskı yapmak yoluyla rakip cep telefonu markalarının satılmasını engellemeye yönelik davranışları hakkında distribütörlerin ve bayilerin istedikleri markaya ulaşabilmelerinin ve satışa sunabilmelerinin önünde bir engel bulunmadığının tespit edilmesi sebebiyle konu hakkında önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	13.07.2006
6	06-53/685-192	Ağrı Dağı tırmanışları için Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından alınan çıkış ücreti ile Türkiye Dağcılık Federasyonu tarafından tespit edilen mihmandarlık (dağ rehberliği) ücretinin çok yüksek olduğu ve rekabeti kısıtladığı iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	20.07.2006
7	06-53/687-194	Rekabet Kurulu'nun 18.8.2004 tarih, 04-55/751-188 sayılı kararının iptaline ilişkin Danıştay 13. Dairesi'nin 23.5.2006 tarih, 2005/6049 E. 2006/2225 K.; 2005/5935 E. 2006/2226 K.; 2005/6052 E. 2006/2224 K. sayılı kararları üzerine, Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri ve Acentecileri Derneği ile Konya Otogarı'nda faaliyet gösteren ve anılan Dernek üyesi olan 17 teşebbüsün aralarında anlaşarak fiyat tespit etmek ve servis hizmeti gibi birtakım hizmetleri kaldırmak yolu ile Konya merkezli şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarında 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiasının yeniden değerlendirilmesi çerçevesinde, Konya Metro Turizm Sey. ve Tic. Ltd. Şti. ile Metro Motorlu Taşıtlar Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş.'nin ekonomik birlik oluşturması nedeniyle, bu iki teşebbüsün tek bir teşebbüs olarak kabul edilerek işlem yapılmasına; Özkaymak Turizm Ltd.Şti. ve Konya Metro Turizm Sey.ve Tic. Ltd. Şti. ile Metro Motorlu Taşıtlar Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş.'nin oluşturduğu ekonomik birliğin, Konya merkezli şehirlerarası otobüs ile yolcu taşımacılığı pazarında fiyat tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine; bu ihlalleri nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca; 2002 yılı cirolarının takdiren %1.25'i olmak üzere Özkaymak Turizm Ltd.Şti.'nin 83.131.68 YTL para cezası ile cezalandırılmasına, Metro Motorlu Taşıtlar Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş. ile Konya Metro Turizm Sey. ve Tic. Ltd. Şti.'nin oluşturduğu ekonomik birliğin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında önceki yıllarda soruşturma geçirmiş olması karşısında ve yürütülen soruşturma sürecinde de yerinde inceleme çalışmalarına engel olmak ve zorlaştırmak suretiyle ihlalin tespitini imkansız kılmaya yönelik çaba sarf ederek ihlalin oluşumundaki kusurunu ağırlaştırmış olması nedeniyle 2002 yılı	20.07.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		cirosunun takdiren %1.50'si üzerinden 1.270.361.55 YTL para cezası ile cezalandırılmasına.	
8	06-53/688-195	Diyarbakır ili merkezli otobüs ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasını destekler nitelikte yeterli delil bulunmadığından bu teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	20.07.2006
9	06-53/689-196	Basında çıkan haberler üzerine, Bankaların Bankalar Birliği'nde aldıkları karar sonucunda mevduat ve konut kredisi faiz oranlarını aynı düzeyde belirledikleri iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına.	20.07.2006
10	06-53/692-198	Meşe Yazılım Bilgisayar Eğitim Reklam Hiz. Paz. Tic. Ltd. Şti. ile Adalet Bakanlığı arasında imzalanan protokol sonucunda mevzuat ve içtihat programları pazarında 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiği iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	20.07.2006
11	06-53/693-199	Paşabahçe Cam San. Tic. A.Ş.'nin bazı ürünlerinin maliyetin altında (yıkıcı fiyat ile) satıldığı ve bu yolla Solmaz Mercan Mutfak Eşyaları San. ve Tic. A.Ş.'nin pazar dışı bırakılmak istendiği iddiası ile ilgili olarak Cam ev eşya pazarında Paşabahçe tarafından uygulanan fiyatlandırmanın yıkıcı fiyat olarak değerlendirilemeyeceğine, bu nedenle 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin ve geçici tedbir talebinin reddine, önergede yer alan belirli dönemlerde, söz konusu ürünlere ilişkin bilgilerin izlenmesine gerek olmadığına.	20.07.2006
12	06-53/709-201	Marshall Boya ve Vernik Sanayii A.Ş.'nin dikey uygulamaları ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiğine ilişkin iddialarla ilgili olarak yapılan önaraştırma sonucunda, dosya konusu iddiaları doğrulayacak veya güçlendirecek bir veriye rastlanmadığından herhangi bir rekabet ihlalinin oluşmadığına ve bu nedenle de anılan iddiaya ilişkin soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine, Marshall Boya ve Vernik Sanayii A.Ş. ile bayileri arasında imzalanan "Bayi Protokolü"nde yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerinin 2002/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği bakımından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf olduğuna, Marshall Boya ve Vernik Sanayii A.Ş.'nin bayileri ile imzaladığı "Bayilik Protokolü"nü rekabet etmeme yükümlülüğünü belirsiz süreli kılan "Taraflar-amaç-Süre" başlıklı 1. maddesinde yer alan hükmün, 2002/2 sayılı Tebliğ'in izin verdiği 5 yıllık azami uygulama süresinin aşılması durumunda, aynı Tebliğ'in 5(a) maddesi uyarınca grup muafiyetinden yararlanamayacağını Marshall Boya ve Vernik Sanayii A.Ş.'ye bildirilmesi gerektiğine.	20.07.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
13	06-55/712-202	Mir Trade AG'nin Krutrade AG ve Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş. ve MinerKOM Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş. ile birlikte ithal parça kömür pazarında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği içinde olduğuna dair yeterli delil bulunmadığına, Krutrade AG, Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş. ve MinerKOM Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş.'nin birlikte ithal parça kömür pazarında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı işbirliği içinde olduğuna, Krutrade AG'ye soruşturma açılmasına ilişkin Rekabet Kurulu kararının tebliğ edilmesine karşılık, soruşturma raporunun tebliğ edilememesi ve dolayısıyla savunmalarının alınmaması nedeniyle bu teşebbüs hakkında nihai karar verilmesine yer olmadığına, bununla birlikte anılan teşebbüse soruşturma raporunun tebliğ edilmesi ve savunmalarının alınması hususlarının Başkanlıkça takip edilmesine, savunmasının alınmasını müteakip bu teşebbüs ile ilgili dosyanın ele alınarak nihai kararın tesis edilmesine, Ekonomik birlik içinde bulunan Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş. ve MinerKOM Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş. ile ilgili olarak; Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2003 yılında oluşan gayri safi gelirlerinin taktiren %1'i oranında ve ayrı ayrı olmak üzere Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş.'ne 20.369,24 YTL ve MinerKOM Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş.'ne 823.194,91 YTL idari para cezası ile verilmesine.	25.07.2006
14	06-55/713-203	Sakarya VİB, Klas Ağa Tur ve Özlem Sakarya'nın Sakarya merkezli şehirlerarası otobüs ile yolcu taşımacılığı pazarında fiyat tespit etmek, pazar paylaşmak ve arzı belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine, S.S. Sakarya VİB Motorlu Taşıyıcılar ve Otobüsçüler Koop. (Sakarya VİB)'nin, ihlalin oluşmasındaki rolü ve pazardaki gücünün ağırlığı dikkate alınarak 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2004 yılında oluşan yıllık gayri safi gelirinin taktiren %4'ü oranında 18.892,32 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına, Klas Ağa Tur Taşımacılık Seyahat Tic. Ltd. Şti. (Klas Ağa Tur)'nin, pazardaki gücü dikkate alınarak taktiren %2 oranında idari para cezası verilmesine, ancak ceza miktarının 2006/1 sayılı Tebliğ'de asgari ceza olarak belirtilen 6.368 YTL'den az olması nedeniyle, anılan Tebliğ'deki asgari ceza tutarı olan 6.368 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına, Kocaali Turizm Seyahat Akaryakıt Gıda İnş. ve Tic. A.Ş. (Özlem Sakarya)'nin, anlaşmayı imzalamasına rağmen ihlalin oluşumundaki rolü ve ihlale konu anlaşmaya uymama yönündeki davranışları dikkate alınarak, taktiren %1 oranında idari para cezası verilmesine, ancak ceza miktarının 2006/1 sayılı Tebliğ'de asgari ceza olarak belirtilen 6.368 YTL'den az olması nedeniyle, anılan Tebliğ'deki asgari ceza tutarı olan 6.368 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına.	25.07.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
15	06-56/714-204	<p>Konya, Isparta ve ilçelerinde süt piyasasında faaliyet gösteren bazı teşebbüsler hakkında 17.5.2005 tarih ve 05-32/413-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak; Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği'nde üyesi olan; Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş., Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş., Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş., İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş., Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht. Mad. Tic. Ltd. Şti., Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş., Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İml. Paz. Ltd. Şti., Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti., Bildiriciler Süt ve Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti., Berberoğlu Süt Ürn. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti., Emekli Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti., Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş., Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti., Ömürlü Süt Ürün. San. Tic. A.Ş., Özemek Süt Mamulleri, Altınkaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti., Milkon Süt Ür. Gıda Md. San. ve Tic. Ltd. Şti., Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti., Cebel Süt Ürn. ve Gıda Mad. İml. San. ve Tic. A.Ş., Ak Süt Süt ve Süt Mam. San. ve Tic. Ltd. Şti., Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti., Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş., Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. firmalarının, anlaşarak üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında belirlemek ve çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine; aynı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlanmadığından bu ihlaller bakımından muafiyet verilmesinin mümkün olmadığına; bu nedenle, yukarıda sayılan ve KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası gereğince para cezası ile cezalandırılmaları gerektiğine; para cezasının tespiti sırasında hem çiğ süt alım fiyatlarının belirlenmesi hem de çiğ süt alımlarını durdurma eylemlerinin tam anlamıyla hayata geçirilmemiş olması ve girişim aşamasında kalması, Dernek Tüzüğü'nde yer alan üyelikten çıkarma yaptırımının uygulanmamış olması ve Tüzük'te 4054 sayılı Kanun doğrultusunda gerekli değişikliklerin yapılması hususlarının hafifletici unsur olarak göz önünde bulundurulması sonucunda, 2004 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin takdiren %0.5'i oranında ve ayrı ayrı olmak üzere, Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.'ye 188.591,38 YTL, Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.'ye 204.536,07 YTL, Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.'ye 70.299,96 YTL, Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. Tic. A.Ş.'ye 40.313,34 YTL, Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht.Mad.Tic.Ltd.Şti.'ne 25.091,94 YTL, İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.'ye 40.073,78 YTL, Emekli Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.'ne 11.901,43 YTL, Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti.'ne 14.779,24 YTL,</p>	26.07.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		<p>Cebel Süt Ürnl. ve Gıda Mad. İml. San. ve Tic. A.Ş.'ye 40.208,20 YTL, Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Hira Süt)'ye 6.439,82 YTL idari para cezası verilmesine; ancak 2004 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin %0.5'i oranında takdir edilen ceza miktarının 2006/1 sayılı Tebliğ'de asgari ceza olarak belirtilen 6.368 YTL'den az olması nedeniyle, Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İml. Paz. Ltd. Şti., Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti., Bildiriciler Süt ve Süt Ürnl. San. Tic. Ltd. Şti., Berberoğlu Süt Ürn. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti., Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş., Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti., Ömürlü Süt Ürün. San. Tic. A.Ş., Özemek Süt Mamulleri, Altınkaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti., Milkon Süt Ür. Gıda Md. San. ve Tic. Ltd. Şti., Ak Süt Süt ve Süt Mam. San. ve Tic. Ltd. Şti., Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti., Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti., Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne ayrı ayrı olmak üzere anılan Tebliğ'deki asgari ceza tutarı olan 6.368'er YTL idari para cezası verilmesine; KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüsler ile Güllal Tarım Hayvancılık Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. ve Ekiciler Süt Gıda Tar. Hay. San. ve Tic. A.Ş. firmalarının ve Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren süt toplayıcıları Nurettin SELÇUK, Ahmet AŞİR, Ali YILDIRIM, Harun KAYA ve Halis AŞİR'in Şarkikaraağaç ve/veya Konya'da köy bazında bölge paylaşımına giderek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine; ancak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlandığından bu eylemlerine muafiyet tanınmasına.</p>	
16	06-56/717-207	<p>Pfizer Overseas, Inc. ile Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş. arasında 11.11.2005 tarihinde imzalanan Lisans ve Pazarlama Sözleşmesi'ne (anlaşmaya) ilişkin olarak yapılan menfi tespit/muafiyet başvurusunda yanlış veya yanıltıcı bilgi verildiği gerekçesiyle taraflara 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi gereğince para cezası verilmesine yer olmadığına, Anlaşmanın 2.1. ve 12.3. maddeleri ile Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.'ne rekabet etmeme yükümlülüğünün getirilmesi nedeniyle, başvuru konusu anlaşmaya 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, Anlaşma'nın 14.1. maddesinin, anlaşma süresinin uzatılmasının tarafların bu yöndeki iradelerini birbirlerine açıkça bildirmeleri zorunluluğuna bağlanarak yeniden düzenlenmesi durumunda anlaşmanın 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğ'inin sağladığı muafiyetten yararlanacağına, Debridat ve Proctolog adlı ürünlerin Türkiye'de Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş. tarafından üretilip satılmasına dair yapılan ilk anlaşma olan Temmuz 1990 tarihli anlaşma rekabet hukuku bakımından başvuru konusu 11.11.2005 tarihli anlaşma ile koşut düzenlemeler içerdiğinden, 11.11.2005 tarihli anlaşma imzalanmadan önce taraflar arasında süregelen ilişkinin ve bunun dayandığı Temmuz 1990 tarihli anlaşmanın da 2002/2 sayılı Teb-</p>	26.07.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		liğ kapsamında olduğuna, bu nedenle taraflar hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına.	
17	06-57/724-211	Sincan'da faaliyette bulunan sürücü kursları arasında ücret ve diğer koşullar bakımından birlik bulunmadığı yönünde bir değerlendirmeye varılmakla birlikte, şikayetin esas olarak Sürücü Kursları Federasyonu'nun çatısı altında oluşturulduğu iddiası çerçevesinde, teşebbüs birliği kararı ve/veya teşebbüs birliği koordinatörlüğünde ilgili teşebbüslerce ortak fiyat tarifesi belirlenmesi uygulamalarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil edeceği hususlarında anılan Federasyon'a bilgilendirici nitelikte yazı yazılması konusunda Başkanlığa yetki verilmesine ve şikayetin reddine.	03.08.2006
18	06-57/726-213	Uzel Makine Sanayi A.Ş. (Uzel A.Ş.)'nin, bayisi TARPAM Tarım, Turizm, Taşıma, Temizlik, Araştırma, Reklam, Pazarlama, Hizmet, Müşavirlik, Mümessillik, İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. (TARPAM A.Ş.)'nin aktif ve pasif satışlarını kısıtladığı, yeniden satış fiyatını belirlediği iddiasına yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	03.08.2006
19	06-57/728-215	Kiraz alımı ve ihracatı yapan firmaların üretilen kirazların alım fiyatlarını ve diğer koşulları belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası ile ilgili olarak, Narpak Narenciye Paketleme ve Dış Ticaret A.Ş. hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına.	03.08.2006
20	06-57/728-216	Er-şah Gıda İth. İhr. ve Tic. Ltd. Şti.'nin yerinde inceleme sırasında istenilen belgeleri önaraştırma döneminde Rekabet Kurumu'na göndermemesi nedeniyle, Er-şah Gıda İth. İhr. ve Tic. Ltd. Şti.'ye 4054 sayılı Kanun'un 16(b) maddesi ve 2006/1 sayılı Tebliğ uyarınca 3.184 YTL idari para cezası verilmesine, ayrıca bu teşebbüsün ihlalin gerçekleştiği tarihte yönetim organlarında görev alan gerçek kişilerin herbirine ayrı ayrı, aynı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca teşebbüse verilen ceza miktarının takdiren %10'u oranında olmak üzere 318,40 YTL para cezası verilmesine.	03.08.2006
21	06-57/757-221	Basında çıkan haberlerden hareketle, otoprodüktörlerin aralarında anlaşarak elektrik kesintisine gidip gitmediklerinin tespitine ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'u ihlal eden eylemlerin tespit edilememesi nedeniyle soruşturma açılmasına gerek olmadığına.	03.08.2006
22	06-59/769-223	Roche Müstahzarları San. A.Ş. ve Beşer Ecza Deposu Tic. ve San. Ltd. Şti.'nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunu ihlal ettikleri iddiasına ilişkin olarak herhangi bir işlem tesis edilmesine gerek olmadığına.	24.08.2006
23	06-59/773-226	Kütaş Teekanne Gıda Sanayi A.Ş. ile bayileri arasında imzalanan bayilik sözleşmelerinin 17. maddesinde yer alan hüküm nedeniyle 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin sağladığı muafiyetten yararlanamayacağına, ancak söz konusu teşebbüsün anılan sözleşmelerde yer alan ve yeniden satış fiyatı tespiti anlamına gelebilecek hükmü hayata geçirmemiş olması ve inceleme konusu teşebbüsün faaliyetlerini 2006 yılı iti-	24.08.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		bariyle durdurmuş olması nedeniyle hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına.	
24	06-59/775-M(1)	Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin nihai satış noktalarındaki münhasırlık uygulamalarının 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş. hakkında soruşturma açılmasına bu aşamada gerek olmadığına.	24.08.2006
25	06-59/809-232	Çelik Motor A.Ş. tarafından boykot uygulandığı, eşit ve adil davranılmayarak 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiği iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	24.08.2006
26	06-61/820-235	Turpak Elektromanyetik Yakıt İkmal Sistemleri Tic. A.Ş.'nin benzin istasyonlarına kurmuş olduğu otomasyon sistemlerinde sadece kendi yazılımlarının kullanılması amacıyla gerçeğe aykırı beyanlarda bulunmak suretiyle diğer yazılım şirketleri aleyhine rekabeti bozduğu iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına.	07.09.2006
27	06-61/822-237	Rekabet Kurulu'nun 28.8.2002 tarih, 02-50/636-258 sayılı kararının iptaline ilişkin Danıştay 13. Dairesi'nin 29.6.2005 tarih, 2005/5534 E. 2005/3339 K. ve 29.6.2005 tarih, 2005/5535 E. 2005/3340 K. sayılı kararları üzerine, Türkiye Futbol Federasyonu ile Digital Platform İletişim A.Ş. ve Atlas Yayıncılık ve Reklamcılık A.Ş.'nin Türkiye Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının televizyonda yayın piyasasında 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiasının yeniden değerlendirilmesi çerçevesinde, 02-50/636-258 sayılı kararın Türkiye Futbol Federasyonu ve Digital Platform İletişim A.Ş./Atlas Yayıncılık ve Reklamcılık A.Ş. arasında Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının yayın haklarının devri konusunda 2.2.2001 tarihinde imzalanan "Sözleşme"ye ilişkin olarak alınan (A) bölümünün dava konusu edilmediği, dolayısıyla kararın bu yönüyle kesinleştiği anlaşılmış; bu sebeple iptale konu olan Digiturk/Atlas'ın eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirildiği kısmı ele alınarak; Digiturk/Atlas'ın görüntüleri paket halinde satmak yoluyla haber amaçlı görüntü teminini zorlaştırmasının, Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının yayın haklarını tek yayıncı olarak devralmakla Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının banda kaydedilmiş görüntüleri piyasasında sahip olunan hakim durumun açık televizyon yayınları piyasasında kötüye kullanılması olduğuna, Digiturk/Atlas'ın görüntü servisinde SHOW TV lehine ayrımcılık yapmasının, Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının banda kaydedilmiş görüntüleri piyasasında sahip olunan hakim durumun, açık televizyon yayınları piyasasında kötüye kullanılması olduğuna, dolayısıyla, hak sahibi kuruluşlar Digiturk ve Atlas'ın, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesi anlamında hakim durumun kötüye kullanılmasına uygunluk gösteren bu uygulamalarından ötürü Kanun'un 16. maddesi uyarınca idari pa-	07.09.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		ra cezası ile cezalandırılmalarına, verilecek idari para cezasının belirlenmesi aşamasında Işık İletişim Televizyon ve Yayıncılık A.Ş.'nin gayri safi gelirlerinin Digitürk/Atlas'ın gayri safi gelirlerine eklenmesinin gerekmediğine, daha önce 8.10.2001 tarih ve 01-48/485-M sayılı tedbir kararında ifade edildiği üzere, açık televizyon yayınları piyasasında (Türkiye 1. Futbol Ligi maçlarından görüntü yayınlama pazarı) meydana gelebilecek rekabet ihlallerini önlemek amacıyla, haber amaçlı görüntüleri satmakla yükümlü olan Digitürk/Atlas'ın, herhangi bir yayın kuruluşunun, oynanan herhangi bir maçla ilgili talebi üzerine, anılan sözleşmede belirlenen sınır içinde peşin olarak ödenecek bir ücret karşılığında ve görüntülerin teminine ilişkin başkaca bir şart ileri sürmeksizin, ait olduğu maçın, varsa, golleri ve diğer önemli pozisyonlarını içerir biçimde hazırlanacak yayına uygun kalitede 1-3 dakika arası, (yayıncı tarafından yapılacak pazar araştırması sonucunda belirlenebilecek) standart uzunluklarda görüntüleri, aynı içerikte olmak kaydıyla, maç bitiminden sonra en geç 45 dakika içinde, talep sahibi bütün yayın kuruluşlarının temsilcilerine aynı zamanda teslim edilmek koşuluyla vermesi" ve herhangi bir yayın kuruluşu lehine ayrımcılık yapılması sonucunu doğuran eylemlerden kaçınılmasına; aksi takdirde haklarında soruşturma açılacağı ve aynı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağı taraflara bildirilmesine, Digital Platform İletişim A.Ş. ve Atlas Yayıncılık ve Reklamcılık A.Ş.'ye yukarıda belirtilen eylem ve işlemleri sebebiyle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca; 2001 yılı net satışları üzerinden ve taktiren % 0,5 oranında olmak üzere Digital Platform İletişim A.Ş.'ye 696.108,85 YTL. ve Atlas Yayıncılık ve Reklamcılık A.Ş.'ye 73.378,37 YTL. para cezası verilmesine.	
28	06-62/848-241	25.4.2005 tarih ve 05-28/361-M sayılı Kurul kararı ile yürütülen; Glencore AG'ye uluslararası düzenlemelerin yetersizliği nedeniyle soruşturma açılmasına ilişkin Rekabet Kurulu kararının ve soruşturma raporunun tebliğ edilemediğinden ve dolayısıyla savunmasının alınmadığından bu teşebbüs hakkında herhangi bir işlem tesis edilmesine yer olmadığına.	11.09.2006
29	06-63/851-243	Siemens A.Ş. Bayilerinin Rekabet Kurulu'nun 6.4.2006 tarih ve 06-24/301-69 sayılı muafiyet kararına uymadıklarına yönelik şikayetin reddine.	14.09.2006
30	06-63/853-244	Şeker Kurulu'nun 21.7.2006 tarih, 124/7 sayılı kararının 4054 sayılı Kanun'a uygun olmadığı iddiasına ilişkin olarak; Şeker Kurulu kararlarına karşı 4054 sayılı Kanun çerçevesinde bir müdahale olanağının bulunmadığına, şikayetin reddine, Şeker Kurulu'nun yapısına ilişkin, 4634 sayılı Kanun'dan kaynaklanan rekabete aykırılığın giderilmesini teminen, 4634 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerinin gözden geçirilmesi ya da yeniden düzenleme yapılması gerektiği yönündeki Rekabet Kurulu görüşünün 4054 sayılı Kanun'un 27. maddesi (g) bendi uyarınca T.B.M.M. Başkanlığı, T.C. Başbakanlık ile T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na bildirilmesine.	14.09.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
31	06-63/856-246	Balıkesir Ayvalık İlçesi'nde tekne turu hizmeti veren teşebbüslerin tekne turu hizmeti ücretlerini aralarında belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiasına ilişkin olarak 3.7.2006 tarihli Ayvalık Belediyesi Meclis kararının 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu ve aykırılığın giderilmesini teminen gerekli işlemlerin yapılması gerektiği yönündeki Rekabet Kurulu görüşünün 4054 sayılı Kanun'un 27. maddesi (g) bendi uyarınca Ayvalık Belediye Başkanlığı ve Ayvalık Kaymakamlığı'na bildirilmesine	14.09.2006
32	06-63/863-253	Türk Hava Yolları ve Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Daire Başkanlığı'nın, hava meydanlarının kullanımında Ankara çıkışlı ve Ankara varışlı uçak seferlerini özel hava yollarına kapatması ve bu yolla THY'nin tekel durumuna getirilmesi suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiasına ilişkin olarak; 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine, bununla beraber, sivil havacılık sektöründe rekabetin sağlıklı bir şekilde tesisi ve gelişimine ilişkin Rekabet Kurulu görüşünün 4054 sayılı Kanun'un 27. maddesi (g) bendi uyarınca Ulaştırma Bakanlığı'na gönderilmesine.	14.09.2006
33	06-66/885-255	Rekabet Kurulu'nun 27.12.2004 tarih, 04-82/1168-294 sayılı kararının iptaline ilişkin Danıştay 13. Dairesi'nin 27.6.2006 tarih, 2005/7426 E. 2006/2750 K. sayılı kararı üzerine, Yetkili Satıcılık Sözleşmeleri ile ilgili Rekabet Kurulu kararlarında öngörülen düzenlemelerin yerine getirilmemesi üzerine Peugeot Otomotiv A.Ş. ve Peugeot Otomotiv Pazarlama A.Ş. hakkında resen açılan soruşturmanın yeniden değerlendirilmesi çerçevesinde, Peugeot Otomotiv A.Ş. ile yetkili satıcı ve servisler arasında imzalanan "Yetkili Satıcılık Sözleşmeleri"nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi (a) ve (b) bentleri kapsamında ihlal teşkil ettiğine, 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına ilişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında değerlendirilen sözleşmelerin anılan Tebliğ'e aykırı hükümler içermeleri nedeniyle, grup muafiyetinden yararlanamadığına, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden ve grup muafiyetinden yararlanamayan sözleşmelerden Kurul'un haberdar olmasıyla birlikte müteaddit defalar ilgili taraflara sözleşmelerin 1998/3 sayılı Tebliğ hükümlerine uygun bir biçimde yenilenmesi ve bilhassa, Yetkili Satıcılık Sözleşmesi'nin IV, VII-3 ve VIII. maddelerinin düzeltilmesi yönünde Kararlar alması ve değişikliklerin yapılmasına ilişkin olarak süre tanınmasına rağmen bu değişikliklerin teşebbüs tarafından yapılmadığına, hatta Kurul Kararı ile değiştirilmesi istenen hükümlerin sistematik bir biçimde uygulanmasına devam edildiğine, Kanun'u ihlal eden sözleşmelerin 2000 yılı Mart ayına kadar olan dönemde Peugeot Otomotiv A.Ş., bu tarihten sonraki dönemde ise aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan bir diğer teşebbüs Peugeot Otomotiv Pazarlama A.Ş. tarafından uygulandığına, söz konusu sözleşme hükümlerinin 4054 sayılı Kanun ve 1998/3 sayılı Tebliğ'e aykırılıkları sebebiyle oluşan ihlal nedeniyle mevcut durumda	19.09.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		Peugeot marka araçların Türkiye distribütörlüğünü yapan Peugeot Otomotiv Pazarlama A.Ş.'nin, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uyarınca, idari para cezası ile cezalandırılmasına, cezanın takdirinde; Rekabet Kurulu'nun 9.11.1999, 30.4.2002 ve 10.4.2003 tarihli Kararlarında, soruşturma konusu sözleşmelerin 1998/3 sayılı Tebliğ hükümlerine uygun bir biçimde yeniden düzenlemesi hususunun karara bağlanmış olması ve söz konusu Kararların ilgili teşebbüslere tebliğ edilmiş olması sebebiyle, hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'a ve ilgili mevzuata aykırı olarak sözleşmeleri bilinçli olarak uygulamaya devam etmesi, hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin, söz konusu üç ayrı Kurul kararını tebellüğ etmiş olmasına rağmen, ilgili sözleşmeleri; kararda öngörülen biçimde düzeltmekten imtina ederek, ihlallerin sürdürülmesi hususunda ısrar etmesinin, ceza miktarının takdirinde ağırlaştırıcı unsurlar olarak değerlendirilmesine, bu sebepten, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca hakkında soruşturma yürütülen Peugeot Otomotiv Pazarlama A.Ş.'nin, 2003 yılı cirosu dikkate alınarak ve takdiren bu cironun %1'i nispetinde olmak üzere, 7.122.296,77 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına.	
34	06-66/887-256	Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal Endüstrisi A.Ş.'nin yıkıcı fiyat uyguladığı yönündeki iddialar ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine.	19.09.2006
35	06-67/900-257	4. Bölge Adana Eczacı Odası'nın internet sitesinde duyurusunu yaparak 1.9.2006 tarihinde uygulamaya başladığı diyaliz, periton diyaliz, kan ürünü ve huzurevi reçetelerinin dağıtımını öngören kararının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine, ancak anılan uygulama hakkında bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına, Kanun'un 9(3). maddesi uyarınca bu kararda belirtilen şekilde ihlale son verilmesine ve yapılması gerekli görülen işlemlerin yerine getirilerek kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Kurumumuza tevsih edilmesine, aksi halde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı konusunda ilgili tarafa bilgi verilmesine.	28.09.2006
36	06-67/905-262	Rekabet Kurulu'nun 29.11.2004 tarih, 04-74/1084-270 sayılı kararının iptaline ilişkin Danıştay 13. Dairesi'nin 23.5.2006 tarih, 2005/6608 E. 2006/2228 K. ve 2005/6643 E. 2006/2227 K. sayılı kararları üzerine, Sodexho Restoran Servisleri A.Ş. ile Accor Servisleri International A.Ş. hakkında resen açılan soruşturmanın yeniden değerlendirilmesi çerçevesinde, Sodexho Restoran Servisleri A.Ş. ile Accor Servisleri International A.Ş.'nin müşteri paylaşımı ve müşterilere verilen vadelerin tespiti konularında anlaşma içinde olduklarına ve böylece 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca yasaklanan eylemleri gerçekleştirdiklerine; bu nedenle 2002 yılı net satışlarının %1'i (yüzde biri) oranında olmak üzere takdiren; Sodexho Restoran Servisleri A.Ş.'ye 913.585,96 YTL, Accor Servisleri International A.Ş.'ye	28.09.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		833.059,52 YTL, para cezası verilmesine; 5388 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile 4054 sayılı Kanun kapsamında bulunan anlaşmaların bildirilmesi yükümlülüğü kaldırıldığından, bu konuda karar verilmesine gerek olmadığına, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden eylemlerinden dolayı, rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunmasını teminen yerine getirilmesi ya da kaçınılması gereken davranışların ve ihlale son verilmesi gereğinin, aynı yasanın 9. maddesi uyarınca, ilgili teşebbüslere bildirilmesine.	

REKABET Dergisi

MENFİ TESPİT/MUAFİYET

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	06-51/659-186	Türkiye Futbol Federasyonu ile Pluton Televizyon ve Yayıncılık A.Ş. arasında imzalanan ikinci lig A kategorisi maçlarının yayınlanmasına ilişkin sözleşmeye menfi tespit verilmesi talebi ile ilgili olarak, 2005-2006 futbol sezonunun ikinci yarısında oynanan Türkiye Profesyonel 2. Lig A kategorisi maçlarından haftada toplam üç adet maçın ve Turkcell Süper Lig'e yükselme play-off maçlarının yurt içi ve yurt dışı canlı yayın hakkı ile sözleşme konusu maçların yurt içi ve yurt dışına banttan ve/veya özet yayın hakkının satışına ilişkin sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmesine.	13.07.2006
2	06-51/663-188	Yudum Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Unilever Sanayi ve Ticaret A.Ş. arasında 1.8.2003 tarihinde imzalanmış olan Münhasır Satış ve Dağıtım Sözleşmesi ile Fason İmalat Sözleşmesi'nin sürelerinin uzatılması nedeniyle bu sözleşmeler için muafiyet tanınması talebi ile ilgili olarak, Münhasır Satış ve Dağıtım Sözleşmesi'nin, özellikle pazar kapama ve koordinasyon riskleri yönüyle pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına ve rekabetin gereğinden fazla sınırlandırılmasına yol açmayarak, Kanun'un 5. maddesinde belirtilen şartları sağladığı gerekçesiyle Sözleşme'nin, uzatılma süresi olan 2 yıl boyunca bireysel muafiyetten yararlanmasına, imzalandığı dönemdeki gibi, rakip olmayanlar arasında bir fason üretim ilişkisi kurmaya devam eden Fason İmalat Sözleşmesi'nin ise, Yudum Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. Türkiye zeytinyağı pazarında bizzat faal olmadığı sürece, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında olduğuna.	13.07.2006
3	06-59/781-230	Türkiye İş Bankası A.Ş. ve Oyak Bank A.Ş. arasında 21.4.2006 tarihinde imzalanan Maximum Kredi Kartı Uygulama Sözleşmesi'ne menfi tespit veya muafiyet verilmesi talebine ilişkin olarak, Oyakbank A.Ş. ve Türkiye İş Bankası A.Ş. arasında akdedilen Maximum Kredi Kartı Uygulaması Sözleşmesi'nin çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle bu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, Maximum Kredi Kartı Uygulaması Sözleşmesi'ne taraf teşebbüslerin rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, sözleşmenin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda; anılan maddede belirtilen şartların bulunduğu göz önüne alınarak, söz konusu anlaşmaya imza tarihi olan 21.4.2006 tarihinden itibaren bireysel muafiyet tanınmasına.	24.08.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
4	06-61/821-236	Beş cast ajansı tarafından sektördeki çalışma esaslarına ilişkin hazırlanan sözleşme taslağına ödeme koşullarına ilişkin ifadelerin çıkarılması koşuluyla menfi tespit belgesi verilmesine, bu koşulun yerine getirilebilmesi için kararın tebliğinden itibaren taraflara 60 gün süre verilmesine, Kurulumuzca gerekli görülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağı ve 4054 sayılı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağı taraflara bildirilmesine.	07.09.2006
5	06-63/854-245	Metalprio Solutions Ltda.'nın 26.5.2006 tarih ve 06-36/460-122 sayılı Kurul kararına ilişkin Teşebbüs tarafından yapılan değişikliklerin 26.5.2006 tarih ve 06-36/460-122 sayılı Kurul kararı doğrultusunda olduğu anlaşıldığından Ortak Girişim Sözleşmesi'ne menfi tespit belgesi verilmesine.	14.09.2006
6	06-63/861-251	Türkiye Garanti Bankası A.Ş. ve Türk Ekonomi Bankası A.Ş. arasında 2.8.2006 tarihinde imzalanan "Bonus Kredi Kartı Program Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebine ilişkin olarak, Türkiye Garanti Bankası A.Ş. ve Türk Ekonomi Bankası A.Ş. arasında 2.8.2006 tarihinde imzalanan "Bonus Kredi Kartı Program Sözleşmesi"nin çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle bu sözleşmeye menfi tespit verilemeyeceğine; Bonus Kredi Kartı Program Sözleşmesi'ne taraf teşebbüslerin rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, sözleşmenin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına; 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda; anılan maddede belirtilen şartların bulunduğu göz önüne alınarak, söz konusu sözleşmeye imza tarihi olan 20.6.2006 tarihinden itibaren bireysel muafiyet tanınmasına.	14.09.2006
7	06-67/909-263	14 Ocak 2005 tarihinden itibaren işbirliği içerisinde bulunan, Es Nevtur Adi Komandit Şirketi, Nevşehir Kapadokya Turizm Taşımacılık Ltd. Şti., Lüks Göreme Turizm, Nevşehirliiler Turizm Seyahat İşl. ve Tic. Ltd. Şti. ve Metro Motorlu Taşıtlar Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş.'ye yönelik olarak, bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına; ancak Kurul Kararı'nda belirtilen hususların taraflarca kararın tebliğinden itibaren 90 gün içinde yerine getirilerek Rekabet Kurumuna tevsik edilmesine, Kurulumuzca gerekli görülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı taraflara bildirilmesine.	28.09.2006

BİRLEŞME VE DEVRALMALAR

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	06-47/623-177	Mehmet Tuygan Yalın, Ahmet Haşim Yoğurtçuoğlu ve Ömer Fuat Kortel'in, tamamı kendilerine ait Taymed Sağlık Ürünleri Tic. Ltd. Şti., Taymed İlaç Paz. ve Tic. Ltd. Şti., Taymed Danışmanlık Eğitim Bilgisayar ve Yay. Tic. Ltd. Şti., Tayser Sağlık Danışmanlık Bilgisayar Yay. Tic. Ltd. Şti., Bonser Sağlık Danış. Bilgisayar ve Yay. Tic. Ltd. Şti.'de sahip oldukları payların çoğunluğunun White Swan Corporation B.V. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle, bildirim konu işleme izin verilmesine.	06.07.2006
2	06-47/628-178	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu bünyesinde bulunan Oksijen Teknoloji Geliştirme ve Bilişim Sistemleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. ticari ve iktisadi bütünlüğünün Vodafone IT Hizmetleri A.Ş. tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ"de belirtilen nitelikte bir hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	06.07.2006
3	06-47/630-179	Berkshire Hathaway Inc. tarafından Wertheimer Company Ltd'nin altında bulunan Iscar Ltd'nin sahibi bulunduğu, seramik metal çalışma aletleri üretimi ve sağlanması işi ile ilgilenen IMC International Metalworking Companies B.V.'nin kendisine kontrol yetkisini sağlayan %80 hissesinin devralınması işleminin izne tabi olduğuna; Devralma Anlaşması'nın eki olan Hissedarlar Anlaşması ile Wertheimer hissedarlarına getirilen iki senelik rekabet yasağının makul bir yan sınırlama sayılarak, bildirim konu işleme izin verilmesine.	06.07.2006
4	06-47/632-180	Güler Alışveriş Hizmetleri San. Tic. A.Ş.'nin Kiler Grubu tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen	06.07.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	
5	06-47/647-181	Karbondioksit ve Kurubuz Sanayi A.Ş.'nin %100 hissesinin Linde AG tarafından devralınması işleminin likit karbondioksit pazarındaki etkileri bakımından izne tabi olduğuna; Hisse Satın Alma Sözleşmesi'nin 17. ve 18. maddelerinde değerlendirilen rekabet yasağı ve çalışanlara iş teklifi götürme yasağı hükümlerinin makul bir yan sınırlama olduğuna, Hisse Satın Alma Sözleşmesi'nin 19. maddesinde getirilen ve süresiz olan teknik "know-how"a dair bilgiler dışındaki bilgilere ilişkin gizlilik yükümlülüğünün rekabet yasağına ilişkin düzenlemeye paralel olarak 3 yıl ile sınırlanması halinde bildirim konu işleme izin verilmesine.	06.07.2006
6	06-51/657-185	Türkiye'de yerleşik Merkez Yayın Holding A.Ş. ile Almanya'da yerleşik Motor-Presse International Verlagsgesellschaft Holding mbH tarafından, hisselerine %50-%50 iştirak edecekleri Merkez Motor Presse Dergi Yayıncılık Ltd. Şti. ünvanlı yeni bir şirket kurulması işleminin, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2 (c) maddesi anlamında ortak girişim işlemi olduğuna, aynı Tebliğ'in 4. maddesi kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesine.	13.07.2006
7	06-51/661-187	Prettl Appliance Systems GmbH'nin, Granville Baird Capital Partners Fund VII L.P., Granville Baird Capital Partners Fund VII B L.P. ve The Growth Fund L.P. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	13.07.2006
8	06-51/664-189	TAV Yatırım Holding A.Ş.'nin sahip olduğu HAVAŞ Havaalanları Yer Hizmetleri A.Ş. hisselerinin yaklaşık %59.916'sının, TAV grubu bünyesindeki TAV Havalimanları İşletme A.Ş. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında bir devralma işlemi olmadığına.	13.07.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
9	06-53/683-190	Performance Fibers Europe S.à.r.l. şirketinin yan kuruluşu Performance Fibres S.à.r.l. aracılığıyla Koch Industries Inc.'in sahip olduğu Invista Resins and Fibers GmbH'nin Almanya'daki üretim ve satış tesislerini satın alma işleminin izne tabi olduğuna; Malvarlığı Satış ve Devir Sözleşmesi'nin 12.1.(a) maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğü, 12.2 maddesinde yer alan gizlilik yasağı ve 12.3 maddesinde yer alan personel ve müşteri transfer etme yasağına ilişkin hükümler ile Polimer Tedarik Sözleşmesi'nin yan sınırlama olarak kabul edilerek, bildirim konu işleme izin verilmesine.	20.07.2006
10	06-53/686-193	Finansbank A.Ş. ve Finansbank A.Ş.'nin kontrolündeki diğer finansal şirketlerin kontrolünün National Bank of Greece'ye (NBG) devredilmesi işleminin izne tabi olduğuna; Hisse Alım Anlaşması'nın 9.06 numaralı maddesinde yer alan rekabet yasağının makul bir yan sınırlama sayılarak, bildirim konu işleme izin verilmesine.	20.07.2006
11	06-53/691-197	Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Vestel Dış Ticaret A.Ş. ve Vestel Komünikasyon Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Birim Bilgi İşlem Müşavirlik ve Limited Şti.'nin %55 oranındaki hisselerini devralması işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devralma işlemi olmadığına.	20.07.2006
12	06-53/695-200	Inco Limited'in hisselerinin, Teck Cominco Limited tarafından halka açık teklif vermek suretiyle devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	20.07.2006
13	06-56/715-205	Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin Yapı Kredi Bankası A.Ş.'ye ait %50 oranındaki A-TEL Pazarlama ve Servis Hizmetleri A.Ş. hissesini devralması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	26.07.2006
14	06-56/716-206	Karaman Oluklu Mukavva ve Petrol Ürünleri Sanayi Ticaret A.Ş.'nin bütün müşterilati ve üretim makineleri ile birlikte Tire Kutsan Oluklu Mukavva Kutu ve Kağıt San. A.Ş. tarafından kiralanması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar	26.07.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		Hakkında Tebliğ” kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	
15	06-57/718-208	Denizbank A.Ş. ve Denizbank A.Ş.’nin kontrolündeki diğer şirketlerin kontrolünün Dexia S.A.’ya devri işleminin izne tabi olduğuna; Hisse Alım Anlaşması’nın 9.03 numaralı maddesinde yer alan rekabet yasağının makul bir yan sınırlama sayılarak, bildirim konu işleme izin verilmesine.	03.08.2006
16	06-57/721-209	Satış yöntemiyle özelleştirilmesi öngörülen Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü’ne ait Foça Tatil Köyü’nün satış ihalesine katılan Yıldırım Dış Ticaret ve Pazarlama A.Ş. ve Çelikler İnşaat ve Sanayi A.Ş.’den herhangi birine devredilmesi halinde, 1997/1 sayılı Tebliğ’de belirlenen ciro ve pazar payı eşiklerinin aşılmadığına, dolayısıyla bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun ve anılan Tebliğ kapsamında izne tabi olmadığına.	03.08.2006
17	06-57/722-210	Silkar Turizm Yatırım ve İşletmeleri A.Ş. ile Silkar Golf Turizm Yatırım ve İşletmeleri A.Ş.’nin birleşmesi işleminin 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve bu Kanun’a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına.	03.08.2006
18	06-57/725-212	Şeker Sigorta A.Ş. hisselerinin %51’lik kısmının Liberty International Holdings tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna; Hisse Satış Anlaşması’nın 5.7. maddesinde yer alan rekabet yasağının makul bir yan sınırlama sayılarak, bildirim konu işleme izin verilmesine.	03.08.2006
19	06-57/727-214	Unmaş Unlu Mamüller Sanayi ve Ticaret A.Ş. hisselerinin % 99,9’una sahip olan DAT Bakery International Holding BV’nin hisselerinin % 50’sinin Expan Holding Ltd.’ye devredilmesi işleminin izne tabi olduğuna; Devir işlemini düzenleyen sözleşme’nin 8. maddesinde yer alan rekabet yasağı ile bu yasağı tamamlayıcı nitelikteki sınırlamaların ve bu kapsamdaki gizlilik yükümlülüğünün makul birer yan sınırlama sayılarak, bildirim konu işleme izin verilmesine.	03.08.2006
20	06-57/730-217	Arcelor S.A.’nın ihraç edilmiş sermaye paylarının ve dönüştürülebilir tahvillerinin Mittal Steel Company N.V. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve bu Kanun’a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı “Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ” kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	03.08.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
21	06-57/731-218	Ser Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin %91 oranında hissesinin Enerjisa Enerji Üretim A.Ş. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	03.08.2006
22	06-57/732-219	Enron Corporation'un Prisma Energy International Inc.'teki %100 sermaye payının Ashmore Energy International Limited tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine.	03.08.2006
23	06-57/733-220	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu bünyesinde bulunan Demaş Demir Mamulleri Sanayi A.Ş. ticari ve iktisadi bütünlüğünün Özseçen Uluslararası Nakliyat Turizm İnşaat San. Tic. Ltd. Şti. Tarafından devralınması işleminin, Başkanlık Makamı tarafından 27.12.2005 tarih ve 5431 sayı ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na yazılan yazı sonrasında, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi çerçevesinde Rekabet Kurulu'nun görüşünün alınması gerekmekte iken, her ne kadar bu safhada Rekabet Kurulu'nun söz konusu görüşü alınmamış ise de, alıcı adayı belli olduktan sonra dahi dosya kapsamına göre 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen ciro ve Pazar payı eşiklerinin aşılmadığı ve bu durumun sonucu değiştirmedığı dikkate alınarak; bildirim konusu işlemin, taraflarının toplam Pazar paylarının ve cirolarının 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ"de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ çerçevesinde izne tabi bir devralma olmadığına.	03.08.2006
24	06-59/768-222	Gaz De France ile Suez S.A. arasındaki işlemin; 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; ancak söz konusu birleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran nitelikte bulunmadığına; bu nedenle söz konusu işleme izin verilmesine.	24.08.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
25	06-59/770-224	İzmir İli'nde yayın yapan yerel radyo kanalları reklam yeri pazarında, Ciner Televizyon Prodüksiyon A.Ş. ve Stil Televizyon ve Radyo Yayıncılık A.Ş.'den herhangi birisinin Ö.Z.R.T. Özel Radyo ve Televizyon Yayıncılık A.Ş. ticari ve iktisadi bütünlüğünü devralması işleminin, tarafların toplam pazar paylarının ve cirolarının 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle, ilgili Tebliğ çerçevesinde izne tabi bir devralma işlemi olmadığına, İzmir İli'nde yayın yapan yerel televizyon kanalları reklam yeri pazarında ise, Ciner Televizyon Prodüksiyon A.Ş. ve Stil Televizyon ve Radyo Yayıncılık A.Ş.'den herhangi birinin Ö.Z.R.T. Özel Radyo Televizyon Yayıncılık A.Ş. ticari ve iktisadi bütünlüğünü devralması işleminin 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ çerçevesinde izne tabi bir devralma işlemi olduğuna, ancak devralma işlemi sonucunda ilgili ürün pazarında hakim durum yaratan veya mevcut hakim durumu güçlendiren ve bu suretle rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmadığına, bu nedenle İzmir İli'nde yayın yapan yerel televizyon kanalları reklam yeri pazarında gerçekleştirilecek olan devralma işlemine izin verilmesine.	24.08.2006
26	06-59/772-225	Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin Telekom Italia Mobile International N.V.'nin sahip olduğu Avea İletişim Hizmetleri A.Ş. hisselerini devralması işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, ancak 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmadığına, bu nedenle bildirim konusu devralmaya izin verilmesine.	24.08.2006
27	06-59/774-227	Nestle Waters S.A.'nin Nestle Waters Gıda ve Meşrubat San. Tic. A.Ş. aracılığıyla Erikli Su Meşrubat San. ve Tic. A.Ş.'nin sermayesinin %60'ını temsil eden hisseleri devralması işleminin, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi kapsamında bir işlem olduğuna, ancak 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmadığına, taraflar arasında imzalanan Nestle Waters Hisse Alım Sözleşmesi'nin 8.10. maddesinin (a) bendinde devralan konumundaki Nestle Waters S.A.'ya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü yan sınırlama sayılamayacağından, söz konusu bendin maddeden çıkarılması, Erikli Hisse Alım Sözleşmesi'nin 8.10 maddesinin (a) ve (b) bendinde yer verilen haliyle rekabet etmeme yükümlülüğü yan sınırlama sayılamayacağından; bahse konu maddenin (a) bendinde yer alan, hissedarlık süresince geçerlilik taşıyan rekabet etmeme yükümlülüğü ile birinci derece akrabalara yönelik rekabet etmeme yükümlülüğünün anılan madde kapsamından çıkarılması; hissedarlık sonrasına ilişkin rekabet etmeme yükümlülüğünün, devralma işleminin gerçekleştiği tarih-	24.08.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		ten (kapanış) itibaren geçerli kılınması ve bu sürenin iki yıla indirilmesi, aynı maddenin (b) bendinde yer alan birinci derece akrabalara yönelik rekabet etmeme yükümlülüğünün anılan madde kapsamında çıkarılması, rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin iki yıla indirilmesi, koşullarıyla bildirim konusu işleme izin verilmesine.	
28	06-59/779-228 (A)	FFK Fon Finansal Kiralama A.Ş.'nin Toprak Finansal Kiralama A.Ş.'yi tüm aktif ve pasifiyle birlikte bir kül halinde devralması işleminin, aynı ekonomik bütünlük içinde gerçekleşen bir işlem olması nedeniyle, 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında olmadığına.	24.08.2006
29	06-59/779-228 (B)	Toprak Finansal Kiralama A.Ş.'nin %83.8 oranında hissesinin 30.6.2005 tarihinde FFK Fon Finansal Kiralama A.Ş. tarafından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'ndan devralınması işleminin 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna; anılan işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut hakim durumu güçlendiren ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmadığına ve bu nedenle söz konusu işleme izin verilmesine, söz konusu devralma işlemini Rekabet Kurulu'nun izni olmadan gerçekleştiren FFK Fon Finansal Kiralama A.Ş.'ye 4054 sayılı Kanun'un 5388 sayılı Kanun'la değişik 16. maddesinin (c) bendi ve 2006/1 sayılı Tebliğ uyarınca 1.592- YTL. idari para cezası verilmesine; aynı Kanun maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, bildirim yükümlülüğü bulunduğu dönemde FFK Fon Finansal Kiralama A.Ş.'nin yönetim kurulunda görev yapan Orhan ÖZOKUR, Murat ÜLKER, Adnan AĞAOĞLU'nun her birine ayrı ayrı ve teşebbüse verilen cezanın taktiren %10'u oranında olmak üzere 159,20'er YTL. idari para cezası verilmesine; söz konusu işlemi Rekabet Kurulu'nun izni olmadan gerçekleştiren Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na 4054 sayılı Kanun'un 5388 sayılı Kanun'la değişik 16. maddesinin (c) bendi uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığına.	24.08.2006
30	06-59/780-229	BankPozitif Kredi ve Kalkınma Bankası A.Ş.'nin sermayesinin %65'ine tekabül eden hisselerin, Pratic İletişim ve Teknoloji Hizmetleri Tic. A.Ş. hisselerinin ve BankPozitif'in doğrudan kontrolüne sahip olduğu C Menkul Değerler A.Ş. ve C Bilişim Teknolojileri ve Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş. ile C Bilişim'de sahip olduğu hisseler üzerinden dolaylı olarak kontrol ettiği C Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.'nin hisselerinin devralınması işlemine izin verilmesi ile ilgili olarak, BankPozitif Kredi ve Kalkınma Bankası A.Ş. ve C Menkul Değerler A.Ş.'nin	24.08.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		devri bakımından, bildirime konu işlemin, 1997/1 sayılı Tebliğ'in (b) bendi kapsamında bir devir işlemi olduğuna, söz konusu işlemin tarafların toplam ciroları yönüyle 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, bununla birlikte, işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte bir hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, Hissedarlar Anlaşması'nın 28. maddesi ile düzenlenen gizlilik hükümlerinin makul bir yan sınırlama olduğuna, Hissedarlar Anlaşması'nın 24. maddesinde düzenlenen rekabet yasağının ise mevcut şekliyle yan sınırlama olarak kabul edilemeyeceğine; bu nedenle, ilgili maddede, rekabet yasağının, işlemin sadece devreden tarafına getirilmesi ve süresinin devirden itibaren en fazla 3 yıl ile sınırlandırılması yönünde değişiklik yapılması koşuluyla işleme izin verilmesine, C Bilişim Teknolojileri ve Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş., Pratic İletişim ve Teknoloji Hizmetleri A.Ş. ve Hisse Taahhüt Anlaşması'nın 2.1.9. maddesindeki ön şarttan Tarshish Hapoalim Holdings and Investments Ltd. tarafından vazgeçilmesi durumunda C Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.'nin devralınmasının, 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen ciro ve pazar payı eşiklerinin aşılması nedeniyle söz konusu şirketlerin devrini kapsayan kısmının izne tabi bir işlem olmadığına.	
31	06-61/816-233	Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin %91,79'una sahip olduğu Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Menkul Değerler A.Ş.'nin, yine Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin %88,43'üne sahip olduğu Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. tarafından devralınması işleminin adı geçen şirketlerin aynı ekonomik birlik içinde bulunmaları nedeniyle, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddenin son fıkrasına dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına.	07.09.2006
32	06-61/819-234	Universal Kart Hizmetleri Ticaret A.Ş.'nin kart kişiselleştirmeye ilişkin ticari faaliyetlerinin ve varlıklarının Oberthur Card Systems Kart Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından devralınması işleminin eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına; Satın Alma Anlaşması'nın 15. maddesinde öngörülen 3 yıl süreli rekabet yasağı yan sınırlama niteliğinde olduğundan, bildirime konu işleme menfi tespit belgesi verilmesine.	07.09.2006
33	06-61/823-238	Muehlstein Holding Corporation'ın %100 hissesinin Ravago S.A. tarafından devralınması işleminin "polietilen", "polipropilin", "polistiren" pazarlarında tarafların toplam cirolarının 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'de düzenlenen ciro eşiğini aşması nedeniyle anılan Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna dolayısıyla işleme izin verilmesine; "sentetik lastik" pazarında ise tarafların toplam pazar payları ve cirolarının 1997/1 sayılı Tebliğ'de düzenlenen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına.	07.09.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
34	06-61/825-239	Advansa B.V.'nin, Advansa Holdings B.V., Artensa Kimyevi Maddeler ve Pet Ambalaj Sanayi A.Ş. ve SC Advansa Romania SRL'de bulunan hisseleri ile ilgili ürün pazarındaki faaliyetlerine ilişkin fikri mülkiyet haklarının ve Temsa Sanayi ve Ticaret A.Ş., Teknosa İç ve Dış Ticaret A.Ş., Tursa Sabancı Turizm ve Yatırım İşletmeleri A.Ş. ve Exsa Export Sanayi Satış ve Araştırma A.Ş.'nin Artensa Kimyevi Maddeler ve Pet Ambalaj Sanayi A.Ş.'de bulunan hisselerinin La Seda De Barcelona tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna; Hisse Alım ve Satım Sözleşmesi'nin 9.1 ve 9.2 maddelerinde düzenlenen rekabet etmeme yükümlülüğünün makul sayılarak bildirim konusu işleme izin verilmesine.	07.09.2006
35	06-61/826-240	ASMAŞ Ağır Sanayi Malzemeleri İmal ve Ticaret A.Ş.'nin hisselerinin Mineral Technologies Inc. (MTI) tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna; Hisse Alım Anlaşması ile getirilen rekabet yasağının yan sınırlama olarak değerlendirilebilmesi için bütün devredenler bakımından kapanış tarihinden itibaren 3 yıl ile sınırlandırılması gerektiğine; bu nedenle Hisse Alım Anlaşması'nda Orhun Yazıcı'ya yönelik olarak getirilen özel hükümlerin sözleşmeden çıkarılması ve "Form İş Sözleşmesi"nde yer alan rekabet yasağına ilişkin hükümlerin de uyumlu hale getirilmesi koşuluyla bildirim konusu devir işlemine izin verilmesine.	07.09.2006
36	06-63/850-242	Ordu Yardımlaşma Kurumu, Adana Çimento Sanayi A.Ş., Ünye Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş., Bolu Çimento Sanayi A.Ş. ve Gama Endüstri Tesisleri İmalat ve Montaj A.Ş.'ye ait Elazığ-Altınova Çimento Sanayi Ticaret A.Ş.'nin çıkarılmış sermayesinin %99.992'sini temsil eden hisselerin Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş. ve Cementir- Cementerie Del Tirreno S.p.A.tarafından devralınması işlemine izin verilmesine.	14.09.2006
37	06-63/857-247	Arkas Holding A.Ş. tarafından kontrol edilen Zeyport Liman İşletmeleri A.Ş.'nin % 29 oranında hissesinin Mitsui Dış Ticaret Limited Şirketi ve Mitsui & Co., Ltd.'ye devri ile ortak girişim kurulması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmadığına, "Ortak Girişim Anlaşması"nın 18. maddesinde rekabet yasağının tarafların ortak kontrole sahip buldukları sürece geçerli olacak şekilde değişiklik yapılması kaydıyla söz konusu hükmün yan sınırlama sayılarak bildirim konu işleme izin verilmesine.	14.09.2006
38	06-63/858-248	Şekerbank TAŞ.'nin sermayesinin %33.9787'sini temsil eden hisselerinin TuranAlem Securities JSC tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı	14.09.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, dolayısıyla işleme izin verilmesine, Şekerbank T.A.Ş.'nin bağlı şirketlerinden Şeker Faktoring Hizmetleri A.Ş., Şeker Finansal Kiralama A.Ş. ve Şeker Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin kontrolünün de işlemin sonucu olarak TuranAlem Securities JSC'ye devrine, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde izin verilmesine.	
39	06-63/860-250	Avrupa Holding A.Ş. elinde bulunan İsviçre Sigorta A.Ş. sermayesinin %65,1'ini temsil eden hisselerin Ergo International AG tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına dolayısıyla işleme izin verilmesine, bildirim konu işleme İsviçre Sigorta A.Ş.'nin bağlı şirketlerinden İsviçre Hayat Sigorta A.Ş.'nin kontrolünün de Ergo International AG'ye devrine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde izin verilmesine, dolaylı olarak kontrolü el değiştirecek olan İsviçre Sigorta A.Ş.'nin diğer bağlı şirketleri bakımından ise ciro ve pazar payı eşiklerinin aşılmaması nedeniyle bu işlemlerin izne tabi olmadıklarına.	14.09.2006
40	06-63/862-252	Tekfenbank A.Ş. hisselerinin %70'inin, Eurobank EFG Holding (Luxembourg) S.A. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, taraflar arasında imzalanan Hissedarlar Sözleşmesi'nin 14.1. maddesi ile getirilen rekabet yasaklarının yan sınırlama sayılarak bildirim konu işleme izin verilmesine, bildirim konu işleme dolaylı olarak kontrolü el değiştirecek olan Tekfen Finansal Kiralama A.Ş. bakımından ise, 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirlenen ciro ve pazar payı eşiklerinin aşılmaması nedeniyle bahse konu işlemin izne tabi olmadığına.	14.09.2006
41	06-64/882-254	Rekabet Kurulu'nun, 24.11.2005 tarih ve 05-79/1083-271 sayılı kararına karşı, Danıştay 13. Dairesi'nin verdiği "Yürütmeyi Durdurma Kararı" üzerine Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'nin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait %46.12 oranında hissesi ile Kalkınma Bankası kontrolünde bulunan %3.81 oranında hissesinin özelleştirme yoluyla devredilmesi işleminin yeniden değerlendirilmesi kapsamında, Özelleştirme	15.09.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		<p>kapsamında olan Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'nin sermayesinde yer alan %46.12'lik Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait payın "Blok Satış" yöntemiyle özelleştirilmesine ilişkin olarak Erdemir'in; Ordu Yardımlaşma Kurumu tarafından devralınması işleminin, ilgili ürün pazarlarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesi sonucunu doğurmayacağına ve devir işlemine izin verilmesinde sakınca bulunmadığına, Novolipetsk Open Joint Stock Company Novolipetsk Iron and Steel Corporation tarafından devralınması işleminin, ilgili ürün pazarlarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesi sonucunu doğurmayacağına ve devir işlemine izin verilmesinde sakınca bulunmadığına, Ereğli Ortak Girişim Grubu tarafından devralınması işleminin, bildirim formlarında yer alan bilgilere göre; Ereğli Ortak Girişim Grubu'nun bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkmadığı, ortak kontrolün sağlanmadığı ve ilgili pazarlarda neden olacağı koordinasyon nedeniyle rekabeti sınırlandırıcı etkilerinin bulunduğu, bu nedenle 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" in "Birleşme veya Devralma Sayılan Haller" başlıklı 2. maddesinin "Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint-venture)" şeklindeki (c) bendi çerçevesinde bir ortak girişim olmadığına, bu nedenle başvuru konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir birleşme veya devralma değil, 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği anlaşması olduğuna, bildirim formunda yer alan talep doğrultusunda yapılan menfi tespit ve muafiyet incelemesi neticesinde, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı etkileri bulunmasından dolayı söz konusu ortak girişime menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde yer alan muafiyet şartlarını taşımaması nedeniyle, söz konusu ortak girişime muafiyet tanınmayacağına.</p>	
42	06-67/901-258	<p>BP Gaz A.Ş.'nin dökme LPG tanklarının ve müşteri portföyünün İpragaz A.Ş. tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna, "Alım Satım ve Müşteri Devir Sözleşmesi"nin 3.3. maddesi ile getirilen süresiz rekabet yasağının 2 yıl ile sınırlandırılması koşuluyla bildirim konusu işleme izin verilmesine.</p>	28.09.2006

REKABET Dergisi

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
43	06-67/902-259	Oxyde Chemicals B.V.'nin tüm çıkarılmış hisselerinin, Noble Netherlands B.V. tarafından Petroplus International B.V.'den devralınması işleminin izne tabi olduğuna, Hisse Alım Sözleşmesi'nin 14. maddesinde düzenlenen 2 yıllık rekabet yasağının yan sınırlama sayılarak, bildirime konu işleme izin verilmesine.	28.09.2006
44	06-67/903-260	Mass Kablo Sanayi A.Ş.'nin, Mass Holding A.Ş. bünyesinde gerçekleştirilen yeniden yapılandırma çalışmaları çerçevesinde Demirer Kablo San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınması işleminin kontrol yapısında bir değişiklik ortaya çıkarmaması nedeniyle 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına.	28.09.2006
45	06-67/904-261	Bridgepoint Capital Group Limited'in, kontrolü altındaki Tinagen Grupo de Inversiones S.L.U aracılığıyla Dorna Sports S.L. ile Dorna Sports S.L.'nin iştiraklerinin holding şirketi olan Miralita S.L.'nin %64 oranında hissesini devralması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirime konu işleme izin verilmesine.	28.09.2006
46	06-67/910-264	MNG Bank A.Ş.'nin %41 oranındaki hissesinin BankMed tarafından, %50 oranındaki hissesinin de Arab Bank tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna, Hisse Alım Anlaşması'nın 15.1. maddesinde yer alan 5 yıl süreli rekabet yasağının 3 yıla sınırlandırılması yönünde değişiklik yapılması şartıyla, bildirime konu işleme izin verilmesine.	28.09.2006

REKABET Dergisi

DİĞER

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	06-53/684-191	22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Kurul Kararının Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. açısından yeniden değerlendirilerek kararın Bimpaş (ve bayileri/distribütörleri) için kaldırılmasının ve yeniden gözden geçirmenin ne zaman yapılacağına kendilerine bildirilmesi talebi ile ilgili olarak Rekabet Kurulu'nun söz konusu kararının yargı süreci devam ettiğinden ve bu aşamada yapılacak başkaca bir işlem olmadığından talebin reddine.	20.07.2006
2	06-59/806-231	Pera Pazarlama ve Dış Ticaret A.Ş.'nin, 22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Kurul Kararının gereğinin Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş. ve Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. tarafından yerine getirilmediği iddiasına ilişkin olarak Rekabet Kurulu'nun 22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Kararının yargı süreci devam ettiğinden ve bu aşamada yapılacak başkaca bir işlem olmadığından talebin reddine.	24.08.2006
3	06-63/859-249	24.4.2006 tarih ve 06-29/358-89 sayılı Kurul Kararına konu anlaşmaların feshedildiği ve bu nedenle mezkur Kurul Kararından rücu edilmesi talebine ilişkin olarak, konusu kalmayan anlaşma hakkında Kurul tarafından herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, Kent Kart İşletme Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. tarafından sözleşmenin kendisi tarafından feshinden sonra menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması için bildirimde bulunulmasının yanıtıcı bilgi vermek olduğuna, bu nedenle Kent Kart İşletme Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'ne 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrası (a) bendi ve 2006/1 sayılı Tebliğ uyarınca 3.184 YTL idari para cezası verilmesine.	14.09.2006

SEÇİLMİŞ KURUL KARARLARI

	<u>Karar Tarihi</u>	<u>Karar No</u>
• PLUTON	13.07.2006	06-51/659-186
• TECK COMINCO	20.07.2006	06-53/695-200
• İTHAL KÖMÜR	25.07.2006	06-55/712-202
• SÜT SORUŞTURMASI	26.07.2006	06-56/714-204

Dosya Konusu: Türkiye Futbol Federasyonu ile Pluton Televizyon ve Yayıncılık A.Ş arasında imzalanan ikinci lig A kategorisi maçlarının yayınlanmasına ilişkin Sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmesi talebi.

Dosya Sayısı : 2006-2-53

(Menfi Tespit)

Karar Sayısı : 06-51/659-186

Karar Tarihi : 13.7.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK

Üyeler : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER: Hakan Suat ÖLMEZ, Erdem AYGÜN

C. BİLDİRİMDE BULUNAN: Türkiye Futbol Federasyonu
Temsilcisi Av. Cansel ÇEVİKOL TUNCER
Konaklar Mahallesi İhlamurlu Sokak no:9
4. Levent 34330 İstanbul

D. İLGİLİ TARAFLAR: Türkiye Futbol Federasyonu
Pluton Televizyon ve Yayıncılık A.Ş.
Yıldız Cad. No:34 Polat Tower
34353 İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Türkiye Futbol Federasyonu ile Pluton Televizyon ve Yayıncılık A.Ş arasında imzalanan ikinci lig A kategorisi maçlarının yayınlanmasına ilişkin Sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 15.5.2006 tarih ve 3069 sayı ile intikal eden başvuru üzerine düzenlenen 19.6.2006 tarih ve 2006-2-53/MM-06-HSÖ sayılı Menfi Tespit Ön İnceleme Raporu, 3.7.2006 tarih ve REK.0.06.00.00-130/99 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-51 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, 2005-2006 futbol sezonunun ikinci yarısında oynanan Türkiye Profesyonel 2. Lig A kategorisi

maçlarından haftada toplam üç adet maçın ve Turkcell Süper lig'e yükselme play-off maçlarının yurt içi ve yurt dışı canlı yayın hakkı ile sözleşme konusu maçların yurt içi ve yurt dışına banttan ve/veya özet yayın hakkının satışına ilişkin sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

H. YAPILAN İNCELEME VE TESPİTLER

H.1. Taraflar Hakkında Bilgi

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF), 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu'nun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulmuştur. Aynı Kanun'un 29. maddesi ile TFF, futbol müsabakalarının televizyon, radyo ve her türlü teknik cihaz ve benzeri araçlarla yayımlanması, yayınların düzenlenmesi ve programlanmasına münhasıran yetkili kılınmıştır.

3813 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan ve Resmi Gazete'de 18.8.2005 tarih ve 25910 sayı ile yayımlanan "Türkiye Futbol Federasyonu Yayın Talimatı"nın 4. maddesi ise aşağıda yer verildiği üzere TFF'ye futbol müsabakalarının yayınlarının düzenlenmesine ilişkin genel bir yetki vermektedir:

"... Futbol müsabakalarının televizyon, radyo ve her türlü teknik cihaz ve benzeri araçlarla yayınlanmasına, yayınların düzenlenmesine ve programlanmasına münhasıran Federasyon Yönetim Kurulu yetkilidir.

En üst lig ve onun bir altındaki ligin kulüpleri yayın haklarını, Türkiye Futbol Federasyonu'nun bu liglere ait müsabakaların yayınlanması için yayın kuruluşları ile yaptığı ve / veya yapacağı sözleşmeler çerçevesinde kullanır. ..."

Aşağıda belirtilen, aynı talimatın "Yayın Sözleşmesi" başlıklı 6. maddesi ise TFF'nin yayın haklarının satışı konusundaki münhasır yetkisini ne şekilde kullanacağını belirlemektedir.

"...

A – En üst lig ve onun bir altındaki lige ait müsabakalarla ilgili olarak Kulüpler adına ve hesabına yayın sözleşmesi yapmaya münhasıran Federasyon yetkilidir.

Federasyon, en üst lig ve onun bir altındaki lig ile Türkiye Kupası kupa aşamasındaki müsabakaların yayın haklarının satış suretiyle devrine ilişkin esasları ve satış şeklini tek taraflı olarak belirler. ..."

Pluton Televizyon ve Yayıncılık A.Ş şifreli televizyon, radyo ve interaktif hizmetleri abonelik sistemi ile sağlayan bir uydu platform işletmecisi olan ve lig tv logosuyla da futbol yayınlarını yapan kanalın yayıncısıdır. Abonelik esasına dayalı olarak yayın paketlerini satışa sunmaktadır.

H.2. Anlaşmanın Konusu ve Niteliği

Başvuruya konu olan 2005, 2006 ikinci yarısında oynanacak Türkiye Profesyonel 2. Lig A kategorisi maçlarından pazartesi günleri oynanan bir adedinin ve her hafta oynanan maçlardan en fazla iki adet olmak üzere haftada toplam üç adet maçın ve Turkcell Süper lig'e yükselme play-off maçlarının yurt içi ve yurt dışı canlı yayın hakkı ile sözleşme konusu maçların yurt içi ve yurt dışına banttan ve/veya özet yayın hakkının satışına ilişkindir.

Sözleşme konusunu oluşturan 2. Lig A Kategorisi maçlarının yayın haklarının satışı daha önce TRT tarafından alınmış olup, tarafların beyanıyla, sezon başında hiçbir kanalın ilgi göstermemesi nedeniyle yeniden satışı gerçekleştirilememiştir. Ligin bitimine kısa bir süre kala kulüplere ek gelir sağlamak amacıyla, yeni bir ihale yapmanın süresi ve zorluğu ve ayrıca bu yayınları yapabilmek için (şifreli) ciddi teknik donanım ve altyapı gerektiğinden dolayı, TFF sahip olduğu yetkiye dayanarak bu anılan sözleşmeyi imzalamıştır.

H.3. İlgili Pazar

H.3.1. İlgili Ürün Pazarı

İnceleme konusu anlaşma Türkiye Profesyonel 2. Lig A Kategorisi maçlarının yayın hakkının münhasıran Digitürk'e verilmesine ilişkindir. Önemli spor olaylarının yayın haklarının devri söz konusu olduğunda, bu devrin rekabet üzerindeki etkilerinin, bu etkilerden ise özellikle potansiyel "kapama" riskinin (*potential foreclosure effects*) değerlendirilebilmesi için, iki farklı seviyede ilgili pazardan bahsedilmesi mümkündür: hakların ve yayın içeriğinin (yayıncılar açısından hammadde niteliğinde) lisanslara konu olduğu üst pazar ve içeriğin izleyicilere iletiildiği yayın faaliyetlerini kapsayan alt pazarlar.

Yukarıda bahsedilen ilk aşama, yayın hakkı sahipleri ile yayıncıların karşı karşıya geldiği ve haklar ile görüntülerin hak sahiplerince yayıncılara devredildiği alandır. Hakların satışa konu olduğu bu pazar, toptan pazar olarak da tanımlanabilmektedir. Belirli türde spor olayları, izlenme oranlarının yüksekliğine dayalı olarak reklam toplama kapasitelerinin çok fazla olması nedeniyle kritik veya birincil nitelikteki içerik olarak tanımlanabilmektedir. Profesyonel futbol karşılaşmaları da bu nitelikte spor olayları arasında ön sıralarda gelmektedir.

Burada vurgulanması gereken nokta, bu yayın haklarının, özellikle paralı yayın yapan kuruluşların abone kaydedebilmek gayesiyle duydukları bir ihtiyacı karşılıyor olmasından dolayı ayrı bir kategori olarak ele alınması gerektiğidir. Paralı yayıncılar açısından, 1. lig yayın hakları veya yeni vizyona çıkmış filmlerin yayın hakları, belirli yayın dönemleri boyunca abone kaydedebilme kapasitesi yaratabilmeleri nedeniyle, diğer yayın haklarına kıyasla çok daha değerli ve vazgeçilmez niteliktedir. Dolayısıyla 1. lig yayın haklarının

ayrı bir pazar olarak ele alınması, esasen paralı yayıncıların belirli türdeki yayın ihtiyaçları ile açıklanmaktadır. Bununla birlikte 2. lig maçları hem reyting açısından hem de müşteri (taraf) profili bakımından 1. lig ile oldukça farklılıklar göstermektedir. menfi tespit talebine yönelik olarak başvurusu yapılan sözleşme sadece 2. lig A kategorisi maçlarına yöneliktir. Bu çerçevede dosya konusu olaya ilişkin ilgili ürün pazarı, “Türkiye Profesyonel 2. Lig A Kategorisi maçlarına ilişkin yayın hakları” pazarıdır.

Yayın haklarının kullanımından doğan etkiler ise bu haklara dayanılarak çekilen görüntülerin yayın programlarına konu edildiği yayıncılık pazarlarında kendini göstermektedir. Dolayısıyla ikinci ilgili ürün pazarı “televizyon yayıncılığı pazarı”dır ve bu pazar yayınların finansman şekline göre iki türe ayrılmaktadır: “ödemeli televizyon yayıncılığı pazarı” ve “açık televizyon yayıncılığı pazarı”.

Türkiye ödemeli televizyon yayıncılığı pazarından bahsedildiğinde ilk bakışta Digitürk, Cine5 ve Kablo TV olmak üzere üç aktörün varlığından bahsetmek mümkündür.

Ancak Cine5’in tek kanal üzerinden analog yayın yapan bir yayıncı olduğu ve Digitürk tarafından verilen çok sayıda ve çok çeşitte kanal ve bunun yanı sıra çeşitli interaktif hizmetler ile ikame olabilecek bir yayın hizmeti sunmadığı, bu nedenle Digitürk’e bir rakip olarak kabul edilmesinin ve ikisinin aynı pazarda mütalaa edilmesinin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

Kablo TV yerli ya da yabancı televizyon kanallarının kablo üzerinden herhangi bir değişiklik yapılmaksızın yeniden iletimi ile iştigal etmekteyken, dijital tv (Digitürk) bu yayınlar ile beraber ek hizmetlerin, örneğin izlediğin kadar öde, şans oyunları, uzaktan eğitim, radyo, bankacılık ve benzerlerinin sunumunu da içermektedir. Bunun yanı sıra Kablo TV bugün itibarıyla, analog teknolojiye dayalı olarak yayınların iletimini öngörmekte iken, dijital TV analog gelen yayınların sıkıştırılmak suretiyle iletimini konu edinmekte, bu husus bahsi geçen içeriği temin ederken dijital yayınların alımı için ayrı bir televizyon cihazının yanı sıra ayrı bir cihaza (*set top box*) gereksinim duyulmasına neden olmaktadır.

Digitürk tarafından iletilen televizyon yayınlarına bakıldığında, Kablo TV üzerinden iletilen yayınlara kıyasla çok daha fazla çeşidi kapsadığı, sadece belirli kanallara ait yayınların iletimi ile sınırlı olmayıp, çok sayıda ve çeşitte tematik kanallara da yer verildiği (sinema, müzik, çocuk kanalları v.b.). Bu nedenlerle, Kablo TV, mevcut haliyle, Digitürk’ün sunduğu hizmetlerin önemli bir kısmını sunmamakta, sayısal teknolojinin sağladığı olanaklardan faydalanmak isteyen tüketici açısından bir ikame niteliği taşımamaktadır. Ancak halihazırda dijital yayıncılığa geçiş için uygun durumda bulunan Kablo TV

REKABET Dergisi

altyapısının bu şekilde kullanılmaya başlanması; üzerinden dijital yayıncılık verilmeye geçilmesi halinde Kablo TV'nin rahatlıkla Digitürk'e rakip bir hizmet olabileceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Digitürk ile Kablo TV arası ikame edilebilirlik ilişkisi mevcut durum ve olanaklar gözetilerek yapılmış ve bu ikisinin mevcut koşullarda rakip olmadığı saptanmıştır.

Bu çerçevede esasen Digitürk tarafından sunulan ve klasik anlamda televizyon yayıncılığından daha fazlasını içeren televizyon hizmetleri "*dijital platform hizmetleri*" (ya da dijital yayıncılık hizmetleri) olarak tanımlanabilecek ayrı bir pazarı oluşturmaktadır.

H.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

Digitürk'ün verdiği hizmetin tüm Türkiye'yi kapsadığı ve Türkiye sınırları içerisinde rekabetin farklılaşmasına neden olacak bir durum bulunmaması sebebiyle ilgili coğrafi pazar, "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak tespit edilmiştir.

H.4. Değerlendirme

H.4.1. Yayın Hakkının Münhasıran Verilmesi

Sözleşme ile Türkiye Kupası Türkiye Profesyonel 2. Lig A kategorisi maçlarının canlı, banttan ve özet yayın haklarının tek bir yayıncıya devredilmesi ve bu çerçevede bu yayıncının statılara girerek çekim yapabilecek tek kuruluş olarak belirlenmesi, Digitürk'ü söz konusu görüntülerin tek temin kaynağı haline getirmektedir. Digitürk, TFF'nin belirlediği koşullarda ve yazılı onayına tabi olarak Sözleşme ile elde ettiği hakları yurt içine ya da dışına kısmen ya da tamamen devredebilecektir. Bu şekilde yayın haklarının devredilmesi, rekabet kuralları çerçevesinde kısıtlayıcı etkiler doğuran bir münhasır hak tesisidir.

Bir devir sözleşmesi kapsamında böyle bir münhasırlığın yaratılması, normal koşullar altında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmelidir. Ancak, Rekabet Kurulu'nun 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının yayın hakkının münhasıran devrini içeren Sözleşmeyi değerlendirdiği 28.8.2002 tarih ve 02-50/636-258 sayılı Kararında, ilgili Sözleşme'de yer alan münhasırlık konusunun, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından 3813 sayılı Kanun'a istinaden yayınlanan ve idari bir işlem niteliğinde olan Yayın Talimatı'na dayanması karşısında, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir ihlalin var olduğunun ileri sürülemeyeceğine hükmedilmiştir. Benzer şekilde Türkiye Kupası maçlarının münhasıran yayın hakkının devri de normal koşullar altında rekabeti sınırlayıcı etkileri nedeniyle 4. madde kapsamında ele alınması gereken bir konu olan münhasırlık tesisi olmakla birlikte, TFF'nin bu devir yetkisinin doğrudan 3813 sayılı Kanun'a istinaden çıkarılan 2005 yılı TFF Yayın Talimatı hükümlerine dayanıyor olması nedeniyle 4. madde kapsamı dışında kalmaktadır.

H.4.2. Haber Amaçlı Görüntü Taleplerine İlişkin Düzenleme

Sözleşme'nin 6 ç. maddesinde, Yayıncı'nın, talep halinde, dakika bedeli 500 Amerikan Doları'ndan fazla olmamak ve üç dakika ile sınırlı olmak ve tüm yayıncılara eşit koşullarda, es zamanlı ve aynı içerikte olmak kaydıyla (gol, penaltı, off-side, oyuncu ihraçları, saha ve seyirci olayları ve benzeri önemli olaylar) haber amaçlı görüntüleri, makul boyutlardaki yayıncı ve Federasyon logosu ile ancak sair her türlü unsurdan arındırılmış şekilde vermek zorunda olduğu düzenlenmiştir.

Ayrıca aynı maddede yayıncı haber amaçlı görüntü taleplerini yukarıda sayılan şartlar dışında herhangi bir kayda bağlayamayacağı ve özellikle talebi karşılamak için diğer müsabaka veya müsabakaların görüntülerini de satın alma şartını getiremeyeceği yönündeki hükme yer verilmiştir.

TFF ile yayıncı kuruluşlar arasındaki yayın sözleşmelerde dikkat edilmesi gereken önemli hususlardan bir tanesi; sözleşmelerde haber amaçlı görüntülerin satışında, bu görüntüleri talep eden kuruluşlar arasında ayrımcılığa yol açılmamasının ve tek temin kaynağı olan yayıncı kuruluşun bu konumunu kullanarak dışlayıcı uygulamalarda bulunmamasının gözetilmesidir. Diğer husus ise, sözleşmelerle haber amaçlı görüntüleri talep eden kuruluşların istedikleri maça ilişkin görüntüleri, talep etmediği diğer maçlara ait görüntüleri de satın almak zorunda kalmadan temin edebilmesinin sağlanması, başka bir deyişle, farklı maçlara ait görüntülerin paket halinde, toplu olarak satılmaması veya buna benzer başka bir takım uygulamalarla görüntülerin temin koşullarının, görüntülerin satın alınmasını engelleyecek şekilde zorlaştırılmamasıdır.

TFF ile Yayıncı arasındaki inceleme konusu Sözleşme'nin yukarıda bahsedilen hususların gözetilerek, bu hususlara uygun bir şekilde yapıldığı anlaşılmıştır.

H.4.3. Sözleşmenin Süresi

Türkiye Kupası gibi popüler spor olaylarının yayın haklarının ne kadar süre ile münhasıran devredildiği de söz konusu devrin ilgili piyasalardaki rekabet üzerinde yaratacağı etkilerini belirleyici olabilmektedir. Spor olaylarına ilişkin hakların tek elde toplanması ve haklara erişimin zorlaştırılması, abonelik sistemine dayalı olan sayısal yayıncılık veya yayın taşımacılığı piyasalarına giriş engeli oluşturabilecek nitelikte görülebilmektedir. Uzun süreli, kollektif ve münhasır yayın sözleşmeleri ile sayısal yayıncılık piyasasında yaratılabilecek olan giriş engelleri, piyasanın yüksek teknoloji piyasası olmasından kaynaklanan dışsallıkların da katkısı ile piyasanın rekabetçi bir yapıya kavuşmasını önleyebilmektedir. Dolayısıyla "ödemeli yayın piyasası" futbol yayın haklarının devrinden doğrudan etkilenen bir piyasadır. Devir koşulları diğer yayıncıların

REKABET Dergisi

piyasaya girişlerini uzunca süreler engelleyici nitelikte ise rekabetin sekteye uğraması sonucu doğmaktadır.

Sözleşme incelendiğinde, yürürlük süresinin 2005-2006 futbol sezonunun ikinci yarısını kapsadığı ve Madde 3 uyarınca sezon bitimi tarihinde başkaca ihtar ve ihbara gerek olmaksızın sözleşme kendiliğinden sona erecektir. Dolayısıyla, başvuruya konu olan sözleşme bir sonraki futbol sezonunu kapsamamaktadır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre; 2005-2006 futbol sezonunun ikinci yarısında oynanan Türkiye Profesyonel 2. Lig A kategorisi maçlarından haftada toplam üç adet maçın ve Turkcell Süper Lig'e yükselme play-off maçlarının yurt içi ve yurt dışı canlı yayın hakkı ile sözleşme konusu maçların yurt içi ve yurt dışına banttan ve/veya özet yayın hakkının satışına ilişkin sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmesine OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 13.7.2006 günlü 06-51/659-186 sayılı Kararına KARŞI OY

Türkiye Futbol Federasyonu ile Pluton Televizyon ve Yayıncılık A.Ş. arasında imzalanan İkinci lig A kategorisi maçlarının yayınlanmasına ilişkin sözleşme 2005-2006 futbol sezonunun ikinci yarısını kapsamakta olup, sözleşmenin 3 üncü maddesi uyarınca sezon bitiminde de sözleşme kendiliğinden son bulmuştur.

Rekabet Kurulunun geçerliliği bulunmayan bir sözleşme için menfi tespit değerlendirmesi yapmaması gerektiği görüşüyle karara karşıyım.

Süreyya ÇAKIN
Kurul Üyesi

Dosya Konusu: Inco Limitet'in hisselerinin, Teck Cominco Limitet tarafından halka açık teklif vermek suretiyle devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

Dosya Sayısı : 2006-1-88 **(Devralma)**
Karar Sayısı : 06-53/695-200
Karar Tarihi : 20.7.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

II. Başkan : Tuncay SONGÖR
Üyeler : Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki Ünal,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN.

B. RAPORTÖRLER: M. Oğuzcan BÜLBÜL, Fatma ATAÇ

C. BİLDİRİMDE BULUNAN: - Teck Cominco Limitet
Vekili Av. M. Ali KARTAL, Av. Levent POLAT
Sıraselviler Cad. 87/8 Taksim 34433 İstanbul

D. TARAFLAR: - Teck Cominco Limitet
600-200 Burrard Street, Vancouver, British Columbia,
V6C3L9, KANADA
- Inco Limitet
1500-145 King Street West Toronto, Ontario,
M5H4BY, KANADA

E. DOSYA KONUSU: Inco Limitet'in hisselerinin, Teck Cominco Limitet tarafından halka açık teklif vermek suretiyle devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 2.6.2006 tarih ve 3444 sayı ile giren bildirim üzerine, söz konusu devralmaya ilişkin olarak talep edilen ek bilgi ve belgeler, Kurum kayıtlarına 4.7.2006 tarih ve 4413 sayı, 17.7.2006 tarih ve 4849 sayı ile intikal eden yazılarla tamamlanmıştır. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 17.7.2006 tarih, 2006-1-88/OI-06-MOB sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu,

REKABET Dergisi

17.7.2006 tarih, REK.0.05.00.00-120/142 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-53 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; söz konusu işlemin pazar payı ve ciro eşiği itibarıyla 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir devralma olduğu, Ancak devralma sonrasında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen, hakim durumun yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun doğmasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla söz konusu devir işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde izin verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Inco Limitet (Inco)

Dosyada yer alan bilgilere göre Inco, hisseleri New York ve Toronto Menkul Kıymetler Borsalarında işlem gören halka açık bir şirkettir. Hiçbir hissedar Inco üzerinde tek başına veya başkaları ile birlikte ortak kontrol sahibi değildir. 15.11.2005 tarihi itibarıyla Capital Grup Şirketleri ihraç edilmiş Inco hisselerinin %(...)'ine sahiptirler, diğer hissedarların hiçbirinin payı %(...)'i aşmamaktadır.

Inco, nikel, bakır, kobalt, platin grup madenleri, altın ve gümüş üretimi ve madenciliği yanında sülfürik asit ve likit sülfür dioksit üretim faaliyetiyle uğraşan uluslararası bir madencilik şirkettir. Inco'nun temel ticari faaliyetleri, birincil nikel madenciliği, işlenmesi ve rafinesidir. Inco'nun nikel madenciliği ve işleme faaliyetleri Kanada ve Endonezya'da, rafineri faaliyetleri Kanada ve Birleşik Krallıkta ve Asya'da (ortak girişimleri aracılığıyla) bulunmaktadır. Inco'nun 11.000 civarında çalışanı ve 2004'te 4.28 milyar ABD doları tutarında satışı bulunmaktadır.

Inco'nun Türkiye'deki tek ticari faaliyeti nikel tedarikidir, fakat Türkiye'de herhangi bir iştiraki bulunmadığı için satışlarını ithalat yoluyla gerçekleştirmektedir.

H.1.2. Teck Cominco Limitet (Teck)

Dosyadaki bilgilere göre Vancouver merkezli Teck; başlıca faaliyet alanları doğal kaynakların araştırılması, üretimi ve geliştirilmesi olan ve çoğunlukla Kanada uyruklu olan bir şirketler grubunun ana şirkettir. Teck'in öncelikli faaliyet alanları çinko, kömür ve bakır madenciliği, işlenmesi ve tasfiyesidir. Daha dar bir kapsamda Teck, kurşun, gümüş, altın, indiyum, germanyum gibi bir takım madenlerin ve aynı zamanda kadmiyum,

molibdenyum, sülfirik asit, likit sülfür dioksit gibi çeşitli yan ürünlerin üretimini yapmaktadır. Teck'in hisseleri Toronto Borsası'na kayıtlıdır.

Teck'in Türkiye'de faal olduğu tek ürün pazarı metalürjik kömür pazarıdır. Teck, Elk Valley Coal Partnership (Elk Valley) aracılığıyla Türkiye'ye metalürjik kömür satmaktadır. Elk Valley, Kanada British Columbia'da bulunan maden sahasında metalürjik kömür üreten bir teşebbüstür. Bu ortaklığın kuruluşuna, Rekabet Kurulu'nun 3.4.2003 tarih, 03-22 sayılı kararı ile izin verilmiştir. Teck bu ortaklıkta, sahip olduğu %(...) lük dolaylı pay ile birlikte toplam %(...) paya sahiptir ve ortaklık anlaşması uyarınca Teck ortaklığın yönetici ortağı konumunda bulunmaktadır. 2005 yılında Elk Valley'in Türkiye'ye yapılan metalürjik kömür satışlarından elde ettiği gelir (.....) Amerikan Doları'dır. Elk Valley'in Türkiye'deki tek müşterileri Kardemir ve İsdemir'dir.

Teck'in Türkiye'deki bağlı iştiraki Teck Arama Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'dir (Teck Madencilik). Bu şirket yalnızca maden arama faaliyetinde bulunmak üzere kurulmuş olup, herhangi bir pazarlama faaliyeti, satışı ve cirosu bulunmamaktadır. Şirketin ortakları beş gerçek kişidir.

H.2.Devralma İşlemi

Dosyadan edinilen bilgilere göre Teck, 8.5.2006'da Inco'nun hisselerini satın almak için halka açık bir teklifte bulunacağını ilan etmiştir. Resmi halka açık teklifi 23.5.2006 tarihinde yapmıştır. Teklif fiyatı, Inco hissedarının seçimine bağlı olarak, hisse başına 78.50 Kanada Doları veya 0,9776 adet Teck Cominco B Grubu hissesi ile birlikte 0,05 Kanada Doları olarak tespit edilmiştir. Hisse alımı karşılığında ödenecek toplam paranın ve verilecek hisselerin bir azami sınırı bulunmakta olup, ödenecek para ve verilecek hisseler bu azami sınırla orantılı olarak tespit edilecektir. Azami miktara ulaşılması durumunda her bir Inco hissesi başına ödenecek para 28 Kanadı Doları ve verilecek Teck Cominco B Grubu hissesi 0,6293 adet olacaktır. Teklif, Inco'nun evvelce Falconbridge Limitet'in hisselerinin alımı için yaptığı halka açık teklifin sonuçlandırılmaması, yani Inco'nun Falconbridge'i devralmaması şartına bağlıdır. Teklif aynı zamanda devralmanın Kanada, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği içerisindeki Avrupa Komisyonu'nun da dahil olduğu bir grup rekabet otoritesi tarafından onaylanması şartına da bağlıdır.

Teck tarafından yapılan teklifin geçerli olduğu son kabul tarihi 24.7.2006'dır.

REKABET Dergisi

H.3. İlgili Pazar

H.3.1. İlgili Ürün Pazarı

Tarafların dünya genelinde örtüşen az sayıda ürünü mevcut olup; bu ürünlerden hiçbirisi tarafların başlıca ürünleri niteliğinde değildir ve bu ürünlerin satışları dünya pazarında önemli bir yüzde oluşturmamaktadır. Teck, nikel üretip satmamakta; Inco ise kurşun veya metalürjik kömür üretip satmamaktadır. Devralma işlemi sonucunda tarafların bakır, kadmiyum, molibdenyum, altın, gümüş, sülfürik asit ve sülfür dioksit gibi yan ürünlerinde küçük örtüşmeler de yaşanacaktır.

Devralınacak hedef şirket Inco'nun Türkiye'de faal olduğu tek pazar nikel tedariki pazarıdır. Nikel tedariki pazarı hem cevherden elde edilen birincil nikeli, hem de atık metalden elde edilen ikincil nikeli kapsamaktadır. Bunun ana sebebi, birincil ve ikincil nikel arasındaki geniş talep ikamesidir; söz konusu talep özellikle paslanmaz çelik pazarından kaynaklanmaktadır.

Yukarıdaki bilgiler ışığında ve bu dosya çerçevesinde, devralma işlemine konu olan ilgili ürün pazarı “*nikel tedariki pazarı*” olarak belirlenmiştir.

H.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

Inco'nun satışlarını tüm Türkiye genelinde gerçekleştirmelerinden hareketle ilgili coğrafi Pazar “*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*” olarak kabul edilmiştir.

H.4. Değerlendirme

Dosya konusu işlemin sonucunda, Teck'in, halka açık bir şirket olan ve hisseleri Toronto Borsası'nda işlem gören Inco hisselerini 26.5.2006 tarihinde yaptığı teklif hükümleri uyarınca (hissedarlardan) toplamak suretiyle Inco'nun kontrolünü tamamen devralacak olması nedeniyle işlem 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2(b) maddesi anlamında bir devralmadır.

Teck ve Inco'nun ürettiği ürünlerden çıkarılan bakır, bakır konsantreleri, kadmiyum, molibdenyum, gümüş, altın, sülfürik asit ve likit sülfür dioksit bakımından tarafların dünya çapındaki üretim miktarları ve sahip olduğu pazar payları şu şekildedir:

Tablo 1- Teck ve Inco'nun Çakışan Ürünler Bazındaki Üretim Miktarları ve Pazar Payları

Ürünler	Teck		Inco		Toplam Pazar
	Ton	(%)	Ton	(%)	Ton
Bakır	(.....)	(...)	(.....)	(...)	14.900.000
Kadmiyum	(.....)	(...)	(.....)	(...)	18.000
Molibdenyum	(.....)	(...)	(.....)	(...)	163.000
Gümüş	(.....)	(...)	(.....)	(...)	652.000.000
Altın	(.....)	(...)	(.....)	(...)	78.000.000 (ons)
Sülfirik Asit	(.....)	(...)	(.....)	(...)	10.100.000 (Sadece Kuzey Amerika)
Likit Sülfür Dioksit	(.....)	(...)	(.....)	(...)	100.000 (Sadece Kuzey Batı Amerika)
	(.....)	(...)	(.....)	(...)	154.000 (Sadece Kuzey Doğu Amerika)

Kaynak: USGS, Teck, PentaSul

Yukarıdaki veriler incelendiğinde; başvuru konusu devralma işleminin tarafları olan teşebbüslerin her ikisi tarafından da üretimi yapılan madenlerde tarafların dünya çapında sahip olduğu üretim miktarlarının ve pazar paylarının düşük olduğu görülmektedir. Üretimi çakışan madenlerin Türkiye'ye satışının bulunmadığı da dikkate alındığında, söz konusu devralma işlemi neticesinde tarafların birbiriyle örtüşen maden üretimleri bazında Türkiye pazarında yoğunlaşma doğuracak bir etki meydana gelmeyeceği; bu bağlamda, başvuru konusu devralma işlemi kapsamında asıl değerlendirilmesi gereken pazarın “nikel tedariki” pazarı olduğu ifade edilmektedir.

Devralma işlemi sonucunda 2004 rakamlarına göre Teck, dünya nikel tedariki pazarında (hem birincil hem de ikincil nikeli kapsayan) toplam %(...)’lık bir pazar payına sahiptir.

Türkiye nikel tedariki pazarının büyüklüğü 3.198 tondur ve bu büyüklükteki nikel tedariki pazarı içinde Inco'nun satış miktarı (.....) tondur. Inco'nun 2005 yılına ait birincil nikel tedariki pazarındaki pazar payı % (...), cirosu da (.....) Amerikan Doları'dır.

Inco'nun en dar anlamdaki ilgili ürün pazarındaki (birincil nikel tedariki) toplam cirosu (..... YTL) 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğin 4. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen ciro eşiği ve toplam pazar payı da (% (...)) söz konusu fıkradaki pazar payı eşiğini aşmaktadır; dolayısıyla, gerçekleştirilen işlem izne tabi bir devir işlemidir.

Türkiye'de menşesine göre birincil nikel tedariki pazarında yapılan satışların miktarlarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir. Elde edilen

REKABET Dergisi

bilgilerden Birleşik Krallık, Kanada ve Norveç menşeli ithalatın çoğunun Inco kökenli olduğu anlaşılmaktadır. Dünyanın en büyük nikel üreticisi olan Norilsk, OMG, Eramet, Tocantis, BHP ve Minara da Türkiye pazarına ithalat yapan şirketler arasındadır.

Tablo 2- Türkiye Birincil Nikel Tedariki Pazarındaki Satışlar (11 Aylık Kesinleşmemiş Veriler)

İthalat Menşei	İthalat Miktarı (ton)	En Muhtemel Kaynak/Üretici
Birleşik Krallık	241	Inco
Kanada	1234	Inco
Norveç	318	Inco
Rusya	521	Norilsk
Hollanda	299	-
Finlandiya	303	OM Grup
Belçika	152	-
Fransa	58	Eramet
Almanya	1	-
Brezilya	26	Tocantins
Avustralya	43	BHP ve Minara
ABD	2	-
Çin	4	-

Dosya konusu devralma işleminin ardından, ilgili ürün pazarında herhangi bir yoğunlaşma artışı yaşanmayacak, sadece ilgili ürün pazarında devralınan şirket olan Inco'nun ithalat yoluyla birincil nikel tedariki pazarında sahip olduğu pazar payının Teck'e geçmesi söz konusu olacaktır. İlgili ürün pazarında üretim olmamasına rağmen ithalat yoluyla çok fazla ülkeden tedarik sağlanabilmesi ve tedarikçi değiştirmenin zor olmaması sebepleri ile pazara giriş oldukça kolaydır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Dosya Konusu: İthal kömür pazarında rekabetin kısıtlanıp kısıtlanmadığının tespiti.

Dosya Sayısı : 2003-1-85 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 06-55/712-202
Karar Tarihi : 25.7.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER: M. Ömür PAŞAOĞLU, Cengiz SOYSAL, Harun ULU,
Cumhur Atalay HATİPOĞLU

C. ŞİKAYET EDEN: Re'sen

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR:

- Krutrade AG
Kaertner Ring 17, 1010 Viyana AVUSTURYA
- Mir Trade AG
Süleyman Seba Cad. BJK Plaza A Blok No:48 D:47 Beşiktaş İstanbul
Temsilcisi: Av. Metin KANMAZ
Bağdat Cad. No:187 Kat:3 Daire:8 Selamiçeşme 34730 Kadıköy İstanbul
- Glencore İstanbul Madencilik ve Ticaret A.Ş.
Süleyman Seba Cad. BJK Plaza B Blok No:48 K:4 34357 Akaretler
Beşiktaş İstanbul
Temsilcisi: Av. Ümit HERGÜNER
Süleyman Seba Cad. Sıraevler 55, 34357 Akaretler Beşiktaş İstanbul
- Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar A.Ş.
Süleyman Seba Cad. BJK Plaza B Blok No:48 K:4 34357 Akaretler
Beşiktaş İstanbul
Temsilcisi: Av. Ümit HERGÜNER
Süleyman Seba Cad. Sıraevler 55, 34357 Akaretler Beşiktaş İstanbul

E. DOSYA KONUSU : İthal kömür pazarında rekabetin kısıtlanıp kısıtlanmadığının tespiti.

REKABET Dergisi

F. İDDİALARIN ÖZETİ: İthal parça kömür pazarında yapılan tespitler sonucu söz konusu pazarda Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği iddiası.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 23.6.2003 tarihinde giren A.Hamit Çetin ve Nevzat Hancı imzalı şikayet dilekçesinde; Erzurum'da 2002 yılında 100 ABD Doları/ton fiyattan satılan Rus meşeli kömürünün 2003 yılında 140-150 ABD Doları/ton'dan satıldığı ileri sürülerek kömürün gerçek fiyatı ile satılmasının temin edilmesi talep edilmiştir.

Kurum kayıtlarına 14.7.2003 tarihinde giren bir diğer yazı ile 15.7.2003 tarihinde giren şikayet dilekçesinde, Van'da 130-140 ABD Doları/ton fiyattan satılan kömürün, kömür satıcılarının kooperatif bünyesinde anlaşmaları sonucu 8.7.2003 tarihinden itibaren tek fiyattan, 200 ABD Doları/ton'dan satışa sunulduğu iddia edilerek gereğinin yapılması talep edilmiştir. Diğer yandan, T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 23.7.2003 tarihinde intikal eden yazının ekinde, İzmir'deki ithal kömür fiyatlarındaki artış ile ilgili şikayetlerini dile getiren Mesut Güngör isimli tüketicinin başvurusuna yer verilmiştir.

Konuyla ilgili olarak hazırlanan 17.7.2003 tarih ve 2003-1-85/BN-03-HU sayılı bilgi notu Rekabet Kurulu'nun 24.7.2003 tarihli toplantısında görüşülmüş ve başta Erzurum, Van, İzmir illeri ithal kömür piyasasındaki satıcılar olmak üzere, ithal kömür pazarında yer alan tüm teşebbüslere yönelik olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Yapılan Önaraştırma sonucu hazırlanan 4.9.2003 tarih ve 2003-1-85/ÖA-03-HU sayılı Rapor, Rekabet Kurulu'nun 11.9.2003 tarihli toplantısında görüşülmüş; İthal kömür piyasasının yakından izlenmesi ve aralarında rekabeti kısıtlayıcı anlaşma bulunup bulunmadığının daha iyi anlaşılması amacıyla aralarında Krutrade AG, Mir Trade AG ve Glencore AG'nin de bulunduğu, Türkiye'ye kömür ihraç eden şirketler hakkında önaraştırma açılmasına karar verilmiştir.

Yapılan önaraştırma sonucu hazırlanan 21.5.2004 tarih, 2003-1-85/ÖA-04-MÖP sayılı Önaraştırma Raporu, Rekabet Kurulu'nun 3.6.2004 tarihli toplantısında görüşülerek; Krutrade AG (Krutrade), Mir Trade AG (Mir Trade) ile Glencore International AG (Glencore International)'nin bağlı şirketleri Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş. (Glencore İstanbul) ve Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş. (Minerkom) hakkında, 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin belirlenmesi amacı ile soruşturma açılmasına karar verilmiştir.

Soruşturma açılan teşebbüslerden Glencore İstanbul ve Minerkom A.Ş.'ye 21.6.2004 tarihli yazılar ile soruşturma açıldığına ilişkin bildirim yapılmış ve konuyla ilgili yazılı savunmaların 30 gün içerisinde gönderilmesi

gerektiği belirtilmiştir. Glencore İstanbul ve Minerkom A.ř.'nin ilk yazılı savunmaları süresi içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

Haklarında soruşturma açılan teşebbüslerden yurtdişında yerleşik olan Krutrade AG ve Mir Trade AG'ye soruşturma açıldığına ve ilk yazılı savunmaların gönderilmesi gerektiğine ilişkin tebligatlar Dışişleri Bakanlığı marifetiyle yapılmak üzere Bakanlığa 22.6.2004 tarih ve 2305 sayılı yazı gönderilmiştir. Söz konusu yazıda özetle,

T.C. Dışişleri Bakanlığı'na gönderilen 22.6.2004 ve 2305 sayılı bir yazı ile merkezi Avusturya'da bulunan Krutrade ile merkezi İsviçre'de bulunan Mir Trade'e haklarında soruşturma açıldığına ve ilk yazılı savunmaların gönderilmesi gerektiğine ilişkin kararının tebliğ edilmesi için ilgili ülkelerin yetkili makamları nezdinde gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir.

Öte yandan, Krutrade hakkında soruşturma açıldığına ilişkin olarak Krutrade Türkiye İrtibat Bürosu'na 21.6.2004 tarihli bir tebligat gönderilmiştir.

Krutrade'in ilk yazılı savunması 20.7.2004 tarihinde, süresi içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Krutrade bu savunmasında, İstanbul'daki irtibat bürosunun kapatıldığını, bundan sonraki yazışmaların Avusturya'daki adrese yapılması gerektiğini beyan etmiştir. Mir Trade'den ise Kurumumuza herhangi bir savunma gönderilmemiştir. Dışişleri Bakanlığı'nın 28.7.2004 tarih ve 280-96 sayılı yazısında, Bern Büyükelçiliğimiz tarafından yapılan araştırma sonucunda, Mir Trade'in kayıtlarda özel bir posta ve kurye firması olarak yer aldığının; firma adına kayıtlı adreste Korowo Invest AG isimli bir Rus firmasının da isminin kayıtlı olduğunun ve Mir Trade AG adına kayıtlı telefonların "Korowo Invest AG" olarak açıldığının tespit edildiği ifade edilmiştir.

T.C. Dışişleri Bakanlığı'na gönderilen 11.6.2004 ve 2149 sayılı diğer bir yazı ile söz konusu soruşturma hakkında bilgi verilmiş ve özetle,

- Soruşturma kapsamındaki teşebbüslerden Krutrade'in merkezinin Avusturya'da, Glencore International AG ve Mir Trade'in merkezlerinin ise İsviçre'de bulunduğu, söz konusu ülkelerin sırasıyla AB ve EFTA üyesi ülkeler oldukları,
- Türkiye ile Avrupa Toplulukları arasındaki 1/95 Sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın "Rekabet" başlıklı II. Bölümü Gümrük Birliği'nin rekabet kurallarını düzenlediği; bu bölümde özetle Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki ticareti etkileyen rekabeti sınırlandırıcı teşebbüs eylemlerinin yasaklanmasına yönelik düzenlemelere yer verildiği; Kararın 37. maddesinde Gümrük Birliği'nin rekabet kurallarının nasıl uygulanacağını belirlemek üzere Ortaklık Konseyi tarafından uygulama kurallarının kabul edilmesinin öngörüldüğü; ancak bugüne kadar AT-Türkiye Ortaklık Konseyi tarafından bu

REKABET Dergisi

yönde bir düzenleme yapılamadığı; diğer yandan, Gümrük Birliği Kararı'nın 43. maddesi Kararın tarafı olan Türkiye ve Avrupa Topluluğu için uygulamada işbirliği yapmayı öngören önemli bir düzenleme getirdiği; bu maddeye göre, taraflardan herhangi biri diğerinin egemenlik sınırları dahilinde gerçekleşen ve kendi pazarındaki rekabeti sınırlandıran eylemler olduğunu tespit etmesi halinde, ilgili tarafa bu eylemlere yönelik olarak diğer taraftan gerekli tedbirleri almasını ve uygun şekilde yardımcı olmasını talep etme hakkı verildiği,

- Aynı şekilde, Türkiye ile EFTA arasında yapılan Serbest Ticaret Anlaşması'nın 17. maddesinde rekabet kurallarının düzenlendiği; bu maddede EFTA ülkeleri ve Türkiye arasındaki ticareti etkileyici nitelikte olan rekabeti sınırlandırıcı eylemlerin yasaklanmasının öngörüldüğü; ilgili maddenin son fıkrasına göre, anlaşmanın tarafı olan herhangi bir devlet bu maddede yasaklanan eylemlerin diğer tarafın egemenlik sınırları dahilinde gerçekleştiğini tespit ederse, Anlaşmanın 23. maddesinde belirlenen koruma tedbirlerine başvurma imkanına sahip olduğu; 23. maddenin ilk fıkrasında, bu maddede belirlenen koruma tedbirlerinin uygulanmasından önce, ilgili tarafların sorun çözümü için işbirliği yapmalarının öngörüldüğü,
- Öte yandan, Türkiye'de yapılan incelemelerde, soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin eylemlerinin AB ve EFTA üyesi ülkeleri de etkilediğine ilişkin bazı belgeler elde edildiği,
- Bu çerçevede, AT Komisyonu'nun 4 No.lu Rekabet Genel Müdürlüğü, Avusturya Rekabet Otoritesi ve İsviçre Rekabet Otoritesi'nden, söz konusu teşebbüslerin genel merkezlerinde inceleme yapmalarına, bu incelemeler sonucu elde edilen bilgi ve belgelerden Türkiye pazarlarını ilgilendirenlerin Türk Rekabet Kurumu'na iletilmesine, adı geçen teşebbüslerin rekabeti kısıtlayıcı eylemleri ile ilgili olarak uygun görülen diğer tedbirlerin alınmasına yönelik bir işbirliği talebinde bulunulmasının yerinde olacağı

ifade edilmiştir.

T.C. Dışişleri Bakanlığı'nın Kurum kayıtlarına 30.7.2004 tarih ve 4231 sayı ile giren yazısında özetle,

- Kurumumuzun talepleri doğrultusunda Dış Temsilciliklerimiz kanalıyla gerekli girişimlerin başlatıldığı,
- Bu girişimlerin sonucunda, Avrupa Komisyonu yetkililerinin Komisyon'un kendi yargısal yetki alanının dışında kalan herhangi bir üçüncü ülkeyle, şirketler ve bunların faaliyetlerine ilişkin belge ve bilgileri paylaşmalarının mümkün olmadığını; bu yaklaşımın mesleki gizliliğin korunması ilkesine dayandığını; öte yandan esasen talebimizin haklı olduğunu, ancak firmaları ve genellikle önemli meblağları ilgilendiren bur tür konuların çok büyük

hassasiyet ve tartışma yarattığını; firmaların hukuken donanımlı ve saldırgan olduklarını, bu açıdan Komisyon olarak attıkları her adımı hukuken sağlam temellere dayandırmaları gerektiğini, kendilerinin de zaman zaman benzer durumlar yaşadıklarını ve üçüncü ülkelerden bilgi ve belge temin edemediklerini ifade ettikleri,

- Avusturya Federal Rekabet Otoritesi'nin, konunun AB'ye üye ülkelerle değil, Topluluk düzeyinde ele alınması gerektiği yönünde yanıt verdiğini,
- İsviçre Rekabet Otoritesi yetkililerinin, merkezi İsviçre'de bulunan firmalar hakkında yerinde inceleme yapılabilmesi için, bunların İsviçre'deki anti tekel yasalarını ihlal ettiğine dair emarelerin olması gerektiğini; bu nedenle Türkiye'deki anti tekel yasalarını ihlal etse dahi, hukuken bu firmalar hakkında süreç başlatmalarının mümkün olamayacağını; keza, İsviçre firmalarına ait bilgi ve belgelerin iletilmesi için de, ilgili tarafların izninin gerektiğini, bu gibi vak'alarda ifade ettikleri EFTA sürecinin pratikte hiçbir etkisinin olmadığını, OECD kanalının kullanılmasının daha fazla sonuç verebildiğini ifade ettikleri,
- Anılan iki İsviçre firması hakkında Bern Büyükelçiliğince yapılan araştırmadan, Mir Trade'in kayıtlarda özel bir posta ve kurye firması olarak yer aldığı; firma adına kayıtlı adreste Korowo Invest AG isimli bir Rus firmasının da isminin kayıtlı olduğu ve Mir Trade adına kayıtlı telefonların "Korowo Invest AG" olarak açıldığının tespit edildiği, ayrıca Mir Trade firmasının adresinin aynı zamanda Avusturyalı firma Krutrade'in de adresi olarak kayıtlarda yer aldığı, ancak Krutrade'in geçen ay İsviçre'de tasfiyeye gittiği,

belirtilmektedir.

Rekabet Kurulu'nun 25.11.2004 tarihli toplantısında kömür ihraç eden şirketler hakkında yürütülen soruşturmanın süresinin 3.12.2004 tarihinden itibaren 6 ay uzatılmasına karar verilmiştir.

Soruşturma Heyetince tamamlanan 3.6.2005 tarih ve 2003-1-85/SR-05-MÖP sayılı soruşturma raporu 12.7.2005 tarih ve 2595 sayılı bir yazı ile Glencore İstanbul ve MinerKom'a tebliğ edilmiştir. Soruşturma aşamasında Mir Trade'in İstanbul'da bir temsilcilik açtığı tespit edilmiş, bu nedenle soruşturma raporunun tebliğatı 12.7.2005 tarihli bir yazı ile söz konusu temsilcilığe yapılmıştır. Ancak Krutrade'in İstanbul'daki temsilciliğinin kapatılması nedeniyle, 12.7.2005 tarih ve 2596 sayılı bir yazı ile T.C. Dışişleri Bakanlığı'ndan söz konusu teşebbüse yapılması gereken tebligata ilişkin işlemler için gerekli girişimde bulunulması talep edilmiştir.

Glencore İstanbul ile MinerKom'un ve Mir Trade'in savunma sürelerinin uzatılmasına ilişkin talepleri Rekabet Kurulu'nun 8.7.2005 ve tarihli 9.8.2005

REKABET Dergisi

tarifli toplantılarında ele alınmış, söz konusu teşebbüslere birer ay ek süre tanınmıştır.

Glencore İstanbul ile Minerkom'un savunması 8.8.2005 tarihinde, Mir Trade'in savunması ise 8.9.2005 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

T.C. Dışışleri Bakanlığı'nın 4.8.2005 tarihli yazısında, Krutrade AG'ye soruşturma raporunun tebliği ile ilgili Avusturya Federal Dışışleri Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunulduğu ve tebligat evrakının söz konusu makama iletildiği, ancak Avusturya makamının ilgili evrakın "Türkiye-Avusturya Adli Yardımlaşma Anlaşması" çerçevesinde mütalaa edilebileceğinin göz önünde tutulması gerektiğini, bu takdirde istinabe evrakının Avusturya ile Türkiye arasında uygulanan "Ceza İşlerinde Karşılıklı Yardım Avrupa Sözleşmesi" uyarınca, T.C. Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından Avusturya Adalet Bakanlığı'na doğrudan gönderilmesi gerekeceğini bildirdiği ifade edilmiştir.

T.C. Dışışleri Bakanlığı'nın 18.8.2005 tarihli diğer bir yazısında, Avusturya makamlarının, idari işlerle ilgili evrakın tebligatı konusunda Türkiye ile Avusturya arasında uygulanan ikili veya çok taraflı bir anlaşma bulunmadığını, karşılıklılık ilkesi gereğince idari işlerle ilgili evrakların yurt dışında tebligatı konusundaki Avrupa Sözleşmesi'ne uyulması şartıyla tebligatın yapılabileceğini bildirdiklerini; Avusturya Dışışleri Bakanlığı'nın, Avusturya tarafınca aynı doğrutuda yapılacak olan idari işlerle ilgili evrakın Türk makamlarına tebliğ edilmesi halinde Türk tarafının nasıl bir tutum izleyeceğini sordukları ifade edilmiştir.

Kurumumuzdan T.C. Dışışleri Bakanlığı'na gönderilen 7.9.2005 ve 24.10.2005 tarihli yazılarda, merkezleri yurt dışında bulunan ve soruşturma kapsamındaki teşebbüslere yapılacak tebligatların akıbeti konusunda tekiden bilgi talep edilmiştir.

T.C. Dışışleri Bakanlığı'nın 1.11.2005 tarihli yazısında, Krutrade firmasına yapılması istenen tebligatın içeriğinin idari işlerle ilgili olması nedeniyle Avusturya makamlarının anılan firmaya tebligat yapmadığı ve belgeleri büyükelçiliğimize iade ettiği; söz konusu firmaya yapılacak tebligatın hangi yol izlenmek suretiyle gerçekleştirilebileceği konusunda Bakanlık Hukuk Müşavirliği ve Adalet Bakanlığı'ndan görüş istendiği; bu görüş alındığında Kurumumuzun bilgisine sunulacağı belirtilmiştir.

Kurumumuzdan T.C. Dışışleri Bakanlığı'na gönderilen 16.12.2005 tarihli yazıda,

- Bugüne kadar uluslararası tebligatlar ile ilgili somut bir gelişme kaydedilemediği,

- Öte yandan Kurumumuzca yürütülen diğer bir soruşturma kapsamındaki teşebbüslerden birinin yine bir AB üyesi ülkesi Yunanistan'da yerleşik olduğu, ticari ilişkilerimizin büyük bir bölümünün AB üyesi ülkeler ile gerçekleştirildiği ve mevcut durumda olduğu gibi önümüzdeki dönemde de uluslararası nitelikte kartel soruşturmaları ile karşılaşılacağı,
- Bugüne kadar Türkiye ile AB arasında rekabet alanında, 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın 37. maddesinde de öngörülen uygulama kuralları oluşturulmadığı,
- Bu nedenlerle, Türkiye ile AB arasında rekabet alanında bir "uygulama anlaşmasına" ihtiyaç duyulduğu

belirtilmiştir.

T.C. Dışişleri Bakanlığı'nın Kurum kayıtlarına 21.12.2005 tarihinde yazısında,

- Bakanlık Hukuk Müşavirliği'nin uluslararası tebligatlar ile ilgili görüşünün tamamlandığı, buna göre "Türkiye Cumhuriyeti ve Avusturya Cumhuriyeti'nin taraf buldukları 1.3.1954 tarihli Hukuk Usulüne Dair Lahey Sözleşmesi'ne İlişkin Olarak Yapılan 16.9.1988 tarihli Ek Anlaşma'nın Kurumumuzca izlenmesi gereken yönetime esas olacağı, bu çerçevede Kurumumuzca yapılması düşünülen tebligata ilişkin evrakın Lahey Sözleşmesinin uygulanmasında aynı zamanda Merkezi Makam olarak tayin edilen T.C. Adalet Bakanlığı – Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü kanalı ile yapılmasının uygun olacağı,
- Öte yandan, 1/95 sayılı AB-Türkiye Ortaklık Konseyi Kararı'ndaki sürecin, ülkemizle AB açısından karşılıklı hak ve yükümlülükler doğurması nedeniyle Türkiye'nin AB Daimi Temsilciliği tarafından yürütülebileceği

ifade edilmiştir.

T.C. Dışişleri Bakanlığı'nın son yazısı dikkate alınarak, Rekabet Kurulu'nun 6.10.2005 tarih ve 05-65/927-M sayılı kararı ile Anadolu Cam ve Yioula SA'nın pazar paylaşımı konusunda uluslararası bir kartel anlaşması içinde olup olmadıklarının tespiti amacıyla açılan soruşturma kapsamında, Yunanistan'da mukim Yioula SA'ya tebligatın bu kez T.C. Adalet Bakanlığı kanalıyla gerçekleştirilmesi amacıyla söz konusu Bakanlığa başvurulmuştur.

T.C. Adalet Bakanlığı'nın Kurum kayıtlarına 16.12.2005 ve 28.12.2005 tarihinde giren yazılarında özetle,

- İki taraflı ve çok taraflı sözleşmeler ile karşılıklı nezaket kuralları çerçevesinde, hukuki konularda adli makamlarca ve noterliklerce yurt dışında bulunanlara tebliği talep edilen evrakın Bakanlık aracılığıyla tebliğin

REKABET Dergisi

yapılacağı ülkedeki yetkili makamlara ulaştırılacağı, ancak adli makamlar dışındaki merciiler tarafından gönderilecek tebliğ evrakının T.C. Dışişleri Bakanlığı'na iletilmesi gerektiği,

- Her iki sözleşmenin uygulama alanının hukuki, ticari adli ve gayri adli belgelerle sınırlı oluşu nedeniyle, idari, sosyal ve mali alanlarına ilişkin belgelerin sözleşme kapsamına girmediği,
- Diğer taraftan devletlerin cebri icra yetkilerinin coğrafi sınırları ile kısıtlı olduğu ve idari para cezalarının yurt dışında tenfizini öngören bir anlaşma olmadığı için, Rekabet Kurumunca verilecek idari para cezalarının Yunanistan'da tenfizinin mümkün olamayacağı, ancak söz konusu gerçek veya tüzel kişinin Türkiye temsilcisinin cezalandırılabilmesi veya tahsilatın Türkiye'deki malları üzerinden yapılabileceği

ifade edilmiştir.

Soruşturma Heyetinin hazırladığı Ek Yazılı Görüş, Kanun'un 45/2. maddesi uyarınca 6.4.2006 tarihinde tüm Kurul Üyelerine ve taraflardan Mir Trade'e 11.4.2006 tarihinde, Glencore İstanbul ve MinerKom'a ise 10.4.2006 tarihinde tebliğ edilmiştir. Mir Trade'nin savunması 27.4.2006 tarihinde, Glencore İstanbul ve MinerKom'un savunmaları ise 24.4.2006 tarihli dilekçeler ile talep edilen 30 günlük uzatımın ardından 9.6.2006 tarihinde Kurum'a intikal etmiştir. Kurul tarafından 11.7.2006 tarihinde sözlü savunma toplantısının yapılmasına karar verilmiştir.

11.7.2006 tarihinde yapılan sözlü savunma toplantısının ardından Kurul, 24.7.2006 tarihinde yaptığı toplanmış ancak bu tarihte karar yeter sayısı bulunamadığından, 25.7.2006 tarihinde düzenlenen ikinci bir toplantıda 06-55/712-202 sayı ile nihai kararını vermiştir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor ve Ek Görüş'te;

Krutrade, Mir Trade ve Glencore AG'nin bağlı şirketleri MinerKom ile Glencore İstanbul'un ithal parça kömür pazarının sağlayıcı seviyesinde fiyat tespitine, piyasanın ve arz miktarının kontrolüne, piyasadaki rakiplerin ve ithalatçıların faaliyetlerini zorlaştırılmasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki anlaşma anlamında rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği içinde olduğu,

Bu nedenle, anılan teşebbüslerin Kanun'un 16. maddesinin 2. fıkrası uyarınca idari para cezası ile cezalandırılması gerektiği,

Dosya mevcudu belgeler ve yapılan savunmadaki bilgiler dikkate alındığında, Mir Trade'in söz konusu ihlaldeki rolünün ve katılımının diğer teşebbüslere göre daha az olduğu ve bu durumun Mir Trade'e verilecek idari

cezanın belirlenmesi aşamasında hafifletici bir neden olarak değerlendirilebileceği

ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Kömür; çoğunlukla karbon, hidrojen ve oksijenden oluşan az miktarda kükürt ve nitrojen içeren, kimyasal ve fiziksel olarak farklı yapıya sahip maden ve kayadır. Diğer içerikleri ise kül teşkil eden inorganik bileşik ve mineral maddelerdir.

Enerji hammaddeleri içerisinde önemli bir yere sahip olan kömür, dünyada geniş rezervlere ve yaygın tüketim alanlarına sahiptir. Kömürleşme süreci ve yataklanma, nem içeriği, kül ve uçucu madde içeriği, sabit karbon miktarı, kükürt ve mineral madde içeriklerinin yanısıra jeolojik, fiziksel, kimyasal ve termik özellikler yönünden kömürler çok çeşitlilik gösterirler. Bu durum bir çok ülkede kömürlerin birbirine benzer özellikler ve yakın değerler temelinde sınıflandırılmasını zorunlu kılmıştır.

Uluslararası Kömür Kurulu'nca, birçok ülkeden temin edilen örnekler üzerinde yapılan çalışmalar sonucu kömürler, kalorifik değer, uçucu madde içeriği, sabit karbon miktarı, koklaşma ve kekleşme özellikleri temel alınarak sert ve kahverengi kömürler olmak üzere iki sınıfa ayrılmıştır.

Bu sınıflandırma, kömürlerin genel özellikleri alınarak yapıldığı için oldukça genel bir sınıflandırma şeklidir. Bunun dışında kömürler, içerdikleri kükürt, uçucu madde ve nem miktarı gibi parametreler göz önüne alınarak daha spesifik şekilde sınıflandırılmaktadır.

Kömür kullanımında genel olarak tane boyutu önemli bir faktördür. Kömürler, eleme sistemindeki üst ve alt elek açıklıkları ile belirtilen boyut gruplarına ayrılır. Çeşitli boyut grubundaki kömürler değişik tüketim yerlerinde kullanılırlar. Piyasaya arz edilen ürünler, tane boyutunun yanı sıra kül, kükürt ve nem içerikleri, mineral madde içerikleri ve kalorifik değerler ile briketlenebilirlik parametreleri bazında sınıflandırılır.

Kömürler, maden işletmelerinde üretildiği şekilde (tüvenan) çeşitli kullanım yerlerinde tüketildiği gibi, kurutulmuş kömür, yıkanmış kömür, briket kömür ve kok kömürü olarak zenginleştirme işlemine tabi tutulmuş ürünler şeklinde de piyasaya arz edilmektedir. Ürün boyutları, kullanım yerlerine ve yakma sistemine göre tercih edilmektedir.

REKABET Dergisi

Kömürün kullanım alanları genel olarak ısınma amaçlı ve sanayi amaçlı olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. Kömür ticaretinde, kullanım amaçlarına göre istenen kalite için limitler düzenlenmektedir. Bu çerçevede kömür çeşitlerine aşağıda yer verilmiştir:

- a) Toz Kömür : Boyutu 18 mm.'in altında kalan kömürler olup demir-çelik fabrikaları ve termik santrallerde kullanılmaktadır.
- b) Parça Kömür : Boyutu 18 mm. ile 150 mm. arasındaki kömürler olup ısınma amacıyla soba ve kaloriferlerde kullanılmaktadır. Parça kömürler kendi içinde 3 gruba ayrılmaktadır:
 - Fındık Kömür : Boyutu 18 mm.-25 mm. arasında olan parça kömürdür.
 - Ceviz Kömür : Boyutu 18 mm-70 mm. arasında olan ve sobada kullanılmaya uygun olan kömürlerdir.
 - Portakal Kömür : Boyutu 70 mm.- 150 mm. arasında olan ve kaloriferde kullanılmaya uygun olan kömürlerdir.

Üretilmesi, taşınması, yüklenmesi aşamalarında daha çok dikkat ve işçilik gideri gerektirdiğinden parça kömürün fiyatı toz kömüre göre yüksektir. Ancak, boyutlarından başka bir farkları bulunmayan parça ve toz kömürün piyasa fiyatlarının değişimleri aynı yöndedir.

- c) *Briket Kömür:* Toz kömürün katkılı veya katkısız olarak presle değişik boyutlarda briketlenmesi sonucu oluşan üründür. Isınma amaçlı kullanılır.
- d) *Kok Kömürü:* Taşkömürlerin dönerli ve hareketli ızgara fırınlarda ısı işleme tabi tutulmasıyla elde edilen, zenginleştirilmiş üründür. Metalurji ve porselen sanayisinde kullanılmaktadır.

Soruşturmanın konusu bakımından iki ilgili ürün pazarı tanımlanmış olup, bunlar;

- ithal parça kömür pazarı
- ithal toz kömür pazarıdır.

Yerli parça ve toz kömürler kükürt ve uçucu oranının yüksek, kalori değerinin düşük olması nedeniyle ithal kömürlerden ayrılmaktadır. Fiyat açısından bakıldığında ise en kaliteli yerli kömürün ithal kömürün yarı fiyatına satıldığı görülmektedir.

Elektrik, fuel-oil ve doğalgaz ise ısınma amaçlı parça kömüre alternatif olabilecek diğer enerji çeşitleridir. Ancak elektrik ve fuel oilin birim kalori üzerinden hesaplanan maliyetinin yüksek olması ve bundan da öte kömür kullanıcısının kısa dönemde yakma sistemini doğalgaz dahil alternatif enerji

kullanımına çevirememesi nedeniyle ithal kömür ayrı bir ürün pazarı olarak tanımlanmıştır.

Öte yandan, toz-parça kömür ayırımına da değinmek gerekmektedir. Toz ve parça kömürü farklı ürün pazarları olarak tanımlanmasının iki ana nedeni vardır.

İlk olarak neden bunların üretim metodlarına ilişkindir. Toz kömür üretimi için buna uygun kırıcı makinalar ve ince eleklerden oluşan bir üretim sistem kurulmaktadır. Parça kömür üretimi için ise, kömürü fazla ufalamayan kırıcılar ile geniş elekler gerekmektedir.

Toz ve parça kömürün farklı pazarlar olarak tanımlanmasının ikinci nedeni talep yönüldür. Bu iki tür kömür farklı yakma sistemleri gerektirmektedir. Parça kömür ısınma amaçlı olarak konut ve işyerlerindeki sobalarda kullanılırken, toz kömür sanayi amaçlı olarak demirçelik, çimento fabrikaları ve termik santrallerde kullanılmaktadır.

1.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

İthal toz ve parça kömürler denizyolu ile tüketim bölgelerine en yakın limanlara getirilmekte, bu limanlarda millileştirildikten sonra tüketiciye ulaştırılmaktadır. Söz konusu ürünlerin ülke genelinde dağıtımı ve satışının yapıldığı da dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak belirlenmiştir.

1.2. Yapılan İncelemelerde Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

Soruşturma, Türkiye'ye kömür ihraç eden şirketlerin Türkiye'deki faaliyetlerine yönelik olarak açılmıştır. Türkiye'ye kömür ihraç eden şirketlerden başlıcaları Krutrade, Mir Trade ve Glencore AG'dir. Türkiye'de Glencore AG'nin iki şirketi, Krutrade'in bir temsilciliği bulunmakta olup, bunlarda önaraştırma sürecinde Raportörlerce yerince inceleme yapılmıştır. Ancak Kurul'un soruşturma kararını takiben Kurumumuza gönderilen Krutrade'in yazılı savunmasında temsilciliğin kapatıldığına ilişkin bir bilgi iletilmiştir. Mir Trade'in Türkiye'deki temsilcisinin ofisi kapalı olduğu için önaraştırma esnasında burada yerinde inceleme yapılamamış, ancak soruşturma safhasında söz konusu teşebbüsün temsilciliğine gidilerek soruşturmaya ilişkin incelemeler tamamlanmıştır.

Adı geçenler dışında kalan diğer ihracatçı şirketlerin Türkiye'de şirketi veya temsilciliği bulunmamaktadır. Bu doğrultuda, Glencore AG, Krutrade ve Mir Trade 'de Raportörlerce yapılan yerinde incelemeler sonucu elde edilen bilgi ve belgelere aşağıda yer verilmiştir.

Glencore İstanbul ve Minerkom A.Ş.'de yapılan yerinde incelemeler sonunda büyük çoğunluğunu elektronik posta mesajlarının oluşturduğu belgeler

REKABET Dergisi

alınmıştır. Bu mesajların bir kısmı Glencore AG çalışanları ile Glencore İstanbul – Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin arasındaki haberleşmelere aitken, bir kısmı da Glencore AG yetkilileri veya Glencore İstanbul – Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin ile Krutrade'in bağlı bulunduğu Stin Holding yetkilileri arasındaki haberleşmelere aittir. Dosya mevcudu bilgilerden merkezi Avusturya'da bulunan Krutrade A.G.'nin, Moskova'da mukim Stin-Holding bünyesinde faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle aşağıda yer verilen belgelerde ismi geçen Stin Holding yetkilileri Krutrade yetkilileri olarak anılacaktır. Dosya mevcudu belgelerin diğer bölümü ise Krutrade'in İstanbul İrtibat Bürosunda (İrtibat Bürosu) yapılan yerinde incelemelerde elde edilmiştir.

Belge 1: Glencore İstanbul'da yapılan incelemelerde elde edilen ve üzerinde tarih bulunmayan bir belgedeki ifadelere aşağıda aynen yer verilmiştir :

“Türkiye parça kömür pazarına ilişkin çeşitli yazışmalardan sonra bu piyasayı bir ölçüde kontrol altına almak için aşağıdaki eylemler gerçekleştirilmelidir.

Parça kömür kaynakları ve miktarı:

CIS (Bağımsızlık Devletler Topluluğu)

Kru: 1.8 milyon ton civarında

Mir: 1.5 milyon ton civarında

Diğerleri: 06. Milyon ton civarında

Toplam: 3.9 milyon ton civarında

RSA (Güney Afrika Cumhuriyeti)

GIAG : 08. Milyon ton civarında

CPSA : 0.4 milyon ton civarında

Sumo : 0.3 milyon ton civarında

Toplam: 1.5 milyon ton civarında

CIS ve RSA'dan sağlanan miktar 5.4 milyon ton civarında olup pazarın %90'ının oluşturmaktadır. Bu 5.4 milyon ton'un 4.5 milyon tonunun KRU (Krutrade AG), Mir (Mir Trade AG) ve GIAG (Glencore International AG) tarafından kontrol edilebileceğine inanıyoruz.

CPSA (Coal Preparation Society of America) tüm kömürünü Odak ve Torbapak'a satıyor. Mir'in ortağı olması nedeni ile Torbapak kontrol altında tutulabilir.

Pazara tek tehdit Çin mallarından gelmektedir. Gerçekten Çin malları miktar olarak 1 milyon ton civarında ve fiyat olarak 20-30 USD Dolar daha ucuz gelmesi halinde pazar için bir tehdit oluşturur. Çin'den mal getiren ithalatçılara

REKABET Dergisi

baktığımızda Superkarbon ve Yıldırım'ı görüyoruz. Eğer Yıldırım'ı kontrol edebilirsek Çin bu yıl olduğu kadar tehlikeli olmayacaktır.

Bu nedenle Kru, Mir ve GIAG'ın birlikte fiyat belirlemeleri ve piyasa ve müşterileri kendi aralarında paylaşmaları gerektiğine inanıyoruz. Müşteri paylaşımına gelince; kontrol edilmediği veya böyle bir oluşum içine alınmadığında tehdit haline gelebilecek sınırlı sayıda ve güçlü ithalatçılar ortak olarak alınmalıdır.

Bu tür ithalatçılar şunlar olabilir:

- 1) Yıldırım (Yılıyak Yakıt Pazarlama Ticaret A.Ş.)
- 2) Atakaş (Atakaş Ticaret ve Nakliyecilik Ltd. Şti.)
- 3) Tayyip (Tayyip Madencilik A.Ş.)
- 4) Torbapak (Torbapak Madencilik San. Tic. A.Ş.)
- 5) Odak (Odak İç ve Dış Tic. A.Ş.)
- 6) Minerkom (Minerkom A.Ş.)

Yukarıda yer verilen 6 ithalatçıya belirli bir pazar verilmeli ve bunlar sadece 3 ihracatçı tarafında üretilen 4.5 milyon ton kömürün tamamının alımı ve bedelinin ödenmesi için çaba göstermelidir.

Pazar ve müşteri paylaşımı için lütfen ek'e bakınız.

İsteğe bağlı olarak, 4.5 milyon tonun %10-20'si fiyatın yüksek olduğu sezonda spot satış yoluyla daha küçük ithalatçılara satılabilir ve ek karlar elde edilebilir.”

Bu belgenin Ek'in de yer alan müşteri ve pazar paylaşımına ilişkin belgeye aşağıda aynen yer verilmiştir.

	KRU	MIR	GIAG Ex RSA	Ex cis	CPSA	SUMO	TOPLAM
	1.800.000	1.500.000	800.000	300.000	400.000	300.000	5.100.000
Karadeniz							
Yıldırım	500.000						500.000
Tayyip		400.000					400.000
Diğerleri +10 \$	20.000	100.000					120.000
Marmara İstanbul:							
Yıldırım	400.000		100.000			100.000	500.000
Yayip	150.000	200.000	100.000				300.000
Atakaş	200.000		200.000				250.000
Minerkom/GIAG	30.000	40.000		150.000			550.000
Odak		450.000			80.000		150.000
Torbapak	25.000	40.000			120.000		570.000
Diğerleri +10 \$							65.000

REKABET Dergisi

<i>Gemlik:</i>							
<i>Tayyip</i>	30.000					100.000	130.000
<i>Odak</i>	20.000	20.000			80.000		120.000
<i>Diğerleri +10 \$</i>			100.000				100.000
<i>İzmir</i>							
<i>Odak</i>	30.000	30.000			80.000		140.000
<i>İskenderun</i>							
<i>Atakaş</i>	270.000						270.000
<i>Odak</i>		20.000			40.000		60.000
<i>Minerkom/GIAG</i>	100.000		300.000	150.000			550.000
<i>Tayyip</i>		200.000					300.000
<i>Diğerleri +10 \$</i>	25.000					100.000	25.000
TOPLAM	1.800.000	1.500.000	800.000	300.000	400.000	300.000	5.100.000

<i>Yıldırım</i>	1.000.000
<i>Tayyip</i>	1.130.000
<i>Atakaş</i>	520.000
<i>Odak</i>	470.000
<i>Torbapak</i>	570.000
<i>Minerkom</i>	1.100.000
<i>Ara toplam</i>	4.790.000
<i>Diğerleri</i>	310.000
TOPLAM	5.100.000

<i>Diğer Önemli İthalatçılar</i>	<i>Malın kaynağı</i>	<i>Miktar</i>	<i>Not</i>
<i>Süperkarbon</i>	<i>Çin</i>	300.000	
<i>Akabe</i>	??		
<i>Hakan</i>	<i>Avustralya</i>	300.000	
<i>Yilkarbon</i>	??		
<i>Karaelmas</i>	<i>çin</i>	100.000	<i>Sadece Çin malına Bağlı kalamaz</i>
<i>Enisa</i>	<i>Çin</i>	100.000	
TOPLAM		800.000	

Belge 2 : Glencore AG yetkilisi Tor Peterson tarafından Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'e gönderilen 31.12.2002 tarihli elektronik mesajda,

- Krutrade yetkilisi Oleg ile yapılan uzun bir görüşme sonrasında Krutrade'in 2003 yılında başlamak üzere 2-3 kargo parça kömür vermeye razı olduğu,
- Krutrade'in Krufil'i elden çıkarmaya çalışırken bunun sağlanmasının çok önemli bir gelişme olduğu,
- Oleg'in Glencore AG yetkilileri ile 2003 Ocak ayının ilk yarısında ofisinde görüşmeyi umduğu,
- Selçuk Çetin'in toplantı öncesi tartışmak üzere mevcut pazar şartlarına ilişkin ayrıntılı bir çalışma yapması gerektiği, çünkü Oleg'e pazara bakış açıları, Güney Afrika kömürünün miktarı, müşteriler vs. hakkında bilgi vermek istediği,
- Krutrade AG'nin ortak çalışma yapmak istediği, (Minerkom A.Ş.'nin stoklarını kontrol edilebilmesi nedeni ile aylık düzenli mal çekişi istediği

belirtilmektedir.

Bu elektronik mesaja cevaben diğer bir Glencore AG yetkilisi Daniel Grunbaum'un gönderdiği 01.01.2003 tarihli mesajda;

"Problem değil. Büyük haber. Henüz hazırlanmış bir rapor var ama eğer gerekli ise güncellenip gönderilebilir. Ona göstermek için müşterilerin ayrıntılı listesi de var onunla rekabet ediyor olmayacağız."

şeklinde bir ifade yer almaktadır.

Belge 3 : Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in Krutrade yetkilisi Oleg Rosenberg ile Glencore yetkilisi Tor Peterson'a gönderdiği 21.1.2003 tarihli telefaks'ta özetle;

- 18.1.2003 tarihinde Moskova'da yapılan toplantıda dile getirilen Türkiye'de kömür dağıtım işine girme fikri ile ilgili bir çalışma yaptıkları,
- buna göre, kömür dağıtım işinin riskli olduğu, satışların %80'inin Eylül-Aralık döneminde gerçekleştiği ve ödemelerin TL. cinsinden yapılması nedeniyle kur riski bulunduğu,
- Türkiye'de %40 oranında vergi ödendiği, satışların %30-40'ının nakit darlığı çeken belediyelere yapıldığı belirtilerek, 3 ayrı CIF kömür satış fiyatı üzerinden yapılan senaryolar sonucunda ulaşılan sonuçlara

yer verilmiştir.

Belge 4 : Glencore İstanbul-Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin tarafından Krutrade AG yetkilisi Oleg Rozenberg'e gönderilen 03.02.2003 tarihli telefaksta, Krutrade'e verilen Glencore AG'nin ithalat listelerinde Ova Elektrik'in ithalatının eksik olduğu, ekte Ova Elektrik için güncellenmiş ithalat listelerinin bulunduğu belirtilmiştir.

REKABET Dergisi

Belge 5 : Glencore AG yetkilisi Wilfrid Mare tarafından Glencore AG ve Glencore İstanbul yetkililerine gönderilen 17.3.2003 tarihli “Mir trade- çeşitli konular” başlıklı elektronik mesajda yer alan ifadelere aşağıda yer verilmiştir:

“Konuştuğum Lev Rybak (Mir Trade yetkilisi) aşağıdaki tavsiyeleri verdi:

1) Trabzon Limanı

Ona (Lev Rybak) gelen bilgiye göre Yıldırım limanı satın almadı, kiraladı.

Şu nedenlerden dolayı Onlar (mir trade) bunu bir tehlike olarak görmüyor.

- liman ücretleri bir yıl boyunca yükseltilemez. ücretlerin aşağıdaki gibi olduğu ve tonaj arttıkça ücretin düştüğü anlaşılıyor...
- liman tam kapasitede çalışmıyor ve Mir, Yıldırım'ın mal çekmek için baskı altında olacağına inanıyor.
- Yıldırım'ın oyun oynaması durumunda Mir, malı (yaklaşık her ay 25 kt) Samsun/Ankara ve/veya İstanbul'a rahatça kaydırabilir (Kru'nun da 25 kt göndermesiyle bu limana yılda 600 kt parça kömür gidecek)

Bu nedenle Mir rahatlamış görünüyor.

2) Satışlar /Mart 03

Mir, Mart 2003'te aşağıdaki satışları yapmış olacak:

- 90.000 MT SSPK, CIF 69 USD fiyatla
- 30,000 MT SSKO (13-50) 68 USD/MT fiyatla

ikisi de Marmara ve Karadeniz limanlarına. Tahmini yaklaşık 8-9 \$/mt navlunla Marmara'ya... Mir bu satışlardan hoşnut. Nisan bağlantılarını henüz yapmadılar.

3) Toz kömür

Karadeniz:

Mir, Enel'e Mart 03'deki son yüklemeyi yapıyor. (MHO (Glencore AG çalışanı Michael Holm) – şimdiye kadar yüklenen tüm gemilerini takip ettiğin için teşekkürler) bu konuda daha fazla tartışmaya gerek yok.

Lütfen dikkat edin, tüm b/l işaretliler İtalya için, fakat Mir her bir geminin varış yerini takip etmiyor ve bazı gemilerin rotası değiştirilebilir. Enel'i telaşlandırmamak için Lev ile bu konuyu daha fazla irdelemedim.

Baltık / Toz kömür Önerisi

Mir'in Vysotsk'taki 20.000 MT SS kömürünü (%22-24 uçuculu 6000 kal. olduğu söyleniyor) harekete geçirene kadar her şey aynı kalacak. Bundan sonra liman herhangi bir yeni malın taşınacağını doğrulamadı.

REKABET Dergisi

Bu sıkışık durumda, onlar (Mir trade) uygun gemi bulmaya çalışıyorlar ve bu noktada yeni tekliflerle ilgilenebilirler. Gemi sorununun yanında, bu kömürün tek başına kullanılması zordur, yalnızca harman yapılırsa aynı görünebilir, bunu yapmaya isteksizler, bu nedenle Finlandiya'daki anlaşmalarını riske atıyorlar. Tartışalım.”

Glencore İstanbul – Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in mesaja cevaben Glencore AG yetkililerine gönderdiği 18.3.2003 tarihli mesajda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ Edindiğimiz bilgilere göre liman ücretleri %20 artırma konusunda yetkilidir.

Öte yandan Yıldırım büyük ihtimalle yüksek demoraja neden olan boşaltma işlemlerini geciktirmek için hiç bir şey yapmaz.

O (Yıldırım) limanı sezonda bakım için kapatabilir, yani bu liman Trabzon'daki herkes için bir baş ağrısı olabilir.

Anlaşma yaptığı ithalatçular Trabzon'dayken, Mir'in gemilerin başka bir yere yönlendirilebileceğine ilişkin açıklamasının hiç kimseye yararı olmaz. İnanmıyorum, Samsun'daki ve diğer yerlerdeki ithalatçular halihazırda kendileri ya Kru ya da Mir'in malına adanmışken ve daha fazla mal alamayacakken 630 kt'nun bir bölgeden diğer bir bölgeye kaydırılması imkansız.

(Mir trade'in) 69 USD/mt'dan satış yapmasına gelince bunu doğrulayabilirim, ancak bu seviyedeki satışların %80'ini Karadeniz'e yapıyor. Marmara bölgesindeki ithalatçuların yalnızca %20'si bu fiyatlardan alım yapıyor. Bu yeni fiyat düzeyine karşı direniş hala çok fazla.

Mir büyük ihtimalle Rusya'da stok yapmaya başlayacak veya bunun bir kısmını ortağı Torbapak'a kaydıracak.

Kru, Atakaş'a Nisan-Haziran döneminde 240 kt. sattığı için daha az baskı hissedecek.”

Glencore AG yetkilisi Tor Peterson'un yukarıda yer alan mesajlara karşılık Glencore AG ve Glencore İstanbul yetkililerine gönderdiği 18.03.2003 tarihli elektronik mesajda;

“CES (Selçuk Çetin) ile aynı fikirdeyim, ve Yuksul-bey (Yüksel Yıldırım) ile de görüştim (Yeni arkadaşımız). WM (Glencore yetkilisi Wilfrid Mare), Mir'in ne söylemesini bekliyorsun? Zor durumda olduklarını mı? Asla. Madenlerdeki stoklarını takip etme konusunda onları zorlamalıyız, gerçi bunun gerçekleşmeyeceğini biliyoruz ama toplantımızda da konuştuğumuz gibi bu konuya dikkatlerini çekmeliyiz. Conares'in üst düzeyiyle temasta ol, çünkü daha sonra Yıldırım'a bir öneriyle dönmek zorunda kalabiliriz. Aramızda kalsın, GA (Kru Trade CEO'su Gennady Ayyazyan) geri dönecek, ve Eagle'i dışarı atmak

REKABET Dergisi

ve KRU/Yıldırım ve GIAG olarak buluşmak için anlaştık. Bu bilgiyi kimseye sızdırma.”

Belge 6 : Krutrade yetkilisi Danilov’un Glencore AG yetkilisi Tor Peterson’a gönderdiği 22.6.2004 tarihli elektronik mesajda bir müşterinin Krutrade’e gönderdiği mektup yer almaktadır. Bu mesajda yer alan mektuba aşağıda aynen yer verilmiştir:

“ bu gün Çin kömür pazarını araştırdım. China National isminde büyük bir firma var. Süperkarbon firması Ocak başında doğrudan bu firma ile 320.000 ton’luk anlaşma yaptı. Her ay bir kargo hazırlıyorlar (bir kargo 40.000 ton). Diğer firma Unicoal SPA. Bu firma da China National ile büyük bir kontrat yaptı. Şimdiye kadar Çin’den 5 kargo aldılar. 4 kargo daha gelecek (bir kargo 40.000 ton) ve bunlar Ağustos sonuna kadar 1- karaelmas 2- odak firması 3- nuryak firması 4- karaelmas + odak beraber firmalarına gelecek. Yıldırım firması da bir kontrat yaptı ve Temmuz ortasında ...(anlaşılmıyor) kargo gebze’ye geliyor (40000 mt). Bütün bu kargolar Gebze’ye geliyor ve Ağustos sonuna kadar toplam tonaj minimum 500.000 mt. Ve fiyat sabit fiyat. Boşaltma limanı günde 12.000 mt. Boşaltabilir. Navlun 15 USD. Ve FOB fiyat 35-42 USD. Fiyatlar değişebilir. Bu kaliteye bağlı. Görüldüğü gibi pazarın durumu gelecekte iyi olmayacak. Lütfen bu konuya dikkat edin ve pazardaki durumumuzu anlayın. Fark (75 USD-58 USD) 17 USD. Bu fiyat farkıyla mevcut fiyatlarda satış yapamayız. Gelecekte iyi bir fiyat yapmalısınız ve bizi alternatif kömürlere karşı korumalısınız.”

Glencore AG yetkilisi Tor Peterson’un bu mesaja cevaben gönderdiği 23.6.2004 tarihli mesajda ; “ İlginç. Gerçek bağlantıları görmek için Çin’deki sağlayıcılar kontrol edilebilir. Çin’den bağlantı yaptığı anlaşılan Yıldırım’a da sorulabilir. Baylar, bu sizin de çıkarınıza aykırı değil mi? tartışalım.”

şeklinde ifadeler yer almaktadır.

Belge 7 : Glencore AG yetkilisi Tor Peterson’un Krutrade AG yetkililerine gönderdiği 22.9.2003 tarihli elektronik posta mesajında;

- Aker, Karaelmas ve Saitoğlu’nun her birinin 30 kt kömür alması halinde Krutrade’in fiyatlarını kırmış olacakları ve bu miktarı almazlarsa bunun 90 kt’luk bir fazlalık anlamına geleceği,
- Karadeniz’de Krutrade’in Eagle Energy’ye mal verdiğini duydukları, eğer bu doğruysa bu malın niçin Glencore’a değilde Eagle Energy’ye verildiğini anlayamadıkları, söz konusu malın Eagle Energy yerine Glencore AG’ye verilmesi halinde bundan mutluluk duyacakları,
- Glencore AG’nin alıcı konumda olmasının ortak amaçların desteklenmesi bakımından önemli olduğu

Belirtilmiştir.

REKABET Dergisi

Bu mesaja cevaben Krutrade yetkilisinin gönderdiği 26.09.2003 tarihli mesajda Eagle Enerji'ye 100.000 ton kömür verilmediği, 10-15 kt kömür vermeye devam ettikleri belirtilmiştir.

Glencore AG yetkilisinin Krutrade'den gelen bu mesaja cevaben gönderdiği tarihli mesajda;

- Eagle Enerji'nin Yılkarbon'a 15.000 ton, Abdioğluna da 11.000 ton mal verdiği, eğer 10-15.000 ton mal verildi ise bu şirketin başka yerden mal aldığı,
- Bilindiği gibi Eagle Enerji'nin Conares'den mal alımını kesmesini başardıkları ve pazarı bozacak ek mal alımı yapmamalarının sağlanması gerektiği

ifade edilmiştir.

Belge 8 : Krutrade'den Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'e gönderilen 19.12.2003 tarihli mesajda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ilk olarak İstanbulu son ziyaretimizde bize göstermiş olduğunuz ilgiden dolayı çok teşekkür ederiz. Öte yandan 18.12.2003 tarihli mektubunuzda belirtilen 2004 yılında bizim kömürümüzü almaya yönelik isteğinizden ötürü de teşekkür ederiz.

Şurası açıktır ki Türkiye bizim parça kömür satış bölgelerimizden en önemlilerinden bir tanesidir. Türkiye kömür pazarındaki olumlu gelişmeler dikkate alındığında önümüzdeki en az üç yıl için bu pazara iyimser bakıyoruz.

18.12.2003 tarihli mektuptaki ana konuya geri dönecek olursak, bizim gelecekteki olası ortağımız olmanız bakımından şirketinize olan saygımızı belirtmek istiyoruz. İş gezisi sırasında pazardaki ileriye dönük fırsatları ve müşterilerin 2004 yılına ilişkin düşüncelerini yakından gözlemledik. Buradan edindiğimiz fikirlere göre 2004 yılı için fiyatlandırma stratejimizi oluşturuyoruz. Teklifinizde belirtilen fiyatlar maalesef bizim mevcut Türkiye parça kömür pazarına ilişkin değerlendirmelerimizle örtüşmüyor. Türk alıcılarına bildirdiğimiz fiyatlardan 2004 yılına ilişkin bağlantıları yaptık. Fiyat yüksek olmasına rağmen mevcut kaynaklarımızdan daha fazla teklif aldık.

Pazardaki Çin kaynaklı kömürün tüketim oranı, bunun kalitesinin kötü olması nedeniyle yıldan yıla düşecektir. Pazardaki ana sağlayıcılar Rus ve Güney Afrikalı sağlayıcılar olacaktır.”

Belge 9 : Krutrade'den Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş.'ye gönderilen ve üzerinde tarih bulunmayan bir mesajda şu ifadeler yer almaktadır.

“Stoklama, eleme ve paketleme kapasitenizi maksimumda tutmaya ve ürün çeşitlendirmeye yönelik girişimlerinizi anlıyoruz.

Size aşağıda belirtilen şartlarla teslimat yapmayı teklif etmekten mutluluk duyacağız

REKABET Dergisi

*Miktar: her ay 5 kt SSPK
Her ay 10 kt SSOM*

Teslimat: Ocak- Aralık 2004'de düzenli kargolar halinde İstanbul'a

*Fiyat: SSPK 100 USD, CIF, tüm yıl sabit
SSOM 92 USD, CIF, tüm yıl sabit*

Teklifimiz 22.12.2003 iş günü kapanışına kadar geçerlidir.

Desteğiniz ve işbirliğiniz için bir kez daha teşekkür ederiz.”

Belge 10 : Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin tarafından 22.12.2003 tarihinde Krutrade'e elektronik mesajda;

- Krutrade'in Türkiye kömür pazarına ilişkin görüş ve önerilerine katıldığı ancak SSPK ile ilgili olarak tüm yıl sabit olarak teklif edilen fiyatın çok yüksek olduğu,
- Türkiye'de pazarın çok güçlü olmasına rağmen, Çin, Endonezya ve Avustralya'dan ne kadar kömür geleceği konusunda şüpheler bulunduğu,
- Mevcut fiyatlar hakkında fikir vermesi bakımından, Yıdırımlar'ın parça kömür fiyatını 111 USD/ton'a düşürdükleri bunun da CIF bazda 73 USD/ton fiyata karşılık geldiği,
- Çin'den 3,3 –3,5 milyon ton kömür gelmesinin beklendiği , bu kömürün CIF fiyatının 70-74 USD /ton olduğu
- Minerkom A.Ş. olarak Krutrade'in kömürüne 15 USD /ton prim ödemeye hazır oldukları, diğer vergi ve fonların eklenmesi ile bu farkın 21 USD /ton'a çıkacağı, çünkü kömürün kalitesinin bu farkı haklı gösterebileceği,
- Bu çerçevede; aylık 20.000 ton SSPK için CIF 90 USD/ton, aylık 10.000 ton SSOM için 80 USD /ton fiyat şeklindeki yeni tekliflerinin değerlendirilmesi gerektiği

belirtilmiştir.

yetkilisinin Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'e gönderdiği 26.12.2003 tarihli mesajda, konuyla ilgili düşüncelerini 29.12.2003 tarihine kadar iletecekleri belirtilmiştir.

Belge 11: Krutrade yetkilisi Kirill Lyubopytov tarafından Minerkom A.Ş. – Glencore İstanbul yetkilisi Selçuk Çetin'e gönderilen, 6.1.2004 tarihli “minerkom/sspk ve ssom sözleşmesi” başlıklı mesajda bir sözleşme taslağına yer verilerek kontrol edilmesi istenmiştir.

Minerkom A.Ş. – Glencore AG yetkilisi Selçuk Çetin'in bu mesaja cevaben gönderdiği 6.1.2004 tarihli mesajda ödeme problemleri nedeniyle sözleşmenin Minerkom A.Ş. ile değil, Glencore AG ile yapılmasının uygun olacağını bildirmiştir.

Belge 12 : Krutrade yetkilisi Kirill Lyubopytov tarafından Glencore AG yetkilisi Daniel Grumbaum'a gönderilen 20.1.2004 tarihli elektronik mesajda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Türkiye'de Glencore'un Krutrade'in ürünlerini pazara sunarak trader gibi hareket edeceğine yönelik bazı söylentiler dolaşıyor.

Bu tür düşünce ve yorumlara itibar edilmemesi, bunların bir dedikodu olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Krutrade'in Glencore'a parça kömürü sağlayacağına yönelik bilginin pazara sızmış olmasını görmemezlikten gelemeyiz ve bazı kişilerin Krutrade ve Glencore'un parça kömür pazarındaki işbirliğinin daha başlangıçta bozulmasından memnuniyet duyacaklarına inanıyoruz.

Aynı zamanda bu önemli konu üzerindeki yorumlarınızı duymak istiyoruz. Glencore Krutrade'den aldığı kömürü gerçekten başka firmalara satıyor mu? Bunu sormak zorundayız çünkü böyle bir durumda kendi aramızda gereksiz bir rekabet yaratmış olacağız ki bu yalnızca Türkiye pazarında değil diğer pazarlarda da her zaman kaçınmaya çalıştığımız bir durumdur."

Glencore AG yetkilisi Tor Peterson'un Glencore yetkililerine gönderdiği 20.1.2004 tarihli elektronik mesajda;

- Her zamanki gibi kibirli davranıp önemli bir sağlayıcının kaybedilmemesi gerektiği,
- Krutrade'in, sağladığı kömürün sadece Belko ve nihai kullanıcılara satıldığını düşünürken, bunun pazardaki teşebbüslere de satıldığının doğru olup olmadığını merak ettiği,
- Hakim konumdayken ilişkilerin daha da gerginleştirilmesine izin vermeyeceği,
- Şüpheleri gidermek için Krutrade'den Kirill ile bir araya gelip Türkiye pazarının tartışılacağı bir toplantı düzenlenmesinin gerektiği

ifade edilmiştir.

Glencore İstanbul – Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in bu mesaja cevaben gönderdiği 20.01.2004 tarihli elektronik mesajda;

"Kirill'e cevap verdik ve mallarını kesinlikle üçüncü taraflara satmadığımızı, yalnızca Minerkom'a verdiğimiz konusunda güvence verdik. Kirill ile konuştuk ve parça kömürü ayrı bir yerde stokladığımızı ve diğer kömürlerle karıştırmadığımızı göstermek amacıyla cuma günü stok sahalarımızı ziyaret etmesi için davet ettik... Cuma günü onunla buluşacağız ve pazarı tartışacağız."

ifadeleri yer almaktadır.

REKABET Dergisi

Glencore İstanbul – Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin, Glencore AG yetkilisi Tor Peterson’a yönelik 20.01.2004 tarihli mesajında, Krutrade yetkilisi Kiril ile Cuma günü pazarın tartışılacağı bir toplantı yapılacağını belirtmiştir.

Belge 13 : Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin ile Krutrade yetkilisi Kirill Lyubopytov arasında 30.01-31.01.2004 tarihli mesajlarda Glencore AG ve Krutrade arasında kömür alım anlaşması yapmaya yönelik yazışmalar yapıldığı tespit edilmiştir.

Belge 14 : Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin’in Glencore AG yetkilisi Tor Peterson’a gönderdiği 18.02.2004 tarihli elektronik mesajda;

“ ... Kirill’den (Krutrade yetkilisi) bir telefon aldım, Türkiye’de olduklarını ve yarın akşam bizimle görüşmek istediklerini belirtti.”

Tor Peterson’un Selçuk Çetin’e gönderdiği 19.02.2004 tarihli e-mailde; “ Onlar kim. Onlarla görüş.”

Selçuk Çetin’in Tor Peterson’a gönderdiği 19.2.2004 tarihli elektronik mesajda;

“ Kirill kendisinin ve A. Danilov’un bu akşam bizimle buluşacağını söyledi.”

ifadeleri yer almaktadır.

Belge 15 : Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin tarafından Glencore AG yetkilerine gönderilen 12.3.2004 tarihli mesajda şu ifadelere rastlanmaktadır:

“ Ek’te Kömür İthalatçıları Deneğinden gelen faks mesajının çevirisini gönderiyorum.

14.03.2004, saat 14.00’deki toplantıya Türkiye’deki bütün kömür ithalatçılarıyla birlikte biz de davet edildik.

Bu toplantının haksız rekabeti engellemek için, yani Torbapak tarafından Yıldırım ve Tayyib’in fiyat dampingine karşı düzenlendiğini sanıyorum. Yıldırım ve Tayyib, CIF bazda 75 USD’ye karşılık gelen, ucuz Çin kömürünü 110-115 USD’den satıyorlar. Toplantının amacının uçucusu yüksek ucuz Çin kömürünün Türkiye’ye ithal edilmesinin engellenmesi olduğuna inanıyorum...”

Belge 16 : Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin tarafından Glencore AG yetkilerine gönderilen 18.3.2004 tarihli elektronik mesajda;

- Kömür İthalatçıları Derneği’nin Çevre Bakanlığının Türkiye’ye ithal edilecek kömürün özelliklerine ilişkin parametreleri daraltacağı ve bunlara uymayanlara ağır cezalar vereceğini bildirdiği,

- Bu durumun uçucusu %30'un üstünde olan Çin ve Endonezya kömürleri ile kül oranı %14'ü geçen Güney Afrika kömürleri için büyük problem doğuracağı,
- Sonuçta bundan Krutrade ve Mir Trade AG'nin karlı çıkacağı

belirtilmektedir.

Glencore AG yetkilisi Tor Peterson'un Selçuk Çetin'e gönderdiği 20.03.2004 tarihli mesajda Krutrade Glencore AG'ye mal vermeye istekliyken niçin bunların alınmadığı sorulmuştur.

Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in Tor Peterson'a cevabi mesajında;

- Krutrade ile iş yapamayan küçük ithalatçılardan her gün talep gelmesine rağmen Krutrade'den alınan malların diğer ithalatçılara satılmasına izin verilmemesinin sorun yarattığı,
- Krutrade yetkilisi Kirill'in bu durumu yakından izlediği,
- Krutrade ile bu konunun görüşülüp küçük ithalatçılara satış yapmak izin alma şansının olup olmadığı,
- Diğer bir seçeneğin bu kömürü Minerkom A.Ş.'ye almak olduğu, ancak Türkiye'de daha fazla risk almak istenmediğinin Baar'daki toplantıda konuşulduğu

ifade edilmektedir.

Belge 17 : Glencore AG yetkilisi Tor Peterson tarafından Krutrade yetkililerine gönderilen 20.3.2004 tarihli mesajda; Çevre Bakanlığı'nın ithal kömürde spesifikasyonları yükselttiği, bu durumun Krutrade ve Mir Trade'in lehine olduğu ve sezon başlamadan dahi fiyatları en az 10 USD arttırabilmeleri için yeterli koşulların oluştuğunu ifade etmiş, konuyla ilgili gelişmeleri aktaracaklarını belirtmiştir. Mesajda ayrıca Rus kömürleri için olumlu gözükken bu durumu konferansta Çin'lilerle ele almalarını teklif etmiştir.

Belge 18 : Glencore AG yetkilisi Clinton Ephron tarafından Glencore İstanbul-Minerkom A.Ş. Yetkilisi Selçuk Çetin'e gönderilen 4.4.2004 tarihli mesajda;

"Bu hafta Londra'da AD (Krutrade yetkilisi Alexey Danilov) ile konuştum ve Krutrade'in bu kış sezonunda parça kömür için CNF bazda 150 \$/ton fiyat isteyeceğini öğrendim. Çok ciddi görünmesine rağmen bu hareketin gerçekçi olup olmadığından emin değil... MIR'in de benzer fiyat isteyeceğini iddia ettiler.

Bununla ilgili bir şey duydun mu?.."

ifadeleri yer almaktadır.

Selçuk Çetin'in bu mesaja cevaben gönderdiği 5.4.2004 tarihli mesajda ise aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

REKABET Dergisi

“ Mir Trade’in Türkiye’deki adamı ile (Andre) çok defa görüştüm ve Nisan için fiyatları CIF bazda 110 USD’ye çekmeleri gerektiğine inandığımı söyledim... fakat Mir Türkiye’deki durumun farkında ve bu yıl fiyatların 110 USD’nin çok üzerine çıkmasının gerektiği konusunda hem fikirler...”

Belge 19 : Glencore AG yetkilisi Tor Peterson tarafından Selçuk Çetin’e gönderilen 20.4.2004 tarihli mesajda;

“... Anladığım kadarıyla bugün Kru ile görüşmüşünüz, bunu kendi ofisimizden değil de Kru’dan öğrenmek üzücü... söylenmesi veya söylenmemesi gereken bir şeyin olup olmadığını tartışmak ve Kru ile ilişkilerin nasıl gittiği hakkında bilgi vermek için telefon edebildin.”

şeklinde ifadeler yer almaktadır.

Belge 20 : Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin’in 20.04.2004 tarihinde Glencore AG yetkilisi Tor Peterson’a gönderdiği mesaja aşağıda yer verilmiştir;

“ Dün Yıldırım’la görüştüm ve aşağıda bilgileri size iletmemi istedi.

Hatırlayacağınız gibi Çevre Bakanlığı spektleri daralttı ve uçucusu %28’in üzerinde olan kömürün ithalatına izin verilmeyecek. Yıldırım çoğu Çin menşeli olan 450 kt kömürü olduğunu söyledi.

Yeni spektler/kısıtlamalar nedeniyle kömürü satamamaktan ve elindeki maldan kurtulmak için fiyatlarda dumping yapmak zorunda kalmaktan endişe ediyor. Stoğunun ortalama maliyetinin CIF 70 USD olduğunu iddia etti.

Fiyatları düşürmeden önce bizden ve Tor’dan Kru/GIAG ve Yıldırım arasında bu konunun görüşüleceği bir toplantı düzenlememizi istedi. Anlaşıldığı kadarıyla Kru/Gennady ile arasında bir iletişim yok ve Tor’dan bir çözüm bulmak ve aramızda uzun dönemli bir strateji üzerinde konuşmak için böyle bir toplantı düzenlemesini istedi.”

Belge 21 : 1.3.2004 tarihli belgede İrtibat Bürosu’nun Krutrade AG’ye verilmek üzere düzenli olarak yapacağı istihbarat çalışmaları ve raporlamalar hakkında ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

Belge 22 : 9.7.2003 tarihli “Görüşme Formu”ndan, Krutrade AG İrtibat Bürosu yetkilileri Bülent Alsan ve Faruk Bengisu’nun, Glencore İstanbul ve Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin ile Beşiktaş Plaza’da buluştukları, söz konusu kişilerin piyasaya ilişkin gelişmeler hakkında görüştükleri ve özellikle bölgesel bazda ithalat ve satış miktarları konusunda bilgi alışverişinde buldukları anlaşılmaktadır. Belgede dikkat çeken bazı ifadeler aşağıda aynen yer verilmiştir:

“Mirtrade..Krutrade ile birlikte Türkiye’de “market maker” ...

*Yüksel Yıldırım ile Genady'nin arkadaşlığı eski yıllara dayanır...
Glencore'da kömür sektörünün başındaki adam ...Tor...
Glencore'dan Selçuk Çetin'e göre.. Türkiye yılda 6 mio (Milyon) ton kömür ithal ediyor... 6 mio (milyon) tonun bölgeler itibarıyla dağılımı şöyle..
Trabzon yöresi 800.000 ton rus kömürü...
Samsun yöresi 600-800.000 ton rus kömürü
Trabzon ve Samsun'a Yıldırım kardeşler hakimdir...
Marmara bölgesine 2 mio ton rus... 1 mio ton Güney Afrika kömürü boşaltılır...
Aliağa yöresinde (Nemrut bay), Limaş limanına 300.000 ton Ege Gübre limanına 100.000 ton GA kömürü boşaltılır.
İskenderun limanından da 500.000 ton GA... 500.000 ton rus kömürü ithal edilir..."*

Belge 23 : Krutrade İrtibat Bürosu yetkilisi Bülent Alsan'ın Krutrade AG yetkilisi Gennady'e yazdığı 21.6.2003 tarihli mektuptaki bazı ifadeler aşağıda aynen yer verilmiştir:

"...Bu nedenle, yapacağımız ilk toplantıda aşağıdaki gündem maddelerini tartışıp bir karara varmamızın yararlı olacağı görüşündeyim.

- 1. Ofis düzenlemesi*
- 2. Steam Coal pazarlamasında genel stratejimiz nedir?*
- 3. Rakiplere karşı nasıl bir tutum takınacağız? Sert mi...yoksa, Glencore örneğinde olduğu gibi işbirliği yapacağımız rakipler var mı?*
- 4. Steam Coal'da sabit fiyat önerisiyle karşılaştığımızda tutumumuz ne olacak?*
- 5. Ödeme şartlarımız nelerdir?*
- 6. Krutrade Viyana ve Moskova bürolarının iç organizasyonunda kilit noktalarda kimlerle temas kurmamız gerekiyor?*
- 7. Açık ihalelerde fiyat tespiti nasıl olacak? İhaleye sizlerden belli bir fiyat marjı aldıktan sonra mı katılacağız?*
- 8. İhalelere kim katılacak? Doğrudan Krutrade mi.. yoksa temsilci sıfatıyla Polyhandel mi katılacak?"*

Belge 24 : 6.4.2004 tarihli "Görüşme Formu"nda Krutrade AG İrtibat Bürosu adına Faruk Bengisu ile Krutrade'in müşterisi konumunda olduğu anlaşılan Oytaş İç ve Dış Ticaret A.Ş. yetkilerinin bir araya geldiği, söz konusu formda "Krutrade yetkilileri ile yüz yüze görüşmemelerine rağmen Krutrade kömürünü Glencore aracılığı ile temin ettiklerini..." ibarelerinin yer aldığı görülmektedir.

Belge 25 : 14.7.2003 tarihli faks metninin ekinde yer alan 28.6.2003 tarihli belgede, Moskova – Krutrade Genel Müdürlüğü'nde Gennady Ayvazyan, Bülent Alsan ve Faruk Bengisu'nun bir toplantı yaptığı anlaşılmaktadır. Bu toplantıda görüşülen konuların ve alınan kararların kaleme alındığı belgenin "3.Krutrade

REKABET Dergisi

Türkiye İrtibat Bürosu'nun Genel Stratejisi" başlıklı bölümünde "Glencore ile her alanda işbirliği yapılacak" ibarelerine rastlanmaktadır.

Belge 26 : Krutrade İrtibat Bürosu'ndan alınan "Kömür" başlıklı tarihsiz belgede "10 Temmuz 2003 günü Çırağan'da Sevgi Tömbek ile yapılan toplantıdan sonra Genady'e 'MİRTRADE ile işbirliği yapalım mı..?' sorusunun iletilmesi düşünüldü." ifadeleri yer almaktadır.

Belge 27 : Krutrade İrtibat Bürosu'ndan alınan, 7.1.2004 tarihli "Sayın Ayvazyan" şeklinde başlayan ve İrtibat Bürosu'ndan gönderildiği anlaşılan mektupta aşağıdaki ifadelere rastlanmaktadır:

" Eğer, sizin gibi hammadde dağıtımını yapan dünyaca tanınmış firmaları gözününe alırsak (BASF, Bayer Dupont, Glencore) bunların Türkiye'deki iritibat büroları müşterilerle konuşup talepleri alarak merkeze bildirirler. Merkezler de onların vermiş oldukları bilgiler ve tavsiyeler üzerine beraberce strateji oluştururlar. Oysa, irtibat bürosu olarak bizim, Swiss Otel'de müşterilerle yaptığımız toplantılardan haberimiz bile olmuyor..."

Gelelim bahsetmiş olduğun Glencore teklifine;

Gene benim marketing anlayışıma göre, Glencore gibi bir şirkete, 120 USD yıllık ortalama fiyat garanti etse dahi, ve bütün ödemeleri peşin ödese bile, hiçbir şekilde kömür verilmemesi gerekir. Aksi takdirde bu, Türkiye piyasasından çekilmek anlamına gelir..."

Gelelim Fiesta (Robert Yıldırım'a) mal vermeme konusuna;

Kömür vermemeye karar vermiş olsan bile, pazarda bu kadar büyük oynayan bir şirkete sert çıkışlar ve 5000-10.000\$ için münakaşalarla ve Kirill gibi genç bir arkadaşı muhatap edeceğine, tonajı yumuşak bir üslupla ve kademeli olarak aşağı çekme yolunu izleyebilirdin ve bu mevzuyu İstanbul bürosu ile koordine edebilirdin. Oysa şimdi, seninle, piyasada, her ne pahasına olursa olsun savaşıcak bir rakip ortaya çıkarttın..."

Belge 28 : Krutrade AG İrtibat Bürosu'ndan alınan, 29-30.7.2003 tarihli "Meeting Memo" (Toplantı Tutanağı) başlıklı belgede yer alan ifadelerin tamamına aşağıda yer verilmiştir.

" 29+30 Temmuz 2003 günleri, Gennady Ayvazyan ve Bülent Alsan'ın ekipleri ile beraber yaptıkları 2 ayrı toplantıda ele alınan konular ana başlıklar halinde aşağıda belirtilmiştir.

- Toplantıda söze başlayan Gennady Ayvazyan, Türkiye'de 2003 sonuna kadar 1.380.000 ton Çin kömürünün bağlantısının yapıldığını belirterek bağlantı yapan firmaları şöyle sıralamıştır.

(.....) (.....)ton

(.....) (.....)ton
(.....) (.....)ton

Robert'in kömürünü kestiklerini açıklayan Gennady Ayvazyan... Robert'in de daha sonra Çin kömürüne yöneldiğini...bunun üzerine Krutrade'e rakip olmaması için tekrar Robert'a kömür verdiklerini belirtmiştir.

- *Toplantıda söz alan Bülent Alsan ...7 Ağustos 2003 günü Çin'den Robert adına bir geminin geleceğini... 6 geminin de bu ay içinde kömür boşaltacağını öğrendiğini açıklayarak Türkiye'deki diğer kömür ithalatçılarının Robert'in fiat açıklamasını beklediklerini vurguladı.*
- *Gennady Ayvazyan...Çin kömürünün CIF 65-66 ile Türkiye'ye ithal edildiğini... Navlunun ise pahalı olduğunu ve giderek daha da pahalanaacağını belirterek...Orta vadede Çin kömürünün 70\$'ın altına düşmeyeceğini ifade etmiştir.*
- *Bülent Alsan ise...Çin'den Türkiye'ye ithal edilen kömürün uzun vadede Krutrade için tehlikeli olacağı görüşünü savunarak...2004 ve 2005 yıllarında Çin kömürünün miktar olarak artacağını ileri sürdü...*
- *Buna karşılık, Gennady Ayvazyan Çin kömürünün Türkiye'ye –Rus kömüründeki arz yetersizliği nedeniyle- girdiğini...2004 başlarına kadar Çin kömürü fiyatının 75 dolardan aşağı düşmeyeceğini ... Krutrade'in kömür fiyatını 5 dolar düşürmesi halinde piyasada Çin kömürü kalmayacağını ifade ederek 'Çin bizim için tehlike değil' dedi! Çin kömürünün Krutrade kömürü ile karıştırılacağını belirten Gennady Ayvazyan...önlem olarak..."Çin kömürü ithal eden firmalara Krutrade kömürü vermeyeceklerini" vurguladı.*
- *Bülent Alsan'ın 'firma depolarındaki karışık kömürü saptama görevini' üstlenme yolundaki önerisi üzerine.. Gennady Ayvazyan.. "bu kontrolü Bülent Alsan'ın yapmasına gerek olmadığını.. zira bu kontrolü Mirtrade ile birlikte yüttüklerini belirterek.. ithalatçı firmaların depolarını inceleyeceklerini ve karışık olduğu saptanan kömürün sahiplerinin kontratlarını iptal edeceklerini belirtmiştir.*
- *Kömür fiyatı konularına gelince... Gennady Ayvazyan Türkiye'ye 85 dolardan ithal edilen kömürde Türk ithalatçılarının 20-25 dolar kazandıklarını belirtmesi üzerine Bülent Alsan bu kar marjının çok yüksek olduğunu ...hesapladığı karın en çok 10 doların altında kaldığı görüşünü savunmuştur.*
- *Türkiye'deki mevcut AKP hükümetinin fakir halk tabakasına dayandığını belirten Bülent Alsan ...kömürdeki fiyat yükselişine hükümetin sessiz kalamayacağını...aylardan beri dolar karşısında %20 oranında değerli olan TL'nin kömürdeki yüksek fiyat artışını sakladığını... TL'nin gerçek değerine*

REKABET Dergisi

oturması halinde kömür fiyatında patlamalar olacağını vurgulayarak, bu durumda mevcut hükümetin bazı önlemler almasının kaçınılmaz olacağını önemle hatırlatmıştır.

- *Bülent Alsan konuşmasını ...tirajı yüksek bazı gazetelerde, yaz aylarında olunmasına rağmen perakende kömür fiyatının 220 milyon TL (160\$) sına yükseldiğini ...kış ayları yaklaştıkça bu fiyatın 300 milyon (200\$) liraya ulaşacağı yolunda haberler çıkmaya başladığını belirterek...devam ettirmiştir.*
- *Buna karşılık, Gennady Ayvazyan...Türkiye’de kömürün alternatifi yok...halk kömürün yerine ne koysun? kömüre talebin yüksek olması nedeniyle...fiat yükselse bile halkın kömür almaya devam edeceği görüşünü dile getirmiştir.”*

Belge 29 : Krutrade İrtibat Bürosu’ndan alınan, “Görüşme Formu” başlıklı belgeden, 15.12.2003 tarihinde Fiesta ofis – Giz Plaza’da Krutrade AG adına Kirill Lyubopytov, Faruk Bengisu ve Vural Korkmaz’ın, Fiesta adına Robert Yıldırım ve İrem Koç’un katıldığı bir toplantı düzenlendiği anlaşılmaktadır. Belgede yer alan bazı ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

“Görüşmenin ana sebebini Kirill hemen görüşmenin başında dile getirdi. Piyasadan, Yıldırımın kişisel dürtülerle (personal ambitions), 2004 yılında fiyat kırma politikası uygulayacağı yönünde endişeli duyular alınmış, Kirill de, Krutrade adına, bunun aslını öğrenmeye, ve de barış, iyi ilişkiler ve strateji birliği havası oluşturmak amacıyla görüşmeleri gerektiğini düşünmüş. (yorum: Kru’nun, Yıldırımdan korktuklarını bu denli açık bir şekilde dile getirmesi, ve hem malını kesip, hem strateji birliği konusunda diretilmesi kanımızca stratejik bir hatadır)...”

Yüksel Bey hiç Kru ile savaşmadığını ancak her defasında Kru’dan bir şeylerin geldiğini ifade etti.

Konuşmasında dikkati çeken konu şu iddia oldu.

Ayvazyan, Coaltrans konferansı sırasında Yıldırımın dağıtımıcısı olan Çin şirketi Minmetals ile görüştüğünü ve kendilerine piyasayı bilmediklerinden dolayı kömürü ucuz sattıklarını söyleyerek Türkiye için fiyatlarını yükseltmelerini istemişler. Öte yandan Glencore da Çin’e gidip fiyat yükseltmeye çalışıyormuş.

Kirile “Eğer, siz fiyatları yükseltmeye başladığımızda ben size karşı fiyat düşürerek dirensedydim Mir sizi yine destekler miydi” diye sordu.

“Niye fiyatı düşüreyim ki? Düşürürsem para kaybederim. Öte yandan piyasayı izlerim. Bu gün fiyatı düşürmeye sebepim yok. Yarın olabilir.” Şeklinde konuşan Yüksel bey piyasadan örnekler vererek önümüzdeki sezonla ilgili yorumlar yaptı.

İlk olarak, rakibinin Kru değil Torbapak, Hakan Kömür ve Supercarbon olduğundan bahsetti. Önümüzdeki yıl için Çin'den 3 milyon ton kömür bağlantısı yapıldığını kesin olarak bildiğini ifade etti. ((.....) ton, (.....) ton) Bu şirketlerin kontrol edilmesinin daha zor olduğunu ve Kirill'in kendisi ile değil fiyat stratejisi ile ilgili olarak onlarla görüşmesi gerektiğini ifade etti.

Bunlardan (.....)'u oldukça çılgın olarak niteleyen Yüksel bey, bağımsız olmak istediklerinden dolayı bu yıl Ruslarla çalışmaktan vazgeçmişler.

Torbapak'ın Mir ile çalışmasına rağmen Çine gidip sistem kurmasına Mir'in ses çıkarmadığını, Mir'in neden onları sadece Rus almaya zorlamadıklarını sordu.

Görüşme sırasında Yüksel bey, fiyat istikrarı ile ilgili olarak Kirile ilginç iki ilginç teklifte bulundu. Ve bunlarda son derece ciddi olduğunu iddia etti.

- İlk teklifinde yılda 1 milyon ton kömür sattığını ve ortalama 10 usd/ton kardan 10 mln. usd kazandığını, ve Krutrade'nin kendisine bu parayı vermesi durumunda kömür satmayacağını yada çok az satıp yüksek karla ekstra kazanç yapacağını bildirdi.

- İkinci teklifinde eğer Kru piyasanın düştüğü sezonda, fiyatları düşürmesini istemezse malını satın alabilir, yüksek sezonda ise kendisi zaten satar ve böylece fiyatlar hiç düşmemiş olur.

Kirill'in gülererek karşıladığı bu tekliflerde Yüksel bey ciddi olduğunu ifade etti.

Kirill, kendisinin sırf fiyatı düşürmemek için 15.000 som'u kırıp steam olarak sattığını söyledi.

Görüşmenin sonuna doğru Krill, üstü kapalı olarak Yüksel beyden kişisel intikam sebebiyle düşük fiyat politikası uygulamayacağını garantisini istedi...

En nihayetinde, fiyatı etkileyen unsurların arasında devleti de saymak gerektiğini, ve özellikle devlet kulislerinde Rusya'nın, doğalgazda olduğu gibi, Türkiye'yi kömürde de kazıkladığı yönünde görüşlerin yaygın olduğu, ve uçuculukta olduğu gibi çeşitli değişikliklere giderek bu görünümünü değiştirmeye çalışacaklarını da sözlerine ekledi."

Belge 30 : Krutrade İrtibat Bürosu yetkilisi Bülent Aslan'ın Krutrade AG yetkilisi Gennady Ayvazyan'a hitaben tazdığı 6.11.2003 tarihli mektupta,

"Limanlardan aldığımız, son dönem Türkiye kömür ithalatı bilgilerini içeren raporu hazırlıyoruz. En yakın zamanda göndereceğim.

Ancak bu arada, perakende satış fiyatlarının artması ve navlun piyasasının yükselmeye devam etmesi gibi gelişmeler sebebiyle (iklimsel koşulları ve mümkün politik gelişmeleri hesaba katmazsak) önümüzdeki ay satış fiyatını

REKABET Dergisi

açıklarken, piyasanın 10 \$'lık bir artışı kaldıracağını düşündüğümüzü bilgilerine sunarım.”

ibareleri yer almaktadır.

Belge 31 : 10.7.2003 tarihli “Görüşme Formu” başlıklı belgede,

“Mirtrade firmasında stratejiyi saptayan ... Levribak (maden mühendisi) Türkiye temsilcisi ... Sergei...Mirtrade Tayyip'in kömür deposuna giderek karışık kömürün fotolarını çekmiş...kontrat iptal edildi. Kontratı iptal edilen Tayyip Çin+Afrika kömürüne yöneldi.”

ifadeleri yer almaktadır.

Belge 32 : Glencore-İstanbul ve Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in Glencore AG yetkilileri Tor Peterson, Daniel Grunbaum, Wilfrid Mare ve Clinton Ephron'a gönderdiği 17.11.2004 tarihli elektronik posta mesajında yer alan ifadeler aşağıda yer verilmiştir.

“Lütfen 221 kt'luk stoğumuzun olduğunu ve bunun 50 kt'nunu parça kömür olarak sattığımızı not et. Henüz 20 kt'luk toz kömür satılmadı, ancak bunun için 75 ABD Doları + KDV fiyat istiyoruz. Bu fiyat şu haliyle diğerlerininkinden 5-6 dolar daha yüksek. Ancak bu toz kömürü şu an satmamamız gerektiğini düşünüyorum, çimento tesisleri istediğimiz fiyatları ödemek zorunda kalacaklardır.

Günlük satışlar çok düşük, her gün için ortalama 100 mts. Fiyatlar CIF 95-100'e geriliyor. Temel sorun Yıldırım, Atakaş, Superkarbon ve Karaelmas gibi firmaların 60-90 gün arasında vadeler ile ödeme kabul etmeleri.

...

Kirill bizi aradı ve stok sahamızı görmek istediğini söyledi. Ona stoklarımızın yarın sabah göstereceğiz.”

Belge 33 : Glencore-İstanbul ve Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in Glencore AG yetkilileri Tor Peterson, Daniel Grunbaum, Wilfrid Mare ve Clinton Ephron'a gönderdiği 7.12.2004 tarihli elektronik posta mesajında yer alan ifadeler aşağıda yer verilmiştir.

“Mir Trade'in Türkiye'deki faaliyetlerini Torbapak'tan ayırdığı anlaşılıyor. Mir Trade asıl işine geri dönüyor gibi gözüküyor: Parça kömürü yalnızca CIF bazında satmak.

Mir trade'den Andre bizi ziyaret etti ve yukarıdaki bilgiyi verdi. Bize aynı zamanda GIAG ya da Minerkom'dan gelebilecek taleplere açık olduğunu söyledi.”

Glencore AG yetkilisi Daniel Grunbaum'un yukarıdaki mesaja cevaben bu ayrılığın nedenini sorduğu, bu soruya 7.12.2004 tarihinde Selçuk Çetin'in şu cevabı verdiği görülmektedir:

“Tahmin ettiğin gibi bu sezon iyi gitmedi ve Torbapak'ın fiyatlamadan ve son iki senedir yeterli kar etmemekten dolayı memnun olmadığını işitiyoruz. (Torbapak) parayı Rusların yaptığını ve kendi imkanlarını yaz sezonunu geçirmek için kullandıklarını, ssom için stok sahalarında stoklama yaptıklarını ve asıl karlı işin, yani sspk satışlarının, doğrudan MIR tarafından ve CIF bazında Karadeniz'e yapıldığını... iddia ediyor.”

Belge 34 : Glencore-İstanbul ve Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in aralarında Tor Peterson, Daniel Grunbaum, Wilfrid Mare ve Clinton Ephron'un da bulunduğu Glencore yetkililerine gönderdiği 13.9.2004 tarihli elektronik posta mesajında yer alan ifadeler aşağıda yer verilmiştir.

“Çevre Bakanlığının bu sabah Ankara'da bir toplantı düzenlediğini lütfen not edin. Tüm parça kömür ithalatçıları davet edildi. Toplantının özeti şu şekildedir:

a) Tüm ithal kömürler 25-50 kg'luk torbalarda satılacaktır. Her torba ithalatçının ismini ve kömürün menşeiini göstermek zorundadır.

b) MTA sezon boyunca rastgele örnekleme yapacak. Torbalardaki kömürün kalitesi MTA tarafından konulan aşağıdaki

Nem: max. %10

Uçuculuk oranı: %12-28 (%1 tolerans)

Kül. max. %14 (%2 tolerans)

Sülfür: max. %0.9

Net CV: 6200 kcal/kg min (-400 kcal/kg tolerance)

FSI: max. %1

standartlara uymaz ise ithalatçı ilk önce cezalandırılacak. Şayet bu tür bir ithalatçı ikinci kez yakalanırsa, şirkete ithal izni verilmeyecek.

Bundan başka, hükümetin doğal gaz kullanımı konusunda ciddi bir eylem hazırlığında olduğunu öğrendik. Doğalgaz imkanı olan yerlerde apartmanlara doğal gaz kullanma yükümlülüğü getirilecek, şayet bu tür bir apartman buna uymaz ise ağır bir şekilde cezalandırılacak. Hükümet Rusya ile yaptığı doğal gaz kontratları nedeniyle görünüşte her yıl 500 mio dolar harcıyor. Ancak çoğu ev doğal gaz kullanmadığından (kömüre kıyasla çok pahalı) bu durum büyük bir bütçe açığına yol açıyor.

Hükümet 8 mio tonluk parça kömür ithalatının fazlasıyla farkında ve 2006 itibarıyla bu rakamı 3 mio tona çekmek amacıyla.”

Bu elektronik posta mesajına cevaben Clinton Ephron'un gönderdiği 14.9.2004 tarihli mesajda şu ifadeler yer almaktadır.

REKABET Dergisi

“...Hükümet gerçekten yapmak istediğini başarabilirmi. 8 M mt'den 3M mt'ye çekilmesi saçma. Senelerdir aynı hikayeleri duymadık mı, ama gerçekte her sene kömür ithalatı arttı”

Tor Peterson'un yine aynı konuya ilişkin 14.9.2005 tarihli mesajında ise şu ifadeler yer verilmektedir.

“Şu an panik yapmaya gerek yok.

Bu hükümet tarafından önümüzdeki 2-4 yıl içinde doğal gaz kullanımını arturmaya yönelik bir niyet ve beyan. Dahası yeni kısıtlamalar Çin, Endonezya, Avustralya, Polonya ve bir miktar RSA (Güney Afrika) ve yüksek uçuculu Rus orijinli kömürleri etkileyecek, SSPK 'yı değil. SSPK tam tersine gelecek yıl daha da değer kazanacak ve 2006-2007'ye doğru MTA'nın spektlerine uyan ve diğer bölgelere göre nakliye avantajı olan tek mal olma özelliğinde olacak gibi görünüyor.”

Belge 35 : Stin Holding yetkilisi Danilov'un Selçuk Çetin ve Glencore AG yetkililerine gönderdiği 7.9.2004 tarihli mesajında şu ifadeler yer almaktadır.

“Selçuk,

Seyahat planlarımızdaki değişiklik nedeniyle büyük ihtimalle toplantımızı (GA/AD/SC) gelecek haftaya ertelemek durumunda olacağız. Zaman kısıtı yüzünden şu noktaları konuşmak istiyorum: Bildiğiniz gibi GIAG'a Mayıs-Haziran'daki parça kömür dağıtımını Ekim-Kasım aylarında tekrar başlamak üzere askıya almıştık. Bu çerçevede 1 Ekim itibarıyla dağıtımlara (20.000 SSOM ve 40.000 SSPK) yeniden başlamayı ister misiniz? Bugünkü pazar fiyatları ile daha fazla tonaj almak ister misiniz? Genel olarak bu yılın sonuna kadar ve 2005'te ne kadar almak istediğinizi belirtirseniz memnun olurum. Fiyat önerilerinizi de rica ediyorum.”

Selçuk Çetin'in bu mesaja ilişkin Glencore AG yetkililerine gönderdiği 7.9.2004 tarihli mesajında şu ifadeler yer almaktadır.

“Katılırsanız şu cevabı vermeyi öneriyorum.

- a) Kru'nun Ekim-Kasım tonajı için önerisini kabul edelim.*
- b) Minerkom'a sözleşmemizdenkinden daha fazla miktar almayalım.*
- c) Kömürlerini CIF fiyatı üzerinden satmamız konusunda izin verilirse, GIAG aracılığıyla daha fazla kömür alabiliriz.*
- d) 2005'e gelirse, öncelikle kendi aramızda M'kom'un dağıtım işinin devamı üzerinde konuşmalıyız. (.....TİCARİ SIR.....), bu iş dahil olmak isteyeceğimiz türden bir iş olmayabilir. Üstlenilen riskler ve cezalar büyük ve bu nedenle (b)' de işaret edildiği gibi Minerkom'a daha fazla kömür alma konusunda rahat hissetmiyorum.*

Danilov'a cevap verebilmek için, öncelikle a,b,c maddelerine katılırsanız cevap verelim, d'yi sonra tartışmak üzere bırakalım."

Belge 36 : Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in Glencore AG yetkililerine gönderdiği 17.1.2005 tarihli mesajında şu ifadeler yer almaktadır.

"Telefon konuşmasına istinaden (tor/ces) ve Kru'nun yarınki ziyareti nedeniyle minerkomun geleceğini tartışmak istiyorum.

Potansiyel iş ve riskler:

<i>Müşteri</i>	<i>Tonaj</i>	<i>Risk</i>
<i>Belko</i>	<i>(...) kt</i>	<i>\$(.....)</i>
<i>Dağıtım</i>	<i>-(...)-(....) kt</i>	<i>\$(.....)-----</i>
	<i>(...)-(....) kt</i>	<i>\$(.....)</i>

(.....TİCARİ SIR.....)

...

(.....TİCARİ SIR.....)

.

(.....TİCARİ SIR.....)

Görüşlerinizi rica ederim."

Belge 37 : Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in Tor Peterson ve diğer Glencore AG yetkililerine gönderdiği 24.1.2005 tarihli mesajda şu ifadeler yer almaktadır.

"Kru ile geçen hafta buluştuk. Kru'nun ssom vermeyeceği, yalnızca 1.8 mio sspk sağlayacağı ve sezon için amaçlarının ortalama 100 USD'ı gerçekleştirmek olduğu hususları dışında özel bir şey konuşulmadı."

Belge 38 : Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in Tor Peterson ve diğer Glencore AG yetkililerine gönderdiği 22.3.2005 tarihli mesajda şu ifadeler yer almaktadır.

"Seni aramaya çalıştım, tekrar deneyeceğim.

Gennadi ve Alexey bu gece İstanbul'da olacak.

Kru ile buluşmadan önce Minerkom ve geleceğine ilişkin geçen mesajımız hakkında konuşmak istedim"

Belge 39 : Glencore İstanbul – Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in Glencore AG yetkililerine gönderdiği 20.4.2004 tarihli mesajda şu ifadeler yer almaktadır.

"...Bu sabah Kirill (Kru trade yetkilisi) ile 30 dk. görüştük. İstanbul'daki stok sahalarını ziyareti hakkında bizi bilgilendirdi. Mayıs gibi Danilov'la geri geleceğini söyledi. Bu sezon hakkındaki görüşlerimizi istedi. Kendisinin de

REKABET Dergisi

farkında olduğu gibi Hükümetin denetimleri vs. artırdığını söyledik. Piyasadan öğrendiğimize göre ithalatçıların Ağustos'tan itibaren KRU/MIR fiyatlarının 110-120MT/USD civarında beklediklerini ve buna hazır olduklarını, bu nedenle kesinlikle 110 USD'den daha düşük fiyat açıklamamalarını ve hatta Ağustos'tan itibaren daha yükseğe çıkmalarını söyledik. ”

Belge 40 : Glencore İstanbul – Minerkom A.Ş. yetkilisi Selçuk Çetin'in Krutrade yetkilisi Kirill'e, diğer Krutrade AG yetkililerine ve Glencore AG yetkililerine gönderdiği 20.1.2004 tarihli mesajda şu ifadeler yer almaktadır:

“Sevgili Kirill,

Mal Karıştırılmayacak. Tüm malınızı hemen almaya hazırız. Tartışmak üzere aşağıda kargo programına bakabilirsiniz:

		<i>sspk</i>	<i>ssom</i>	<i>varış yeri</i>
<i>1. kargo</i>	<i>M/V Burdur</i>	<i>(.....)</i>	<i>(.....)</i>	<i>(.....)</i>
<i>2. kargo</i>	<i>M/V N.Amca</i>	<i>(.....)</i>	<i>(.....)</i>	<i>(.....)</i>
<i>3. kargo</i>	<i>M/V TBN</i>	<i>(.....)</i>	<i>(.....)</i>	<i>(.....)</i>
<i>2. kargo</i>	<i>M/V TBN</i>	<i>(.....)</i>	<i>(.....)</i>	<i>(.....)</i>

Yukarıdaki program sonradan stok hareketlerimize göre değiştirebilecek nitelikte sana yol gösterici bir program, ancak temelde planladığımız program bu.”

Belge 41 : Krutrade yetkilisi Danilov'un, arasında Glencore AG yetkilisi Tor Peterson olmak üzere, Glencore AG ve Krutrade yetkililerine gönderdiği 26.1.2004 tarihli mesajda şu ifadeler yer almaktadır:

“Tor,

Almanya'daki toplantımızı ve özellikle Türk parça kömür pazarına ilişkin ortak imkanlarımızı tartışmamızın ardından, SSPK ve SSOM kömürü için tekliflerinizi, miktar, son kullanıcı, fiyat ve dağıtım tarihlerini de belirterek iletirseniz seviniriz. Bunu değerlendirmeye alıp, işbirliği için görüş ve önerilerimizle geri dönmekten memnunluk duyacağız. Lütfen bu önerinin, kesin anlaşmanın müzakeresini, hazırlığını ve uygulanmasını kolaylaştırmak için getirdiğimiz tartışma noktaları olduğunu dikkate al. Bu teklif bağlayıcı, işlemin tüm koşullarını kapsayıcı ve tamamlanmış bir sözleşmenin oluşturulması için amaçlanmamıştır ve bir yatırım tavsiyesi olarak anlaşılmamalıdır. Bu Krutrade'in bir teklifi ya da yükümlülüğü değildir.”

Belge 42 : Krutrade İstanbul İrtibat Bürosu tarafından hazırlandığı tahmin edilen *“Genady Ayvazyan'ın 30.12.2003 tarihli faxının özet halinde tercümesi”* başlıklı raporda aşağıdaki ifadelerle rastlanılmaktadır.

“ ...

- Şu an için oksijene duyulan ihtiyaç gibi Rus kömürünün tanıtımına ihtiyaç duyulmaktadır.
- İç pazarda kömürün çoğunlukla açık satıldığı konusunda seninle hemfikiriz.
- İthalatçılardan kömür satın alan müşteriler piyasayı iyi takip ediyorlar, dolayısıyla yerel TV ya da gazetelerde çıkacak makalelerin hedef kitlesi olacaklardır.
- Bağımsız bilim adamları ve teknik enstitüler kanalıyla yapılan bu açıklamalar kömürdeki kükürt vs.nin çevreye, insan sağlığına olumsuz etkilerinden bahsedecektir.
- Çin, Moğolistan ve Avustralya'dan vb. gelen kömürlerin insan sağlığı için niçin tehlike oluşturuyorların açıklanması.

...

- Bu kömürler bu yıl gelmiştir ve 2004 yılı onlar için kader yılı olacaktır (kalıyorlar mı, gidiyorlar mı). Onlar da bunun farkındalar.
- Yukarıdaki sebepten dolayı özellikle bugün bu tarz promosyonlarla (şirket ismi değil, Rus kömürünün diğerleri ile kıyasla üstünlüklerini ön plana çıkarmak) ortaya çıkmamız gerekiyor.
- Aksi halde 2004 yılında onlarla mücadelede elimizde fiyat kırma politikasından başka silah kalmaz.”

Belge 43 : Krutrade İrtibat Bürosu yetkilisi Bülent Alsan'ın Krutrade AG yetkilisi Gennady Ayvazyan'a gönderdiği tarihsiz raporda şu ifadelere rastlanılmaktadır:

“Türkiye’de sürdürdüğümüz prosedürde, Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz limanlarındaki kaynaklarımız kendilerine -bir ay içinde- ulaşan gümrük belgelerine dayanarak edindikleri bilgileri bir merkezde topladıktan sonra bize aktarabilmektedirler. Bu süreci 1 aydan daha kısa bir zamana sığdırmak olası değildir.”

Belge 44 : Krutrade AG İstanbul İrtibat Bürosu’ndan alınan bir toplantı tutanağında yer alan ifadelerden önem taşıyanlarına aşağıda aynen yer verilmiştir.

“ 12.4.2004 tarihli Viyana toplantısı tutanağı

Katılanlar

1. Gennedy Ayvasian
2. Alexey Danilov
3. Ambassador Nathon Meron
4. Julia Sweets
5. Alexander(aralıklı olarak katıldı)

Görüşülen maddeler

REKABET Dergisi

- a.Krutrade-Krufil hesapları-İstanbul bürosu ilave masrafları.*
- b.B.Alsan'ın Çevre bakanlığı ile temasları*
- c.Türkiye kömür pazarında önümüzde ki yıllarda gelişmeler*
- d.20-25 Nisan arasında Çevre bakanlığında ki toplantı...*

B. B. ALSAN'IN HÜKÜMET NEZDİNDE ÇALIŞMALARI

28.2.2004 tarihinde Moskova'da yapılan toplantıda Sn.Andre Bokarev'in ısrarla üzerinde durarak hükümet seviyesinde lobi çalışmalarına hız verme talebi ile temaslar kurulduğu B.Alsan tarafından anlatıldı ve bu temaslardan çıkan neticeler yazılı olarak Gennady Ayvasian ve Alexi Danilov'a verildi. Bakan ve bakan yardımcıları yükseltileen normlara rağmen çok daha yüksek verileri olan kömürün ithal edilerek zehir saçtığı, kontrollarin çok sıkı bir şekilde yapılması talebimize çok olumlu yaklaşıldı.

... kontroller sıklaşsa bile Türkiye'nin ihtiyacı olan kömür bir şekilde bir yerden gelecektir buna mani olunamaz dendi. B.Alsan arz/talep dengesini bozarak daha yüksek fiat ve 2004 de 40-50 m.\$ fazla gelir elde edileceğini söyledi. Gennady Ayvasian ve Alexi Danilov bunun zaten olacağını açıkladılar...

Bakanlıkta çuvallar üzerinde Krutrade amblemi konusunda hiçbir karara varılamadı...

B.Alsan Türkiye'de herhangi bir ofis dahi olmasa ve memleket içinde mal satılmasa dahi bir imalatçı olarak international kanunlar çerçevesi içinde mesuliyet doğabileceğini iddia etti. Fikir ayrılığı çıkınca B. Alsan bu noktann profesyonel hukukçular tarafından aydınlatılması gerektiğini teklif etti. Bunun yapılması için hemfikir olundu...

D.20-25 NİSAN TARİHİNDE ÇEVRE BAKANLIĞI İLE GÖRÜŞME

Gennady Ayvasian ve Alexy Danilov B.Alsan'ın bakanlığa yalnız gitmesini Rusya'dan bir yetkilinin katılmamasını savunmuştur. Burada Türk makamları ile resmi bir ilişkiye girmeme prensibi yatmaktadır...

... Gene B.Alsan'ın bu toplantıya MİR trade yetkililerinide davet edelim görüşüne Gennady Ayvasian MİR trade ile görüşüp hafta sonuna kadar (18.4.2004) haber vereceğini söyledi."

Belge 45 : Krutrade AG İstanbul İrtibat Bürosu'nda alınan, 29-30 Temmuz 2003 tarihlerine ait bir görüşme formunda yer alan ifadelerden önemli görülenlere aşağıda aynen yer verilmiştir.

*" Görüşmeye Katılanlar : Bülent Alsan
Faruk Bengisu
Vural Korkmaz*

Firma : *Krutrade-Moskova*
Gennady Ayvazyan
Alex Danilof + Dimitri Zakharaov

Yer : *Moskova*

Moskova'da Krutrade üst düzey yetkilileri ile yapılan 2 ayrı görüşmede Krutrade'in gerek İstanbul gerekse Moskova'daki yapılanma ve politikası hakkında ele alınan konular aşağıda başlıklar halinde belirlenmiştir...

... toplantıda söze başlayan Gennady Ayvazyan, Türkiye'de 2003 sonuna kadar 1.380.000 Çin kömürünün bağlantısının yapıldığını belirterek bağlantı yapan firmaları şöyle sıralamıştır.

(.....) (.....)
(.....) (.....)
(.....) (.....)
1.380.000

Robert'in (Yılyak A.Ş. ortaklarından Yüksel Yıldırım) kömürünü kestiklerini açıklayan Gennady Ayvazyan Robert'in de daha sonra Çin kömürüne yöneldiğini bunun üzerine Krutrade'e rakıp olmaması için tekrar Robert'e kömür verdiklerini belirtmiştir...

...Çin kömürünün Krutrade kömürü ile karıştırılacağını belirten Gennady Ayvazyan önlem olarak Çin kömürü ithal eden firmalara Krutrade kömürü vermeyeceklerini vurguladı.

İthalatçı firmaların depolarını denetleyerek karışık olduğu saptanan kömürün sahiplerinin kontratlarını iptal edeceklerini belirten Gennady Ayvazyan karışık kömürü saptamak üzere Mirtrade ile birlikte "Denetleme Komisyonu" kurduklarını açıkladı."

I.3. Teşebbüslerin Savunmaları ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

I.3.1. Glencore İstanbul ve MinerKom'un Savunmaları

Glencore İstanbul ve MinerKom'un usule ilişkin savunmalarında;

- Kanun'da önaraştırma için 1 aylık süre belirtilmekle birlikte önaraştırmanın 8 ay sürmesinin usul hatası oluşturduğu, kömür ihracatçılarına ilişkin açılmış bir önaraştırmada ihracatçı olmayan Glencore ve MinerKom'da yapılan yerinde incelemelerde elde edilen belgelerin hukuken delil olarak kullanılamayacağı,
- Soruşturmanın kömür ihracatçıları hakkında açılmış olmasına rağmen Glencore ve MinerKom'un kömür ihracatı yapmadıkları,

REKABET Dergisi

- Gizli olduğu iddia edilerek gönderilmeyen belgelerin Kanun'un 44. maddesi gereği karara dayanak oluşturamayacağı,
- Kurum tarafından yapılan tebligatta soruşturma açılmasına dayanak teşkil eden herhangi bir rapor veya belgeye yer verilmediği, mücerret iddiaların dayanağının bilinmeden iddialara cevap verilmesi ve savunma yapılmasının mümkün olmayacağı, bu durumun savunma haklarını zedelediği,
- 4054 sayılı Kanun'un 44. maddesi uyarınca, soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin Kurum bünyesinde düzenlenmiş her türlü evrakın ve elde edilmiş olan her türlü delilin bir nüshasını alma haklarının bulunduğu, Kurul'un tarafları bilgilendirmediği ve savunma hakkı vermediği konuları kararlarına dayanak yapamayacağının belirtildiği, bu nedenle taraflarına gönderilmeyen raporlarda mevcut muhtemel iddialara cevap verme haklarının saklı olduğu,
- Glencore İstanbul'un, 4054 sayılı Kanun'da vazedilen tanıma göre bağımsız bir teşebbüs olmadığı, şirketin Türkiye parça ve toz kömür piyasalarında ticari faaliyetinin bulunmadığı, bu nedenle kartelleşmeye yönelik olarak rakipleri ile işbirliği içerisinde olmasının olanaklı olmadığı, öte yandan soruşturmanın Türkiye'ye kömür ihraç eden teşebbüsler hakkında açıldığı dikkate alındığında Glencore İstanbul'un ve Minerkom'un bu kapsamda faaliyet gösteren teşebbüsler olmaması nedeniyle şirketlerin soruşturma kapsamından çıkarılması gerektiği,
- Soruşturma bildiriminde, ihracatçı şirketlerin bağlı şirket yetkililerinin görüşmelerinden ve bu görüşmelerde stratejik kararlar almaya yönelik bilgi alışverişi yapıldığından bahsedildiği, Glencore İstanbul çalışanlarının Türkiye piyasaları ile ilgili her türlü pazar araştırması, emtia piyasalarının durumu, alıcılar, satıcılar ve mevcut fiyatlar konuları üzerinde çalışmalar yaptığı, bu durumun 4054 sayılı Kanun'da yasaklanmadığı, bildirimde ileri sürülen stratejik kararlar almaya yönelik bilgi alışverişi iddiasından neyin kastedildiğinin anlaşılmadığı

iddia edilmiştir.

Glencore İstanbul ve Minerkom'un esasa ilişkin savunmalarında;

- Soruşturma Raporu'nun iddiaların niteliğinin gerçekliğini araştırmaktan ziyade Soruşturma Heyetinin kendi varsayımlarını desteklemek amacıyla hazırlanmış bir rapor haline geldiği, Soruşturma Heyeti'nin ön yargılı olduğu,
- Soruşturma Raporu ekinde yer alan dokümanların büyük çoğunluğunun soruşturma ile ilişkisinin bulunmadığı, hatalı çevirilerin bulunduğu,

- 4054 sayılı Kanun'un 44. maddesinde "Kurul tarafları bilgilendirmediği hususları kararına dayanak yapamaz" hükmü yer almakla birlikte, Soruşturma Raporu'na dayanak oluşturan belgelerin makaslanarak gönderilmiş olduğu,
- Glencore'un bilgisi ve talebi olmadan bir şirket personeli tarafından yapılan, şirketi hiçbir surette bağlamayan, 3. kişilere gönderilmemiş ve reddedilmiş bir çalışmanın delil olarak kullanılamayacağı,
- Kömür ithalatı ve taraflar arası kömür ithalatı konundaki gelişmelere, fiyat artışları ile doğrudan alakalı belgelere ve 2003-2004 yıllarında pazara etkisi büyük olan ithal kömür spesifikasyonları konusuna Rapor'da yer verilmediği, öte yandan ekonomik açıdan anlamı olmayan "AB toz kömür fiyatları-Türkiye parça kömür fiyatları" karşılaştırmasının gerekçe olarak kullanıldığı, dolayısıyla ağır bir yorum hatası yapıldığı,
- Rus kömüründe Kru Trade ile Glencore arasındaki dikey ilişkinin göz ardı edildiği,
- Glencore'un Çevre ve Orman Bakanlığı düzenlemelerini takip etmesinin dahi rekabet hukukuna aykırılık olarak sınıflandırıldığı,
- Kru Trade ve Mir'in lobicilik faaliyetleri dikkate alınarak Glencore hakkında bir değerlendirme yapıldığı,
- Sonuç olarak, Heyete iştirak edilmesi durumunda Glencore'un ne Rus kömür üreticilerinden mal almasının ne de satmak istediği kömürün spesifikasyonlarına dair yasal düzenlemeleri takip etmesinin mümkün olduğu, zira Heyet'in her ikisini de rekabeti sınırlayıcı eylemler olarak sınıflandırdığı,
- İthalatçı durumundaki Minerkom A.Ş.'nin ithal kömür fiyatlarının belirleyicisi olamayacağı, kömür fiyatlarından etkilenen bir şirket olduğu, bu nedenle ithal kömür piyasasında var olduğu iddia edilen kartelin tarafı olmadığı, aksine Rus ihracatçılarının fiyat artırımlarına karşı piyasada alternatif oluşturmayı hedefleyen bir konumda olduğu,
- Soruşturmaya açılmasına dayanak teşkil eden belgelerin Minerkom A.Ş.'ye gönderilmemesine rağmen, soruşturmanın 21.4.2004 tarihinde Kurum yetkililerince Glencore İstanbul'un ofisinde yapılan araştırmalarda elde edilen yazışmalara dayandığının anlaşıldığı, bu belgelerin arasında Minerkom A.Ş.'nin bildirim yazısında sayılan faaliyetlerde bulunduğu dair bir delil bulunmadığı, dolayısıyla maddi ve hukuki dayanağı olmayan söz konusu soruşturmanın reddedilmesi gerektiği,

REKABET Dergisi

- Glencore İstanbul ve Minerkom'un ana şirketi konumundaki Glencore International'ın 2001 yılından itibaren Güney Afrika kömürünün üreticisi olmadığı, yalnızca toptancısı olduğu, soruşturmanın diğer taraflarının kömür üreticisi olması nedeniyle Glencore İstanbul ve Minerkom'un diğer teşebbüsler ile rakip olarak nitelendirilemeyeceği, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'a aykırı rekabeti kısıtlayıcı bir oluşumun meydana gelemeyeceği

iddia edilmiştir.

I.3.2. Glencore İstanbul ve Minerkom A.Ş.'nin Savunmalarının Değerlendirilmesi

Kurul'un soruşturma kararının bildirilmesine ilişkin usul ve esaslar 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrasında hükme bağlanmaktadır. Söz konusu fıkra "Taraflara tanınan ilk yazılı cevap süresinin başlayabilmesi için Kurulun bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara göndermesi gerekmektedir." denilmektedir. Bu hükümden anlaşılacağı üzere, Kurul'un bu aşamadaki bildirim yükümlülüğü "iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgi" ile sınırlıdır.

Glencore İstanbul ve Minerkom A.Ş.'ye 21.6.2004 tarih ve 2296 - 2292 sayılı yazılarla yapılan bildirimler de bu anlamda yeterli bilgiyi içermektedir. İlgili şirketlerin savunma haklarının kısıtlandığına ilişkin iddiaların hukuki dayanağı bulunmamaktadır. Nitekim Kurul'un 4.5.2005 tarih ve 05-29/363-M sayılı ile 18.5.2005 tarih ve 05-33/445-M sayılı kararları ile savunma hakkının kısıtlandığına ilişkin bu tür iddialara açıklık getirilmiş ve "...teşebbüse daha evvel yeterli bilgi ve belgenin verildiği, dosya kapsamında karartılması muhtemel delillerin varlığı ve soruşturmanın güvenliği, hakkında soruşturma yürütülen taraflara ilişkin ileri sürülen iddiaların ancak soruşturma raporunun tamamlanması ile net bir şekilde ortaya konulabileceği, mevcut uygulamada dosya kapsamındaki tüm belgelerin ticari sırlar çıkarıldıktan sonra soruşturma raporu ile birlikte ilgili taraflara gönderildiği, dolayısıyla teşebbüsün savunma hakkının herhangi bir şekilde kısıtlanmadığı, mevcut uygulamanın 4054 sayılı Kanun'un mehzazı AB mevzuatı ile de uyum içinde olduğu" hususları dikkate alınarak soruşturma bildirimini takiben gelen bilgi ve belge talepleri yerinde görülmemiştir.

Glencore İstanbul'un Türkiye parça ve toz kömür piyasalarında ticari faaliyetinin bulunmadığı, Minerkom A.Ş.'nin ise kömür ihracatçısı olmadığı, ithalat konusunda faaliyet gösterdiği, bu nedenle Türkiye'ye kömür ihraç eden teşebbüslerle kartel oluşturamayacağı, bu çerçevede soruşturma reddedilmesi gerektiği iddia edilmektedir. Yürütülmekte olan soruşturmanın açılmasına dayanak teşkil eden belge ve delillerin büyük bir kısmı önaraştırma sırasında, Glencore AG'nin bağlı şirketleri Glencore İstanbul ve Minerkom A.Ş.'de

uzmanlarca yapılan yerinde incelemeler sırasında elde edilmiştir. Yukarıda yer verilen belgeler incelendiğinde Krutrade, Mir Trade ve Glencore AG'nin ithal parça kömür pazarındaki rekabeti engellemeye yönelik bir işbirliği içerisinde olduğuna ilişkin çok açık delillerin bulunduğu; Glencore AG'nin diğer şirketlerle Türkiye pazarlarına yönelik işbirliğini Glencore AG'nin İsviçre'de bulunan merkezindeki yetkililer ile Glencore İstanbul yönetim kurulu üyesi ve Minerkom A.Ş. yönetim kurulu başkanı Selçuk Çetin'in sağladığı görülmektedir.

Glencore İstanbul ve Minerkom A.Ş. Glencore AG'nin bağlı şirketleri olarak Türkiye'de faaliyet göstermektedir.

4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde teşebbüs, "*piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler*" olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere, 4054 sayılı Kanun ekonomik birlik içerisinde bulunan tüm birimleri tek bir teşebbüs olarak kabul etmektedir. Bu doğrultuda, her ne kadar hukuken birbirinden bağımsız olsa da, ana teşebbüs ile ana teşebbüsün kontrolü altında bulunan bağlı teşebbüsler aynı ekonomik birlik içerisinde kabul edilmekte ve ana teşebbüs ve bağlı teşebbüslerin tamamı tek bir teşebbüs olarak dikkate alınmaktadır. Bu nedenle, Glencore İstanbul ve Minerkom A.Ş.'nin soruşturmaya dahil edilmesi, söz konusu şirketlerin ana şirket Glencore AG ile olan ilişkilerinin ve bu şirketlerin Glencore AG tarafından tayin edilen ticari politikalar çerçevesinde faaliyet göstermelerinin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

"Kanun'da önaraştırma için 1 aylık süre belirtilmekle birlikte önaraştırmanın 8 ay sürmesinin usul hatası oluşturduğu" iddiası yerinde değildir. 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinin iki ve üçüncü fıkralarında yer alan "*Önaraştırma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul Başkanı, meslek personeli uzmanlardan bir ya da birkaçını raportör olarak görevlendirir. Önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportör 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini kurula yazılı olarak bildirir*" hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, 30 günlük önaraştırma süreci Rekabet Kurulu'nun kararı ile değil, konuyla ilgili uzmanların görevlendirilmeleri ile başlamaktadır. Konuyla ilgili görevlendirme 19.4.2004 tarihinde yapıldığından, önaraştırmanın 8 ay sürdüğü iddiası yerinde değildir.

Soruşturmanın kömür ihracatçıları hakkında açılmış olmasına rağmen Glencore İstanbul'un ve Minerkom'un kömür ihracatı yapmadıkları iddiası da yerinde değildir. Kurul kararında soruşturma açılan teşebbüsler açıkça zikredilmiştir. Öte yandan, Glencore İstanbul'un ve Minerkom'un bağlı olduğu ana şirket Glencore AG de Türkiye'ye kömür ihraç eden teşebbüslerden olup, Rekabet Kurulu'nun 25.4.2005 tarih ve 05-28/361 sayılı Kararı ile Glencore International AG hakkında da soruşturma açılmıştır. Konuya ilişkin tebligat

REKABET Dergisi

Glencore AG'nin İstanbul'daki bağlı şirketi MinerKOM'a yapılmış, ancak MinerKOM'un Kurum kayıtlarına 10.6.2005 tarihinde giren yazısı ile usulüne uygun olarak yapılmadığı gerekçesiyle tebligat iade edilmiştir. Rekabet hukukundaki teşebbüs kavramının "tüzel kişilik" kavramından farklı olduğu ve ana şirket ile bağlı şirketlerin ekonomik bütünlük içinde olduğu hususları dikkate alındığında, gerçekte Glencore AG ile bağlı şirketlerinin durumunun birlikte değerlendirilmesi gerektiği görülmektedir.

Soruşturma raporu ve eklerinde gizlenen bölümlere ilişkin yapılan itiraz ise söz konusu tarafları ilgilendiren bilgiler niteliğinde olmadığından ve Soruşturma Rapor'unda yöneltilen iddialara dayanak oluşturmadığından ayrıca değerlendirilmemiştir.

Dosyanın esasına ilişkin olarak Glencore İstanbul ve MinerKOM'un savunmasının temelde iki hususa dayandığı görülmektedir. Bunlardan ilki Krutrade ile Glencore AG arasındaki dikey ilişkinin göz ardı edildiği, söz konusu bu dikey ilişkinin rekabeti sınırlayıcı yatay bir anlaşma olarak ele alındığı iddiasıdır. İkinci temel savunma ise Soruşturma Heyeti'nin ortaya koyduğu parça kömüre ilişkin fiyat artışlarının rekabeti sınırlayıcı bir anlaşmanın sonucu olmadığı yönündedir.

Dosya mevcudu belgeler incelendiğinde Krutrade ile Glencore AG arasındaki ticari alışverişin yalnızca dikey bir ilişki kapsamında kaldığını söylemek oldukça güçtür. Öncelikle bu ilişkinin yalnızca dikey bir ilişki olduğu varsayımı, Glencore AG ve Türkiye'deki bağlı şirketlerinin aynı zamanda Türkiye'de Rus kömürüne en önemli alternatiflerinden biri olan Güney Afrika kömürünü sattığı ve dolayısıyla söz konusu şirketlerin esasen Türkiye pazarında Krutrade'e rakip durumunda bulunduğu hususlarını dikkate almamak anlamına gelmektedir. Bu tür bir durumda, tarafların pazar, fiyat, müşteri bilgileri vb. konuları görüşmeleri, bu görüşmeler yalnızca Rus kömürünün alım-satımı ile sınırlı kalmış olsa dahi, rakip teşebbüslerin birbirlerinin satış stratejisine ilişkin temel unsurlar hakkında bilgi sahibi oldukları gerçeğini değiştirmemektedir. Glencore İstanbul ve MinerKOM'un savunmasında, örneğin Belge 2'de yer alan "*Selçuk Çetin'in toplantı öncesi tartışmak üzere mevcut pazar şartlarına ilişkin ayrıntılı bir çalışma yapması gerektiği, çünkü Oleg'e pazara bakış açıları, Güney Afrika kömürünün miktarı, müşteriler vs. hakkında bilgi vermek istediği*" yönündeki ifadelerin, Kru Trade'in niçin Glencore AG'ye mal satması gerektiğini göstermek amaçlı olduğu ileri sürülmektedir. Oysaki tek başına bu ifadeler dahi pazarda esasen rakip konumunda bulunan teşebbüslerin rekabete duyarlı gizli bilgileri paylaştıklarını ve pazar şartlarını tartıştıklarını göstermektedir. Bu çerçevede, Krutrade ile Glencore arasında bir dikey ilişkinin bulunması, söz konusu rakip teşebbüslerin pazarda bağımsızca almaları gereken stratejik kararlarını etkileyen bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Belge 12'de

Krutrade yetkilisi tarafından gönderilen mesajda yer alan “Glencore Krutrade’den aldığı kömürü gerçekten başka firmalara satıyor mu? Bunu sormak zorundayız çünkü böyle bir durumda kendi aramızda gereksiz bir rekabet yaratmış olacağız ki bu yalnızca Türkiye pazarında değil diğer pazarlarda da her zaman kaçınmaya çalıştığımız bir durumdur” şeklindeki ifadeler ile Belge 23’te Krutrade’in iç yazışmalarında yer alan “Rakiplere karşı nasıl bir tutum takınacağız? Sert mi...yoksa, Glencore örneğinde olduğu gibi işbirliği yapacağımız rakipler var mı?” ifadeleri taraflar arasındaki dikey ilişkinin işlevini ve bizatihi rakip teşebbüsçe nasıl algılandığını göstermektedir.

Öte yandan, bir an için Glencore AG ve bağlı şirketlerinin pazarda Krutrade’in rakibi olmadığı ve taraflar arasındaki ilişkinin yalnızca dikey bir ilişki olduğu kabul edilse dahi, müşteri kısıtlaması ve Rus kömürünün pazar şartları çerçevesinde serbest dolaşımının engellenmesi gibi etkileri nedeniyle taraflar arasındaki bu dikey anlaşma rekabeti sınırlayıcı amaç ve etkilere sahip bulunmaktadır. Her ne kadar bu kısıtlamaları Krutrade’in talep ettiği ve bu yönde zaman zaman Glencore AG ve bağlı şirketlerine baskı yaptığı dosya mevcudu belgeler çerçevesinde tespit edilmiş olsa da, Glencore AG ya da bağlı şirketlerinin Kuruma başvurulması halinde dahi muafiyet alamayacak türden kısıtlamalar içeren bu anlaşmaya taraf olma iradesini göstermesi ve Kuruma herhangi bir şikayet ya da muafiyet başvurusunda bulunmaması nedenleriyle sorumluluk taşıdığı açıktır.

Savunmalarda, ikinci temel nokta olarak, parça kömür fiyatlarındaki artışların taraflar arasındaki bir anlaşmanın ya da uzlaşmanın sonucu olmaması hususuna dayanmaktadır. Her şeyden önce Türkiye’deki talep artışının ve özellikle son yıllarda artan nakliye maliyetlerinin parça kömür fiyatlarında artışlara neden olduğu kabul edilebilir bir savunmadır. Ancak, yapılan fiyat değerlendirmelerinin, taraflar arasındaki uzlaşmayı gösteren dosya mevcudu belgelerden bağımsız olarak ele alınması mümkün görünmemektedir. Bu konuya ilişkin örneğin Glencore İstanbul yetkilisinin Belge 39’da yer alan “*Bu sabah Kirill (Krutrade yetkilisi) ile 30 dk. görüştük. İstanbul’daki stok sahalarını ziyareti hakkında bizi bilgilendirdi. Mayıs gibi Danilov’la geri geleceğini söyledi. Bu sezon hakkındaki görüşlerimizi istedi. Kendisinin de farkında olduğu gibi Hükümetin denetimleri vs. artırdığını söyledik. Piyasadan öğrendiğimize göre ithalatçıların Ağustos’tan itibaren KRU/MIR fiyatlarının 110-120MT/USD civarında beklediklerini ve buna hazır olduklarını, bu nedenle kesinlikle 110 USD’den daha düşük fiyat açıklamamalarını ve hatta Ağustos’tan itibaren daha yükseğe çıkmalarını söyledik.*” şeklindeki ifadelerinde geçen fiyat seviyelerinin Ağustos ve takip eden aylarda Kru/Mir fiyatları bakımından fiilen gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu durum tarafların yüksek fiyatlar konusunda bir ortak amacı paylaştıklarını ve fiilen de bir uzlaşma içinde olduklarını göstermektedir.

REKABET Dergisi

Taraflar, Güney Afrika menşeli kömürün üreticisi olmasa da Türkiye'ye satış yapan en büyük toptancısı konumundadır. Güney Afrika menşeli kömürün, Rusya menşeli kömürün en büyük rakibi ve alternatifi olduğu, Türkiye'deki parça kömür pazarının çok büyük bir kısmının Rusya ve Güney Afrika menşeli kömür satışından oluştuğu, Glencore International'ın da Türkiye'ye satış yapan en büyük Güney Afrika menşeli kömür satıcısı olduğu göz önüne alındığında Glencore İstanbul ve Minerkom'un, soruşturmanın diğer tarafları ile rakip olamayacağına yönelik savunması kabul edilebilir nitelikte değildir.

I.3.3. Krutrade AG'nin Savunması

Krutrade tarafından gönderilen 1. yazılı savunmada;

- Soruşturma açıldığına ilişkin tebligatın şirketin Avusturya'daki ticari olmayan temsilciliğine yapıldığı, Rekabet Kurumu'nun ticari olmayan kurumlardan bilgi isteme yetkisinin olmadığı,
- Krutrade'in kömür teslimatlarını FOB ve CIF bazda yaptığı, Türkiye topraklarında hiç bir satış yapmadığı, öte yandan Türkiye şirketlerine kömür satışı ile ilgili bütün satış anlaşmalarının Türkiye dışında yapıldığı,
- Krutrade'in Mir Trade ile hiç bir ticari ilişkisinin olmadığı, Mir Trade'in kömürlerinin Çin, G.Afrika, Avustralya, Polonya, Rusya menşeli ihracatçıların kömürleri ile aynı limana geldiği, Türkiye'deki ithalatçıların büyük bir bölümünün hem Krutrade'den hem de Mir Trade'den kömür aldıkları, bunun da anlaşma ve piyasa paylaşılması iddialarına aykırı olduğu,
- Glencore AG'nin Krutrade'den kömür temin eden bir şirket olduğu, satıcı ile alıcı arasındaki görüşmelerin normal karşılanması gerektiği, Mir Trade ile sözleşme akdedilmediği için bu şirketle hiç bir görüşme yapılmadığı,
- Hakkında soruşturma açılan şirketlerin kömür piyasasına hakim olmadığı, Türkiye'nin toplam 8.5 milyon ton olan ithal kömür talebinin 2.5 milyon tonunun Krutrade tarafından karşılandığı,
- Piyasa araştırmalarının her satıcı şirket tarafından yapıldığı, bundan başka her yıl kömür piyasasında faaliyet gösteren teşebbüslerin katıldığı çok sayıda konferans düzenlendiği, bu konferanslarda kömür piyasasının sorunlarının görüşüldüğü, bunun ise ticari hayatın genel kurallarından biri olduğu

ifade edilmiştir.

I.3.4. Krutrade AG'nin Savunmasının Değerlendirilmesi

Soruşturma kararına ilişkin olarak Krutrade'e tebligat gerek Dışişleri Bakanlığı marifetiyle Avusturya'daki şirket merkezine, gerekse de İstanbul'daki mukim temsilciliğine yapılmıştır. Avusturya'daki şirket merkezine ilişkin bilgi Krutrade'in İstanbul'daki İrtibat Bürosu'nun 27.5.2004 tarihli yazısından alınmıştır.

Krutrade'in, kömür teslimatlarını FOB ve CIF bazda yaptığı, Türkiye topraklarında hiç bir satış yapmadığı, öte yandan Türkiye şirketlerine kömür satışı ile ilgili bütün satış anlaşmalarının Türkiye dışında yapıldığı yönündeki görüşleri, 4054 sayılı Kanun'un kapsamı bakımından Rekabet Kurulu'nun konuyla ilgili soruşturma yetkisini ve yaptırım gücünü engelleyici nitelikte değildir. Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde "**Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemler bu Kanun kapsamına girer.**" hükümlerine yer verilmektedir. Söz konusu maddenin gerekçesinde de "**Rekabet hukuku literatüründe "etki teorisi" olarak isimlendirilen sistem bu kanunda da benimsenmiştir. Başka bir ifadeyle, merkezleri Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında bulunan, fakat Türkiye'de faaliyet gösteren teşebbüsler de bu kanun kapsamında bulunmaktadır.**" denmektedir. Bu şekilde Kanun'da açıkça benimsenen etki teorisi ülkemizde ilk olarak, İskenderun Demir-Çelik A.Ş.'nin koklaşabilir taşkömürünün yurtdışından deniz yoluyla nakli için açmış olduğu ihaleye ilişkin Rekabet Kurulu'nun almış olduğu 15.12.1999 tarih ve 99-59/639-406 sayılı Karar ile de uygulama alanı bulmuş, yabancı menşeli teşebbüslerin faaliyetleri Kanun kapsamında değerlendirilmiştir.

Türk rekabet hukukunun me hazını oluşturan Avrupa Birliği (AB) mevzuat ve uygulamalarında da "etki teorisi" açıkça benimsenmiş ve birçok davaya konu olmuştur. Bu davalardan en önemlisi "wood pulp (kağıt hamuru)" davasında⁷⁶, taraflar temel olarak, Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde yavru şirketlerinin olmadığı ve AB mevzuatının kendilerine uygulanamayacağı gerekçeleriyle Avrupa Komisyonu'nun kararına itiraz etmiş ve konuyu Avrupa Adalet Divanı'na (ATAD) götürmüştür. ATAD'ın konuya ilişkin kararında şu hükümler dikkat çekmektedir:

⁷⁶ European Court Reports 1988 p.05193

REKABET Dergisi

“Kağıt hamuru tedarik kaynaklarının Topluluk dışında olması - Kanada, Birleşik Devletler, İsveç ve Finlandiya - ve bu nedenle pazarın küresel boyutlarının bulunması bir kenara. Bu yabancı ülkelerde mukim kağıt hamuru üreticilerinin Toplulukta mukim alıcılara doğrudan satış yapması ve bu müşterilerden gelen talepleri karşılama konusunda bir fiyat rekabetine girişmesi halinde, bu durum ortak pazarda rekabet ettikleri anlamına gelecektir.

Bu tespitin bir sonucu olarak, bu üreticilerin Topluluk'taki müşterilerine uyguladıkları fiyatlar konusunda uzlaşmaları ve koordine edilen fiyatları uygulamaya koymaları, Antlaşmanın 85. maddesi anlamında ortak pazarda rekabetin sınırlandırılması amacını taşıyan ve bu yönde etki doğuran bir uyumun içinde olduklarını göstermektedir.

Buna göre, Komisyon, bu davadaki koşullar çerçevesinde, kayıtlı ofisleri Topluluk dışında bulunan teşebbüslere Antlaşmadaki rekabet kurallarını uygularken madde 85'in coğrafi kapsamı bakımından yanlış bir değerlendirme yapmamıştır.

Başvuru sahipleri, rekabet kurallarının uygulanmasına ilişkin kararın, Topluluk dışında gerçekleştirilen eylemlerin yalnızca ortak pazardaki ekonomik etkileri üzerine inşa edilmiş olmasını dayanak göstererek uluslararası kamu hukukuna aykırı olduğunu ileri sürmektedir.

Ortak pazarda rekabetin kısıtlanmasını doğuran bir anlaşma gibi madde 85'in ihlali anlamına gelen bir eylem iki unsur taşımaktadır; anlaşmanın ya da uyumlu eylemin oluşumu ve bunun uygulanması. Şayet rekabet kanunundaki yasaklamalar, anlaşma, uyumlu eylem ya da kararın ortaya konduğu yere bağlı olarak uygulanırsa, bu durum teşebbüslere yasaklamalardan kaçmak için kolay bir araç sağlamış olacaktır. Bu nedenle esaslı unsur (ihlalin) uygulamaya geçirildiği yerdir.

Bu davada üreticiler fiyat anlaşmasını ortak pazarda uygulamaya koymuştur. Bu bakımdan teşebbüslerin Topluluktaki alıcılara sözleşme yapmak için Topluluk içinde yavru şirketlerinin, acentalarının ya da şubelerinin olup olmamasının bir önemi bulunmamaktadır.

Bu çerçevede Komisyon'un bu tür bir eyleme rekabet kurallarını uygulama egemenliği, evrensel olarak uluslararası kamu hukukunda açıkça benimsenmiş olan ülkesellik prensibi ile örtüşmektedir...”

I.3.5. Mir Trade AG'nin Savunması

Mir Trade'in yaptığı savunmada özetle;

- Soruşturma Raporu'ndaki hiçbir belgenin Mir Trade ile diğer teşebbüsler arasında koordinasyon ve karşılıklı yazışma olduğunu göstermediği, aksine,

Soruşturma Raporu'nda yer verilen birçok belgenin Mir Trade ile diğer teşebbüsler arasında bir işbirliğinin olmadığını gösterdiği,

- Hiçbir delil olmaksızın, Mir Trade'in diğer teşebbüsler ile bir anlaşma içinde olduğunun ve böylece 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğini iddia etmenin mümkün olmadığı,
- İlgili ürün pazarının yapısı, Mir Trade'in durumu ve diğer teşebbüsler ile ilişkisi nedeniyle rekabeti ihlal eder bir anlaşma içinde olmasının hiçbir ekonomik mantığının olmadığı,
- Soruşturma Raporu kapsamında delil olarak gösterilen 45 belgenin hepsinin soruşturma kapsamındaki diğer iki teşebbüsün aralarındaki yazışmalardan ve bu teşebbüslerin iç yazışmalarından ibaret olduğu, söz konusu 45 adet belgenin hiçbirinin Mir Trade'in ofisinde yapılan yerinde incelemede alınmadığı, Mir Trade ile diğer iki teşebbüs arasında soruşturma konusu ile ilgili olabilecek tek bir yazışmanın dahi bulunmadığı,
- Soruşturma Raporu'ndaki 45 adet belgeden 10'u içinde Mir Trade'in adının gıyaben geçtiği, bu belgelerin tek tek incelendiğinde Mir Trade'in herhangi bir iletişim, anlaşma ve koordinasyon içinde olmadığını gösterdiği, tam aksine söz konusu belgelerin bir kısmında Mir Trade'in anlaşma içinde olmadığını gösteren delillerin bulunduğu,
- Mir Trade'in Soruşturma Raporu'nda sözü edilen toplantıların hiçbirine katılmadığı, bu toplantıların hiçbirinden bilgisinin dahi bulunmadığı,
- Belge 45'te sözü edilen "Denetleme Komisyonu"nun, yazıyı yazanın tanımlaması olduğu, böyle bir komisyonun bulunmadığı, belgede ifade edilen kontrollerin amacının kaliteli kömürler ile kalitesiz kömürlerin karıştırılmasını engellemek olduğu, böylece kaliteli kömürlerin imajının ve tüketicinin korunmaya çalışıldığı, ayrıca bahsedilen kontrollerin her bir firma tarafından ayrı ayrı yapıldığı, birlikte yapılmadığı,
- Soruşturma Raporu'nda delil olarak gösterilen belgelerde Mir Trade'in sadece adının geçmesinin bir anlaşmanın tarafı olduğunu göstermeyeceği, herhangi bir belgede Mir Trade'in bir anlaşmaya rıza ve uyum gösterdiğine ve iradesinin diğer teşebbüsler ile uyduğuna dair hiçbir işaretin ve delilin bulunmadığı,
- Soruşturma çerçevesinde ilgili ürün pazarı olarak kabul edilen parça kömür pazarının oligopolistik bir yapıdan ziyade rekabetçi bir yapı sergilediği, Mir Trade'in böyle bir pazarda fiyatları yükseltme amaçlı herhangi bir anlaşmaya taraf olmasının hiçbir ekonomik mantığının bulunmadığı, çünkü son iki yılda pazarda satışlarını on misli artıran ucuz Çin kömürü ile fiyatları artırarak rekabet etmenin ticari olarak mümkün olmadığı, son iki yılda parça

REKABET Dergisi

kömür pazarında gerçekleşen fiyat artışlarının Soruşturma Raporu'nda da belirtildiği gibi aşırı maliyet ve talep artışından kaynaklandığı,

- Bahsi geçen anlaşmanın amaçlarından birinin de Çin kömürü ithalatının engellenmesi olduğunun Soruşturma Raporu'nda belirtildiği, ancak Mir Trade'in böyle bir anlaşmaya taraf olmasının mümkün olmadığı, çünkü %49 ortağı olduğu ve Türkiye'deki satışlarının yaklaşık yarısını gerçekleştiren Torbapak şirketinin de Çin kömürü ithalatı yapan bir şirket olduğu,
- Mir Trade'in soruşturma kapsamındaki diğer iki teşebbüs ile işbirliğine girme niyeti bulunmuş olsa, öncelikle Krutrade ile bu teşebbüsün sahibi olduğu Tuapse Limanı'nı kullanma üzerine bir işbirliğine gideceği, çünkü bu limanı kullanabilmesi durumunda Mir Trade'in ton başına 6 Amerikan Doları tasarruf sağlayabileceği

ifade edilmektedir.

I.3.6. Mir Trade'in Savunmasının Değerlendirilmesi

Mir Trade'in savunmaları da dikkate alınarak yapılan değerlendirme sonucunda, Mir Trade'in soruşturma kapsamındaki diğer teşebbüsler ile birlikte rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği içinde olduğuna dair dosya mevcudunda açık kanıtların bulunmadığı anlaşılmıştır.

I.4. Değerlendirme

Yürütülen soruşturma ithal parça ve toz kömür piyasasında yer alan teşebbüslere yönelik olarak açılmıştır. Soruşturma sürecinde hakkında soruşturma açılan teşebbüslerin ithal toz kömür pazarında 4054 sayılı Kanunu ihlal ettiklerine yönelik önemli bir bulguya rastlanmamıştır. Bu nedenle, değerlendirme ithal parça kömür pazarı ile sınırlandırılmıştır.

I.4.1. Pazara İlişkin Değerlendirme

I.4.1.1. Parça Kömür Pazarı Hakkında Genel Bilgiler

Ülkemizde yerli kömürlerin uçucu ve kül oranının yüksek olması, kalori değerinin düşük olması nedeniyle ithal kömür yaygın olarak kullanılmaktadır. 1986 yılına kadar Türkiye'ye yapılan kömür ithalatı yok denecek kadar azdır. Bu yıldan itibaren ilk olarak Ankara'da kullanılmaya başlayan ithal kömür sonraları diğer illerde de yaygınlaşmıştır.

Ülkemize ithal edilecek kömürlerin nitelikleri T.C. Çevre Bakanlığı tarafından belirlenmekte, bu nitelikleri taşımayan kömürlerin ülkeye girişine izin verilmemektedir. 1986 yılında T.C. Çevre Bakanlığı'nın ithal kömür için belirlediği kalite değerlerinde 2003 yılına kadar değişiklik yapılmamıştır. T.C. Çevre Bakanlığı'nın 1986 yılında parça kömür için belirlediği kalite değerlerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Kalite Değerleri	Çevre Bakanlığı Limitleri
Kükürt (kuru bazda)	%1 max.
Alt Isıl Değer (orijinalde)	6.000 Kcal/K . min.
Uçucu Madde (kuru bazda)	%12-22
Toplam Nem (orijinalde)	%10 max.
Ebat	10 mm. min.

Yukarıda yer verilen kalite değerlerini sağlayan kömürler ağırlıklı olarak eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) ve Güney Afrika'da bulunmaktadır. İthalatın başladığı ilk yıllarda eski SSCB ile ticaretin önünde çeşitli engeller bulunması nedeniyle ağırlıklı olarak G. Afrika menşeli parça kömürler ithal edilmiştir. Aslında Çin, Endonezya ve Avustralya zengin kömür yataklarına sahip olmasına rağmen buralardan çıkarılan kömürlerin uçucu madde oranının %22'yi aşması nedeniyle bunlardan kömür ithalatı olanaklı olmamıştır.

1994 yılına kadar özel teşebbüslere parça kömür ithal etme izni verilmemiş, bu hizmet belediyeler ve diğer kamu kurumları tarafından yürütülmüştür. 1994 yılında özel teşebbüslere de ithalat izni verilmesi ve tüketimin de artması ile bu piyasaya yeni ithalatçı teşebbüsler girmiştir.

SSCB'nin dağılmasından sonra Rus menşeli parça kömür ithalatında artış olmuştur. Hatta, G.Afrika kömürlerine göre daha kaliteli olması nedeniyle Rus menşeli parça kömür tüketici tarafından aranır hale gelmiştir.

Bu noktada ihracatçı teşebbüslere değinilmesi yerinde olacaktır. Dünya kömür pazarı üretici ve aracılar (trader) oluşmaktadır. Bazı üreticiler ürettikleri kömürü doğrudan ithalatçılara satarken, bazıları da aracı konumundaki teşebbüslere satmaktadır. Aracılar ise uygun koşullarda aldıkları kömürleri ithalatçı teşebbüslere pazarlamaktadır. Burada şunu belirtmek gerekmektedir ki, dünya kömür piyasasındaki işlemler toz kömür üzerinden yapılmakta olup parça kömür Türkiye'nin içinde bulunduğu az sayıdaki bölgeye satılmaktadır. Bu nedenle üretici veya aracıların büyük kısmı toz kömür ticareti ile uğraşmaktadır.

Çevre Bakanlığı'nın ithal kömür spektlerinde değişiklik yaptığı Eylül 2003 ayına kadar parça kömür piyasasında yalnızca Rus ve G.Afrika menşeli kömürler satılmıştır.

Rus menşeli kömür ihraç eden şirketlerden en büyükleri üretici konumunda olan Mir Trade ve Krutrade'dir. Bunun dışında aracı konumunda olan Glencore AG, Eagle Energy, Dial Management, Coal Trading Co, Femex Coal Trading Co, Dynacarbon Corporation, ve Unicoal'ın da belirli miktarlarda parça kömür satışı bulunmaktadır.

REKABET Dergisi

Ülkemize gelen G.Afrika menşeli kömürlere bakıldığında, bunların büyük bir kısmının üretici-trader konumunda olan Glencore AG tarafından ihraç edildiği görülmektedir. Bu teşebbüsün bağlı şirketleri, 1994 yılından bu yana Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin kömür satışı yapan bağlı şirketi Minerkom A.Ş. Belko'ya kömür sağlamaktadır. Öte yandan, Flame Trading S.A. ve Sumo Colliery SA'nın da ülkemize belirli miktarda G. Afrika menşeli kömür satmaktadır.

Yıllar itibarıyla parça kömürün ithalat miktarlarına aşağıda yer verilmiştir.

Yıl	Miktar (Ton)
2000	2.872.000
2001	3.798.000
2002	6.454.000
2003	7.947.000
2004	7.840.222

Yukarıda da belirtildiği gibi, ithal parça kömür spektlerinin değiştirildiği Eylül 2003 ayına kadar sadece Rus ve G.Afrika menşeli kömürler ithal edilmiş olup, bunun miktarın büyük çoğunluğu Krutrade, Mir Trade ve Glencore AG tarafından sağlanmıştır. 2004 yılından itibaren önemli ölçüde Çin menşeli kömür ithalatı yapılmıştır. 2004 yılı ithalatının ülkelere göre dağılımına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Menşe	Miktar (ton)
Rusya	5.097.082
G. Afrika	1.193.711
Çin	1.408.840
Diğer	140.589
TOPLAM	7.840.222

I.4.1.2. Soruşturmaya Taraf Olan Teşebbüslerin Pazardaki Konumları

İthal parça kömür kullanımının başladığı 1986 yılından 2000 yılına kadar piyasa Türkiye parça kömür piyasası çok yavaş büyümüştür. Bu döneme kadar ithal kömür satışı ağırlıklı olarak belediyeler tarafından gerçekleştirilirken Glencore AG piyasada bilinen en büyük sağlayıcı konumunda bulunmuştur. Bu döneme kadar büyük ölçüde G.Afrika menşeli kömür ithalatı yapılmıştır.

2000 yılına kadar Rusya menşeli kömür ithalatı sınırlı kalmıştır. Bunun en önemli nedenlerinden biri, eski SSCB ile ticaretin sınırlı olması, SSCB'nin dağılmasından sonra da devletin maden ocaklarını piyasa ekonomisi kurallarına göre verimli bir şekilde işletmemesi olmuştur. SSCB'nin dağılmasından sonra Rusya maden ocaklarını 1990'lı yılların sonunda özelleştirmiştir. Yapılan bu özelleştirmeler neticesinde madenleri devralan özel teşebbüsler ürettikleri kömürlere yeni pazarlar aramaya başlamışlardır. Bu teşebbüslerden en

önemlileri arasında Mir Trade ve Krutrade yer almaktadır. Bu iki şirket Türkiye pazarlarına girebilmek amacıyla Türk şahıs veya şirketlerle ortak şirketler kurmuşlardır. Mir Trade, bir Türk ortakla Torbapak A.Ş. isimli, kömür dağıtım alanında faaliyet gösteren bir ortak girişim kurarak 2000 yılında Türkiye'ye liman teslimi kömür satışına başlamıştır. Krutrade ise 2000 yılından itibaren de Yilyak A.Ş. ile ortak olduğu Krufil Coal Trading Ltd.'ye kömür teslimatına başlamıştır.

Yoğun olarak 2000 yılında Türkiye'ye yönelik çalışmalara başlayan Rus firmaları yeni bir pazar bulma ve yaratmada başarılı olmuşlardır. Öyle ki; 1999 yılında Türkiye yaklaşık 80.000 ton Rus menşeli kömür ithal ederken bu rakam 2004 yılında 5.000.000 ton'a ulaşmıştır. Bu arada, 2000 yılında G. Afrika menşeli kömürle birlikte toplam 2.800.000 ton civarında olan parça kömür ithalatı da 2004 yılında 7.800.000 ton'a ulaşmıştır.

Glencore AG

Glencore AG'nin Türkiye piyasasına doğrudan veya Minerkom A.Ş. üzerinden satışa sunduğu kömür miktarına aşağıda yer verilmiştir.

Yıl	Miktar (ton)
2000	(.....)
2001	(.....)
2002	(.....)
2003	(.....)
2004	(.....)

G.Afrika menşeli parça kömür bakımından, Glencore AG ile en yakın rakiplerinin satış miktarlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Firma İsmi	Miktar (ton)	
	2003	2004
Glencore AG	(.....)	(.....)
Sumo Colliery	(.....)	(.....)
Flame Trading	(.....)	(.....)

Glencore AG, gerek üretici konumunda piyasada uzun süredir faaliyet gösteriyor olması gerekse ticaret hacmi yönünden, özellikle G.Afrika menşeli kömür bakımından Türkiye piyasasında önemli bir pazar gücüne sahiptir.

Mir Trade AG - Krutrade AG

Hakkında soruşturma yürütülen şirketlerden Mir Trade'in Türkiye pazarına doğrudan veya dolaylı satış miktarları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

REKABET Dergisi

Yıl	Miktar
2000	(.....)
2001	(.....)
2002	(.....)
2003	(.....)
2004	(.....)

Krutrade'in ise 2003 yılında kadar doğrudan satışı bulunmamaktadır. Yapılan incelemeler sonucu, Yılyak Yakıt Pazarlama Tic. A.Ş.'nin ABD'de mukim şirketi Fiesta Investment Ltd. aracılığı ile Krutrade ile bir ortak girişim kurduğu, Krutrade kömürünün önemli bir bölümünün özellikle 2000-2002 yılları arasında Krufil Coal Trading Ltd. unvanlı bu ortak girişime ve Fiesta Investment Ltd.'ye satıldığı, ancak Yılyak A.Ş. ile Krutrade AG arasında çeşitli konularda ortaya çıkan anlaşmazlıklar nedeniyle ortaklığın fiilen 2003 yılı sonunda bittiği tespit edilmiştir. Bu ortaklığın bitmesinden sonra Krutrade Türkiye'ye doğrudan satış yapmaya başlamıştır.

Krutrade'in Türkiye pazarına satış miktarlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Yıl	Miktar (ton)
2003	(.....)
2004	(.....)

Krutrade ile Mir Trade Rus menşeli kömür talebinin büyük bölümünü karşılamaktadırlar. Aşağıdaki tabloda bu iki şirket ile en yakın rakiplerinin yaklaşık Rus menşeli kömür satış rakamlarına yer verilmiştir.

Firma İsmi	Miktar (ton)	
	2003	2004
Mir Trade AG	(.....)	(.....)
Krutrade AG	(.....)	(.....)
<u>Eagle Energy AG</u>	(.....)	(.....)
Allards Int. Inc.	(.....)	(.....)

Gerek Mir Trade gerekse Krutrade hem üretici konumunda olmaları hem de ticaret hacminin büyük bir bölümünü ellerinde tutmaları nedeni ile her biri büyük bir pazar gücüne sahiptir.

Mir Trade ve Krutrade'in rakiplerinin, sayıca çok olsa da, nispeten düşük miktarda satış yapan trader'lardan oluşması bu iki teşebbüse sadece Rus menşeli değil, tüm parça kömür piyasasında fiyat belirleyebilme gücü kazandırmaktadır. Nitekim, önaraştırma ve soruşturma döneminde Raportörlerce görüşülen ithalatçı teşebbüslerin yetkilileri, kış sezonu öncesinde tüm ihracatçı ve ithalatçı teşebbüslerin Mir Trade ve Krutrade AG'nin gelecek sezona ait miktar ve fiyatlarını açıklamalarını beklediklerini, bu iki teşebbüsün

açıkladıkları fiyatlardan sonra piyasadaki diğer oyuncuların kendilerine ilişkin ticari kararlarını oluşturdukları ifade etmişlerdir.

I.4.1.3 Fiyatlar

Kömür, temel olarak sanayi tesislerinde teshin amaçlı kullanılan bir enerji kaynağıdır. Bu nedenle dünya kömürün piyasalarındaki işlemler ve fiyatlandırmalar toz kömür üzerinden yapılmaktadır. Kömürü parça halinde ısınma amaçlı olarak kullanımı ise aralarında Türkiye'nin de bulunduğu çok az sayıda ülkede yapılmaktadır. Talep ve arzın büyük bölümünün toz kömür yönelik olması, parça kömür ticaretinin nispeten yok denecek kadar az olması nedeniyle, parça kömüre ilişkin dünya ölçeğinde bir fiyatlandırma mekanizması bulunmamaktadır. Bu nedenle parça kömüre ilişkin uluslararası bir fiyat seviyesinden bahsetmek olanaklı değildir.

Üretilmesi, taşınması, yüklenmesi aşamalarında daha çok işçilik, taşıma ve yükleme gideri gerektirdiğinden parça kömürün fiyatı toz kömüre göre yüksektir. Ancak, boyutlarından başka bir farkları bulunmayan parça ve toz kömürün dünya piyasasındaki fiyatlarının değişimleri aynı yöndedir. Nitekim önaraştırma ve soruşturma döneminde görüşülen üretici şirketlerin yetkilileri parça kömürün fiyatının temel olarak uluslararası piyasalarda oluşan toz kömür fiyatına göre oluştuğunu, ekstra maliyetler nedeni ile parça kömür fiyatının her zaman toz kömür fiyatının üzerinde olduğunu, aradaki fiyat farkının ekstra maliyetleri karşılamaması durumunda üreticilerin parça kömür yerine toz kömür üretmeyi tercih etmek gibi bir seçeneklerinin bulunduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan incelemeler ve görüşmelerde parça kömürün maliyetinin toz kömüre göre yaklaşık 10 ABD Doları/ton daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Türkiye parça kömür pazarında oluşan ithalat fiyatlarına Kurum bünyesinde hazırlanan önceki raporlarda yer verilmiştir. Rekabet Kurulu'nun Belko hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili 6.4.2001 tarih ve 01-17/150-39 sayılı nihai Kararında parça kömürün geçmiş dönemlerdeki ithalat fiyatlarına şu şekilde yer verilmiştir: *"1995 yılına kadar ithal kömürün Türkiye limanlarındaki 360 gün vadeli satış fiyatları CIF bazında 47.90-55.00 ABD Doları/ton'dur. 1997 yılından itibaren ithal parça kömürün Türkiye limanlarındaki fiyatı CIF bazında ortalama 42-48 ABD Doları/Ton arasında oluşmuştur."*

2003 yılında parça kömür piyasasına ilişkin şikayetlerin incelenmesi nedeniyle açılan önaraştırma sonucu hazırlanan 4.9.2003 tarih ve 2003-1-85/ÖA-03-HU sayılı Rapor'da ise; *"İthalatçıların alım fiyatları incelendiğinde kömürün Ekim 2002 ayına kadar en yüksek 55 \$/ton fiyattan alınırken bu aydan sonra ithalat fiyatlarının yükselmeye başladığı ve 80 \$'lar seviyesine ulaştığı görülmektedir. Bu veriler ışığında, kömürün ithalat fiyatının son 10 ay içerisinde 30 \$/ton civarında yükseldiği anlaşılmaktadır. Belko kararında yer verilen 2000*

REKABET Dergisi

yılına ilişkin ithalat fiyatlarına bakıldığında ise üç yıllık dönemde ithalat fiyatlarınının 40 \$/ton arttığı, bunun yanı sıra vadenin 360 günden peşin alıma dönüştüğü görülmektedir.” şeklinde ifadeler yer almaktadır. Parça kömür fiyatlarınının 2000 yılından itibaren seyrine aşağıda yer verilmiştir.

Hakkında soruşturma açılan Krutrade ve Mir Trade Türkiye’ye Rus menşeli kömür satmaktadır. Minerkom A.Ş. ile Glencore İstanbul’un ana şirketi Glencore AG ise G.Afrika’daki kendi ocaklarından çıkardığı kömür ile Rus üreticilerden aldığı kömürü Türkiye piyasalarında satışa sunmaktadır. Pazarda fiyat belirleyici konumda olmaları nedeniyle söz konusu şirketlerin ortalama kömür satış fiyatlarına üç aylık dönemler halinde aşağıda yer verilmiştir⁷⁷.

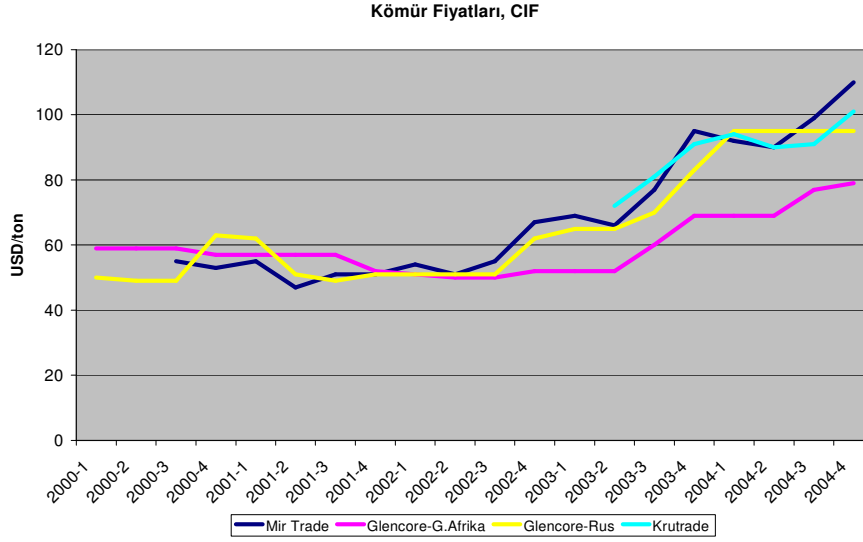
CIF, ABD Doları/ton

Dönem	Mir Trade	Glencore-G.Afrika Menşeli	Glencore-Rus Menşeli ⁷⁸	Kru Trade
2000-1		(...)	(...)	
2000-2		(...)	(...)	
2000-3	(...)	(...)	(...)	
2000-4	(...)	(...)	(...)	
2001-1	(...)	(...)	(...)	
2001-2	(...)	(...)	(...)	
2001-3	(...)	(...)	(...)	
2001-4	(...)	(...)	(...)	
2002-1	(...)	(...)	(...)	
2002-2	(...)	(...)	(...)	
2002-3	(...)	(...)	(...)	
2002-4	(...)	(...)	(...)	
2003-1	(...)	(...)	(...)	
2003-2	(...)	(...)	(...)	(...)
2003-3	(...)	(...)	(...)	(...)
2003-4	(...)	(...)	(...)	(...)
2004-1	(...)	(...)	(...)	(...)
2004-2	(...)	(...)	(...)	(...)
2004-3	(...)	(...)	(...)	(...)
2004-4	(...)	(...)	(...)	(...)

⁷⁷ Ortalama fiyatlar dönemde içinde satılan her bir parti malın ortalama fiyatı dikkate alınarak hesaplanmış, ağırlıklı ortalama olarak hesaplanmamıştır.

⁷⁸ Glencore AG’nin 2002 yılının 1. Ve 2. Yılına ilişkin Rus menşeli kömür satış fiyatlarına ulaşamamış olup, bu dönemler için bir önceki dönemdeki fiyatlar veri alınmıştır.

GRAFİK - 1

Toz Kömür – Parça Kömür Fiyat ilişkisi

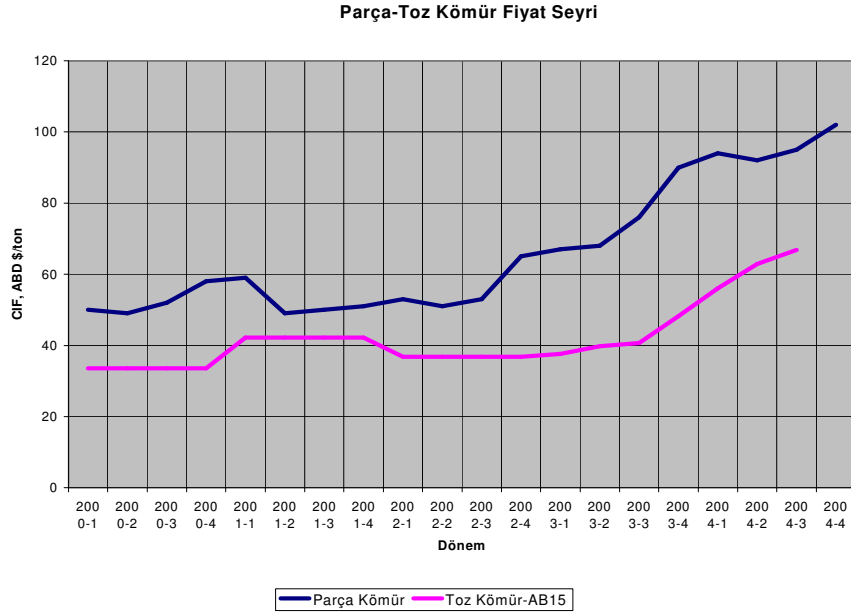
Ekstra maliyetler nedeniyle parça kömürün fiyatının toz kömürün fiyatının üzerinde olması gerekmektedir. Parça kömür ve toz kömür aynı ocaklardan üretilmekte, bu iki ürün arasındaki tek farklılık boyutlarının farklılığından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle parça kömürün fiyatının toz kömür fiyatına bağlı olarak değişmesi beklenmelidir.

Aşağıdaki grafikte Krutrade, Mir Trade ve Glencore AG'nin Rus menşeli parça kömür satış fiyatları ile Avrupa Birliği'nin 15 üyesinin Rusya'dan temin ettiği toz kömürün⁷⁹ (Cif bazda) ortalama ithalat fiyatlarının⁸⁰ zaman içinde seyrine yer verilmiştir.

⁷⁹ Steam coal, minimum 6.000 Kcal, maksimum %1 kükürlü. 2000,2001, 2002 yılları için yıllık ortalamalar alınmıştır.

⁸⁰ Energy prices & taxes, 1 st quarter 2005, s.29

GRAFİK - 2

Bu tablodan da görüldüğü gibi, dünya toz kömür piyasalarındaki fiyatlar gerek önemli bir enerji kaynağı olan ham petrolün fiyatının yükselmesinden gerekse Çin'in toz kömüre olan talebinin artması nedeni ile artmıştır. Öte yandan ham petrol fiyatlarının artması kömürün navlun maliyetlerini de artırmıştır.

2003 yılının ortasından itibaren ortaya çıkan bu gelişmeler sonucunda Türkiye gibi ithalatçı ülkelerin gerek toz kömür gerekse parça kömür için ödedikleri tutarlar yükselmiştir. Ancak, 2 no'lu grafiğe bakıldığında, 2002 yılının kış sezonundan itibaren parça kömür fiyatlarının toz kömür fiyatlarına oranla daha büyük bir yükseliş kaydettiği görülmektedir. Şöyle ki; toz kömür – parça kömür fiyat farkı 2000 yılından bu yıla kadar ortalama 16 \$/ton olurken 2003 ve 2004 yılları arasında bu fark ortalama 34 \$/ton civarında seyretmiştir. Bu çerçevede, özellikle 2003 yılından itibaren toz kömür ve parça kömür fiyatları arasındaki paralelliğin kaybolduğu, Krutrade, Mir Trade ve Glencore AG'nin Rus menşeli parça kömürü maliyet farkını yansıtacak bir düzeyin üzerinde satmaya başladıkları görülmektedir.

Bu dönemde adı geçen teşebbüsler dışında kalan teşebbüslerin de satış fiyatları artmıştır. Burada Mir Trade, Krutrade ve Glencore AG'nin fiyatları üzerinde önemle durulmasının nedeni, bu teşebbüslerin pazarın büyük bölümünü kontrol ediyor olmaları ve piyasa fiyatını belirleyebilme gücüne sahip olmalarıdır. Söz konusu teşebbüsler dışında kalan küçük teşebbüslerin de gerek dünya piyasalarında meydana gelen gelişmeler neticesinde kömür fiyatlarının ve maliyetlerin yükselmesi gerekse iç piyasadaki fiyatların yükselmesi sonucu kendi fiyatlarını ortaya çıkan yeni fiyat seviyesine ayarladıkları görülmektedir.

I.4.2. Elde Edilen Belgelerin Değerlendirilmesi

Önceki bölümlerde yer verilen bilgi ve belgelerden, merkezleri yurt dışında bulunan ve Türkiye'ye kömür ihraç eden bazı teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek eylemler içinde olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu eylemlere yönelik bulguları aşağıdaki başlıklar halinde ele almak mümkündür.

Belge 1'de yer alan bilgiler, Türkiye'ye kömür ihraç eden teşebbüslerin Türkiye'yi limanlar bazında Karadeniz, Marmara, Gemlik, İzmir ve İskenderun şeklinde coğrafi bölgelere ayırdıklarını ve bu bölgelerde hangi teşebbüs ya da teşebbüslerin ne kadar miktarda parça kömür satışı yapacaklarını belirlediklerini göstermektedir. Yine aynı belgede hangi ihracatçının hangi ithalatçıya ne kadar satış yapacağı da belirlenmiştir.

Söz konusu belgedeki anlaşmanın uygulanıp uygulanmadığı ya da ne ölçüde uygulandığı tespit edilememekle birlikte, bu belge pazarda rekabeti sınırlandırmaya yönelik bir niyetin varlığını ortaya koyması bakımından önem arz etmektedir. Nitekim, dosya mevcudu diğer bilgi ve belgeler, Krutrade AG, ve Glencore AG'nin bağlı şirketleri Glencore İstanbul ve MinerKom'un pazarda rekabeti sınırlandırıcı bir işbirliği içinde olduğuna, kömür ticaretinin önemli parametreleri üzerinde teşebbüsler arasında sürekli bir bilgi paylaşımına işaret etmektedir. Bu belgelerden, söz konusu teşebbüslerin, başta Yıldırım olmak üzere, Atakaş, Tayyip, Torbapak, Odak ve MinerKom gibi büyük ithalatçıları denetim altında tutarak, zaman zaman bir kısmı ile bir işbirliği içinde parça kömür pazarını kontrol etmeye çalıştıkları görülmektedir (Belge 1,2, 5, 20, 22, 24, 27, 28, 29, 31).

Rekabet baskısının ortadan kaldırılmasına ve ticaret hacminin kontrol edilmesine yönelik işbirliğinin, Krutrade ile Glencore AG arasında mal alışverişi ile pekiştirildiği anlaşılmaktadır (Belge 7, 8, 9, 10, 13, 24). Glencore AG'nin bağlı şirketi MinerKom A.Ş.'nin Krutrade'den mal alması hususu da, basit bir ticari alışverişin ötesine geçen ve Türkiye'ye giren Krutrade kömürünün kontrolünü sağlamaya hizmet eden bir boyut kazanmaktadır. Nitekim Belge 2'den Krutrade AG yetkilisi Oleg'in 2003 yılında başlamak üzere MinerKom

REKABET Dergisi

A.Ş.'ye mal vermeye hazır olduğu belirtilmekte, Krutrade 'in Minerkom A.Ş.'den stok sahalarını kontrol etmesine izin vermesini ve düzenli mal çekişi talep ettiği görülmektedir. Söz konusu belgede bu talepleri aktaran Glencore İstanbul-Minerkom A.Ş.yetkilisi Selçuk Çetin'e Glencore yetkilisi Daniel Grunbaum'un gönderdiği 1.1.2003 tarihli mesajda yer alan "*Problem değil...Ona göstermek için müşterilerin ayrıntılı listesi de var, onunla rekabet ediyor olmayacağız.*" şeklindeki ifadeleri de müşteri paylaşımını ve Krutrade kömürünün dağıtımının kontrol şeklini ortaya koyar niteliktedir. Belge 7'de, Glencore yetkilisi Tor Peterson'un Krutrade yetkililerine gönderdiği 22.9.2003 tarihli mesajda yer alan; Karadeniz'de Krutrade'in Eagle Energy'ye mal verdiğini duydukları, eğer bu doğruysa bu malın niçin Glencore'a değilde Eagle Energy'ye verildiğini anlayamadıkları, söz konusu malın Eagle Energy yerine Glencore'a verilmesi halinde bundan mutluluk duyacakları, Glencore'ın alıcı konumda olmasının ortak amaçların desteklenmesi bakımından önemli olduğu şeklindeki ifadeleri de Glencore AG-Krutrade arasındaki kömür alışverişinin bir ticari işlemin ötesine geçtiğine işaret etmektedir. Belge 12'de, Krutrade yetkilisi Kirill Lyubopytov tarafından Glencore AG yetkilisi Daniel Grunbaum'a gönderilen 20.01.2004 tarihli mesajda yer alan "*Glencore Krutrade'den aldığı kömürü gerçekten başka firmalara satıyor mu? Bunu sormak zorundayız çünkü böyle bir durumda kendi aramızda gereksiz bir rekabet yaratmış olacağız ki bu yalnızca Türkiye pazarında değil diğer pazarlarda da her zaman kaçınmaya çalıştığımız bir durumdur.*" şeklindeki ifadeleri de bu ilişkinin stratejik boyutunu ortaya koymaktadır. Glencore İstanbul - Minerkom A.Ş.yetkilisi Selçuk Çetin'in Glencore yetkilisi Tor Peterson'a gönderdiği mesajda (Belge 16) Krutrade'le iş yapamayan küçük ithalatçılardan her gün talep gelmesine rağmen Krutrade'den alınan malların diğer ithalatçılara satılmasına izin verilmemesinin sorun yarattığını, Krutrade yetkilisi Kirill'in bu durumu yakından izlediğini ifade etmekte; Krutrade'le bu konunun görüşülüp küçük ithalatçılara satış yapmak için izin alma şansının olup olmadığını sormaktadır. Bu belge de Krutrade kömürünün pazardaki dolaşımının nasıl kısıtlandığını göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Dosya mevcudundan, Krutrade AG ve Glencore AG yetkililerinin sıklıkla bir araya geldikleri, görüştükları ve ticari kararlar almaya yönelik karşılıklı bilgi alışverişi içinde buldukları anlaşılmaktadır (Belge 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 12, 14, 18, 19, 20, 23, 25, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41).

Dosya kapsamındaki çok sayıdaki belge de, anılan teşebbüslerin birbirleriyle rekabet etmemeyi ve işbirliği içinde pazarı kontrol etmeyi amaçladıklarına işaret etmektedir (Belge 2, 5, 6, 7, 8, 12, 17, 20, 21, 23, 25, 39, 41). Söz konusu tüm bu bulgulardan, bu iki teşebbüsün, pazardaki kömür ticaret hacmini kontrol ederek fiyatları belirli bir seviyede tutmaya çalıştıkları anlaşılmaktadır. Belge 17'de, Glencore AG yetkilisi Tor Peterson'un Krutrade

AG yetkililerine, Çevre Bakanlığı' nın ithal kömürde spesifikasyonları yükselttiğini, bu durumun Krutrade ve Mir Trade'in lehine olduğunu ve sezon başlamadan dahi fiyatları en az 10 USD artırabilmeleri için yeterli koşulların oluştuğunu ifade ettiği; ayrıca Rus kömürleri için olumlu gözükken bu durumu konferansta Çin'lilerle ele almalarını teklif ettiği görülmektedir.

Fiyatların ve dolayısıyla kar marjlarının yüksek seviyelerde tutulmasına yönelik bu stratejik işbirliği, temelde piyasadaki aktörlerin ve ticaret hacminin kontrol altında tutulmasına dayanmaktadır. Pazar araştırmaları, limanlara ve gümrüklere gelen sevkiyatların takibi (Belge 5, 6, 7, 8, 10, 22, 28, 30, 40), İthalatçı depolarının denetimi, rakiplerin maden sahalarının, stoklarının, sevkiyatlarının ve gemi rotalarının izlenmesi (Belge 2, 5, 12, 28, 29, 31, 32, 45) bu stratejinin önemli araçları olarak ortaya çıkmaktadır.

Dosya mevcudundan, anılan teşebbüslerin özellikle Çin pazarından gelen rekabet baskısı üzerinde hassasiyetle durdukları anlaşılmaktadır. Eylül 2003 itibarıyla T.C. Çevre Bakanlığı'nın ithaline izin verilen parça kömürlerde uçuculuk oranını %30'a çıkarması, bu nedenle Rus kömürüne göre kalitesi daha düşük nitelikteki Çin kömürünün Türkiye pazarına girmeye başlaması, söz konusu teşebbüsler bakımından önemli bir tehdit olarak algılanmıştır. Dosya kapsamındaki belgelerden de görüleceği üzere, Çin kömürü sevkiyatları yakından takibe alınmış, Çin kömürü ithal eden toptancılar baskı altına alınmış ve Rus kömürü verilmemesi tehdidiyle karşı karşıya bırakılmış (Belge 1, 6, 15, 16, 20, 28, 29, 31, 45); hatta zaman zaman Çin ihracatçıları ile işbirliği yolu aranmıştır (Belge 29). Özellikle Krutrade AG ile işbirliği içinde hareket ettiği anlaşılan ve en büyük ithalatçı konumundaki Yıldırım kardeşlerin, son dönemlerde Çin kömürüne yönelmesi, Krutrade AG ile Yıldırım'ın arasının açılmasına ve yüksek fiyat stratejisinin bu teşebbüsler bakımından tehlikeye girmesine neden olabilecek bir gelişme olarak ortaya çıkmıştır (Belge 29).

Özellikle Krutrade'in, Çin mallarından gelebilecek rekabet baskısını tamamen bertaraf edebilmek için, İstanbul'daki irtibat bürosu vasıtasıyla, T.C. Çevre Bakanlığı'nın standartlara ilişkin düzenlemesini yakından takip ettiği, "çevre güvenliğine ve standartlara" aykırı olduğu iddia edilen kömürlerin Türkiye'ye girmesini engellemeye yönelik çeşitli stratejiler geliştirdiği ve Bakanlık nezdinde lobi faaliyetlerine giriştiği görülmektedir (Belge 28, 44). Mevcut belgelerden, lobi faaliyetlerinin yalnızca resmi makamlarla sınırlı kalmadığı; akademisyenlerin makale ve raporları, yerel TV ve gazete haberleri ile kamuoyunda da, Rus kömürü dışındaki kömürlerin çevre ve insan sağlığını tehdit ettiği görüşü doğrultusunda etki altına alınmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır (Belge 42). Glencore AG'nin de Hükümetin ve Bakanlığın kömüre ilişkin beyan ve eylemlerini, Kömür İthalatçıları Derneği'nin çevre standartlarına ilişkin toplantılarını yakından takip ettiği gözlemlenmektedir (Belge 16, 20,34).

REKABET Dergisi

Özellikle Krutrade'in çevre standartlarına ilişkin çalışmaları ile ithalatçıların ve aracılarn stok sahalarının kontrolü arasında yakın bir ilişki olduğunu; her iki faaliyetin de önemli bir stratejiye hizmet ettiğini söylemek mümkündür. Bu stratejinin Rus kömürü dışındaki yabancı menşeli kömürlerin piyasaya girişini engellemek ve bu şekilde yüksek fiyat seviyelerini korumak üzerine kurulduğu görülmektedir. Dosya mevcudundan, Krutrade'in bu amaçla bir yandan kömürün Türkiye'ye girebilmesi için gerekli asgari standartları yükseltmek ve parça kömürün torbalanarak satılmasını sağlamak üzere lobi faaliyetleri yürüttüğü; öteki ithalatçıların ve aracılarn Rus kömürü ile diğer menşeli kömürleri karıştırarak satmalarını önlemek için stok sahalarını denetlediği ve bu tür bir eyleme girişenlere mal vermeyi keserek baskı altına almaya çalıştığı anlaşılmaktadır.

I.4.3. Hukuki Değerlendirme

Somut delillere dayanan değerlendirmeler sonucunda 2003 yılının başından 2005 yılı başına kadar Krutrade ile Glencore AG ve bağlı şirketlerinin, ithal parça kömür pazarının sağlayıcı seviyesinde özetle aşağıdaki eylemleri gerçekleştirmeye çalıştıkları ve/veya gerçekleştirdikleri anlaşılmaktadır.

Fiyat Tespiti: Yukarıda ekonomik ve hukuki delillerle de desteklendiği gibi, ithal parça kömür pazarında Krutrade ile Glencore AG ve bağlı şirketlerinin kimi zaman doğrudan satış fiyatının tespitine yönelik, kimi zaman fiyatın belirli bir seviyede tutulmasına yönelik olarak, rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği ve uzlaşma içinde oldukları; gerek kendi fiyatlarına gerekse de piyasadaki fiyat gelişmelerine ve fiyatı oluşturan usurlara ilişkin aralarında sürekli bir bilgi paylaşımı ve değişimi olduğu, elde edilen verilere göre de çeşitli dönemlerde üzerinde uzlaşılan fiyatların piyasada adı geçen şirketler tarafından uygulandığı tespit edilmiştir.

Arz Miktarının Kontrolü: İthal parça kömür pazarında Krutrade ile Glencore AG ve bağlı şirketlerinin arz miktarını belirlemek amacıyla yönelik olarak, sürekli bir biçimde kendi stoklarındaki ve pazardaki parça kömür miktarına ilişkin bilgi değişiminde buldukları; rakiplerin ve ithalatçıların sevkiyatlarını, stok akışlarını ve satışlarını yakından takip ettikleri; Krutrade'in Türkiye'ye giren Rus kömürlerinin dolaşımını çeşitli yollarla sınırladıkları tespit edilmiştir.

Piyasadaki Rakiplerle Alt Pazarda Yer Alan Teşebbüslerin Faaliyetlerinin Zorlaştırılması- Piyasaya Girişlerin Zorlaştırılması: İthal parça kömür pazarında Krutrade ile Glencore AG ve bağlı şirketlerinin piyasadaki rakiplerin ve ithalat pazarında yer alan teşebbüslerin faaliyetlerini zorlaştırılmasını amaçladıkları, özellikle Krutrade AG'nin Rus kömürü dışında Türkiye'ye giren diğer yabancı menşeli kömürlerin pazara girişini engellemeye çalıştıkları tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bilgi ve belgeler çerçevesinde, Krutrade ile Glencore AG ve bağılı şirketlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki anlaşma anlamında kendi aralarında rekabeti sınırlayıcı bir koordinasyon ve pratik işbirliği sağlayan doğrudan ve dolaylı ilişkiler kurdukları; bir süreklilik arz eden ve piyasadaki şartlara göre şekillenen bu işbirliğinin çok açık bir şekilde parça kömür pazarındaki rekabeti sınırlamayı amaçladığı ve bu yönde sonuçlar doğurduğu kanaatine varılmıştır. Yukarıda yer verilen bulgular göz önüne alındığında, teşebbüsler arasındaki geniş kapsamlı bu işbirliğinin, Kanun'un 4. maddesinde sayılan

- “a) Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,*
b) Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,
c) Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,
d) Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi”,

şeklindeki örnek halleri kapsamına giren nitelikte açık bir ihlal teşkil ettiği görülmektedir.

J. SONUÇ

Krutrade AG, Mir Trade AG, Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş., Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş. unvanlı teşebbüsler hakkında 3.6.2004 tarih ve 04-40/454-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Raporu, toplanan delillere, sözlü savunma toplantısındaki açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Mir Trade AG'nin Krutrade AG ve Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş. ve Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş. ile birlikte ithal parça kömür pazarında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği içinde olduğuna dair yeterli delil bulunmadığına,
2. Krutrade AG, Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş. ve Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş.'nin birlikte ithal parça kömür pazarında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı işbirliği içinde olduğuna,
 - a) Krutrade AG'ye soruşturma açılmasına ilişkin Rekabet Kurulu kararının tebliğ edilmesine karşılık, soruşturma raporunun tebliğ edilememesi ve dolayısıyla savunmalarının alınamaması nedeniyle bu teşebbüs hakkında nihai karar verilmesine yer olmadığına, bununla birlikte anılan teşebbüse soruşturma raporunun tebliğ edilmesi ve savunmalarının alınması

REKABET Dergisi

hususlarının Başkanlıkça takip edilmesine, savunmasının alınmasını müteakip bu teşebbüs ile ilgili dosyanın ele alınarak nihai kararın tesis edilmesine,

- b) Ekonomik birlik içinde bulunan Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş. ve Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş. ile ilgili olarak; Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2003 yılında oluşan gayri safi gelirlerinin taktiren %1'i oranında ve ayrı ayrı olmak üzere Glencore İstanbul Madencilik Ticaret A.Ş.'ne 20.369,24 YTL ve Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar Tic. A.Ş.'ne 823.194,91 YTL idari para cezası verilmesine

OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

(Rekabet Kurulu'nun 25.7.2006 tarihli ve 06-55/712-202 sayılı Kararına) KARŞI OY GEREKÇESİ

İthal kömür pazarında rekabetin kısıtlanıp kısıtlanmadığına ilişkin olarak yürütülen soruşturmaya ilişkin nihai kararın 2. maddesinde, Krutrade AG'nin Glencore İstanbul Madencilik ve Ticaret A.Ş. (Glencore İstanbul) ve Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar A.Ş. (Minerkom) ile birlikte ithal kömür parça pazarında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı işbirliği içinde olduğuna karar verilmiştir.

Oysa Glencore İstanbul ve Minerkom'un ana şirketi olan Glencore International AG, 2001 yılından itibaren Güney Afrika kömürünün üreticisi olmayıp satıcısı olarak faaliyet göstermektedir. Bu sebeple Krutrade AG ile Glencore İstanbul ve Minerkom arasında yatay bir anlaşma değil, dikey bir anlaşma bulunmaktadır ve bu anlaşma 2002/2 sayılı grup muafiyeti tebliği kapsamında muafiyetten yararlanabilecek niteliktedir. Bu sebeple çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Mustafa PARLAK
Başkan

(25.7.2006 tarih ve 06-55/712-202 Sayılı Kurul Kararına) KARŞI OY GEREKÇESİ

Kurulun, ithal parça kömür pazarındaki rekabetin kısıtlanıp kısıtlanmadığına dair yürütülen soruşturmaya ilişkin kararının sonuç kısmının 1 numaralı maddesine aşağıdaki nedenlerden dolayı muhalifiz.

Soruşturma, Rus menşeli kömürlerin Türkiye'ye satışını yapan Krutrade AG ve Mir Trade AG ile hem Rus hem Güney Afrika kömürlerin satışını yapan Glencore International AG'nin bağlı şirketleri Glencore İstanbul ve Minerkom şirketleri hakkında açılmıştır. Kru ve Mir Trade münhasıran Rusya menşeli

kömürlerin satışı ile ilgilenmektedir. 2004 yılı itibariyle toplam satışlar içinde Rusya menşeli kömürlerin ithalatının oranı %65'dir. Rusya menşeli kömürlerin dağılımında da 2004 yılı itibariyle Kru %53,3; Mir %38,5 oranında pazar payına sahiptir. Bu veriler Mir Trade'in pazardaki gücünü ve önemini göstermesi bakımından anlamlıdır.

Şayet, ithal kömür piyasasında 4054 sayılı Kanunun 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma veya işbirliği söz konusu ise, bu anlaşmanın Mir Trade dışarıda tutularak yürütülmesi mümkün görülmektedir.

Raporda ayrıntılı bir şekilde gösterildiği üzere, 2002 yılı dördüncü çeyreğinden itibaren ithal parça kömür fiyatlarında artış olmuş ve 2004 yılı sonunda 2002'ye göre iki katına çıkmıştır. Karşılaştırma yapmak bakımından, aynı dönemde toz kömür fiyatlarında çok daha az bir artış olmuştur. 2000-2003 döneminde toz-parça kömür fiyat farkı 16 \$/ton iken, 2003-2004 döneminde bu fark iki katından fazla artarak 34 \$/tona çıkmıştır. Bu dönemde Kru ve Mir'in fiyatlarının birbirine paralel olduğu gözlenmektedir.

Mir Trade savunmalarında soruşturma raporunda yer alan 45 belgenin tamamının Kru, Minerkom ve Glencore'da elde edilen belgeler olduğunu, kendileri kaynaklı tek bir belgenin olmadığını öne sürmüştür. Bu savunma doğru olmakla beraber, bunun nedeni ön araştırma döneminde Mir Trade'de yerinde inceleme yapılamamasıdır. Gerçekten de, ön araştırma döneminde, Kru, Glencore İstanbul ve Minerkom'da yerinde inceleme yapılabilmişken, Mir'in bürosu kapalı olduğu için hiçbir inceleme yapılamamıştır. Dolayısıyla, Mir Trade kaynaklı bir delil bulunamaması normal olup, bunun anılan teşebbüsün rekabet kurallarını ihlal etmediği anlamına gelmeyeceği aşıkardır.

Ancak, diğer teşebbüslerde elde edilen belgelerden 10'unda Mir Trade'den ve yetkilileri ile yapılan görüşmelerden söz edilmektedir.

Bu belgeler incelendiğinde Mir Trade'in diğer teşebbüslerle birlikte Kanunun 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği ve anlaşmanın içinde yer aldığı kanaatine ulaşılmaktadır. Dolayısıyla, Mir Trade'in de diğer teşebbüslerle birlikte kanunu ihlal etmesi nedeniyle cezalandırılması gerektiği düşünülmektedir.

Bu nedenle, ithal parça kömür piyasasında rekabetin ihlal edilip edilmediğine dair açılan soruşturmaya ilişkin Kurul kararının 1 numaralı kısmına iştirak etmemiz mümkün olamamıştır.

Mehmet Akif ERSİN
Kurul Üyesi

Sıraç ASLAN
Kurul Üyesi

REKABET Dergisi

Rekabet Kurulu'nun 25.7.2006 günlü 06-55/712-202 sayılı Kararına KARŞI OY

İthal parça kömür pazarında açılan soruşturma Krutrade AG ve Mir Trade AG isimli uluslararası şirketlere ve bir diğer uluslararası şirket olan ve hakkında ayrıca bir soruşturma yürütülen Glencore AG'nin Türkiye'deki iki şirketi Glencore İstanbul Madencilik ve Ticaret AŞ ile Minerkom Mineral ve Katı Yakıtlar AŞ'ye yönelik olarak açılmıştır.

Söz konusu şirketlerden Glencore AG hakkında aynı nedenle ayrıca bir soruşturma yürütülmekte olup, Mir Trade AG hakkında ise soruşturma sürecinde söz konusu teşebbüslerle rekabeti kısıtlayıcı nitelikte işbirliği içinde bulunduğu yolunda yeterli delile ulaşılamadığı raportörlerce ifade edilmiştir.

Diğer taraftan Krutrade AG ve Glencore AG'nin aralarında düzenlenmiş bir sözleşme bulunduğu, Glencore AG'nin Güney Afrika kömürünün üreticisi değil satıcısı olduğu ve söz konusu dikey anlaşma çerçevesinde Krutrade'den aldığı kömürün Türkiye'de satış ve dağıtımını yaptığı tespitlidir.

Bu durumda Krutrade AG'nin ve Glencore AG'ye bağlı şirketlerin faaliyetlerinin 2002/2 sayılı grup muafiyeti tebliği kapsamında bulunması karşısında muafiyetten yararlanması gerektiği görüşüyle Kararın ikinci madde hükmüne karşıyım.

Süreyya ÇAKIN
Kurul Üyesi

Dosya Konusu: Konya, Isparta ve ilçelerinde süt piyasasında faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespiti.

Dosya Sayısı : 2004-3-127 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 06-56/714-204
Karar Tarihi : 26.7.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfkı ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: Aydın ÇELEN, Pelin ERDOĞAN

C. ŞİKAYET EDEN: - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR:

- 1. Akova Süt ve Gıda Mam. San. ve Tic. A.Ő. (Akova Süt)**
Hacıyusuf Mescit Mah. Adana evre Yolu zeri No: 113
Karatay-Konya
Temsilcisi: Av. Memduh OĞUZ, Av. Çiğdem SAK
Kemerli arşı A Blok No: 2/201 Konya
- 2. Aksüt Süt ve Süt Mam. San. Tic. Ltd. Şti. (Aksüt)**
Musalla Bağları Mah. Bayırbaşı Sok. No: 71 Selçuklu-Konya
- 3. Altınkaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti. (Altınkaynak)**
Musalla Bağları Mah. Uludağ Sok. No: 87/B Selçuklu-Konya
- 4. Aygın Süt ve Gıda Madl. San. ve Tic. A.Ő. (Aygın Süt)**
Fetih Mah. İnkıaf Sok. No: 19 Karatay-Konya
Temsilcisi: Av. Sait AKDAĞ, Av. Recep UÇAR
Ferhuniye Mah. Hastane Cad. Darııfa Sok. No: 6/301 Konya
- 5. Berberoğlu Süt r. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti. (Berberoğlu)**
Fetih Mah. Lahza Sok. No: 6 Karatay-Konya

REKABET Dergisi

6. Bildiriciler Süt ve Süt Ür. San. Tic. Ltd. Şti. (Bildiriciler)
Toprak Sarnıç Mah. Erentepe Sok. No: 21 Meram-Konya
7. Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti. (Birsüt)
Hacıyusuf Mescit Mah. Hilal Cad. No: 105 Karatay-Konya
8. Büyük Aygın Süt Ür. San. Gıda ve İht. Mad. Tic. Ltd. Şti. (Büyük Aygın)
Fetih Mah. Lahza Sok. No: 5 Karatay-Konya
Temsilcisi: Av. Ali ÖZERDEM
Çiftemerdiven Mah. 19 Mayıs Sok. 1/1 Konya
9. Cebel Süt Ür. ve Gıda İm. San. ve Tic. A.Ş. (Cebel Süt)
Fetih Mah. Adana Çevre Yolu No: 263/A Karatay-Konya
Temsilcisi: Av. Süleyman BOYALI
Babalık Mah. Demirci İş Merkezi B Blok No: 7/707 Konya
10. Ekciciler Süt Gıda Tar. Hayv. San. ve Tic. A.Ş. (Ekciciler)
Organize Sanayi Bölgesi Antalya
Temsilcisi: Av. Baştuğ ÇALIŞIR
Konyaaltı Cad. Akdeniz Apt. Kat:3 Antalya
11. Emekli Süt Ür. San. Tic. Ltd. Şti. (Emekli Süt)
Fetih Mah. İnkışaf Sok. No: 12 Karatay-Konya
12. Enka Süt ve Gıda Mam. San. ve Tic. A.Ş. (Enka Süt)
Adana Çevre Yolu Üzeri Kantar Yarı PK.8 Karatay-Konya
Temsilcisi: Av. Sedat GÖKSU - Av. İrem Günay KUNT
Kemerli Cad. Demirci İş Merkezi B Blok Kat: 4/406 Selçuklu-Konya
13. Gülal Tar. Hayv. Ür. İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. (Gülal)
Kerkük Mah. Eyüp Sultan Cami Karşısı Şarkikaraağaç-Isparta
14. İzi Süt Gıda Mam. San. ve Tic. A.Ş. (İzi Süt)
Fetih Mah. İnkışaf Sok. No: 10 Karatay-Konya
15. Milkon Süt Ür. Gıda Mad. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Milkon)
Fetih Mah. Lahza Sok. No: 8 Karatay-Konya
16. Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti. (Mutlu Süt)
Kışla Cad. No: 137 Karatay-Konya
Temsilcisi: Av. Sait AKDAĞ, Av. Recep UÇAR
Ferhuniye Mah. Hastane Cad. Darüşşifa Sok. No: 6/301 Konya
17. Ömürlü Süt Ür. San. Tic. A.Ş. (Ömürlü Süt)
Karahüyük Mah. Çevre Yolu Üzeri No: 116 Meram-Konya

- 18.Özemek Süt Mamulleri (Mehmet DONRUL)
Akabe Mah. Saçlı Kasap Cad. No: 70/2 Karatay-Konya
- 19.Selsüt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Selsüt)
Fetih Mah. Lahza Sok. No: 7 Karatay-Konya
Temsilcisi: Av. İhsan MANTICI
Babalık Mah. Yahya Çavuş Cad. Keyhüsrev Sk. Dekor İşhanı
No: 11/2-6 Selçuklu-Konya
- 20.Şeker Süt Gıda Mam. San. ve Tic. A.Ş. (Şeker Süt)
Eski Meram Yolu No: 33 Meram-Konya
Temsilcisi: Av. Cengiz ERKOYUNCU
Alaaddin Cad. Mazhar Babalık Sk. Uluşahin İşhanı No: 103 Konya
- 21.Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Talat Özakpınarlar)
Fevziçakmak Mah. Katipoğlu Sok. No: 1-2-4 Karatay-Konya
Temsilcisi: Av. Ali ÖZERDEM
Çiftmerdiven Mah. 19 Mayıs Sok. 1/1 Konya
- 22.Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş. (Tuna Süt)
Ereğli Cad. Mezbaha Mah. İnkışaf Sok. No: 21 Karatay-Konya
Temsilcisi: Av. Ali KİL, Av. Ercan ŞEN, Av. Hasan ŞİMŞEK
Şerafettin Cad. 4. Evkur İşhanı Kat:5/504 Konya
- 23.Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Umut Süt)
Musalla Bağları Mah. Beyhanlı Sok. No: 76 Selçuklu-Konya
- 24.Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Uzundemir)
Musalla Bağları Mah. Bayırbaşı Sok. No: 67 Selçuklu-Konya
- 25.Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İm. Paz. Ltd. Şti. (Üçpınar)
Musalla Bağları Mah. Beyhanlı Sok. No: 78 Selçuklu-Konya
- 26.Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Ünyemsan)
Alakova Mah. Karaman Cad. No: 1224 Meram-Konya
- 27.Ahmet AŞIR
Ulvi Kale Mah. Çevre Yolu Üzeri Şarkikaraağaç-Isparta
- 28.Ali YILDIRIM
Aşağı Kale Mah. Yeni Otogar Arkası No: 13 Şarkikaraağaç-Isparta
Temsilcisi: Av. Bekir DOLU
Kemerli İş Merkezi B Blok No: 6/608 Konya
- 29.Halis AŞIR
Aşağı Kale Mah. Yeni Sebze Hali Karşısı No: 118
Şarkikaraağaç-Isparta

REKABET Dergisi

Temsilcisi: Av. Bekir DOLU
Kemerli İş Merkezi B Blok No: 6/608 Konya

30.Harun KAYA
Kerkük Mah. Baş Değirmen Yolu Koray Mandıra Arkası
Şarkikaraağaç-Isparta

31.Nurettin SELÇUK
Ulvikale Mah. Yeni Otogar Yanı Şarkikaraağaç-Isparta
Temsilcisi: Av. Bekir DOLU
Kemerli İş Merkezi B Blok No: 6/608 Konya

E. DOSYA KONUSU: Konya, Isparta ve ilçelerinde süt piyasasında faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’u ihlal edip etmediklerinin tespiti.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Konya ve/veya Isparta ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren süt işletmelerinin çiğ süt alım fiyatlarını birlikte belirledikleri, çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurdukları ve süt işletmeleri ile toplayıcıların köy bazında bölge paylaşımına gittikleri iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ:

Isparta ili Şarkikaraağaç ilçesinde süt ve süt ürünleri ticareti ve nakliyesi ile iştigal eden kişi ve şirketlerin kendi aralarında akdettikleri bir protokol çerçevesinde ilçe merkezi, kasaba ve köyleri kendi aralarında paylaştıkları, bu paylaşımaya aykırı olarak başka bir köyün sütünü alan kişilere tazminat yaptırımını uygulandığı ve böylece toplanan çiğ sütün fiyatının ve ödeme koşullarının ilgili teşebbüslerce tespit edildiğine ilişkin, Rekabet Kurumu kayıtlarına 18.10.2004 tarih ve 5830 sayı ile intikal eden ihbar dilekçesi üzerine 9.11.2004 tarih ve 2004-3-127/İİ-04-BG sayılı İlk İnceleme Raporu hazırlanmıştır.

Söz konusu İlk İnceleme Raporu’nun görüşülmesi sonucunda alınan 9.12.2004 tarih ve 04-78/1117-M sayılı Rekabet Kurulu Kararı ile; konuya ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun’un 40. maddesinin birinci fıkrası gereğince önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Diğer yandan, 28.5.2005 tarih ve 1297 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden ikinci dilekçesinde, ihbarda bulunan kişi, ilçede taşların yerine oturduğunu ve şikayetinden vazgeçtiğini belirtmiştir.

Yapılan önaraştırma sonucunda Kurum raportörleri tarafından hazırlanan 2.5.2005 tarih ve 2004-3-127/ÖA-05-AÇ sayılı Önaraştırma Raporu 12.5.2005 tarih ve REK.0.07.00.00/81 sayılı Başkanlık Önergesi ile Kurul’a sunulmuştur. Kurul söz konusu Önaraştırma Raporu’nu görüşerek 17.5.2005 tarih ve 05-32/413-M sayı ile;

(a) Kendi aralarında anlaşarak, üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında belirlemek ve çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ve özellikle (a) ve (c) bentlerini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla, Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği (KOSSİMAD)'nde üyesi bulunan

- Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht. Mad. Tic. Ltd. Şti.,
- Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İml. Paz. Ltd. Şti.,
- Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.,
- Bildiriciler Süt ve Süt Ürnl. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Berberoğlu Süt Ürn. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.,
- Emekli Süt Ürnl. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş.,
- Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.,
- Ömürlü Süt Ürün. San. Tic. A.Ş.,
- Özemek Süt Mamulleri (Mehmet Donrul),
- Altınkaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Milkon Süt Ür. Gıda Md. San. ve Tic. Ltd. Şti.,
- Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Cebel Süt Ürnl. ve Gıda Mad. İml. San. ve Tic. A.Ş.,
- Ak Süt Süt ve Süt Mam. San. ve Tic. Ltd. Şti.,
- Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.,
- Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş.,
- Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. ve
- Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.

unvanlı teşebbüsler;

(b) Şarkikaraağaç'ta köy bazında bölge paylaşımına giderek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ve özellikle (b) bendini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla,

süt ve süt ürünleri imalatçısı

- Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Gülal Tarım Hayvancılık Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.,
- Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht. Mad. Tic. Ltd. Şti.,

REKABET Dergisi

- Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. ve
- Ekiciler Süt Gıda Tar. Hay. San. ve Tic. A.Ş.

unvanlı teşebbüsler ve

ayrıca Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren süt toplayıcıları

- Nurettin SELÇUK,
- Ahmet AŞIR,
- Ali YILDIRIM,
- Harun KAYA ve
- Halis AŞIR

hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma yapılmasına karar vermiştir.

31.1.2005 tarihinde, Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgililere soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunularak kendilerinden 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir. Tarafların ilk yazılı savunmaları süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Taraflardan Akova Süt 5.9.2005 tarihinde ek savunma göndermiştir. Diğer yandan, Şeker Süt savunma yazısında sözlü savunma talep etmiştir.

Kurul, 10.11.2005 tarih ve 05-78/1060-M sayılı Kararı ile; yürütülmekte olan soruşturmanın 17.11.2005 tarihinde sona eren süresinin, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde 17.11.2005 tarihinden itibaren 3 ay uzatılmasına karar vermiştir.

Soruşturma sonucunda hazırlanan 17.2.2006 tarih ve SR/06-4 sayılı Soruşturma Raporu Kanun'un 45. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Başkanlıkça tüm Kurul Üyeleri ile ilgili taraflara tebliğ olunmuş ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince taraflardan 30 gün içinde yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir.

Soruşturma Raporu'nun tebliğini takiben; Enka Süt'ün Kanun'un 45. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca talep ettikleri ek süre kendilerine Kurul Kararı ile tanınmıştır. Teşebbüslerden Üçpınar, Talat Özakpınarlar ve Harun KAYA haricinde diğerlerinin ikinci yazılı savunmaları yasal süresi içinde en son 15.3.2006 tarihinde olmak üzere Kurum'a intikal etmiştir. Bu aşamada Selsüt, Akova Süt, Enka Süt, Aygın Süt ve Mutlu Süt sözlü savunma talebinde bulunmuştur.

Soruşturma Heyeti'nin hazırladığı 3.5.2006 tarihli "Ek Yazılı Görüş", Kanun'un 45. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, 4.5.2006 tarihinde tüm Kurul Üyeleri ve taraflara tebliğ edilmiştir. İlgili teşebbüslerin ek görüşe karşı cevapları yasal süreleri içinde en son 8.6.2006 tarihinde olmak üzere Rekabet Kurumu'na intikal etmiştir. Teşebbüslerden Aksüt, Altınkaynak, Birsüt, Cebel

Süt, Ekiciler, Gülal, Özemek, Şeker Süt, Tuna Süt, Umut Süt, Uzundemir, Üçpınar, Ahmet AŞIR, Halis AŞIR ve Harun KAYA'nın üçüncü yazılı savunmaları Kurumumuza intikal etmemiştir.

Rekabet Kurulu'nun 22.6.2006 tarih ve 06-45 sayılı toplantısında, yürütülen soruşturma ile ilgili olarak 26.7.2006 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmasına ve sözlü savunma toplantısına soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin davet edilmesine karar verilmiş ve sözlü savunma toplantısı davetiyeleri, Kanun'un 46. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgililere gönderilmiştir.

26.7.2006 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmıştır.

Rekabet Kurulu 26.7.2006 tarihinde 06-56/714-204 sayılı nihai kararını vermiştir.

2.7.2005 tarih ve 5388 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun"un 5. maddesinde yer alan "Soruşturma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul ilgili daire başkanının gözetiminde soruşturmayı yürütecek raportör veya raportörleri belirler." hükmü uyarınca alınan 13.7.2005 tarih, 05-46/667 sayılı Kurul Kararı'nın "Soruşturma heyeti Başkanı olarak belirlenmiş bulunan Rekabet Kurulu Üyelerinin, söz konusu dosyalara ilişkin nihai kararın alındığı toplantılara katılmaması gerektiği" hükmünü içeren 3. maddesi doğrultusunda, o tarihte mevcut soruşturmanın Heyet Başkanlığını yürüten Kurul Üyesi Mehmet Akif ERSİN sözlü savunma ve nihai karar toplantısına katılmamıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

1. Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği (KOSSİMAD)'nde üyesi olan

- Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht. Mad. Tic. Ltd. Şti.,
- Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.,
- Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İml. Paz. Ltd. Şti.,
- Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Doğa Süt),
- Bildiriciler Süt ve Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Berberoğlu Süt Ürn. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.,
- Emekli Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş.,
- Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.,
- Ömürlü Süt Ürün. San. Tic. A.Ş.,
- Özemek Süt Mamulleri (Mehmet Donrul),

REKABET Dergisi

- Altıncaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Milkon Süt Ür. Gıda Md. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Elif Süt),
- Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti.,
- Cebel Süt Ürnl. ve Gıda Mad. İml. San. ve Tic. A.Ş.,
- Ak Süt Süt ve Süt Mam. San. ve Tic. Ltd. Şti.,
- Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.,
- Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Hira Süt),
- Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. ve
- Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Köyüm Süt)

firmalarının, kendi aralarında anlaşarak, üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında belirlemek ve çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin sırasıyla "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" şeklindeki (a) ve "Mal veya hizmetlerin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi" şeklindeki (c) bendini ihlal ettikleri;

ayrıca 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlanmadığından bu ihlaller bakımından muafiyet verilmesinin mümkün olmadığı;

dolayısıyla, KOSSİMAD'da üyesi olan söz konusu teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası gereğince para cezası ile cezalandırılmaları gerektiği; para cezasının tespiti sırasında hem çiğ süt alım fiyatlarının belirlenmesi hem de çiğ süt alımlarını durdurma eylemlerinin tam anlamıyla hayata geçirilmemiş olması ve girişim aşamasında kalmasının, Dernek Tüzüğü'nde yer alan üyelikten çıkarma yaptırımının uygulanmamış olmasının ve Tüzük'te 4054 sayılı Kanun doğrultusunda gerekli değişikliklerin yapılmasının hafifletici unsur olarak göz önünde bulundurulabileceği,

2. KOSSİMAD'da üyesi olan yukarıda sayılı teşebbüsler ile Gülal Tarım Hayvancılık Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. ve Ekiciler Süt Gıda Tar. Hay. San. ve Tic. A.Ş. firmalarının ve Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren süt toplayıcıları Nurettin SELÇUK, Ahmet AŞIR, Ali YILDIRIM, Harun KAYA ve Halis AŞIR'ın Şarkikaraağaç ve/veya Konya'da köy bazında bölge paylaşımına giderek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin "Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü" şeklindeki (b) bendini ihlal ettikleri; ancak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlandığından bu ihlal bakımından muafiyet verilmesinin söz konusu olabileceği

ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1. 1. Sektöre İlişkin Bilgiler

Süt ve süt ürünleri, günlük ihtiyaç duyulan en önemli besin maddeleridir. Diğer besin maddelerinden farklı olarak canlıların büyümeleri ve sağlıklı bir şekilde yaşamlarını devam ettirebilmeleri için gerekli birçok besin maddesini içermektedir.

Son yıllarda gerçekleştirilen damızlık hayvan ithalatı ve ıslah çalışmaları neticesinde verim artışı yaşanmış olmasına rağmen, Türkiye'deki süt verimi halen AB ülkelerinin çok gerisindedir: Türkiye'de ortalama bir süt ineği yılda 2.000 litre süt verirken, AB ülkelerinde bu değer ortalama olarak 4.800 litredir.

Türkiye'de süt veriminin yetersiz olmasının en önemli nedeni, süt sığırcılığının profesyonel olarak yapılmamasıdır. Çiğ süt üreten ve müstahsil olarak adlandırılan işletmelerin büyük bir bölümü küçük ölçekli aile işletmeleri olup, sığırcılığı, sebze, meyve ve tahıl yetiştiriciliği gibi tarımsal faaliyetlerin yanında ek bir uğraşı olarak görmektedir. Kırsal kesimde bulunan müstahsillerin çoğunluğu geleneksel, ekonomik bilinç ve bilimsellikten yoksun bir şekilde sığırcılık yapmaktadır. Müstahsillerin elindeki hayvan sayılarına bakıldığında, birçoğunun, ekonomik olarak karlı olması mümkün olmayacak kadar az sayıda hayvan ile süt sığırcılığı yapmaya çalıştıkları görülmüştür: Süt sığırcılığı yapan müstahsillerin %72'si 1-4 adet, %20'si 5-9 adet ve %6'sı da 10-19 adet hayvan beslemektedir.

Türkiye'de müstahsil başına düşen hayvan sayısının azlığı sadece süt verimini düşürmekle kalmamakta, üretilen çiğ sütün kalitesini de olumsuz etkilemektedir. Esasen, Türkiye'de süt pazarının şu anki en önemli problemi verim düşüklüğünden ziyade üretilen çiğ sütlerin ve dolayısıyla süt ürünlerinin kalitesizliğidir. Müstahsil düzeyinde yeterli bilgilendirme ve kontrollerin olmaması nedeniyle, müstahsiller çoğu zaman asgari temizlik koşullarını yerine getirmemektedir. Dolayısıyla, sütün kalitesi henüz daha sağım aşamasında düşmeye başlamaktadır. Birçok bölgede yaygın ve etkili bir süt toplama ağının olmamasının bir neticesi olarak, süt işleme merkezlerine taşınan ve üretime dahil edilen çiğ sütün kalitesi iyice düşmektedir. AB standartlarına göre çiğ sütün mililitresindeki bakteri sayısının en fazla yüz bin olması öngörüldürken, bu sayı Türkiye'de üretilen sütlerde ortalama bir milyona çıkmaktadır. AB düzenlemelerine göre arzu edilen hijyenik kaliteye Türkiye'deki çiğ sütün ancak %2'sinin erişebildiği, bu oranın Macaristan'da %80, Çek Cumhuriyeti'nde %95 ve Almanya'da ise %99 olduğu ifade edilmektedir.

Süt veriminin düşük olmasının diğeri bir nedeni, Türkiye'deki kaliteli kaba yem üretiminin yeterli olmamasıdır. Çiftçiler, yem bitkileri yerine daha karlı olan tahıl ve endüstriyel bitki ekimine yönelmekte ve yem olarak daha çok çayır-mera, silaj, sap, saman gibi diğeri kaynakları tercih etmektedir. Bu da süt veriminin önemli ölçüde düşmesine neden olmaktadır.

Türkiye'de çiğ süt üretimi yapan müstahsiller arasında kooperatifleşme çalışmalarını son dönemlerde yoğunlaşsa da bunun yeterli olmadığı bir gerçektir.

Türkiye süt sanayiinde yıllardan beri değişmeyen son derece önemli bir oransal dağılımdan söz etmek gerekmektedir. Buna göre, üretilen çiğ sütün %40'ı pazara hiç sunulmadan kaynaktan tüketilmekte⁸¹, %40'ı mandıralarda ve ancak %20'si modern tesislerde işlenmektedir. Gelişmiş ülkelerde ise üretilen çiğ sütün sadece %1'i işlem görmeden tüketiciye ulaşırken %99'u modern işletmelerde işlenmektedir. Kaynağında tüketilen sütlerin kalitesine ilişkin olarak herhangi bir denetleme veya kontrol bulunmamaktadır ve başta sokak sütleri olmak üzere bu tür sütler, tüketicilerin sandığının aksine, asgari kalite standartlarını sağlamaktan çok uzaktır. Çiğ sütün önemli bir kısmını işleyen ve çoğunlukla ilkel koşullarda çalışan mandıralar bölgesel olarak faaliyet göstermektedir. Süt ve süt ürünlerinin yanı sıra diğeri birçok gıda maddesinin üretimini yapan ve çoğunlukla bir holding bünyesinde faaliyet gösteren büyük işletmeler (Pınar, Danone, Ülker gibi) ise genellikle çiğ süt temininden süt ürünlerinin pazarlamasına kadar birçok konuda daha organize bir şekilde çalışmakta ve bu işletmelerin pazardan aldıkları pay her geçen gün artmaktadır. Soruşturmaya taraf olan süt işletmelerini bölgesel olarak faaliyet gösteren mandıralar kategorisinde değerlendirmek yerinde olacaktır.

Türkiye'nin AB üyelik süreci, diğeri birçok sektörde olduğu gibi tarım ve hayvancılık alanında da köklü değişiklikleri zorunlu kılmaktadır. AB'nin halen uygulamakta olduğu Ortak Tarım Politikası (OTP) çerçevesinde tarım piyasalarının izlenmesine yönelik yasal düzenlemelerin ve idari yapıların hayata geçirilmesi Ulusal Program'ın Öncelikler Listesi'nde (öncelik 7.6.03) yer almaktadır. Konu, Katılım Ortaklığı Belgesi'nde orta vadeli öncelikler arasında gösterilmiştir. Türkiye'de çiğ süt pazarı mevcut haliyle AB üyelik sürecinden en çok etkilenecek pazarların başında gelmektedir.

I.1.2. İlgili Ürün Pazarı

Soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin, çiğ süt alım pazarında faaliyet gösterdikleri dikkate alınarak ilgili ürün pazarı, "çiğ süt pazarı" olarak belirlenmiştir.

⁸¹ Herhangi bir işleme tabi tutulmadan tüketicilere satılan ve "sokak sütü" olarak adlandırılan çiğ süt de bu grup altında değerlendirilmiştir.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri alanın rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olması, ilgili coğrafi pazarın tespitinde büyük bir önem taşımakta ve belirleyici olmaktadır.

İlgili ürün olan çiğ süt soğutulmadığı takdirde kısa bir süre içerisinde bozulmaktadır. Bu nedenle, çiğ süt özellikle yaz aylarında müstahsillerden sabah ve akşam olmak üzere iki kez toplanmaktadır. Çiğ sütün, soğutulsa dahi, uzak mesafelerdeki işletmelere taşınması çoğu zaman ekonomik olmamaktadır. Bu nedenle, bölgesel bir coğrafi pazar tanımının yerinde olacağı kanısına varılmıştır.

Şarkikaraağaç ilçesinde üretilen çiğ sütün büyük bir kısmı Isparta, Konya, Antalya ve Burdur illerindeki işletmelere taşınmaktadır. Bu yüzden, “Isparta, Konya, Antalya ve Burdur illerini kapsayan bölge” ilgili coğrafi pazar olarak belirlenmiştir.

I.2. Haklarında Soruşturma Yürütülen Taraflar

I.2.1. Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (Enka Süt)

Konya ilindeki en büyük çiğ süt işleyicilerinden olan Enka Süt, beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt, tereyağı ve ayran gibi süt ürünlerinin yanı sıra, Unilever ve Eti gibi firmalara üretimlerinde kullanmak üzere süttozu ve peynir altı suyu tozu da üretmektedir. Enka Süt, ayrıca, Mey isimli bir firmaya Konya Ereğli’de fason olarak UHT süt üretmektedir.

Ortakları arasında üç farklı aileden kişilerin bulunduğu Enka Süt’ün ortaklık yapısına Tablo 1’de yer verilmiştir:

Tablo 1- Enka Süt’ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
Nihat Akpınar	7.919.102	56,6
Ali Küçükoba	1.935.920	13,8
Halil Akpınar	700.000	5,0
Yaşar Pekyatırmacı	569.520	4,1
Hasan Pekyatırmacı	569.520	4,1
Mualla Kaşdoğan	569.520	4,1
Ayla Akçan	569.520	4,1
Kudret Topal	554.274	3,9
Ümran Akpınar	269.584	1,9
Ali Eroğul	163.240	1,2

REKABET Dergisi

Kuzucu Süt A.Ş.	100.000	0,7
Deniz Saygılı	79.800	0,5
TOPLAM	14.000.000	100

Enka Süt'ün yönetim kurulu üyeleri, Nihat Akpınar, Ali Küçükoba, Deniz Saygılı ve Ümran Akpınar'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 2'de yer verilmiştir:

Tablo 2- Enka Süt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	18.113.726	20.919.361	37.718.275

Enka Süt, (.....) ilinde merkez, (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....) (.....), (.....), (.....)'ndan, (.....) ilinde (.....)'den, (.....) ilinde (.....) ve (.....)'den ve (.....) ilinde (.....)'tan çiğ süt toplamaktadır.

Süttozu üretimine imkan tanıyan kurutma kulesine sahip olması, Enka Süt'ün, özellikle çiğ sütün bol olduğu dönemlerde süt alımını artırabilmesine imkan sağlamıştır.

Enka Süt, (.....) bölgesinde çiğ sütü, (.....) aracılığı ile toplamaktadır. (.....), günlük topladığı yaklaşık (.....) ton sütün (.....) tonunu Enka Süt'e, geri kalan (.....) tonu ise (.....)'e göndermektedir. (.....)'ın (.....)'ta kullandığı soğutucunun mülkiyeti (.....)'e aittir.

I.2.2. Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (Akova Süt)

Konya ilinde faaliyet gösteren büyük süt işleyicilerinden biri olan Akova Süt, peynir, yoğurt, ayran, tereyağı gibi ürünlerle birlikte, Algida ve Nestle gibi üreticilere satmak üzere süttozu ve peynir altı suyu tozu da üretmektedir.

Akova Süt'ün sermayesi 4.500.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 3'te yer verilmiştir:

Tablo 3- Akova Süt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Kemal Akpınar	86,7
F.Bülent Akpınar	5,0
Levent Akpınar	2,0
Veli Akpınar	1,5
Zeliha Akpınar	1,0
Diğer	3,8
TOPLAM	100

Akova Süt'ün yönetim kurulu üyeleri; Kemal Akpınar, Fatih Bülent Akpınar, Levent Akpınar, Veli Akpınar ve Vedat Mete Ünsal'dan oluşmaktadır.

Akova Süt'ün 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 4'te yer verilmiştir:

Tablo 4- Akova Süt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	19.615.251	29.781.542	40.907.214

Akova Süt, Konya civarındaki yakın mesafelerden sütü soğutmadan doğrudan üretim yerine almaktadır. Uzak mesafelerde ise süt alım şubeleri kurulmuştur ve bu şubelerde soğutulan sütler Konya'daki üretim merkezine taşınmaktadır. Şarkikaraağaç'ta da Akova Süt'ün süt alım şubesi bulunmaktadır.

I.2.3. Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (Şeker Süt)

S.S. Konya Pancar Kooperatifi'nin kontrolünde olan Şeker Süt, beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt, ayran, krema ve tereyağı üretimi yapmaktadır. Şirketin süttozu ve peynir altı suyu tozu üretimi bulunmamaktadır.

Sermayesi 850.000 YTL olan Şeker Süt'ün ortaklık yapısına Tablo 5'te yer verilmiştir:

Tablo 5- Şeker Süt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
S.S.Konya Pancar Kooperatifi	78,5
Konya Şeker Fabrikası	20,0
Ali Akbaş	0,2
Zafer Süleyman Embel	0,2
Seyit Koyuncu	0,2
Arafa Akkaş	0,2
Mevlüt Mülayim	0,1
Ali Doğan Koyuncu	0,1
Diğer	0,5
TOPLAM	100

Şeker Süt'ün yönetim kurulu üyeleri, Ramazan Erkoyuncu, Bekir Gülhan, Abdullah Gümüş, Mehmet Doğanay ve Şahin Arı'dan oluşmaktadır.

Şeker Süt'ün 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 6'da yer verilmiştir:

REKABET Dergisi

Tablo 6- Şeker Süt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	7.394.013	9.716.026	14.059.991

Şeker Süt, (.....) merkez, (.....), (.....), (.....), (.....) ve (.....)'tan toplayıcılar vasıtasıyla çiğ süt toplamaktadır. Şeker Süt sadece soğutulmuş çiğ sütleri kabul etmektedir. İlçelerde yer alan soğutucular toplayıcılara aittir.

Şeker Süt, Şarkikaraağaç bölgesinden süt toplayıcısı (.....) aracılığı ile süt toplamaktadır. (.....) topladığı sütlerin bir kısmını da Selsüt'e vermektedir.

I.2.4. Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş. (Aygın Süt)

Konya ilinde faaliyet göstermekte olan Aygın Süt, beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt ve tereyağı üretimi yapmaktadır. Şirketin süttozu, peynir altı suyu tozu ve ayran üretimi bulunmamaktadır.

Aile şirketi niteliğinde olan Aygın Süt'ün 750.000 YTL sermayesi olup, ortaklık yapısına Tablo 7'de yer verilmiştir:

Tablo 7- Aygın Süt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Emine Aygın	21
Mehmet Tıkmak	17
Abdülcelal Aygın	15
Ahmet Aygın	15
Sabri Aygın	6
Ali Tunahan Aygın	5
Sertaç Aygın	5
Hüseyin Yeşil	4
Havva Nur Uyanık	3
Refiye Sema Gökçen	3
Bedia Horasanlı	3
Betül Yeşil	3
TOPLAM	100

Aygın Süt'ün yönetim kurulu üyeleri; Abdülcelal Aygın, Mehmet Tıkmak, Sabri Aygın ve Ali Tunahan Aygın'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 8'de yer verilmiştir:

Tablo 8- Aygın Süt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	4.493.309	5.215.455	8.062.667

Aygın Süt, Konya içinden, Akşehir, Yalvaç, Bozkır, Ahırılı, Akise, Aksaray-Eskir ve Seydişehir'den çiğ süt almaktadır.

**I.2.5. Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve iht. Mad. Tic. Ltd. Şti.
(Büyük Aygın)**

Konya ilinde faaliyet gösteren Büyük Aygın, beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt ve tereyağı üretmektedir. Şirketin ayran, süttozu ve peynir altı suyu tozu üretimi bulunmamaktadır.

Sermayesi 1.000.000 YTL olan Büyük Aygın'ın ortaklık yapısına Tablo 9'da yer verilmiştir:

Tablo 9- Büyük Aygın'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mehmet Aygın	63,0
Mustafa Aygın	13,0
Ender Aygın	12,0
Serhan Aygın	12,0
TOPLAM	100

Büyük Aygın'da şirket ortaklarının tamamı aynı zamanda şirket müdürlüğü görevindedir.

Büyük Aygın'ın 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 10'da yer verilmiştir:

Tablo 10- Büyük Aygın'ın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	2.676.761	4.235.501	5.018.388

Büyük Aygın, (.....) merkez, (.....), (.....) ve (.....)'tan çiğ süt almaktadır.

Büyük Aygın, Şarkikaraağaç bölgesinden süt toplayıcısı Harun Kaya aracılığı ile süt toplamaktadır.⁸²

⁸² Şarkikaraağaç'ta süt toplama işini Harun Kaya yapmasına rağmen, resmi kayıtlarda Mustafa Ali Yıldız'ın adı geçmektedir.

REKABET Dergisi

I.2.6. Ekiciler Süt Gıda Tar. Hay. San. ve Tic. A.Ş. (Ekiciler)

Ekiciler, Antalya ilinde faaliyet göstermekte olup, ağırlıklı olarak peynir üretmektedir. Şirketin ayran, tereyağı, süttozu ve peynir altı suyu tozu üretimi bulunmamaktadır.

Ekiciler'in sermayesi 500.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 11'de yer verilmiştir:

Tablo 11- Ekiciler'in Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mansur Ekici	36,5
Mustafa Ekici	35,5
Recai Erol	13,5
Necmi Erol	13,2
Burçin Ekici	1,0
Hamit Erol	0,3
TOPLAM	100

Ekiciler'in yönetim kurulu üyeleri; Mustafa Ekici, Mansur Ekici ve Necmi Erol'dan oluşmaktadır.

Ekiciler'in 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 12'de yer verilmiştir:

Tablo 12- Ekiciler'in 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	11.056.899	18.028.199	30.168.827

Ekiciler, (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....) ve (.....) bölgesinden süt almaktadır.

Ekiciler, (.....) bölgesinden süt toplayıcıları (.....) ve (.....) aracılığı ile süt toplamaktadır.

I.2.7. Gülal Tarım Hayvancılık Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. (Gülal)

Şarkikaraağaç ilçesinde faaliyet gösteren tek mandıra olan Gülal, beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt, tereyağı ve ayran üretmektedir.

Sermayesi 1.000.000 YTL olan Gülal'in ortaklık yapısına Tablo 13'te yer verilmiştir:

Tablo 13- Gülal'in Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Koray Ersoy	66,0
Mehmet Kamil Gülal	8,4

REKABET Dergisi

Mustafa Bilgin	8,4
Halil Akdemir	8,3
Esmâ Gll	8,3
Mahmut Ersoy	0,4
Nee Ersoy	0,2
TOPLAM	100

Gll'in yönetim kurulu yeleri; Koray Ersoy, Mahmut Ersoy ve Nee Ersoy'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 14'te yer verilmiştir:

Tablo 14- Gll'in 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	25.062	600.277	1.332.614

Gll, (.....), (.....), (.....) ve (.....)'den süt toplamaktadır. Gll, bu illerdeki köylerin sütlerini toplayıcılar aracılığı ile toplamaktadır. Firma, ayrıca, Yeniköy ve Fakılar köylerindeki kooperatiflerin sütlerini de almaktadır.

1.2.8. İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.. (İzi Süt)

Konya ilinde faaliyet gösteren İzi Süt, beyaz peynir, kaar peyniri, yoğurt, tereyağı, ayran, süttozu ve peynir altı suyu tozu üretmektedir.

Sermayesi 4.000.000 YTL olan İzi Süt'n ortaklık yapısına Tablo 15'te yer verilmiştir:

Tablo 15- İzi Süt'n Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Ahmet Feyyaz İzi	20,0
Şeref Şerafettin Nalçacıgil	17,0
Celalettin Nalçacıgil	17,0
Hasan Hüseyin İzi	16,5
Cavit Nalçacıgil	16,0
Mahmut Ziya İzi	10,5
Hasan Kuddusi İzi	3,0
TOPLAM	100

İzi Süt'n yönetim kurulu yeleri; Ahmet Feyyaz İzi, Cavit Nalçacıgil, Celalettin Nalçacıgil, Mahmut Ziya İzi ve Hasan Hüseyin İzi'den oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 16'da yer verilmiştir:

REKABET Dergisi

Tablo 16- İzi Süt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	5.105.639	6.530.559	8.014.755

İzi Süt, (.....) içinden, (.....), (.....), (.....) ve (.....)'dan çiğ süt almaktadır. Firma, Ekim 2004'e kadar Şarkikaraağaç'tan da süt almasına rağmen, bölgenin sütünü yeterince kaliteli bulmaması ve toplayıcısının başka bir üreticiye mal vermeye başlaması nedeniyle, bu tarihten beri Şarkikaraağaç'tan mal almamaktadır.

I.2.9. Üçpınar Süt ve Gıda Mamulleri İmalat Pazarlama Ltd. Şti. (Üçpınar)

Konya'da faaliyet gösteren Üçpınar'ın ortaklık yapısına Tablo 17'de yer verilmiştir:

Tablo 17- Üçpınar'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
Sefer Celep	49.750	99,5
Bahattin Celep	250	0,5
TOPLAM	50.000	100

Ortaklardan Sefer Celep şirket müdürü olarak belirlenmiştir.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 18'de yer verilmiştir:

Tablo 18- Üçpınar'ın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	126.447,70	162.574,00	241.424,00

I.2.10. Uzundemir Süt Mamulleri Ambalaj ve İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. (Uzundemir)

Konya'da faaliyet gösteren Uzundemir'in ortaklık yapısına Tablo 19'da yer verilmiştir:

Tablo 19- Uzundemir'in Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
Ramazan Uzundemir	500	50
Durdane Uzundemir	500	50
TOPLAM	1.000	100

REKABET Dergisi

Ortaklardan Ramazan Uzundemir şirketin müdürlüğünü yapmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 20’de yer verilmiştir:

Tablo 20- Uzundemir’in 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	257.229,23	227.716,29	294.035,00

I.2.11. Bildiriciler Süt ve Süt Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Bildiriciler)

Konya’da faaliyet gösteren ve aile şirketi niteliğinde olan Bildiriciler’in ortaklık yapısına Tablo 21’de yer verilmiştir:

Tablo 21- Bildiriciler’in Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
İsmail Bildirici	400	80
Mustafa Bildirici	100	20
TOPLAM	500	100

Ortaklardan İsmail Bildirici aynı zamanda şirketin müdürüdür.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 22’de yer verilmiştir:

Tablo 22- Bildiriciler’in 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	116.308,07	125.559,00	128.873,03

I.2.12. Berberoğlu Süt Ürünleri ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti. (Berberoğlu)

Konya’da faaliyet gösteren Berberoğlu’nun ortaklık yapısına Tablo 23’te yer verilmiştir:

Tablo 23- Berberoğlu’nun Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
Mustafa Yayla	1.875	12,6
Ali Rıza Özsakal	1.750	11,8
Ali Rıza Çekin	1.625	10,8
Ali Tabak	1.625	10,8
Faruk Düğen	1.625	10,8
Nuri Obalı	1.625	10,8
Orhan Koç	1.625	10,8
Seyit Ali Tekeli	1.625	10,8

REKABET Dergisi

Hasan Dilbaz	1.625	10,8
TOPLAM	15.000	100

Şirket ortaklarından Mustafa Yayla ve Ali Rıza Özsakal müdür olarak atanmışlardır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 24'te yer verilmiştir:

Tablo 24- Berberoğlu'nun 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	554.542,42	771.721,41	885.551,55

I.2.13. Emekli Süt ve Süt Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti. (Emekli)

Konya'da faaliyet gösteren Emekli'nin sermayesi 1.000.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 25'te yer verilmiştir:

Tablo 25- Emekli'nin Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Halil Baz	93,8
Emine Emel Baz	6,2
TOPLAM	100

Ortaklardan Halil Baz aynı zamanda şirketin müdürüdür.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 26'da yer verilmiştir:

Tablo 26- Emekli'nin 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	1.433.197,74	2.299.359,90	2.380.285,94

I.2.14. Tuna Süt Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (Tuna)

Konya'da faaliyet gösteren Tuna'nın sermayesi 250.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 27'de yer verilmiştir:

Tablo 27- Tuna'nın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Ahmet Üstündağ	51
Fatma Üstündağ	25
Özgür Üstündağ	24
Hüseyin Yakabağ	0
Ali Yakabağ	0
TOPLAM	100

Tuna'nın yönetim kurulu üyeleri; Ahmet Üstündağ, Fatma Üstündağ ve Özgür Üstündağ'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 28'de yer verilmiştir:

Tablo 28- Tuna'nın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	677.759,80	808.716,42	1.131.477,00

I.2.15. Mutlu Süt Gıda İnşaat Tic. ve San. Ltd. Şti. (Mutlu)

Sermayesi 50.000 YTL olan ve Konya'da faaliyet gösteren Mutlu'nun ortaklık yapısına Tablo 29'da yer verilmiştir:

Tablo 29- Mutlu'nun Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
M.Asaf Nizamoglu	75
Mehmet Keleş	25
TOPLAM	100

Mutlu'nun ortakları aynı zamanda şirket müdürü olarak atanmıştır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 30'da yer verilmiştir:

Tablo 30- Mutlu'nun 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	668.719,47	750.556,62	897.109,75

I.2.16. Ömürlü Süt Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. (Ömürlü)

Konya ilinde faaliyet göstermekte olan Ömürlü aile şirketi niteliğinde olup, şirketin sermayesi 15.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 31'de yer verilmiştir:

Tablo 31- Ömürlü'nün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mustafa Yanar	40
Yakup Yanar	38
Nevin Yanar	4
Bahtiyar Yanar	4
Hatice Yanar	4
Serkan Yanar	4
Ömür Yanar	4
Özlem Yanar	2
TOPLAM	100

REKABET Dergisi

Ömürlü'nün yönetim kurulu üyeleri; Mustafa Yanar, Ömür Yanar ve Özlem Yanar'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 32'de yer verilmiştir:

Tablo 32- Ömürlü'nün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	133.388,88	270.957,01	292.184,70

I.2.17. Özemek Süt Mamulleri (Mehmet DONRUL)

Konya'da süt işleme faaliyeti ile iştigal eden Mehmet Donrul 2003 yılında 345.259,08 YTL'lik gelir elde etmiştir. Donrul'un 2004 yılı cirosu ise 496.878,17 YTL'dir.

I.2.18. Altınkaynak Süt ve Gıda Mamulleri İmalat San. ve Tic. Ltd. Şti. (Altınkaynak)

Konya'da faaliyet gösteren Altınkaynak'ın sermayesi 4.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 33'te yer verilmiştir:

Tablo 33- Altınkaynak'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Ramazan Destici	66,9
Mevlüt Altınkaynak	33,1
TOPLAM	100

Ortaklardan Ramazan Destici şirket müdürü olarak belirlenmiştir.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 34'te yer verilmiştir:

Tablo 34- Altınkaynak'ın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	134.776,03	223.708,92	356.642,72

I.2.19. Milkon Süt Ürünleri ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Milkon)

Konya'da 2003 yılında faaliyet göstermeye başlayan Milkon'un sermayesi 10.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 35'te yer verilmiştir:

Tablo 35- Milkon'un Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
İsmail Üstündağ	25
Mustafa Üstündağ	25
Ali Üstündağ	25

Abdullah Üstündağ	25
TOPLAM	100

Ortaklardan İsmail Üstündağ, Milkon'un aynı zamanda müdürlüğünü yapmaktadır.

Şirketin 2003-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 36'da yer verilmiştir:

Tablo 36- Milkon'un 2003-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2003	2004
Ciro (YTL)	28.678,61	78.546,10

I.2.20. Birsüt Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Birsüt)

Konya ilinde faaliyet göstermekte olan Birsüt aile şirketi niteliğinde olup, ortaklık yapısına Tablo 37'de yer verilmiştir:

Tablo 37- Birsüt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE TUTARI (YTL)	HİSSE ORANI (%)
Sami Kayhan	1.249.900	100
Arife Kayhan	100	0
TOPLAM	1.250.000	100

Birsüt'ün şirket müdürleri Sami Kayhan, Mehmet Kayhan ve Adil Kayhan'dır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 38'de yer verilmiştir:

Tablo 38- Birsüt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	1.283.188,33	2.134.542,88	2.955.848,37

I.2.21. Cebel Süt Ürünleri ve Gıda Maddeleri İmalat San. ve Tic. A.Ş. (Cebel)

Konya'da faaliyet gösteren Cebel'in sermayesi 120.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 39'da yer verilmiştir:

Tablo 39- Cebel'in Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Şakir Suda	35
Mehmet Suda	25
Fatih Suda	20
Cihat Suda	15

REKABET Dergisi

Osman Suda	5
TOPLAM	100

Cebel'in yönetim kurulu üyeleri; Şakir Suda, Mehmet Suda ve Fatih Suda'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 40'ta yer verilmiştir.

Tablo 40- Cebel'in 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	2.733.994,25	4.732.978,72	8.041.640,16

I.2.22. Aksüt Süt ve Süt Mamulleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Aksüt)

Konya'da faaliyet gösteren Aksüt'ün sermayesi 1.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 41'de yer verilmiştir:

Tablo 41- Aksüt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mustafa Eryiğit	50
Kemal Akkoç	50
TOPLAM	100

Ortaklar aynı zamanda şirket müdürüdür.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 42'de yer verilmiştir:

Tablo 42- Aksüt'ün 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	437.695,18	858.951,89	1.202.894,62

I.2.23. Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Umut)

Konya'da faaliyet gösteren Umut'un sermayesi 20.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 43'te yer verilmiştir:

Tablo 43- Umut'un Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
İsa Çakal	5
Hacı İbrahim Çakal	95
TOPLAM	100

Ortaklardan İsa Çakal aynı zamanda şirketin müdürüdür.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 44'te yer verilmiştir.

Tablo 44- Umut'un 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	233.160,53	401.189,02	453.614,43

I.2.24. Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Talat Özakpınarlar)

Konya'da faaliyet gösteren Talat Özakpınarlar'ın sermayesi 60.000 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 45'te yer verilmiştir:

Tablo 45- Talat Özakpınarlar'ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Talat Akpınar	25
Servet Akpınar	24
Cemalettin Akpınar	24
M.Sami Akpınar	24
Nazmiye Akpınar	3
TOPLAM	100

Talat Özakpınarlar'ın yönetim kurulu üyeleri; Servet Akpınar, M. Sami Akpınar, Cemalettin Akpınar ve Talat Akpınar'dan oluşmaktadır.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 46'da yer verilmiştir:

Tablo 46- Talat Özakpınarlar'ın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	572.110,82	836.809,75	1.287.963,48

I.2.25. Sel Süt Gıda San. Tic. Ltd. Şti. (Selsüt)

Sermayesi 100.000 YTL olan ve Konya'da Haziran 2004 tarihinde süt işlemeye başlayan Selsüt'ün ortaklık yapısına Tablo 47'de yer verilmiştir:

Tablo 47- Selsüt'ün Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mehmet Uğur Buharalı	40
Mustafa Sancı	40
Ömer Özden	10
İsmail Özden	10
TOPLAM	100

Selsüt'ün şirket müdürü Mehmet Uğur Buharalı'dır.

Şirketin 2004 yılı cirosu 472.252,11 YTL'dir.

REKABET Dergisi

I.2.26. Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Ünyemsan)

Konya’da faaliyet gösteren Ünyemsan’ın sermayesi 2.500 YTL olup, ortaklık yapısına Tablo 48’de yer verilmiştir:

Tablo 48- Ünyemsan’ın Ortaklık Yapısı

HİSSEDAR	HİSSE ORANI (%)
Mustafa Ünal	46
İsmail Ünal	46
Osman Ünal	8
TOPLAM	100

Ortaklardan Mustafa Ünal ve İsmail Ünal şirket müdürü olarak belirlenmişlerdir.

Şirketin 2002-2004 yıllarına ait cirolarına Tablo 49’da yer verilmiştir:

Tablo 49- Ünyemsan’ın 2002-2004 Yılı Ciroları

Yıllar	2002	2003	2004
Ciro (YTL)	293.235,10	543.149,74	783.448,52

I.2.27. Ahmet AŞİR (Aşıroğulları Nak. Gıda San. Tic. Ltd. Şti.)

Şarkikaraağaç ilçesinde süt toplama işiyle iştiğal eden Ahmet Aşır’ın (Aşıroğulları Nak. Gıda San. Tic. Ltd. Şti.) 2002 yılı cirosu 945.868,91 YTL, 2003 yılı cirosu 1.267.324,16 YTL ve 2004 yılı cirosu 2.083.366,74 YTL’dir.

I.2.28. Ali YILDIRIM

Şarkikaraağaç ilçesinde süt toplama işiyle iştiğal eden Ali Yıldırım’ın 2002 yılı cirosu 96.468,72 YTL, 2003 yılı cirosu 159.778,96 YTL ve 2004 yılı cirosu 393.268,23 YTL’dir.

I.2.29. Halis AŞİR

Şarkikaraağaç ilçesinde süt toplama işiyle iştiğal eden Halis Aşır 2002 yılında 328.061,15 YTL, 2003 yılında 249.904,65 YTL ve 2004 yılında 398.737,44 YTL ciro elde etmiştir.

I.2.30. Harun KAYA (Mustafa Ali YILDIZ)

Şarkikaraağaç ilçesinde Mustafa Ali Yıldız adına süt toplayan Harun Kaya’nın 2002 yılı cirosu 78.950,28 YTL, 2003 yılı cirosu 75.422,85 YTL ve 2004 yılı cirosu 126.043,30 YTL’dir.

I.2.31. Nurettin SELÇUK (Hasan SELÇUK)

Şarkikaraağaç'ta Hasan Selçuk adına süt toplama işini yürüten Nurettin Selçuk 2002 yılında 168.472,14 YTL, 2003 yılında 276.595,32 YTL ve 2004 yılında 444.472,61 YTL ciro elde etmiştir.

I.2.32. Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği (KOSSİMAD)

Merkezi Fetih Mah. Aslanlı Kışla Cad. Karşehir Sitesi Teksakal Apt. No: 327/4-B KONYA olan Dernek, Konya'da faaliyet gösteren süt imalatçıları tarafından 1990 yılında kurulmuştur. Dernek'in 7 kurucu üyesi bulunmaktadır. Dernek Tüzüğü'nde Dernek'in amacı; süt ve süt mamulleri imalatçılarına maddeten ve manen yardımcı olmak ve imalatçıları her bakımdan korumak, süt ve diğer imalat için gerekli hammaddelerin imalatçılara daha sıhhatli ve daha istikrarlı bir şekilde intikalini sağlamak olarak belirtilmiştir.

KOSSİMAD'ın kurulduğu dönemde yürürlükte olan 2908 sayılı Dernekler Kanunu⁸³ uyarınca teşebbüsler dernek üyesi olamadıklarından teşebbüsleri temsile yetkili kişiler, Dernek'e üye olmuşlardır. Teşebbüs temsilcilerinin işten ayrılmaları ya da teşebbüs sahibinin el değiştirmesi haline sıkça rastlandığı için Dernek üye sayısı değişmektedir. 16.2.2005 tarihi itibarıyla Dernek üye sayısı 42'dir.

I.3. Tespit ve Deliller

Önaraştırma, tarafların yazılı savunmaları ve soruşturma sürecinde 4054 sayılı Kanun'un 14, 15 ve 44. maddeleri uyarınca yapılan yerinde incelemeler ve ilgililerden bilgi isteme sonucunda elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

I.3.1. Çiğ Süt Alım Fiyatlarının Belirlenmesine İlişkin Eylemler

1. Yukarıda da belirtildiği üzere, KOSSİMAD Tüzüğü'nde Dernek'in amacı; süt ve süt mamulleri imalatçılarına maddeten ve manen yardımcı olmak ve imalatçıları her bakımdan korumak, süt ve diğer imalat için gerekli hammaddelerin imalatçılara daha sıhhatli ve daha istikrarlı bir şekilde intikalini sağlamaktır. Tüzük'ün 2. maddesinde, bu amaçlara ulaşmak için Dernek'in aşağıda belirtilen hususlarda çalışacağı düzenlenmiştir:

*“... b) İmalatçıya intikal edecek olan sütlerin karışksız ve katıksız olup olmadığının kontrolü bakımından bir kontrol merkezi açmak, süt kontrol merkezinde kontrol edilen sütlerle yağ oranına göre ücret belirlemek ve süt bedellerinin ödenmesine delalet etmek,
...f) Birlik üyeleri ile rekabete giren ve birlik üyelerinden farklı fiyatla süt toplayan süt toplayıcılarına veya imalatçılarına karşı ortak tutum*

⁸³ 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 3. maddesine göre, fiil ehliyetine sahip gerçek veya tüzel kişiler önceden izin alınmaksızın dernek kurma hakkına sahiptir.

REKABET Dergisi

belirlemek. Birliğe iştirak eden imalatçıların üreticiye ödeyecekleri süt bedellerinin toplayıcılar vasıtası ile ödenmesi de gerekirse birlik vasıtası ile yapılabilir.”

Yine Dernek Tüzüğü'nün 4. maddesinde, “Birliğin bilgisi dışında süt satın alan” üyenin yönetim kurulunun ekseriyetle alacağı karar ile Dernek üyeliğinden çıkarılacağı belirtilmiştir.

2. 10.6.2005 tarihinde yapılan olağanüstü genel kurul toplantısında, KOSSİMAD Tüzüğü'nün 2. maddesinin b ve f bentleri ile 4. maddesi değiştirilmiştir. Tüzük'ün 2. maddesinde yer alan sütün yağ oranına göre ücret belirlemek ve süt toplayıcılarına karşı ortak tutum belirlemek amaçları çıkarılarak ilgili bentler yeniden düzenlenmiştir:

“MADDE-2: ...Dernek...aşağıda belirtilen hususlarda çalışmaları yapar;

..b) imalatçıya intikal edecek olan sütlerin karışksız ve katıksız olup standartlara uygunluğunun kontrolü bakımından bir kontrol merkezi açmak, süt kontrol merkezinde kontrol edilen sütlerle kalitelerine göre iyileştirici tedbirleri tavsiye hükmünde üyeleri ve müstahsillerini bilgilendirme

f) Birliğe üye olan imalatçılara süt getiren üye imalatçının görevlendirilmiş bulunduğu süt toplayıcılarına da süt toplanmasında doğabilecek sıkıntılarında yardımcı olmak.”

Tüzük'ün 4. maddesinden “Birliğin bilgisi dışında süt satın alan” üyenin yönetim kurulunun ekseriyetle alacağı karar ile Dernek üyeliğinden çıkarılacağı hükmü çıkarılmıştır.

3. 26.4.2001 tarihli KOSSİMAD Yönetim Kurulu toplantısında aşağıdaki kararlar alınmıştır:

“1-Süt Toplama Merkezleri 6 Bölgeye ayrılarak her bölgede 01 Mayıs 2001 tarihinden itibaren 1. bölgede başlayarak süt alımına 5 gün ara verilmesine ve her bölgede sıra ile aynı sürenin uygulanmasına.

a)- 1. BÖLGE: Kadınhanı – Ilgın – Akşehir – Sarayönü

b)- 2. BÖLGE: Beyşehir – Hüyük – Derbent – Ş.Karaağaç – Yalvaç

c)- 3. BÖLGE: Seydişehir – Bozkır – Mut – Silifke – Karaman

d)- 4. BÖLGE: Karapınar – Ereğli – Cihanbeyli – Aksaray

e)- 5. BÖLGE: Çumra ve Ova Köyleri

f)- 6. BÖLGE: Konya Merkez

2- Mayıs ayı içerisinde alınan sütlerin ödemelerinin 1 Haziran ile 10 Haziran 2001 Tarihleri arasında yapılmasına ve ondan sonraki ödemeleri[n] de takip eden aylar içerisinde, aynı şekilde yapılmasına,

3- Bu güne kadar LT'si 15.000 TL (onbeşbin) olan süt nakliyelerinin 01 Mayıs 2001 tarihinden itibaren 17.000. TL (onyedibin) olarak ödenmesine, oy birliği ile karar verilmiştir.”

Karar Başkan M. K., Başkan Yardımcısı Ö. Ö., Üyeler F. Y., M. A. ve M. D. tarafından imzalanmıştır.

4. Aynı kişilerden müteşekkil KOSSİMAD Yönetim Kurulu, 28.7.2003 tarihinde süt fiyatlarını karara bağlamıştır:

“Konya Şehir Merkezi Süt Fiyatı 370.000.-TL Merkez Dışında Kalan ilçeler için Süt Fiyatı 350.000.-TL Olarak ödenmesine Oy Birliği ile Karar Verilmiştir.” .

5. KOSSİMAD Yönetim Kurulu'nun 30.9.2003 tarihli toplantısında süt fiyatları hakkında aşağıdaki karar alınmıştır:

“26.09.2003 Cuma Günü Yapılan Ereğli ilçesinde Bulunan Mandracıları Ziyaret Sonucu Çevre ilçelerde Değişen Süt Fiyatları Göz önüne Alınarak 01/10/2003 Tarihinden itibaren Geçerli Olmak üzere Süt Fiyatlarının Konya Şehir Merkezinde 400.000.TL Merkez Dışında Kalan ilçelerde 380.000 TL Olarak ödenmesine Oy Birliği ile Karar Verilmiştir.” .

Karar defteri Başkan Ş. S., Başkan Yardımcısı K. A., Üyeler A. K., S. A. ve A. K. tarafından imzalanmıştır.

6. Aygın Süt'ün Şarkikaraağaç süt toplayıcısı, Salur köyündeki kooperatifin sütünü ihale ile aldıklarını ve kooperatifle aralarında anlaşma imzaladıklarını belirtmiştir. S.S. Salur Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile Aygın Süt arasında 1.9.2004 tarihinde imzalanan süt toplatma sözleşmesinin ilgili maddeleri aşağıdaki biçimdedir:

“Madde 1- Çiğ süt fiyatı: ...1 lt. sütün kooperatiften alış fiyatı Türkiye şartları göz önünde bulundurularak KOSSİMAD (Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği)'in belirlenmiş olduğu müstahsil fiyatından olacaktır.

Madde 4- Çiğ süt miktarı: Satıcı bu sözleşme süresi içinde, günlük en az 4000 lt., en fazla 6500 lt. süt verecektir.

Madde 6- Sözleşme süresi: Sözleşme süresi 1 (bir) yıl olup 01/09/2004 tarihinde başlayıp 01/09/2005 tarihinde sona erecektir.

Madde 7- Süre uzatma: Alıcı [Aygın Süt A.Ş.] ve Satıcı [Kooperatif], sözleşmenin bitiş tarihinden 1 (bir) ay önce karşılıklı olarak görüşerek bu sözleşmeyi feshetmezler ise, aynı sözleşme gelecek 1 (bir) yıl için de geçerlilik kazanır.

REKABET Dergisi

Madde 8- Cezai Şart: Satıcı hiçbir sebeple yukarıda madde 4'te belirlenen miktarlardaki sütünü, anlaşma süresince başkasına satamaz, kullanamaz. Alıcıya haber vermeden süt vermeyecek olur ise; cezai şart olarak 2 (iki) aylık süt bedeli tutarı olan nakit parayı Alıcıya ödeyecektir.”.

7. Aygın Süt'te elde edilen Süt Toplatma Sözleşmesi örneğinde aşağıdaki madde yer almaktadır:

“6- Süt fiyatı ve ödeme tarihi:

a- Süt fiyatı Konya mandracılar derneğinin tesbit ettiği fiyattır.

...”.

8. Aygın Süt'te elde edilen diğer bir Süt Toplatma Sözleşmesi örneğinde aşağıdaki madde yer almaktadır:

“Madde 9: Ödeme ve fiyatlar:

a) Süt fiyatı, KOSSİMAD (Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği)'nin belirlemiş olduğu fiyat olacaktır...”.

9. İzi Süt Yönetim Kurulu Başkanı, Dernek toplantılarında üyelerin zaman zaman çiğ süt alım fiyatlarını konuştuklarını, ancak fiyat konusunda alınan kararlara uyma konusunda Dernek üyelerine herhangi bir zorlama getirilmediğini belirtmiştir. KOSSİMAD üyeleri ile birlikte 1 Nisan 2005 tarihinden geçerli olmak üzere alış fiyatlarını 50.000 TL düşürmeye karar verdiklerini eklemiştir.

10. Şeker Süt adına Mart ayı Dernek toplantısına katılan Muhasebe Müdürü, Mart sonunda yapılan toplantıda, çiğ süt alım fiyatlarının düşürülmesi hususunun yanı sıra müstahsilden sağlanan sütün kalitesinin artırılmasının yollarının da konuşulduğunu belirtmiştir. Dernek üyesi mandracılar olarak süt alım fiyatlarının düşürülmesi konusunda sözlü olarak mutabakata varıldığını ifade eden yetkili, kararı alırken Batı bölgelerinde de fiyatların düşmüş olmasını göz önünde bulundurduklarını vurgulamıştır.

11. Ekiciler Süt Alım Müdürü, Şarkikaraağaç'ta süt kalitesinin düşük olduğunu belirterek, bu bölgedeki sütün ağırlıklı olarak Konya'daki işletmeler tarafından alındığını, bu nedenle Şarkikaraağaç'taki fiyatları Konyalı işletmelerin belirlediğini, kendilerinin de bu fiyat üzerinden alım yaptıklarını ifade etmiştir.

12. Ekiciler'in Şarkikaraağaç'taki süt toplayıcısı, 1 Nisan'daki fiyat değişmesini Konya'daki mandracıların belirlediğini, Ekiciler'in ise kendisine piyasa ne ise o fiyattan almasını belirttiğini ifade etmiştir.

13. Enka Süt'ün Şarkikaraağaç süt toplayıcısı da, Konya'daki mandracıların 1 Nisan'dan itibaren toplayıcılara 420.000 TL/lt ödeyeceklerini bildirdiklerini, bu

fiyatın içinde toplayıcıların alt toplayıcılara ödediği süt toplama ücretinin de dahil olduğunu ifade etmiştir.

14. Akova Süt Yönetim Kurulu Başkanı ile Teknik Koordinatör, fiyat değişikliğinin yapılacağı birkaç gün önceden müstahsile duyurulduğu için üreticilerin birbirinden kolaylıkla haberdar olabildiğini ve firmaların aynı anda yeni fiyata geçmesinin bir araya gelerek belirlediklerini göstermediğini ifade etmişlerdir.

15. Konya Ticaret Borsası Genel Sekreteri, çiğ süt alımı bakımından imalatçıların Borsa'ya üye olma zorunluluğunun bulunmadığını, çiğ süt için salon satışı olarak adlandırılan açık arttırma usulü ile satış yapılmadığını, çiğ süt fiyatının belirlenmesi noktasında Borsa'nın herhangi bir etkisi ya da müdahalesinin bulunmadığını belirtmiştir. Borsa'nın işlevini zirai ürünleri vergilendirmek ve kayıt altına almak olarak açıklayan Genel Sekreter, çiğ süt üreten müstahsilin %2 oranında zirai vergi ödediğini, Borsa üyesi imalatçıların aldıkları sütün makbuzunu Borsa'ya tescil ettirmeleri halinde müstahsilin ödemesi gereken verginin %1'e düştüğünü ifade etmiştir.

16. Enka Süt, Şeker Süt, Akova, Büyük Aygın, Birsüt, İzi Süt, Mutlu Süt, Bildiriciler ve Cebel Süt yetkilileri; Konya Ticaret Borsası'na üye olduklarını, Borsa'da müstahsil makbuzunu tescil ettirdiklerini, çiğ süt alım fiyatının belirlenmesinde Borsa'nın herhangi bir etkisinin bulunmadığını belirtmiştir. Diğer yandan, Aygın Süt Yönetim Kurulu Üyesi, Borsa'da açık arttırma usulü ile sütün fiyatının belirlenmediğini, ancak Borsa'nın oluşmuş fiyatları denetleme yetkisinin bulunduğunu ifade etmiştir.

17. Küçük ölçekli teşebbüs niteliğindeki Özemek Süt Mamulleri, Tuna Süt, Berberoğlu, Ünyemsan yetkilileri, KOSSİMAD toplantılarına nadiren katıldıklarını belirtmiştir. Bu firmaların çoğu, genellikle çiğ sütü piyasadan daha yüksek bir fiyata almaktadır, bu durum ödemelerinin düzenli olmamasından kaynaklanmaktadır. M. D. (Özemek), katıldığı toplantılarda çiğ süt alım fiyatının konuşulmadığını, büyük firmaların alım fiyatını piyasadan öğrenerek kendi fiyatlarını belirlediklerini ifade etmiştir. A. R. Ö. (Berberoğlu), toplantılarda genellikle sütün kalitesi ve fiyatların konuşulduğunu, çevre bölgelerdeki fiyatların karşılaştırıldığını belirtirken, K. A. (Aksüt) toplantılarda konuşulan fiyatların tavsiye niteliğinde olduğunu, fiyatlara uyma zorunluluğunun olmadığını vurgulamıştır. Diğer yandan, S. C. (Üçpınar) ve İ. Ç. (Umut Süt), toplantıların genellikle fiyat değişim dönemlerinde yapıldığına dikkat çekmiş, R. U. (Uzundemir) ise toplantıya katılmayan üyelere konuşulan fiyatın Sekreter tarafından bildirildiğini belirtmiştir. M. Ü. (Milkon), 2005 Ağustos ayından geçerli olmak üzere yapılan zammın Konya'daki mandıralar tarafından, kendi aralarında görüşerek gerçekleştirildiğini ifade etmiştir.

REKABET Dergisi

18. Cebel Süt Yönetim Kurulu Başkanı, Dernek toplantılarında süt fiyatları ile ilgili istişare yapılabildiğini, ancak sütün azaldığı dönemlerde süt fiyatlarının kontrol edilmesinin mümkün olmadığını, firmaların rekabete girerek düşünülen fiyatın üzerinde fiyatlarla süt aldıklarını ifade etmiştir.

19. Talat Özakpınarlar Ortağı C. A., sadece ihale usulü ile kooperatiflerden çiğ süt temin ettiklerini, süt temin yöntemleri farklı olduğu için KOSSİMAD toplantılarına katılma ihtiyacı duymadıklarını belirtmiştir.

20. Ova Süt Yönetim Kurulu Başkanı, KOSSİMAD toplantılarında sütün kalitesinin artırılması için gerekli çözümlerin konuşulduğunu, Ova Süt olarak hiçbir zaman rakipleriyle bir araya gelerek fiyat belirlemediklerini ifade etmiştir. Emekli Süt Şirket Müdürü de, sütün kalitesi ile ilgili olarak toplandıklarını, toplantılarda çiğ süt fiyatı konuşulsa da herkesin dilediği fiyattan süt aldığını belirtmiştir.

21. İzmir, Nazilli, Acıpayam, Burdur ve Antalya'da faaliyet gösteren büyük ve orta ölçekli süt ve süt ürünleri imalatçıları ile görüşülmüş, yetkililer çiğ süt fiyatının belirlenmesinde Balıkesir ve Biga-Çanakkale'de üç ayda bir yapılan ihalelerin dikkate alındığını belirtmişlerdir. Bu bölgelerde çiğ süt temininde dört yöntemin kullanıldığı göze çarpmaktadır. Birincisi ve en yaygın olanı, merkezi sistemdir. Bu sistemde köylerde bakımı ve işletmesi teşebbüslere ait olan soğutucu tankları bulunmakta, müstahsil kendisi sütünü getirip boşaltmaktadır. İkinci sistem, ihaleye katılarak kooperatiflerin sütünün alınmasıdır, kooperatifçiliğin yaygın olduğu bu bölgede kooperatiflere ait soğutucu tankları bulunmaktadır ve aynı şekilde müstahsil sütünü buraya kendisi getirmektedir. Üçüncü yöntem, çiftliklerden süt almıdır. Daha çok büyük ölçekli teşebbüslerin ağırlıklı olarak tercih ettiği bu yöntem küçük ölçekli teşebbüslerce sınırlı sayıda başvurulmaktadır. Son yöntem ise, toplayıcılar aracılığıyla sütün temin edilmesi olup, büyük çaplı firmalarca çok nadir uygulanmaktadır.

Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarından itibaren 3 ay geçerli olmak üzere bir önceki ayın sonunda ilk önce Balıkesir ve Biga, daha sonra Burdur'da olmak üzere ihaleler yapılmaktadır. Bu bölgelere yakın yerlerde yapılan ihalelerde de buralarda oluşan fiyat referans olarak alınmakta, sütün kalitesine göre daha yüksek fiyat belirlenebilmektedir. Örneğin, çiftliklerden temin edilen süt gerek kalitesi, gerekse verimi nedeniyle daha yüksek fiyata alınmaktadır. Burdur'da yapılan ihalelerde oluşan fiyat, Denizli Acıpayam'da da Acıpayam Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından referans olarak alınmaktadır.

22. Burdur'da ihaleler köylerde kurulan kooperatiflerin yetki verdiği S.S. Burdur İli Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatifler Birliği (Köy-Koop) nezdinde yapılmaktadır. Köy-Koop Başkanı kendisi ile yapılan görüşmede, toplu pazarlığın amacını pazarlık gücü olmayan küçük kooperatiflerin pazarlıktan

yararlandırılması olarak açıklamıştır. Bu uygulamaya 2001 yılında geçtiklerini, daha önceleri köy bazında ihaleye çıktığını, bazı köylerin uzak olması nedeniyle bu köyleri kimsenin almadığını belirten Başkan, mevcut durumda uzak köylerin sütünün de ihalede belirlenen aynı fiyattan satılma imkanı doğduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, köylerin hepsinde kooperatif bulunduğunu, merkezi toplama sistemi ile çalışıldığını belirtmiştir. Köy-Koop Başkanı, Burdur'da Biga ihalelerinde oluşan fiyatın referans alındığını teyit ederek, yeni bir firma girmedikçe ihaleye katılan firmalar arasında pek rekabet olmadığını vurgulamıştır.

23. Burdur'da faaliyet gösteren imalatçı Seç Süt çalışanı ile bölgeden süt alımı yapan Ülker Ak Gıda San. ve Tic. A.Ş. çalışanı da ihale sistemini aynı biçimde açıklamışlar; ayrıca sütün kalitesine göre kooperatiflerin ihalede belirlenen fiyattan daha yüksek fiyata süt satabildiklerini, Köy-Koop'a yetki vermeyen kooperatiflerin sütünü münferiden sattıklarını belirtmişlerdir. Diğer yandan, teşebbüslerle kooperatiflerin birbirinden memnun olması halinde ihalelerde teşebbüslerin pek değişmediğine dikkat çekilmiştir.

I.3.2. Bölge Paylaşımına İlişkin Eylemler

1. Isparta Şarkikaraağaç'ta süt toplayıcılığı yapan İhbarcı, Şarkikaraağaç'taki süt toplayıcılarının anlaşarak ilçe köylerini kendi aralarında paylaştıklarını, bu paylaşımın yaklaşık iki senedir sürdüğünü iddia etmiştir. Bölge paylaşımı sonucunda süt topladığı üç köyün üç farklı toplayıcıya verildiğini belirten ihbarcı, kurulan sistemde kendilerinin süt toplamasının mümkün olmadığını, bu nedenle bölge dışında bir firmaya sütünü vermek zorunda kaldıklarını ifade etmiştir.

2. Ekiciler'in Şarkikaraağaç'taki süt toplayıcısı, bölge paylaşımının amacını az miktarda süt alabilmek için uzak mesafeler kat etmemek, dolayısıyla süt toplama işini daha ekonomik ve rasyonel hale getirmek olarak açıklamıştır. Takas konusunda tüm toplayıcıların katıldığı herhangi bir toplantıya katılmadığını belirten H. A., sadece takas yapacağı kişi ile görüşüğünü, bölge değişiminin planlı ve kontrollü gerçekleşmediğini, halen aynı bölgeden birkaç toplayıcının süt toplayabildiklerini ifade etmiştir.

3. Aygın Süt'ün Şarkikaraağaç süt toplayıcısı, Şarkikaraağaç'taki sütün kalitesizliğinden söz ederek, kalitesizlik yüzünden ulusal çapta firmaların ilçelerinden süt alımını bıraktıklarını, Konya'daki mandıracıların toplayıcılara sütün kalitesini artırmazlarsa süt almayacaklarını bildirdiklerini belirtmiştir. Bunun üzerine kaliteyi artırmak için toplayıcılar olarak bir araya gelinerek ilçeye bağlı köyleri kendi aralarında paylaştıklarını, paylaşımın kesin kurallara bağlanmadığını eklemiştir.

REKABET Dergisi

4. Ekiciler Süt Alım Müdürü, Konya'daki mandıracılardan S. A.'nın kendisini telefonla arayarak Şarkikaraağaç'taki sütün kalitesini düzeltmek amacıyla köy bazında yer değiştirme girişiminde bulunacaklarını bildirdiğini, kendisine bu girişimi desteklediğini söylediğini belirtmiştir. Böylece bir köyden süt toplayan alt toplayıcıların büyük bir kısmının sütü belli bir mandıracının toplayıcısına vermeye başladığını ifade eden Süt Alım Müdürü, uygulamanın başarılı olmadığını, halen bölgeden gelen sütün kalitesiz olduğunu vurgulamıştır.

5. Şarkikaraağaç'taki tek mandıranın sahibi Güllal Yönetim Kurulu Başkanı, müstahsilden alınan sütlerin kalitesini artırmak için köylerin toplayıcılar arasında değişimi girişiminde bulduklarını, aynı müstahsile birden fazla toplayıcının gitmesi sonucunda oluşan denetimsizliği ve toplama işlemindeki verimsizliği engellemeyi amaçladıklarını belirtmiştir. Konyalı mandıracıların Şarkikaraağaç'ta süt aldıkları toplayıcılarının tamamının bu girişimin içerisinde yer aldığını, ancak girişimin başarısının sınırlı olduğunu ifade eden imalatçı, köylerin toplayıcılar arasında paylaşılmasının alt toplayıcıların menfaatine olmadığını vurgulamış, bunun nedenini alt toplayıcıların mandıracılardan avans olarak müstahsilin parasını geç ödemek yoluyla haksız kazanç elde etmelerine bağlamıştır.

6. Büyük Aygın Genel Müdürü, Konya ile Şarkikaraağaç'ı karşılaştırarak Konya'da köylerin geniş alana dağılması nedeniyle ihale ile paylaşılmasının zor olduğunu, Şarkikaraağaç'ta ise köylerin gruplandırılmasının kolay olduğunu, bu nedenle Şarkikaraağaç'ta köylerin toplayıcılar arasında paylaştırıldığını ifade etmiştir. 7-8 aydır uygulanan köy paylaşımına Konya'daki 6 büyük mandıranın (Enka, Ova, Büyük Aygın, Aygın, Şeker Süt, İzi), Şarkikaraağaç'taki toplayıcıların büyük bir kısmının ve bir kooperatifin dahil olduğunu, ancak firmalar arasında yazılı bir anlaşma bulunmadığını belirtmiştir. Köy paylaşımının gerekçesini toplayıcıların birbirinden uzak köyleri dolaşması nedeniyle sevkıyatın gecikmesi, dolayısıyla sütün kalitesinin düşmesi ve toplama maliyetinin artması olarak açıklamıştır. Tarım İl Müdürlüğü yetkililerinin denetimlerinde fabrikaya gelen çiğ sütü test ederek standartların altındaki numuneler için doğrudan firmaları sorumlu tutması nedeniyle, köylerin paylaştırılması durumunda sütün kalitesinin daha rahat kontrol edilebildiğini vurgulamıştır.

7. Konya Tarım İl Müdürlüğü Koruma Şube Müdürü, Eylül 2004 tarihinde süt toplayıcıları ve fabrikalarla sütün kalitesi konusunda toplantı yaptıklarını, toplantıda fabrikaların sütün kalitesini düzeltmek ve denetlemek amacıyla süt aldıkları Şarkikaraağaç'ta köy bazında bölge paylaşımı yaptıklarını söylediklerini belirtmiştir. Isparta'dan bazı fabrikaların bu girişimi bozmak için çiğ süte daha fazla para verdiklerini belirten mandıracılar, Şube Müdürü'nden sistemi bozmak isteyen bu firmalarla kendileri arasında aracı olmasını talep

etmiştir. Köy paylaşımının sütte kaliteyi artırdığını belirten Şube Müdürü, mandıracıların sütün arzının fazla olduğu dönemlerde bölge paylaşımını uygulayabildiklerine, ancak sütün az olduğu dönemlerde uygulamadıklarına dikkat çekmiştir.

8. Enka Süt'ün Şarkikaraağaç süt toplayıcısı, uzak mesafelerden süt getirmenin ekonomik olmaması nedeniyle bu yerleri bıraktıklarını, oraya gitmeyi karlı bulan diğer toplayıcıların bu yerlere kaymış olabileceğini, kendilerinin süt topladığı yerlerden başka toplayıcıların da süt alabildiğini ifade etmiştir.

9. Yapılan görüşmede Büyük Aygın'ın Şarkikaraağaç'taki süt toplayıcısı, Şarkikaraağaç bölgesinde köylerin paylaşılması gibi herhangi bir uygulama içerisinde yer almadığını ve bu yönde bir duyurunun da olmadığını belirtmiştir.

10. Yapılan görüşmede Şeker Süt Şarkikaraağaç süt toplayıcısı, Şarkikaraağaç'taki sütün kalitesiz olmasının müstahsile birden fazla toplayıcı gittiği için müstahsilin ürününü iyileştirme çabasına girme zorunluluğu hissetmemesinden kaynaklandığını belirtmiştir. Kaliteyi artırmanın yolunun müstahsilin ürününü belli bir toplayıcıya vermesi ve kalitesinden sorumlu tutulabilmesine bağlı olduğunu vurgulayan toplayıcı, toplayıcılar olarak kalitesiz ürün düzelinceye kadar hiçbir toplayıcı tarafından alınmamasına çalıştıklarını belirtmiştir.

11. Şarkikaraağaç Tarım İlçe Müdürü, ilçelerindeki sütün kalitesiz olduğunu, dolayısıyla süte düşük bedel ödendiğini, bu nedenle köylere soğutucu yerleştirme ve süt üreticileri birliği ile kooperatifler kurarak kaliteyi arttırmayı planladıklarını belirtmiştir. İlçedeki köy paylaşımına ilişkin olarak ise, 2004 yılı Temmuz ayında Şarkikaraağaç'taki toplayıcılarla görüştiklerini, hangi köye hangi toplayıcının gireceğine toplayıcıların kendilerinin karar verdiklerini, toplulaştırma eyleminin ne kadar başarılı olduğu konusunda bilgisinin bulunmadığını, ancak bildiği kadarıyla uygulamanın devam ettiğini ifade etmiştir. Ayrıca, uygulamanın başladığı dönemlerde dilediği toplayıcıya süt vermek isteyen birkaç müstahsilin durumu kendilerine şikayet ettiğini, ancak bunun dışında uygulamadan duyulan önemli bir rahatsızlığın kendilerine yansımadığını eklemiştir.

12. Şarkikaraağaç'ta süt toplayıcılığı yapan İhbarcı, köylerin paylaşılması uygulamasının halen devam ettiğini ileri sürmüştür. Ancak Süttaş A.Ş.'nin Beyköy ve Çarıksaray'dan süt almaya başlamasıyla çiğ süt fiyatlarının yükseldiğine dikkat çekmiştir.

13. Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren süt toplayıcısı N. S., 2004 yılında Konya'da Tarım İl Müdürlüğü görevlileriyle yapılan toplantıya katıldıklarını, toplantıda sütün kalitesini düzeltmek amacıyla fiber tankların değiştirilmesi, sütün sabah-akşam toplanması ve köylerin toplulaştırılması konularının

REKABET Dergisi

görüldüğünü, bu konuya ilişkin o dönemde süt verdiği Aygın Süt'ün kendilerini yönlendirdiğini belirtmiştir. Konya'daki toplantıya H. A., A. A. ve A. Y.'nin de katıldıklarını ifade eden N. S., bu toplantının üzerine Şarkikaraağaç'ta sütün toplulaştırılması için yapılan görüşmelerde H. A., A. A., A. Y., K. E. ve H. K.'nin hazır bulunduğunu, ancak 2005 yılında yapılan uygulamanın başarılı olmadığını, halen herkesin dilediği köyden süt alabildiğini vurgulamıştır.

14. Enka Süt'ün Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren toplayıcısı, Konya'da yapılan toplantıya katılmadığını, katıldığı Şarkikaraağaç'ta yapılan toplantının konusunun süt sağımında hijyenin sağlanması ve köylerin toplulaştırılması olduğunu, ancak bunun gerçekleşmediğini belirtmiştir.

15. Konya'daki mandıralarla çalışmayan ve Antalya'daki Ekiciler'e süt toplayan H. A., Konya'daki mandıraların ve Şarkikaraağaç'taki toplayıcılarının ilçedeki köyleri toplulaştırma girişimlerini duyduğunu, ancak başarılı olduklarını sanmadığını, kendisinin kalitesiz süt nedeniyle bazı alt toplayıcılarıyla çalışmayı bıraktığını ve toplulaştırma girişiminde yer olmadığını, istediği yerden süt almasının önünde engel bulunmadığını ifade etmiştir.

16. Büyük Aygın'ın Şarkikaraağaç süt toplayıcısı ise, köy paylaşımına ilişkin hiçbir toplantıya katılmadığı gibi, böyle bir plan ya da uygulamadan da haberi olmadığını, kimseyle bu konu hakkında görüşmediği beyanını yinelemiştir.

17. Büyük Aygın Yönetim Kurulu Üyesi ve KOSSİMAD Başkanı, 2004 yılında Tarım İl Müdürlüğü'nden yetkililerle yapılan toplantıya üst toplayıcıların hemen hepsinin katıldığını, sütün sağımı ve taşınmasına kadar olan süreçteki hijyen sorunları ve çözümlerin görüşüldüğünü, Tarım İl Müdürlüğü'nün toplayıcılara tankların ıslahı konusunda yıl sonuna kadar süre verdiğini belirtmiştir.

18. Güllal Yönetim Kurulu Bakanı, kalitenin artırılması için planlanan köy paylaşımının, S. A.'nın telefonda Konya Tarım İl Müdürlüğü'nün uyarısını aktarması üzerine yapılmaya çalışıldığını, ancak toplayıcıların paylaşılan köylerden kendilerine düşen köyler dışında başka yere girmemesinin gerçekleşemediğini belirtmiş; bunun nedenini toplayıcının kendisine düşmeyen köylerdeki müstahsillerde alacağını olması ya da müstahsilin kişisel nedenlerle başka toplayıcıya süt vermek istememesi olarak açıklamıştır.

19. Aynı biçimde, Ekiciler Genel Müdür Yrd. da Şarkikaraağaç bölgesindeki sütün kalitesini iyileştirmek amacıyla köy paylaşımına gidildiği konusunda S. A.'dan o dönemdeki Süt Alım Müdürlerine telefon geldiğini, Müdürü de girişimi desteklediklerini bildirdiğini, bu oluşumun içinde fiili olarak yer almadıklarını belirtmiştir.

20. Yalvaç'tan çiğ süt toplayan Süttaş A.Ş.'nin Satınalma Memuru, 1996'dan beri bölgede süt topladıklarını, kooperatifleşme yaygın olmadığı için merkezi toplama yöntemiyle çalıştıklarını, Yalvaç Merkezden kendileriyle birlikte

Şarkikaraağaç'taki toplayıcılardan A. A., H. A. ve Ersoylar'ın süt topladığını, 2000 yılına kadar Şarkikaraağaç'tan da süt aldıklarını, ancak kaliteyi düzeltemedikleri için bıraktıklarını ifade etmiştir. 1 Ağustos 2005 tarihinden itibaren Şarkikaraağaç'ın Beyköy'ünden merkezi toplama yöntemiyle süt almaya başladıklarını, bu yöntemde müstahsilin kapısına gidilmeyip, müstahsilin sütünü merkeze (tanka) kendisinin getirmesi gerektiğini, böylece süt toplama süresinin önemli ölçüde kısaldığını vurgulayan yetkili, bölgede süt kalitesini arttırabilmek için diğer firmaların da kapıdan toplama yöntemini terk etmeleri gerektiğini ve merkezi toplama yöntemi benimsetildikten sonra soğutucu kurma girişiminin başarılı olabileceğini belirtmiştir. Süttaş olarak müstahsile diğer toplayıcılardan daha fazla bedel ödemelerine rağmen müstahsilin kendilerini tercih etmemelerinin nedenini, kalitesiz, antibiyotikli ve asitlik oranı yüksek sütleri kesinlikle kabul etmemeleri ve merkezi toplama usulünde sütün müstahsilce getirilmesi söz konusu olduğundan müstahsilin kapı kapı dolaşan toplayıcılara vermeyi tercih etmesi olarak açıklamıştır.

21. Şarkikaraağaç'taki toplulaştırma girişimi, Konya bölgesinde de yapılmaya çalışılmıştır. Birsüt Ortağı A. K., Dernek'in Konya bölgesindeki çiğ süt kalitesini arttırmak amacı doğrultusunda, bir bölgeye birden fazla toplayıcının girmesinin engellenmeye çalışıldığını, bu yönde Tarım İl Müdürlüğü yetkililerinin ve toplayıcıların katıldığı toplantılar yaptıklarını, ancak uygulamanın başarılı olmadığını, bunun müstahsillerin kişisel nedenlerle sütünü tek bir toplayıcıya vermek istememesinden kaynaklandığını ifade etmiştir. Ünyemsan Ortağı İ. Ü. de benzer beyanda bulunmuştur.

22. Acıpayam Denizli'de faaliyet gösteren Aysüt Süt Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. Genel Müdürü kendisi ile yapılan görüşmede, süt toplama yöntemlerinin Şarkikaraağaç'tan farklı olduğunu, bu nedenle o bölgeden süt almadıklarını belirtmiştir. Denizli ve Burdur civarında köylerde kooperatifleşmenin yaygın olduğunu, köylerde ağırlıklı olarak soğutucu tankların bulunduğunu ve müstahsilin sütü tanklara kendisinin getirdiğini ifade eden Genel Müdür, bölgede çiğ süt alım fiyatlarının üç ayda bir yapılan ihalelerle belirlendiğini, bu ihalelerde sırasıyla Balıkesir ve Biga-Çanakkale ihalelerinin dikkate alındığını eklemiştir. Ayrıca, Şarkikaraağaç'taki sütün kalitesindeki sorunun toplayıcılarla çalışılmasından ve toplayıcıların çok köy gezmekle zaman kaybetmesinden kaynaklandığını belirterek, çözümün köylere soğutucu merkezleri kurulması olduğunu, araçların ortadan kaldırılması ile müstahsilin daha fazla para kazanabileceğini vurgulamıştır.

I.3.3. Alım Boykotuna İlişkin Eylemler

1. 26.4.2001 tarihli KOSSİMAD Yönetim Kurulu toplantısında alım boykotuna ilişkin aşağıdaki karar alınmıştır:

REKABET Dergisi

“1-Süt Toplama Merkezleri 6 Bölgeye ayrılarak her bölgede 01 Mayıs 2001 tarihinden itibaren 1. bölgede başlayarak süt alımına 5 gün ara verilmesine ve her bölgede sıra ile aynı sürenin uygulanmasına.

- a)- 1. BÖLGE: Kadınhanı – Ilgın – Akşehir – Sarayönü*
 - b)- 2. BÖLGE: Beyşehir – Hüyük – Derbent – Ş.Karaağaç – Yalvaç*
 - c)- 3. BÖLGE: Seydişehir – Bozkır – Mut – Silifke – Karaman*
 - d)- 4. BÖLGE: Karapınar – Ereğli – Cihanbeyli – Aksaray*
 - e)- 5. BÖLGE: Çumra ve Ova Köyleri*
 - f)- 6. BÖLGE: Konya Merkez*
- ... oy birliği ile karar verilmiştir.”*

Karar Başkan M. K., Başkan Yardımcısı Ö. Ö., Üyeler F. Y., M. A. ve M. D. tarafından imzalanmıştır.

2. İzi Süt Yönetim Kurulu Başkanı'nın sektörün sorunlarına ilişkin bir Konya Milletvekili'ne gönderdiği yazıda da, Konya ve civarı ilçelerde birer haftalık süreyle süt alımını bütün süt ürünü üreticilerinin durdurduğu, 1.4.2005 tarihi itibarıyla de bütün Türkiye'de süt fiyatlarının aşağıya çekileceği belirtilmiştir.

3. Şarkikaraağaç'taki tek mandıranın sahibi Güllal Yönetim Kurulu Başkanı da, Konya'daki mandıraların Şarkikaraağaç'tan süt alımını bir haftalığına durdurduklarını ifade etmiştir.

4. Yalvaç'tan çiğ süt toplayan Süttaş A.Ş.'nin Satınalma Memuru, sütün bolladığı bahar döneminde Süttaş olarak süt alımına ara vermediklerini, Konya'daki firmaların Süttaş'ın faaliyet göstermediği yerlerde süt alımına belirli sürelerle tehir verdiklerini belirtmiştir.

5. Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren toplayıcı N. S., sütün bol olduğu bahar döneminde Konya'daki mandıraların kota uyguladıklarını ve 1 Mart ve 1 Nisan'da birer hafta tehir verdiklerini, toplayıcılar olarak sütü satamadıkları için kendilerinin de süt toplamadıklarını ifade etmiştir.

6. Sütün bol olduğu bahar döneminde mandıraların süt almayacaklarını belirttiği dönemde satamayacağı sütü toplamadığını belirten H. K.'nin yanı sıra Şeker Süt ve Kayhan Süt'ün toplayıcısı A. Y.'nin oğlu S. Y. de, o dönemde süt alımının durdurulduğu yönünde beyanda bulunmuştur. S. Y., Şeker Süt'ün kendilerinden süt almadığını, kendilerinin süt vermeyi reddetmelerinin söz konusu olmadığını belirtmiştir. Ancak, Şeker Süt Genel Müdürü ve Muhasebe Müdürü, A. Y.'nin bu dönemde kendilerine süt getirmediğini ileri sürerek, yeni pazarlara girdikleri için süte ihtiyaçları olduğunu, A. Y. süt vermediği için zarara uğradıklarını belirtmişlerdir.

7. Küçük ölçekli teşebbüs niteliğindeki Özemek, Tuna Süt, Berberoğlu, Ömürlü, Üçpınar, Altınkaynak, Milkon, Umut Süt, Mutlu Süt ve Bildiriciler yetkilileri, az süt işledikleri için sütün bol olduğu dönemlerde süt alımını durdurmadıklarını belirtmişlerdir. Aksüt Ortağı K. A., tehir kararını uygulamalarını, sadece Konya Merkezden süt almalarına ve Konya Merkez için tehir kararı verilmemesine bağlamıştır.

8. Akova Yönetim Kurulu Başkanı, sütün bol olduğu dönemlerde süt alımını durdurmadıklarını belirtirken, Büyük Aygın Genel Müdürü ise, sütün bol olduğu dönemler göz önünde bulundurulmaksızın pastörize makinelerini değiştirdikleri için belli bir dönem süt almadıklarını ifade etmiştir.

9. Talat Özakpınarlar Ortağı C. A., sütün arttığı dönemlerde alımı durdurmalarının söz konusu olmadığını belirterek, bunun kooperatiflerden süt almaları nedeniyle 1 yıllık alım anlaşması yapmalarından kaynaklandığını açıklamıştır.

10. Birsüt Ortağı A. K. ise, 2005 yılında süt alımına tehir vermediklerini, ancak kota uyguladıklarını, buna göre süt toplayıcısının yılın diğer dönemlerinde getirdiği sütün %25-30'u kadar fazlasına aldıklarını belirtmiştir. Aynı biçimde Cebel Süt Yönetim Kurulu Başkanı da, 2004 yılında Şarkikaraağaç bölgesinde sütün bol olduğu dönemde süt alımına tatil verilmesine çalışıldığını, ancak Dernek üyelerinin müstahsillerini ve toplayıcılarını kaybetmemek için 1-2 gün sonra tekrar süt almaya başladıklarını ifade etmiştir.

11. Sel Süt Şirket Müdürü, 2005 yılı bahar aylarında Şarkikaraağaç'taki toplayıcıları A. Y.'ye bir hafta süt almayacaklarını bildirdiklerini, A. Y.'nin diğer mandıraların da tehir verdiğini açıkladığını, ancak kararın mandıralar arasında birlikte alınmadığını ve tehirin sadece Şarkikaraağaç'ta gerçekleştiğini ifade etmiştir.

12. İzi Süt Yönetim Kurulu Başkanı, nihai ürünlerini satamadıkları ve stokları biriktiği için 2004 yılında tehir uygulamasına katılmak zorunda kaldıklarını, ancak firmalar arasında tehir konusunda bir anlaşma olmadığını, tehirin piyasa şartlarından kaynaklandığını belirtmiştir.

I.4. Savunmalar ve Değerlendirilmesi

Tarafların önaraştırma ve soruşturmaya ilişkin tüm savunmaları, ek savunmaları ve sözlü savunma tutanakları incelenerek aşağıda değerlendirilmiştir. Tekrardan kaçınmak için tarafların benzer savunmaları birlikte değerlendirilmiş, teşebbüslerin varsa kendilerine özgü savunmaları ayrıca ele alınmıştır.

I.4.1. Çiğ Süt Alım Fiyatlarının Belirlenmesine İlişkin Savunmalar ve Bunların Değerlendirilmesi

I.4.1.1. Yönetim Kurulu Kararları ve Aynı Fiyatın Uygulanması

Savunmalarda, KOSSİMAD yönetim kurulunun dört tane kararının örnek gösterilerek fiyat belirlendiği iddiasının gerçekten uzak olduğu, hayata geçmemiş, defterde ve sözde kalmış kararların dikkate alınmasının hukuka uygun olmadığı, ayrıca Konya'daki teşebbüslerin hepsinin anlaşarak aynı fiyatı uygulamalarının mümkün olmadığı iddia edilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca, "belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararları" hukuka aykırıdır. Madde düzenlemesinde, rekabeti kısıtlayıcı "amaçlı" veya "etkili" uygulamalar bir ayrıma tabi tutulmamıştır. Teşebbüslerin rekabeti engelleyici amaçla hareket etmeleri yeterli olup, anlaşma, eylem ya da kararın uygulanması sonucunda rekabeti kısıtlama etkisinin gerçekleşmesi ağırlaştırıcı olarak değerlendirilmektedir.

Öte yandan, teşebbüslerin hepsinin aynı fiyatı uyguladıkları, bir başka deyişle "tek fiyat" belirledikleri yönünde bir iddia söz konusu değildir. Farklı pazar gücüne, farklı ödeme koşullarına sahip ve farklı yağ oranlarında çiğ süt temin eden teşebbüslerin tek fiyattan alım yapmaları beklenmemelidir. Nitekim süt alım fiyatının belirlenmesine yönelik toplantıların yapıldığı dönemlere ilişkin fiyatlar incelendiğinde birbirinden farklı fiyatlarla alım yapılabildiği görülmüştür. Bu dosyada iddia olunan rekabet ihlali, KOSSİMAD'ın Tüzüğü'nde yer alan çiğ süt alım fiyatlarının belirlenmesine ilişkin hükümler ve bu amaca yönelik toplantılarda alınan kararlardır. Dolayısıyla teşebbüslerin alım fiyatlarının birbirleri, hatta müstahsilleri arasında farklılaşması rekabet ihlalini ortadan kaldırmamaktadır. Teşebbüslerin Dernek toplantılarında konuşulan, belirlenen ya da sözlü olarak mutabakata varılan fiyatları göz önünde bulundurmaları kaçınılmazdır. Burada, yukarıda açıklandığı üzere rekabeti kısıtlama amacının varlığı önem taşımaktadır.

Bu noktada, teşebbüslerin Dernek toplantılarında fiyat konuşmalarının rekabet hukuku çerçevesinde ne anlama geldiği açıklanmalıdır. Rekabet hukukunda rakipler arasındaki bilgi değişimine belli koşullar altında izin verilmektedir. Bilgi değişiminin rakiplerin fiyatlarına, maliyetlerine, satışlarına, üretim miktarlarına, kapasite kullarımlarına, ticari sınırlarına yönelik olması; teşebbüslerin birbirlerinin rekabetçi stratejilerinden haberdar olmalarına, dolayısıyla birbirlerinin pazar davranışlarını koordine etmelerine yol açacaktır. Sonuç olarak, teşebbüslerin rekabet stratejilerinin en önemli değişkeni ve aracı

olan fiyatlara ilişkin bilgi alışverişinde bulunmaları rekabeti kısıtlayıcı niteliktedir.

Savunmalarda teşebbüsler, fiyat değişiklikleri birkaç gün önceden müstahsile duyurulduğu için üreticilerin birbirlerinden rahatlıkla haberdar olabildiklerini, bu sayede teşebbüslerin rakiplerinin hareketlerine kısa sürede tepki verebildiklerini, fiyatlara ilişkin bilgi değişiminin olduğu tek yerin dernek toplantıları olmadığını, borsadan veya ihaleler yoluyla bu bilgileri üreticilerin elde edebildiğini ifade etmektedirler.

Teşebbüslerin farklı fiyatlardan alım yapabildikleri yönündeki savunmalara karşı Soruşturma Raporu'nda, teşebbüslerin alım fiyatlarının birbirleri, hatta müstahsilleri arasında farklılaşmasının rekabet ihlalini ortadan kaldırmadığı belirtildikten sonra, teşebbüslerin Dernek toplantılarında konuşulan, belirlenen ya da sözlü olarak mutabakata varılan fiyatları göz önünde bulunduracakları ifade edilmiştir. Yoksa Rapor'da fiyata ilişkin bilgilerin aktarıldığı tek ortamın Dernek toplantıları olduğu, teşebbüslerin bu bilgileri bu toplantılar dışında başka kaynaklardan elde edemeyecekleri iddia edilmemektedir. Toplantıların asıl işlevini salt fiyat konusunda bilgi değişimi yapmakla sınırlamamak gerekir. Toplantılar sonunda Dernek üyeleri uygulayacakları fiyatlar konusunda açıkça mutabakata varıp bunu yönetim kurulu kararı olarak yazılı hale getirmektedir.

I.4.1.2. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesinin (a) Bendi

Savunmalarda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinin "mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" şeklinde düzenlendiği, bu nedenle diğer girdiler göz ardı edilerek sadece çiğ süt fiyatının baz alınmasının ilgili bent kapsamında ihlal sayılmayacağı, m.4(a) anlamında ihlal olabilmesi için tüm girdilerin fiyatının belirlenmesi gerektiği ileri sürülmüştür.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde yer alan "her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" ibaresi "tüm" alım veya satım şartlarının birlikte tespit edilmesi anlamına gelmemektedir. Maddede "her türlü" ibaresi kullanılarak herhangi bir unsurun uygulama dışında kalması engellenmiştir. Dolayısıyla, Kanun'un 4. maddesinin (a) bendi uyarınca ihlal oluşabilmesi için "tüm alım veya satım şartlarının" tespit edilmesi ve girdilerin hepsinin fiyatının belirlenmesi gerekmektedir.

I.4.1.3. Konya Ticaret Borsası'nın Çiğ Süt Alım Fiyatını Onaylaması

Savunmalarda, çiğ süt fiyatını Konya Ticaret Borsası'nın tasdik ettiği, Borsa kurallarına ve şartlarına göre alım yapıldığı iddia edilmiştir.

REKABET Dergisi

Savunmalarda iddia edildiğinin aksine, Konya Ticaret Borsası'nın çiğ süt fiyatlarının belirlenmesinde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Gerek Borsa Genel Sekreterinin, gerekse görüşülen Borsa'ya üye teşebbüs yetkililerinin de belirttiği gibi, Borsa kurallarına ve şartlarına göre çiğ süt alımı yapılmamakta, bir başka deyişle çiğ süt için açık arttırma usulü uygulanmamaktadır. Borsa'nın çiğ süt fiyatını tasdik etmesi, çiğ süt fiyatının belirlenmesine müdahalesi olduğu anlamına gelmemektedir. Ayrıca, bu tasdik alım fiyatının Borsa denetiminde olduğunu da göstermemektedir. Borsa'nın işlevi, kayıtlı teşebbüslerin süt aldıkları müstahsillerinin daha az stopaj vergisi ödemesine imkan tanıyarak kayıt altına alınmalarını sağlamaktır.

I.4.1.4. Piyasada Farklı Fiyatlarla Alım Yapılması

Teşebbüsler savunmalarında, KOSSİMAD tarafından belirtilen fiyatların tavsiye niteliğinde olduğunu, hiçbir şirketin bu kararlara uymaya zorlanmadığını, uygulamada farklı fiyatlarla alımlar yapıldığını, her ne kadar alınan kararlarda tavsiye niteliğinde oldukları belirtilmemişse de bu kararlara uymayanlara yaptırım uygulanacağını beyan edilmemiş olmasının bu kararların tavsiye niteliğinde olduğunu gösterdiğini iddia etmektedirler.

Teşebbüsler arasında yapılan anlaşmalar veya teşebbüs birliklerinin almış oldukları kararların rekabet ihlali olabilmesi için, anlaşma veya karara uymaları konusunda teşebbüslerin zorlanmasına gerek bulunmamaktadır. Teşebbüsler bakımından bağlayıcılığı olmayan centilmenlik anlaşmaları veya tavsiye niteliğindeki teşebbüs birliği kararları da 4054 sayılı Kanun'un kapsamındadır. Ayrıca, KOSSİMAD tarafından belirlenen fiyatların tavsiye niteliğinde olduğu yönündeki iddialar gerçekleri yansıtmamaktadır. Dernek tarafından alınan kararların tavsiye niteliğinde olduğuna dair herhangi bir hususun karar metinlerinde yer almadığı gibi, Dernek Tüzüğü'nde bunun aksine işaret eden düzenlemeler bulunmaktadır. Dernek Tüzüğü'nde, Dernek'in çalışma konularından birisi, dernek üyeleri ile rekabete giren ve dernek üyelerinden farklı fiyatla süt toplayan süt toplayıcılarına veya imalatçılara karşı ortak tutum belirlemek olarak belirtildikten sonra, Dernek'in bilgisi dışında süt satın alan üyenin yönetim kurulunun ekseriyetle alacağı karar ile Dernek üyeliğinden çıkarılacağı ifade edilmiştir. Tüzük'teki bu düzenleme, uygulanmamış olsa dahi, Dernek üyelerine getirilmiş yaptırım ve zorlama niteliğindedir. Son olarak, uygulamada farklı fiyatlarla alımlar yapıldığı yönündeki savunmaya karşılık olarak, teşebbüslerin hepsinin aynı fiyatı uyguladıkları, bir başka deyişle "tek fiyat" belirledikleri yönünde bir iddia söz konusu değildir. Farklı pazar gücüne, farklı ödeme koşullarına sahip ve farklı yağ oranlarında çiğ süt temin eden teşebbüslerin tek fiyattan alım yapmaları beklenmemelidir. Nitekim süt alım fiyatının belirlenmesine yönelik toplantıların yapıldığı dönemlere ilişkin fiyatlar incelendiğinde birbirinden farklı fiyatlarla alım yapılabildiği görülmüştür. Bu

dosyada iddia olunan rekabet ihlali, KOSSİMAD'ın Tüzüğü'nde yer alan çiğ süt alım fiyatlarının belirlenmesine ilişkin hükümler ve bu amaca yönelik toplantılarda alınan kararlardır. Dolayısıyla teşebbüslerin alım fiyatlarının birbirleri, hatta müstahsilleri arasında farklılaşması rekabet ihlalini ortadan kaldırmamaktadır.

I.4.1.5. Teşebbüslere Özgü Savunmalar

Teşebbüslerin kendilerine özgü savunmaları ve bunların değerlendirilmesine aşağıda yer verilmiştir.

Teşebbüslerden Akova Süt, göndermiş olduğu savunmasında; fiyat değişim oranları ve tarihlerinin rakiplerden farklı olduğunu, bağımsız karar aldıklarının radyolara verdikleri ilanlardan görülebileceğini; çiğ süt piyasasında fiyat paralelliği görülmesinin rasyonel gerçeklerden kaynaklandığını, paralel davranışın tek başına uyumlu eylem için yeterli olmadığını, fiyat listelerinin rakiplere gönderilmesi, rekabetçi davranışları etkileyecek görüşmeler gibi iletişimin olması gerektiğini, paralel fiyatlandırmanın "per se" rekabet ihlali sayılmadığını, 23.3.2000 tarih ve 00-11/109-54 sayılı Kurul Kararı'nın mevcut dosya ile birebir örtüştüğünü, Karar'da yer verilen değerlendirmeler doğrultusunda uyumlu eylem koşullarının mevcut dosyada söz konusu olmadığını, KOSSİMAD üyelerinin işlediği süt miktarının Türkiye ölçeğinde çok küçük kalması nedeniyle bu miktarla rekabetin kısıtlanması amacının gerçekleştirilemeyeceğini, nitekim Kurul'un fiyat anlaşmalarının uygulanmadığı olaylarda soruşturma açmama yoluna gittiğini (1.4.2004 tarih ve 04-23/251-55 sayılı Ankara yapı denetim ve 24.6.2004 tarih ve 04-43/533-130 sayılı Ankara kitap dağıtım Kararları gibi) ifade etmektedir.

Akova Süt göndermiş olduğu savunmasında, teşebbüsler arasında uyumlu eylem olmadığını ve fiyat paralelliklerinin rasyonel gerekçelerinin olduğunu açıklama gayreti içerisinde. Oysa, soruşturma dosyasında uyumlu eylem iddiası zaten bulunmamaktadır. Çiğ süt fiyatları konusunda ihlali oluşturan eylem, KOSSİMAD'ın Tüzüğü'ndeki fiyatları belirlemeye yönelik hükümler ve bu amaca yönelik yapılan toplantılar sonunda alınan kararlardır.

Atf yapılan 23.3.2000 tarih ve 00-11/109-54 sayılı Karar'da Kurul, ihlal olmadığı sonucuna varırken, Mustafa Kemalpaşa bölgesindeki inceleme konusu ihalelerde alımı yapılan sütün Türkiye'deki toplam süt miktarının %0,2-3'üne tekabül etmesini göz önünde bulundurmıştır. Ancak, çok daha önemlisi söz konusu dosyada ihaleye katılan teşebbüsler arasında anlaşma veya uyumlu eylemi işaret eden herhangi bir bağlantı tespit edilememiştir. Oysa mevcut dosyada soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin KOSSİMAD bünyesinde anlaşma içerisinde bulduklarının açık delilleri mevcuttur. Dolayısıyla, KOSSİMAD üyelerinin işlediği toplam süt miktarının Türkiye ölçeğinde küçük kaldığından

REKABET Dergisi

ihlalin söz konusu olmadığı yönündeki savunma geçersizdir. Böyle bir savunmanın geçerli olduğu varsayıldığında, Konya’da (veya aynı büyüklükteki başka illerde) faaliyet gösteren teşebbüslerin çiğ süt alımlarında kuracakları kartelleri engellemek mümkün olamayacaktır. Hiç kuşkusuz, Kanun’un 4. maddesinin amaçladığı bu tür bir düzenleme değildir. Kanun koyucu, anlaşmada rekabeti kısıtlama amacının tespitini yeterli görmüş olup, anlaşmanın piyasada böyle bir etki doğurmasını şart koşmamıştır. Kanun’un 4. maddesinin düzenleniş biçimi, rekabetin kısıtlanması amacını taşıyan, ancak piyasada etkisi olmayan anlaşmaların da bu madde kapsamında değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Aksine bir yorumla, etki olmadığı gerekçesiyle rekabeti kısıtlama amacı güden bir anlaşmayı kapsam dışına çıkarmak Kanun’un 4. maddesinin amacıyla çelişecektir. Öte yandan, atıf yapılan diğer iki Karar’la ilgili olarak ise, rekabet hukukunda olay bazında değerlendirme yapıldığını belirtmek gerekmektedir.

Savunmada belirtilen radyo ilanlarında Akova Süt, 1 Ocak 2003, 1 Aralık 2002, 1 Kasım 2002, 1 Mart 2002 ve 1 Kasım 2001 tarihlerinden geçerli olmak üzere fiyatlarını müstahsillere bildirmekte ve müstahsillerden bu fiyatlardan daha düşük fiyatla sütlerini vermemelerini istemektedir. Ancak, bu tarihlerden daha yeni bir tarihte 30.9.2003’te yapmış olduğu toplantıda KOSSİMAD çiğ süt fiyatlarını tespit etmiş ve Akova Süt Yönetim Kurulu Başkanı bu toplantıda alınan karara Dernek Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı olarak imza atmıştır. Dolayısıyla, bahsi geçen radyo ilanları Akova Süt’ün ihlal içerisinde olmadığını göstermemektedir.

Teşebbüslerden Birsüt de savunmasında, süt alım fiyatının kendileri tarafından belirlendiğini, kendilerinin katıldığı hiçbir Dernek toplantısında müstahsile ödenen fiyatların düşürülmesinin görüşülmediğini, bu yönde karar alınmadığını, teşebbüsün böyle bir karara taraf olarak imza atmadığını iddia etmektedir.

Teşebbüslerden Birsüt’ün, kendilerinin katıldığı hiçbir Dernek toplantısında müstahsile ödenen fiyatların düşürülmesinin görüşülmediği, bu yönde karar alınmadığı, teşebbüsün böyle bir karara taraf olarak imza atmadığı yönündeki iddiası doğru değildir. Birsüt’ün Ortağı A. K., KOSSİMAD’ın 30.9.2003 ve 28.7.2003 tarihli toplantılarına katılmış ve süt alım fiyatının belirlenmesine ilişkin alınan karara Dernek Yönetim Kurulu üyesi sıfatıyla imza atmıştır.

Şeker Süt savunmasında, önaraştırma döneminde Raportörlerin görüştükları Muhasebe Müdürü’nün beyanının yanlış anlaşıldığını, tutanakta anlaşarak fiyat tespit ettiklerinden bahsedilmediğini, süt fiyatlarının ekonomik gerekçelerle düşürülmesi gerektiğinden söz edildiğini, fiyatı belirleyen tarafın alıcı firmalar değil, satıcı çiğ süt üreticileri olduğunu, ülkemizde çiğ süt üretim

fazlalığı bulunduğunu ve üretim fazla olunca fiyatların aşağı indiğini ifade etmektedir.

Şeker Süt'ün, Muhasebe Müdürü'nün önaraştırma dönemindeki beyanından teşebbüslerin anlaşarak fiyat tespit ettiklerinin anlaşılmadığı yönündeki itirazı gerçekçi değildir. Zira, süt alım fiyatının düşürülmesi konusunda mandıracıların sözlü olarak mutabakata vardıklarına yönelik beyanı tutanaktan açıkça görülmektedir.

Müstahsillerin çiğ süt fiyatında söz sahibi olduklarına ilişkin Şeker Süt'ün savunması da çelişkilidir. Çiğ süt üretim fazlalığının söz konusu olduğu bir ortamda, savunmada ileri sürüldüğü gibi müstahsilin çiğ süt fiyatında nasıl söz sahibi olacağı anlaşılammıştır. Sütün bol olduğu dönemlerde kota uygulamak ya da süt almayı tehir etmek yoluna gidildiği açıktır. Bu durumda müstahsil sütünü verecek teşebbüs bulamazken müstahsilin çiğ süt fiyatında söz sahibi olması mümkün görünmemektedir.

Uzundemir savunmasında, süt alım fiyatlarının Konya'da faaliyet gösteren diğer mandıraların fiyatlarının altında olmadığını belirtmektedir.

Mevcut soruşturmada, taraf olan teşebbüslerden bazılarının diğerlerine göre daha düşük veya yüksek fiyatla süt aldıklarına dair bir isnat bulunmamaktadır. İhlal olarak değerlendirilen husus, çiğ süt alım fiyatlarını söz konusu teşebbüslerin birlikte belirlemeleridir.

Savunmalarda, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin büyüklükleri ile fiyat belirleme ihlali arasında ilişki kurulmaya çalışılmıştır. Bu konuda; Milkon, aylık 8-10 ton arası süt işleme kapasitesi olan bir firmanın süt alım fiyatını belirlemesinin mümkün olmadığını; Tuna Süt, Pınar, Mis, Ülker, Sütaş ve Sek gibi büyük firmaların çiğ süt temin ettikleri Konya bölgesinde küçük firmaların fiyat belirlemelerinin imkansız olduğunu ve KOSSİMAD'da üye olan büyük üreticilerin yanında küçük mandıraların fiyatların belirlenmesi esnasında toplantılarda herhangi bir etkilerinin olamayacağını ve Akova Süt Konya bölgesinden süt temin eden Pınar, Mis, Ülker, Sütaş ve Sek gibi büyük firmalarla rekabet edebilmek için Konya bölgesindeki işletmelerin birtakım fiyat belirlemesi yapmalarının zorunlu hale geldiğini ifade etmiştir.

Savunmalarda teşebbüs büyüklükleri konusunda iki farklı açıdan savunma getirildiği görülmektedir. Birincisi; Konya bölgesinden Pınar, Mis, Ülker, Sütaş ve Sek gibi büyük firmalar da çiğ süt alımı yapmaktadırlar ve bu durum ihlalin olmadığını bir göstergesi olarak sunulmaktadır. İkinci olarak, KOSSİMAD üyelerinden bazıları diğerlerine göre oldukça küçüktür ve küçük olan bu teşebbüsler büyükler karşısında kendilerinin söz sahibi olmadıklarını iddia etmektedirler. Her iki savunma da eldeki mevcut deliller karşısında geçerli değildir. Zira, Dernek Tüzüğü ve yönetim kurulu kararları soruşturmaya taraf

REKABET Dergisi

olan teŖebbüslerin çiğ süt alım fiyatlarını birlikte belirlediklerini açıkça ortaya koymaktadır. Diğeri bir husus da, Akova Süt'ün iddia ettiği gibi Konya bölgesinden süt temin eden Pınar, Mis, Ülker, Sütaş ve Sek gibi büyük firmalarla rekabet edebilmek için Konya bölgesindeki işletmelerin fiyat belirlemesi yapmalarının zorunlu olduğu yolundaki savunmayı kabul etmek mümkün değildir.

Büyük Aygın savunmasında, KOSSİMAD üyeleri tarafından uygulanan ve diğeriğini yıkıcı bir fiyat uygulaması olması halinde ancak ihlalden söz edilebileceğini iddia etmektedir.

İhlal olabilmesi için, soruşturmaya taraf olan teŖebbüslerin belirlediği fiyatların yıkıcı fiyat olmasına gerek yoktur.

I.4.2. Bölge Paylaşımına İlişkin Savunmalar ve Bunların Değerlendirilmesi

Savunmalarda teŖebbüsler özetle, bölge paylaşımına ilişkin olarak;

- Bölge paylaşımına teŖebbüs edildiğini, ancak gerçekleştirilemediğini;
- Çiğ sütün hassas bir ürün olduğunu, Konya'da müstahsillerin geniş bir alana yayıldığını, coğrafi özelliği nedeniyle süt teminindeki zorluğun teŖebbüsleri beraber hareket etmeye mecbur bıraktığını, bu rasyonel durum karşısında teŖebbüslerin hepsinin bir müstahsilin ayağına gitmesinin beklenmemesi gerektiğini, teŖebbüslerin centilmenlik anlaşması çerçevesinde ekonomik kaygılar ve sütün kalitesini yükseltmek amacıyla belli bölgelerde süt alımını benimsediklerini, bölge paylaşımının kesin bir ayırım olmadığını, teŖebbüslerin başka bölgelerden de süt alabildiklerini,
- Sütün kalitesini düzeltmek ve müstahsili denetlemek amacıyla yapılan bu uygulamayı Konya Tarım İl Müdürlüğü Koruma Şube Müdürü'nün beyan etmesinin bilgisi dahilinde yapıldığını gösterdiğini,
- 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (b) bendinde "mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü"nün ihlal olarak belirtildiğini, hükme göre mal piyasaları olduğu iddia edilen süt, nakliye, akaryakıt, makine, enerji piyasaları gibi 28 adet piyasanın tümünde bölüşme, paylaşım veya kontrol olması halinde ihlalin gerçekteşeceğini

iddia etmektedirler.

TeŖebbüslerden Ekiciler ise savunmasında, bölge paylaşımına ilişkin teŖebbüs tarafından alınan herhangi bir karar olmadığını, böyle bir kararın imzalanmadığını ifade etmektedir.

Önaraştırma ve soruşturma dönemlerinde yapılan yerinde incelemeler ve teŖebbüslerin ilk yazılı savunmalarından, soruşturmaya taraf olan teŖebbüslerin

hem Şarkikaraağaç hem de Konya'da çiğ süt topladıkları köyleri kendi aralarında paylaşmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin "mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü" şeklindeki (b) bendini ihlal ettikleri açıkça anlaşılmaktadır. Teşebbüslerin köy paylaşımı girişiminin olduğu ancak gerçekleştirilemediği şeklindeki savunmaları, ihlalin olmadığını göstermemektedir. Zira, yukarıda da açıklandığı üzere, Kanun'un 4. maddesi bakımından rekabeti sınırlama amacını taşıyan anlaşmalar, böyle bir etki doğurmasalar bile ihlaldir.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (b) bendinde yer alan "her türlü piyasa kaynaklarının paylaşılması" ibaresi "tüm" piyasa kaynaklarının paylaşılması anlamına gelmemektedir. Maddede "her türlü" ibaresi kullanılarak herhangi bir unsurun uygulama dışında kalması engellenmiştir. Dolayısıyla, ihlalin oluşabilmesi için "tüm piyasa kaynaklarının paylaşılması" gerekmektedir.

Köy paylaşımı girişiminin amacının, savunmalarda iddia edildiği gibi çiğ sütün kalitesini arttırmak olduğu kabul edilse dahi, bu girişim yine de Kanun'un 4. maddesinin (b) bendi kapsamında ihlal niteliğindedir. Ancak, kaliteyi arttırmaya yönelik teşebbüslerce getirilen bu savunmaların, yapılacak muafiyet değerlendirmesinde göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

1.4.3. Alım Boykotuna İlişkin Savunmalar ve Bunların Değerlendirilmesi

Alım boykotu iddiasına ilişkin olarak teşebbüsler savunmalarında;

- Çiğ süt miktarının ilkbahar ve yaz mevsiminde iki katına çıktığını, çiğ süt işleyen teşebbüslerin stok maliyetleri ile karşı karşıya kaldıklarını, raf ömrü kısa ürünler söz konusu olduğundan hammaddenin iki katına çıkmasının büyük sorun teşkil ettiğini, bu durumda müstahsil ve süt toplayıcılarına önceden haber vermek suretiyle süt alımına ara vererek problemin aşılıp aşılmaya çalışıldığını,
- Bu uygulamanın alım boykotu olarak değerlendirilerek 4054 sayılı Kanun'un (c) bendinin ihlali sayılmasının bilgi eksikliğinden kaynaklandığını, KOSSİMAD yönetim kurulunun 26.4.2001 tarihli kararının bu ihlale dayanak olarak alındığını, ilgili kararın bir defaya mahsus alınmış, hayata geçmemiş ve uygulama alanı bulamamış bir karar olduğunu, sonuç olarak süt alımına ara verme uygulamasının mevsim şartlarından ileri geldiğini

iddia etmektedirler.

Dosyada mevcut bilgi ve belgelerden savunmalarda, stok maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle çiğ süt üretiminin arttığı dönemlerde süt alımına ara

REKABET Dergisi

verildiğinin ifade edildiği anlaşılmıştır. Süt toplayıcıları ve mandıraların müstahsiller tarafından üretilen sütün tamamını satın almaları gibi bir yükümlülükleri bulunmamaktadır. Her bir teşebbüs üretimde kullanmak üzere dilediği zamanda dilediği kadar hammadde satın almakta serbesttir. Ancak, teşebbüsün bu kararını kendinin tek başına vermesi gerekmektedir. Oysa soruşturmaya taraf olan KOSSİMAD üyeleri tek başlarına çiğ süt alımını azaltma veya durdurma yerine bunu toplu olarak yapma yolunu tercih etmişlerdir. Bu tür bir eylem de 4054 sayılı Kanun'un "Mal veya hizmetlerin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi" şeklindeki (c) bendi kapsamına girmektedir. KOSSİMAD'ın süt alımını durdurma eyleminin tam olarak hayata geçirilememiş olması, bu girişimin ihlal olmadığını göstermeye yeterli değildir.

I.4.3.1. Teşebbüslere Özgü İtirazlar

Teşebbüslerin kendilerine özgü savunmaları ve bunların değerlendirilmesine aşağıda yer verilmiştir.

Teşebbüslerden İzi Süt, dönem dönem kısa süreliğine bazı ilçelerden süt alımına tehir verilebildiğini, ancak istenmeyen bu durumun geçici olduğunu; Büyük Aygın, makinelerin değiştirilmesi sırasında zorunlu olarak süt alımı yapamadıklarını; Selsüt ise 2005 yılı bahar aylarında stok fazlalığından dolayı bir haftalık süre boyunca Şarkikaraağaç'taki süt toplayıcısından süt almayı durdurduğunu ifade etmektedir.

Süt toplayıcıları ve mandıraların müstahsiller tarafından üretilen sütün tamamını satın almaları gibi bir yükümlülükleri bulunmamaktadır. Her bir teşebbüs üretimde kullanmak üzere dilediği zamanda dilediği kadar hammadde satın almakta serbesttir. Ancak, teşebbüsün bu kararını kendinin tek başına vermesi gerekmektedir. Oysa soruşturmaya taraf olan KOSSİMAD üyeleri tek başlarına çiğ süt alımını azaltma veya durdurma yerine bunu toplu olarak yapma yolunu tercih etmişlerdir. Bu tür bir eylem de 4054 sayılı Kanun'un "Mal veya hizmetlerin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi" şeklindeki (c) bendi kapsamına girmektedir.

Büyük Aygın savunmasında, süt alımlarının sütün bolladığı dönemlerde durdurulduğunu, amacın üreticiyi mağdur etmek ve fiyatı düşürmek olmadığını, alımları durdurmanın tüketiciye bir zararının da olmadığını, müstahsilin de alımların durdurulduğu dönemde sütü kendi ihtiyacı için kullandığını, dolayısıyla müstahsilin de bundan zarar görmediğini, ancak alımlar durdurulmaz veya en azından azaltılmaz ise bundan tek zararı mandıracının göreceğini ifade etmektedir.

Yukarıda da açıklandığı üzere, mandıralar süt alımlarını diledikleri gibi azaltıp durdurabilirler. Ancak, bu kararı bireysel olarak vermeleri gerekir. Toplu

olarak çiğ süt alımlarının durdurulmasının tüketiciye ve müstahsile zarar vermediği yolundaki tespit doğru değildir.

Milkon ve Akova Süt savunmalarında, müstahsilin elinde kalan sütü almak gibi bir zorunluluklarının bulunmadığını, ihtiyaçlarından fazla sütü almalarının ekonomik ve rasyonel olmayacağını, alımların durdurulması konusundaki paralel davranışların piyasa şartlarının gereği olduğundan teşebbüsler arası anlaşma olarak nitelendirilemeyeceğini belirtmektedirler.

Yukarıda da açıklandığı üzere, mandıralar bireysel kararlarıyla süt alımlarını diledikleri gibi azaltabilirler veya tamamen durdurabilirler. Mevcut soruşturmada ihlal olarak değerlendirilen husus, çiğ süt alımlarının durdurulması veya azaltılması uygulamasını soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin anlaşarak toplu olarak gerçekleştirmeleridir.

Büyük Aygın savunmasında, Soruşturma Raporu'nda süt alımına ara vermenin amacının müstahsilin başka bir mandıraya gitmesini önlemek olduğunun ifade edildiğini, bunun uygulamanın amacı değil belki sonucu olabileceğini ifade etmektedir.

Soruşturma Raporu'nda, süt alımına ara vermenin değil **toplu olarak** ara vermenin amacının müstahsilin başka bir mandıraya gitmesini önlemek olduğu ifade edilmiştir.

Birsüt ve Milkon savunmalarında, Şarkikaraağaç'tan süt almadıklarından alım boykotuna katılmalarının söz konusu olmadığını ifade etmektedirler.

Çiğ süt alımını toplu olarak durdurma girişimi sadece Şarkikaraağaç ilçesiyle sınırlı değildir. KOSSİMAD üyeleri Kadınhanı, Ilgın, Akşehir, Sarayönü, Beyşehir, Hüyük, Derbent, Yalvaç, Seydişehir, Bozkır, Mut, Silifke, Karaman, Karapınar, Ereğli, Cihanbeyli, Aksaray, Çumra ve Ova Köyleri ile Konya Merkez'de belirli dönemlerde süt alımını durdurma kararı almışlardır.

Aygın Süt savunmasında, alım boykotu iddiasının delili olarak sunulan tek belgenin 2001 yılına ait olduğunu, 15 yıllık bir derneğin bir defaya mahsus aldığı ve hayata geçirmedeği bir kararının ihlal olarak nitelendirilemeyeceğini ifade etmektedir.

Alım boykotuna ilişkin olarak KOSSİMAD yönetim kurulunun tek bir karar almış olması teşebbüslerin ihlal içerisinde olmadıklarını göstermemektedir. Ayrıca, bu karar iddia edildiği gibi hayata geçirilmemiş olsa dahi bu girişimin ihlal olmadığını göstermeye yeterli değildir.

Soruşturmaya taraf olan küçük mandıralar sınırlı bölgelerden süt almadıklarından süt alımını durdurma gibi bir lükslerinin olmadığını, zira kapasitelerinin bazı dönemlerde süt alımını durdurmalarına müsait olmadığını,

REKABET Dergisi

süt alamadıklarında üretimde kullanacakları hammaddelerinin olamayacağını belirtmişlerdir.

Çiğ süt alımlarının belirli bölgelerde durdurulmasına ilişkin olarak KOSSİMAD'ın almış olduğu kararın Dernek üyelerince uygulanmamış olması, ihlalin olmadığını göstermeye yeterli değildir.

I.4.4. Genel İtirazlar ve Bunların Değerlendirilmesi

Teşebbüslerden gelen savunmalarda öne sürülen genel nitelikteki aynı tip itirazlar, tekrardan kaçınmak için aşağıda alt başlıklar altında değerlendirilmiştir:

I.4.4.1. Rekabet İhlallerinin Amaç ve Etki Bakımından Değerlendirilmesi

Savunmalarda, rekabet düzenlemelerinin amacının etkin rekabetin korunması olduğu, 4054 sayılı Kanun'un da aynı amacı güttüğü, ancak gelişmiş ülkelerde geçerli olan koşullara göre hazırlanan kuralların tercüme edilmesinin Türkiye koşullarına uygunluk taşımadığı iddia edilerek, geçiş sürecinde tolerans gösterilmesi talep edilmektedir. Teşebbüsler, Soruşturma Heyeti'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti kısıtlama amaçlı veya etkili uygulamaların ayrıma tabi tutulmadığı, ihlal için rekabeti kısıtlama amacının yeterli olduğu, ayrıca böyle bir etki de oluşuyorsa bunun ağırlaştırıcı neden olarak görüldüğü şeklindeki değerlendirmesine katılmadıklarını ve hiçbir hukuk sisteminde hedefine varmayan "amaçlı hareket"inde cezalandırılmadığını ileri sürmüşlerdir.

Savunmalarda da belirtildiği üzere, rekabet düzenlemelerinin amacı etkin rekabetin sağlanması ve korunması, piyasa ekonomisinde kaynakların etkin dağılımının temini doğrultusunda maliyetlerin düşürülmesi ve teknolojik yenilik sağlanması yoluyla tüketicilerin ve dolayısıyla ülkenin refah düzeyinin yükselmesi olarak özetlenmektedir. Rekabet düzenlemelerinin işlevi göz önünde bulundurulduğunda, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında rekabet kurallarının uygulanması bakımından fark olduğu iddiası doğru değildir. Öte yandan, 4054 sayılı Kanun'un uygulanması açısından geçiş dönemi dikkate alınarak tolerans gösterilmesi talebi yerinde bulunmamıştır. Zira, 4054 sayılı Kanun 1997 yılından itibaren uygulanmakta olup, Kurul kararları içtihat oluşturmuştur. Ayrıca, rekabet hukukunda fiyat belirleme, bölge paylaşımı ve alım boykotu gibi eylemler en çok bilinen ve üzerinde tartışmanın en az yaşandığı ihlallerdir.

Savunmalarda ayrıca, Soruşturma Raporu'nda bir yandan bu pazarda tek fiyat uygulanamayacağı kabul edilirken diğer yandan "rekabeti kısıtlama amacının varlığı"nın yeterli olduğu belirtilerek para cezası istenmesinin çelişki olduğu ileri sürülmektedir.

Bu hususta herhangi bir çelişki bulunmamaktadır. Kanun'un 4. maddesi anlamında ihlal oluşabilmesi için "rekabeti kısıtlama amacının varlığı" yeterlidir. Öte yandan, ihlalin gerçekleşebilmesi için anlaşma neticesinde piyasada tek bir fiyatın oluşması zorunlu değildir. Dolayısıyla, Soruşturma Heyeti'nin bu pazarda tek fiyatın uygulanamayacağı yönündeki tespiti herhangi bir şekilde varılan sonuçla çelişmemektedir.

I.4.4.2. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu

Savunmalarda özetle, soruşturma bildirim yazılarında suçlamalara mesnet her türlü bilgi ve belgenin gönderilmediği, daha sonra belgelerin kendilerine verilmesi talepleri reddedilerek 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na aykırı davranıldığı iddia edilmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca, Kurul'un soruşturma açılmasına karar vermesi halinde karar 15 gün içinde ilgili taraflara bildirilmekte olup, bildirim yazısıyla birlikte iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgi de gönderilmektedir. Madde düzenlemesinde her türlü bilgi ve belgeden bilinçli olarak söz edilmemiş, "yeterli bilgi" gönderilmesi yeterli görülmüştür. Diğer yandan 44. maddenin ikinci fıkrasında ise, tarafların sözlü savunma hakkını kullanma taleplerine kadar Kurum bünyesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş her türlü evrakın ve mümkünse elde edilmiş olan her türlü delilin bir nüshasının kendilerine verilmesini isteyebileceği düzenlenmiştir. İki düzenleme arasındaki denge, delillerin karartılması çerçevesinde kurulmalıdır. Zira, delillerin toplanması soruşturmanın sağlıklı sonuçlanabilmesi için önemli bir evredir ve soruşturmanın açılması anında delillerin toplanması henüz tamamlanmadığından delillerin karartılması imkan dahilindedir. Ayrıca, 4054 sayılı Kanun'un 44. maddesinin son fıkrasına göre Kurul'un tarafları bilgilendirmediği ve savunma hakkı vermediği konuları kararlarına dayanak yapamayacağı güvencesi de hatırlatılmalıdır.

I.4.4.3. Dernek Üyeliği

Savunmalarda özetle, firmaların KOSSİMAD'a üye olmadıkları, Dernek üyelerinin şahıslar olduğu, bu kişilerin şirketlerini Dernek'te hiçbir şekilde temsil etmedikleri, buna karşın şirketler hakkında soruşturma açıldığı, Dernekler Kanunu değişikliği tüzelkişilerin derneklere üye olmalarının yolu açıldıktan sonra soruşturmaya taraf olan firmaların KOSSİMAD'a üye olabilecekken bunu yapmadıkları iddia edilmektedir.

KOSSİMAD'ın kurulduğu dönemde yürürlükte olan 2908 sayılı Dernekler Kanunu'na göre şirketlerin bir derneğe üye olmaları mümkün olmadığından, teşebbüsler tarafından sektörel amaçlı kurulan derneklere teşebbüslerin temsilcileri üye olmuşlardır. Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun bakımından teşebbüs birliğini oluşturan teşebbüsler hakkında soruşturma

REKABET Dergisi

açılması yerindedir. Diğer yandan, Dernek'e üye olan kişilere firmaların kendilerini Dernek'te temsil etmeleri konusunda yazılı bir yetki vermelerine gerek bulunmamaktadır. Zira, Dernek'e üye olan gerçek kişiler soruşturmaya taraf teşebbüsleri en üst düzeyde temsile yetkili (müdür, yönetim kurulu başkanı, muhasebe müdürü vb. seviyesinde) kişilerdir. Tüzelkişilerin derneklere üye olmalarının yolu açıldıktan sonra soruşturmaya taraf firmaların KOSSİMAD'a üye olabilecekken bunu yapmamaları doğaldır, zira Dernek'te kendilerini temsilen zaten bir ya da daha çok kişi bulunmaktadır.

I.4.4.4. Tavsiye Fiyat

Savunmalarda, Dernek'te alınan kararların tavsiye niteliğinde olduğu iddia edilmektedir.

Öncelikle, kararların tavsiye niteliğinde olduğu karar metinlerinden anlaşılmamaktadır. Ayrıca, Dernek bünyesinde yönetim kurulu tarafından alınan kararların tavsiye niteliğinde olması rekabeti kısıtlama amacını ortadan kaldırmamaktadır. Alınan kararların bağlayıcı olması, hatta kararlara uyulup uyulmadığı kontrol edilerek uymayan üyelere yaptırım uygulanması ihlali ağırlaştırıcı unsurlardır. Sonuç olarak, rekabeti kısıtlama amacı güden veya bu yönde etkisi olan, rakipler arasında koordinasyonu sağlayan her türlü eylem, işlem ve anlaşma, adı tavsiye olsun ya da olmasın 4054 sayılı Kanun'a aykırıdır.

- Savunmalarda ilaveten, Dernek'in yaptığı çalışmaların yasal çerçevede ve mülki amirlerin denetimi altında olduğu, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un ihlali kapsamında olmadığı iddia edilmektedir.

Bir derneğin yasal olarak kurulmuş ve Dernekler Kanunu'nun yasal çerçevesi dahilinde çalışıyor olması, dernek olarak mülki amirlerin denetimine tabi olması, faaliyetlerinin ya da aldığı ve uyguladığı kararların 4054 sayılı Kanun kapsamında olmadığı veya anılan Kanun'u ihlal etmediği anlamına gelmemektedir. 4054 sayılı Kanun, teşebbüs ya da teşebbüs birliklerini diğer yasalar çerçevesinde kurulmuş ve çalışıyor olması ya da diğer yasaları ihlal edip etmediklerine göre değil, 3. maddesindeki tanıma uygunluklarına göre kapsamaktadır.

- Savunmalarda, Dernek Tüzüğü'nde yer alan yaptırımların uygulanmadığı, bir başka deyişle üyelikten çıkarma prosedürünün işletilmediği itirazında bulunularak, Tüzük'ün tadil edildiği ifade edilmektedir.

Tüzük'te yer alan üyelikten çıkarma yaptırımının uygulanmamış olması ve Tüzük'te 4054 sayılı Kanun doğrultusunda gerekli değişikliklerin yapılması, genel olarak, cezanın takdirinde hafifletici unsur olarak göz önünde bulundurulmaktadır.

- Yaptırım gücüne ilişkin olarak ileri sürülen savunmada, KOSSİMAD'ın süt piyasasında üyelerine karşı herhangi bir yaptırım gücünün bulunmadığı ileri sürülmektedir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, teşebbüsler arasında yapılan anlaşmalar veya teşebbüs birliklerinin almış olduğu kararların rekabet ihlali olabilmesi için, anlaşma veya karara uymaya teşebbüslere karşı herhangi bir yaptırımın öngörülmüş olması zorunlu değildir. Teşebbüsler bakımından bağlayıcılığı olmayan centilmenlik anlaşmaları veya tavsiye niteliğindeki teşebbüs birliği kararları da 4054 sayılı Kanun'un kapsamındadır. Ayrıca, KOSSİMAD'ın üyelerine karşı yaptırım gücünün olmadığı yönündeki tespit de gerçekleri yansıtmamaktadır: Dernek Tüzüğü'nde, Dernek'in çalışma konularından birisi, dernek üyeleri ile rekabete giren ve dernek üyelerinden farklı fiyatla süt toplayan süt toplayıcılarına veya imalatçılarına karşı ortak tutum belirlemek olarak tespit edildikten sonra, Dernek'in bilgisi dışında süt satın alan üyenin yönetim kurulunun ekseriyetle alacağı karar ile Dernek üyeliğinden çıkarılacağı belirtilmiştir. Tüzük'teki bu düzenleme, uygulanmamış olsa dahi, Dernek üyelerine karşı bir yaptırımdır.

- Diğer yandan savunmalarda, Aygın Süt'te yapılan yerinde inceleme sırasında bilgisayardan silinerek atılmış kayıtların tekrar yüklenmesi yoluyla hukuka uygun olmayan delil elde edildiği iddia edilmektedir.

Raportörlerce Aygın Süt'te yapılan yerinde inceleme sırasında bilgisayar çıktısı alınan belgelerin bilgisayarda saklı oldukları dizin, dosya isimleri ve yeri (path) incelendiğinde, bu belgelerin silinmiş öge olmayıp, "Belgelerim\çizelgeler" dosyasında buldukları açıkça görülmüştür. Hangi bilgisayardan, kim tarafından ne isimle kaydedilmiş dosyaların birer kopyasının alındığını gösteren belgelerin birer kopyasının teşebbüs yetkililerine verilmesi yönünde gerekli hassasiyeti gösteren raportörlerin hukuka aykırı delil elde ettikleri iddiası yerinde değildir.

- Savunmalarda soruşturma bildirim yazılarında "...belirtiler tespit edildiği" şeklinde muğlak ifade kullanıldığı, bu "belirtiler" in tek başına delil olamayacağı, piyasada yankı bulması gerektiği, ayrıca rakiplerin herhangi bir mağduriyeti olmamasına rağmen soruşturma açılmasının hukuka ve usule uygun olmadığı ileri sürülmektedir.

Önaraştırma aşamasında elde edilen bulguların "belirtiler"den ibaret olması keyfiyet olduğunu göstermemektedir, çünkü soruşturma tamamlanmadan bu belirtilerin ihlale delil olup olmadıklarına karar vermek mümkün değildir. 4054 sayılı Kanun'un 42. maddesi uyarınca, soruşturma açılması için iddiaların ciddi ve yeterli bulunması gerekmektedir ve soruşturma bildirim yazılarında somut ibarelerin kullanılması zorunlu değildir. Aksine soruşturma

REKABET Dergisi

tamamlanmadan kesin ifadeler kullanılması, bir önyargı ifadesi olarak teşebbüsleri daha çok tedirgin edecektir. Diğer yandan, soruşturma açılması kararı alınırken rakip teşebbüslerin herhangi bir mağduriyetinin doğması koşul olmayıp, iddiaların ciddi ve yeterli bulunması yeterlidir. Ayrıca 4054 sayılı Kanun, rakipleri değil, bizatihi rekabetin kendisini korumakta; soruşturma kararı alınması noktasında rakiplerin mağdur olup olmadığını göz önünde bulundurmamaktadır. Rakiplerin rekabeti kısıtlayıcı karar ve eylemlerden zarar görmesi olası özel hukuk davalarında önem taşımaktadır.

- Savunmalarda, hukukumuzda sözleşme serbestisi ilkesinin benimsendiği, alıcı ile satıcı arasındaki fiyat belirlemenin Borçlar Kanunu'na göre sözleşme serbestisi kapsamında olduğu, buna Rekabet Kurumu'nun müdahalesinin söz konusu olamayacağı, ayrıca KOSSİMAD'ın tavsiyeleri taraflara zorla imzalatılmadığına göre insanların tavsiyelere uyacağına dair yaptıkları sözleşmenin de sözleşme serbestisi ilkesi çerçevesinde geçerli olduğu ifade edilmektedir.

Mevcut soruşturmada inceleme konusu, bir alıcı (mandıra) ile bir satıcının (müstahsil) arasındaki ticarete fiyatı bu iki teşebbüsün kendilerinin belirlemesi değildir. Tabiidir ki, ticaret yapan her teşebbüs kendi alım-satım fiyatını istediği gibi belirler. Ancak, burada inceleme konusu, alıcı (mandıra) ile satıcı (müstahsil) arasındaki ticarete uygulanacak fiyatın alıcılar (mandıralar) arasında yapılan bir anlaşma ile belirleniyor olmasıdır. Bu tür bir anlaşma da hiç kuşkusuz 4054 sayılı Kanun kapsamındadır. Diğer bir husus da, ihlal niteliğindeki bir anlaşmaya teşebbüslerin herhangi bir zorlama olmadan kendi rızaları ile girmiş olmalarının söz konusu anlaşmayı ihlal olmaktan çıkarmayacağıdır.

- Savunmaların bir kısmında, Soruşturma Raporu'nda "uyumlu eylem" in varlığından bahsedilmediğinin, dolayısıyla da olmadığı ifade edildiği, eylem birliği yoksa anlaşmanın da olmadığı ve neticede ihlalin de olamayacağı iddia edilmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde geçen "uyumlu eylem" ve "anlaşma" ibareleri karıştırılmamalıdır. Anlaşma olabilmesi için uyumlu eylem olması gerekmemektedir. Uyumlu eylem anlaşmanın koşullarından biri değildir, ihlal biçimlerinden biridir. 4. madde anlamında bir ihlal anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararı şeklinde olabilir. Dolayısıyla, uyumlu eylem yoksa anlaşma da yoktur, anlaşma yoksa ihlal de yoktur şeklindeki savunma geçersizdir.

- Savunmaların bir kısmında, Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilebilmesi için teşebbüsler arasında uyumlu eylemin olmasının gerektiği, ancak böyle bir uyumlu eylemin bulunmadığı ifade edilmektedir.

Daha önce açıklandığı üzere, mevcut dosyada uyumlu eylem iddiası bulunmamaktadır. Teşebbüslerin kendi aralarında anlaşmak suretiyle Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddia edilmektedir.

- Savunmaların bir kısmında, Kanun'un 4. maddesindeki ihlallerin ancak birden fazla teşebbüs arasında yapılabileceği, bir derneğin tek başına aldığı ve uygulanmayıp kağıt üstünde kalan kararlarının tek başına bu maddeyi ihlal etmediği iddia edilmektedir.

Kanun'un 4. maddesindeki ihlallerin ancak birden fazla teşebbüs arasında yapılabileceği tespiti doğrudur. Nitekim, mevcut dosyada da çoğu KOSSİMAD üyesi olan teşebbüslerin kendi aralarında anlaşmaları soruşturma konusu olmuştur.

- Savunmaların bir kısmında, paralel davranışın tek başına ihlal için yeterli olmadığı, ihlal olabilmesi için rakipler arasındaki belirsizlikleri yok etmeye yönelik bilgi değişimi, gizli görüşme gibi doğrudan veya dolaylı iletişimin tespit edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Hemen belirtmek gerekir ki, mevcut dosyada soruşturmaya taraf olan teşebbüsler arasındaki paralel davranışlardan yola çıkarak ihlal iddiası ortaya konulmamıştır. Teşebbüsler arasında yazılı veya sözlü herhangi bir anlaşma bulunmadığı durumlarda, paralel davranışlar iddia edildiği gibi tek başına ihlal için yeterli olamayabilir. Ancak, mevcut dosyada teşebbüslerin anlaşma içerisinde olduklarını gösteren KOSSİMAD Tüzüğü ve Yönetim Kurulu kararları bulunmaktadır. Dolayısıyla, ayrıca teşebbüsler arasında paralel davranışların tespit edilmesi zorunlu değildir.

- Savunmalarda, soruşturmaya taraf olan işletmelerin bölgesel nitelikte mandıralar olmalarından dolayı 4054 sayılı Yasa kapsamında olmadıkları iddia edilmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde "teşebbüs" tanımı verilmiştir. Buna göre; "piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler" teşebbüs olarak nitelendirilmektedir. Görüldüğü üzere, mevcut olayda soruşturma taraflarının bölgesel nitelikte faaliyet gösteren mandıra olmalarının ve hatta gerçek kişi olmalarının hiçbir önemi bulunmamaktadır.

- Savunmalarda, hukuki sürecin imzasız, kimliğini belirtmeyen ve soyut bir iddia ile başladığı, bu süreçte ihbarcının tutarsız beyanlarına itibar edildiği ve iddiaların başka delillerle desteklenmediği, ayrıca incelemenin sadece sözlü tutanaklara indirildiği, yazılı belgelere önem verilmediği iddia edilmektedir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, hukuki süreç kimliği belirtilmeyen imzasız bir iddia ile başlamamıştır. İsmi açıklanmasını istemediği için

REKABET Dergisi

başvuruyu yapan kişinin kimliği soruşturmaya taraf olan teşebbüslere bildirilmemiştir. Ayrıca, süreç başladıktan sonra ihbarcının şikayetini geri alması veya iddialarını sürdürüyor olmasının bir önemi bulunmamaktadır. Görevli raportörler 4054 sayılı Kanun'un çizmiş olduğu sınırlar içerisinde gerekli incelemeyi ve değerlendirmeyi yapmak durumundadırlar. İncelemelerin yazılı belgelerle desteklenmediği yönündeki iddia ise tamamen yanlıştır. Zira, ortada KOSSİMAD'ın Tüzüğü ve yönetim kurulunun almış olduğu kararlar bulunmaktadır.

I.4.4.5. Teşebbüslere Özgü Genel İtirazlar

Teşebbüslerin kendilerine özgü savunmaları ve bunların değerlendirilmesine aşağıda yer verilmiştir.

Büyük Aygın savunmasında, KOSSİMAD'ın 4054 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce kurulduğunu, bu yüzden Kanun'un yürürlüğe girmesi ile birlikte şayet Dernek'in Tüzüğü'nde Kanun'a aykırı maddeler var ise Dernek'in resmi makamlarca uyarılması gerektiğini iddia etmektedir.

Yeni bir kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte sayıları binleri bulan teşebbüs birliklerinin tüzüklerinin resmi makamlarca incelenerek bu birliklerin uyarılması gerektiği yönündeki savunma geçersizdir. Bu konuda sorumluluk tamamen teşebbüs birliklerine ve üyelerine aittir. Kaldı ki, Rekabet Kurumu, konferanslar, eğitimler vermek ve Kurul kararlarının olabildiğince piyasalarda duyulmasını sağlamak suretiyle teşebbüsleri Rekabet Hukuku konusunda bilinçlendirmeye çalışmaktadır.

Enka Süt savunmasında, çiğ süt alımında haksız rekabete yol açacak herhangi bir anlaşma veya ortak hareket kastının olmadığını ifade etmektedir.

Haksız rekabetin engellenmesi ile rekabetin korunması kavramlarının karıştırılmaması gerekmektedir. Rekabetin dürüstlük kurallarına aykırı olarak veya aldatıcı davranışlarla bozulmasına genel olarak "haksız rekabet" denilmekte ve buna ilişkin hukuki düzenlemeler Türk Ticaret Kanunu ile Borçlar Kanununda yer almaktadır. Mal ve hizmetler açısından piyasaları etkilemeye ve rekabeti kısıtlamaya yönelik teşebbüsler arası anlaşma veya kararlar ile pazardaki hakim durumun kötüye kullanılması ve tekelleşmeye yol açacak veya rekabeti bozacak şekilde yoğunlaşmaların önlenmesine ilişkin düzenleyici ve yasaklayıcı hukuki düzenlemelerin tümüne ise "rekabet sınırlamaları hukuku" veya "kartel hukuku" ya da kısaca "rekabet hukuku" denilmektedir ve buna ilişkin düzenlemeler 4054 sayılı Kanun'da yer almaktadır. Her iki hukuk düzenine ilişkin aykırılıklar için ayrı kanunlarda ayrı yaptırımlar öngörülmele birlikte her iki hukuk düzeni de farklı açılardan rekabetin korunması amacına yöneliktir. Ancak haksız rekabet kuralları ile amaçlanan, kişilerin menfaatlerinin korunması iken rekabet hukuku ile korunması amaçlanan rekabetin kendisidir.

Cebel Süt savunmasında, ortak girişim anlaşmalarının her zaman rekabeti sınırlayıcı olmadığını ifade etmektedir.

Ancak, mevcut dosya kapsamında Soruşturma Raporu'nda ortak girişim (*joint venture*) anlaşmalarına ilişkin herhangi bir değerlendirme bulunmamaktadır.

Büyük Aygın, süt sektöründe daha önce soruşturma yapılmamış olması nedeniyle ceza verilmemesi gerektiğini iddia etmektedir.

Yukarıda da değinildiği gibi, süt sektörüne ilişkin daha önce önaraştırma yapılmış bulunmaktadır. Kaldı ki, Türkiye'de 4054 sayılı Kanun yeterince uzun bir süredir yoğun bir biçimde uygulanagelmektedir. Dolayısıyla, söz konusu savunma geçersizdir.

Enka Süt savunmasında, Şarkikaraağaç bölgesindeki birkaç köyün çığ sütünün piyasa kaynağı olarak değerlendirilmesinin 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu, zira Kanun'un 2. maddesi ile piyasanın kapsamının izah edildiği, ayrıca Şarkikaraağaç'ta birkaç köyden alınacak çığ sütün hiçbir firmaya hakim durum yaratmayacağı ifade edilmektedir.

Şikayet Şarkikaraağaç bölgesinden gelmesine rağmen inceleme konusu coğrafi bölge burası ile sınırlı değildir. Dolayısıyla bu konudaki itiraz yersizdir. Ayrıca, hakim durumun yaratıldığına veya kötüye kullanıldığına dair teşebbüslere yöneltilmiş bir isnat söz konusu değildir

Enka Süt savunmasında, alım boykotuna delil olan 26.4.2001 tarihli KOSSİMAD toplantısında alınan kararların ne muhbirin dilekçesindeki ihbarların ne de Kurul'un vermiş olduğu soruşturma yetkisi dahilinde araştırma konusu olduğunu, raportörlerin kendilerine verilmiş yetkileri aşarak inceleme yaptıklarını iddia etmektedir.

Hemen belirtmek gerekir ki, raportörler incelemelerini yaparken şikayetçinin veya ihbarcının dilekçesindeki iddialarla sınırlı değildir. İncelemeler, Kurul'un raportörlere vermiş olduğu yetki çerçevesinde yapılmıştır.

Enka Süt savunmasında, Şarkikaraağaç'taki süt üreticilerinin mağdur olmadığını, şahsi olarak bir kişinin şikayet ettiğini, bu kişinin varsa bir zararı muhatabına genel mahkemelerde dava açması gerektiğini ifade etmiştir. Aygın Süt ve Mutlu Süt ise, ihbarcının dışında mağdur olan başka kişilerin ifadelerinin dosyada yer almamasının soruşturmanın hukukiliğine hanel getirdiğini, ayrıca iddia edildiği gibi rekabeti engellemeye yönelik davranışlar olsa bundan en çok etkileneceklerin rekabet halindeki teşebbüsler -yani soruşturmaya tabi teşebbüsler- olacağını, rakiplerin böyle bir mağduriyetlerinin olmamasının ortada rekabet ihlalinin de bulunmadığını gösterdiğini iddia etmektedir.

REKABET Dergisi

Öncelikle belirtmek gerekir ki, ihlal olabilmesi için şikayetçilerin en az belli bir sayıda olması gerektiği yönündeki değerlendirme doğru değildir. Şikayetçinin olmadığı birçok durumda Kurul'un rekabet ihlallerini re'sen tespit edebilmesinin önünde hiçbir engel yoktur. Benzer şekilde, rekabet ihlallerinden bazı kişilerin mağdur olması ve bu kişilerin tamamıyla inceleme sırasında görüşülmesi gerektiği yönündeki savunma da anlamlı değildir. Varsa bir rekabet ihlali bundan mağdur olması gerekenlerin soruşturmaya taraf olan teşebbüsler olduğu yönündeki tespit ise hiç anlaşılır değildir. Kendilerine belirli avantajlar elde etmek gayesiyle aralarındaki rekabeti engellemeye yönelik anlaşma içerisine giren teşebbüslerin neden mağdur duruma girmeleri gerektiği anlaşılammıştır. Sonuç olarak, bir rekabet ihlalinin oluşabilmesi için şikayetçilerin veya mağdurlarının sayılarının en az belirli miktarda olması zorunluluğu yoktur.

Aygın Süt ve Mutlu Süt savunmalarında, incelemeler esnasında müstahsillerle görüşülmeyerek eksik tahkikat yapıldığını iddia etmektedir.

Soruşturma Raporu'nda da açıklandığı üzere, çiğ süt üreten ve müstahsil olarak adlandırılan işletmelerin büyük bir bölümü küçük ölçekli aile işletmeleri olup, sığırcılığı, sebze, meyve ve tahıl yetiştiriciliği gibi tarımsal faaliyetlerin yanında ek bir uğraş olarak görmektedir. Müstahsiller kendi çıkarlarını gözetmek ve ürettikleri sütleri pazarlayabilmek için kooperatifler ve birlikler kurmuşlardır. Raportörler müstahsillerin değerlendirmelerini almak üzere, sadece inceleme konusu coğrafyada değil tüm Türkiye çapında sütçülüğün en fazla geliştiği şehirlerden biri olan Burdur'daki Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatifler Birliği (Köy-Koop) Başkanı ile görüşmeyi yeterli görmüşlerdir. Dolayısıyla, eksik tahkikattan söz edilemez.

Aygın Süt ve Mutlu Süt savunmalarında, soruşturmaya taraf olan süt işletmelerinin bölgesel olarak değerlendirilmelerini kabul etmediklerini, tanımlanan bu pazar dışından da süt alabildiklerini ve bütün Türkiye için çiğ süt pazarı kategorisinde değerlendirme yapılması gerektiğini iddia etmektedirler.

Soruşturma Raporu'nda, Isparta, Konya, Antalya ve Burdur illerini kapsayan bölge ilgili coğrafi pazar olarak belirlenmiştir. Pazarın bu şekilde belirlenmesi, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin hepsinin bu illerin tamamından çiğ süt temin ettiği anlamına gelmediği gibi, bu illerin dışında çevre illerden çiğ süt almadıkları anlamına da gelmemektedir. Dolayısıyla, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin bazılarının bu illerin dışında bazı illerden de süt alıyor olmaları, coğrafi pazarın yanlış tanımlandığını göstermez. Daha da önemlisi, ilgili coğrafi pazarın kesin sınırlarının belirlenmesi özellikle Kanun'un 4. maddesi kapsamında yapılan değerlendirmeler bakımından zorunlu değildir. Bu tür bir incelemede, teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri coğrafyayı genel hatları ile belirlemek ve bu coğrafyadaki pazar güçlerini değerlendirmeye dahil

etmek çoğunlukla yeterlidir. Sonuç olarak, çoğunluğu mandıra niteliğindeki teşebbüslerin çiğ sütleri genellikle çevre illerden temin ediyor olmalarından dolayı, ilgili coğrafi pazarın tüm Türkiye olarak belirlenmesi gerektiği yönündeki görüşe katılmak mümkün değildir.

Aygın Süt ve Mutlu Süt, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin hem alım yapan hem de süt mamulü imalatı yapan şirketler olduğunu, dolayısıyla ilgili ürün pazarının “çiğ süt pazarı” olarak belirlenmesinin yeterli olmadığını ifade etmektedir.

Soruşturmaya taraf olan teşebbüslerin alımını yaptıkları çiğ sütü işleyerek mamul olarak sattıkları ortadadır. Ancak, mevcut soruşturmada, mamul ürünlerin satışına ilişkin herhangi bir inceleme yapılmadığından bu ürünler bakımından ilgili ürün pazarının belirlenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

Aygın Süt ve Mutlu Süt savunmalarında, rekabet ihlaline ilişkin anlaşmaların genellikle gizli yapıldığını, dernek toplantısında alınan kararların böyle bir özelliğinden bahsetmenin mümkün olmadığını, dolayısıyla mevcut olayda bir ihlalden söz edilemeyeceğini iddia edilmektedir.

Rekabet ihlaline ilişkin anlaşmaların genellikle gizli yapılıyor olması nedeniyle, alenen yapılan rekabet ihlallerine müsamaha göstermek mümkün değildir.

Aygın Süt ve Mutlu Süt savunmalarında, Soruşturma Raporu'nda KOSSİMAD üyelerinin pazar dışında kendi aralarında anlaşarak çiğ sütün alım fiyatını belirlediklerinin iddia edildiğini belirttikten sonra, söz konusu teşebbüsler “çiğ süt alımında coğrafi pazar” olduğuna göre kendileri bizzat pazar olan teşebbüslerin pazar dışında fiyatı nasıl belirleyeceklerini sormaktadırlar.

Soruşturma Raporu'ndaki söz konusu husus gayet açıktır: Çiğ süt fiyatlarının müstahsil ile üreticiler arasında belirleniyor olması gerekirken bu fiyatı soruşturmaya taraf olan üreticiler kendi aralarında anlaşarak belirlemektedirler. “Süt fiyatının pazar dışında belirlenmesi” ile kastedilen de, müstahsil ile üretici arasındaki ticaret neticesinde belirlenmesi gereken fiyatın, üreticiler arasında anlaşma yoluyla belirleniyor olmasıdır.

J. GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

J.1. Çiğ Süt Alım Fiyatının Belirlenmesi

Yukarıda yer verilen bulgular, tarafların savunmaları ve savunmalara yönelik değerlendirmeler ışığında, KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüslerin üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında kendi aralarında anlaşarak belirledikleri ve dolayısıyla bu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendi kapsamına girdiği tespit edilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına giren anlaşma, uyumlu eylem ve kararların muafiyet için Kurul'a bildirilme yükümlülüğü 5388 sayılı Kanun ile ortadan kaldırılmıştır. Dolayısıyla, Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal içeren anlaşma, uyumlu eylem ve kararlara Kurul'un re'sen muafiyet değerlendirmesi yapabilmesi mümkün olmuştur. Bu çerçevede, çiğ süt alım fiyatlarının KOSSİMAD üyelerince birlikte belirlenmesinin muafiyet alıp alamayacağı değerlendirilecektir.

J.1.1. Muafiyet Değerlendirmesi

Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar, Kanun'un 5. maddesindeki koşulların varlığı halinde yasaklayıcı 4. maddenin uygulanmasından muaf tutulabilmektedir. Bu noktada vurgulanması gereken, muafiyet verilebilmesi için 5. maddedeki dört koşulun tamamının sağlanması gerektiğidir. Bu koşullardan herhangi birinin sağlanmaması durumunda, diğer koşullar sağlansa dahi muafiyet verilememektedir.

KOSSİMAD üyelerinin çiğ süt alım fiyatlarını birlikte belirlemelerinin, muafiyet için aranan koşullardan olumlu koşul olarak adlandırılan ilk iki koşulu sağlamadığı çok açıktır. Birinci olumlu koşula göre, "malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması" gerekmektedir. Çiğ süt alım fiyatının belirlenmesinin bu tür bir etkisinden bahsetmek mümkün değildir. İkinci olumlu koşula göre, ekonomik veya teknik gelişme ve iyileşmelerden tüketicilerin yarar sağlaması gerekmektedir. Birlikte alım fiyatının belirlenmesinin ekonomiye herhangi bir olumlu etkisinin bulunmadığı göz önünde bulundurulduğunda, olumlu etkilerin tüketiciye yansıtılması da söz konusu olmayacaktır. Çiğ süt alım fiyatlarının birlikte belirlenmesinde muafiyetin olumlu koşulları sağlanmadığından, diğer koşulları değerlendirmeye gerek yoktur.

Sonuç olarak, KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüslerin üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında kendi aralarında anlaşarak belirledikleri ve dolayısıyla bu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" şeklindeki (a) bendi kapsamına girdiği, ayrıca Kanun'un 5. maddesindeki koşulların sağlanamaması nedeniyle bu ihlal bakımından muafiyetin söz konusu olamayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

J.2. Bölge Paylaşımı

Köy paylaşımı girişiminin amacının, savunmalarda iddia edildiği gibi çiğ sütün kalitesini arttırmak olduğu kabul edilse dahi, bu girişim yine de Kanun'un 4. maddesinin (b) bendi kapsamında ihlal niteliğindedir. Ancak,

kaliteyi arttırmaya yönelik teşebbüslerce getirilen bu savunmaların, yapılacak muafiyet değerlendirmesinde göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

J.2.1. Muafiyet Değerlendirmesi

Kısa bir süre öncesine kadar ve hatta paylaşım girişimleri olmasına rağmen halen Şarkikaraağaç'ta ve Konya'da birçok köye çok sayıda toplayıcı girerek kapı kapı dolaşmak suretiyle süt toplamaktadır. Bu yöntemle, günde iki kez süt toplansa dahi süt kalitesinde önemli bir iyileşme sağlanması zor görülmektedir. Merkezi toplama ve kooperatifleşme sayesinde batı illerindeki süt kalitesi Şarkikaraağaç ve Konya bölgelerine göre çok daha iyi durumdadır. Kaliteyi artırabilmek için müstahsilin ürettiği sütün sağıldıktan sonra çok kısa bir süre içerisinde soğutucu tanklara boşaltılması gerekmektedir. Çiğ süt kalitesini arttırmak için izlenecek en uygun yolun köy paylaşımı olduğunu ileri sürmek mümkün değildir. Ancak, soruşturmaya taraf olan teşebbüslerce girilen bu tür bir paylaşım, piyasada kalitesizliği ile tanınan bölge sütünde sınırlı da olsa bir iyileşme sağlayabilecektir. Dolayısıyla, köy paylaşımı yapmak suretiyle süt toplama işinde elde edilecek iyileşmeler sayesinde Kanun'un 5. maddesinin (a) bendindeki muafiyet koşulu yerine getirilmektedir. Ancak, kapı kapı dolaşma uygulaması devam ettiği sürece köy paylaşımının süt kalitesini kalıcı olarak artıramayacağı da bir gerçektir.

Çiğ süt kalitesinin artırılmasının doğrudan tüketicilere fayda sağlayacağı açıktır. Dolayısıyla, Kanun'un 5. maddesinin (b) bendindeki koşul da sağlanmaktadır.

Kanun'un 5. maddesinin (c) bendi uyarınca, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması gerekmektedir. Köy paylaşımı neticesinde süt toplayıcıları ve mandıralar arasındaki rekabetin önemli ölçüde azalması olasılığı düşüktür. Zira, köylere halen çok sayıda toplayıcı gitmektedir ve müstahsiller sütü diledikleri toplayıcıya verebilme serbestisine sahiptirler. Dolayısıyla, bu şartın da sağlandığı kanısına varılmıştır.

Muafiyet için gerekli son şarta göre; rekabetin zorunlu olandan daha fazla sınırlanmaması gerekmektedir. Köy paylaşımı ile rekabetin belirli bir ölçüde sınırlandırıldığı bir gerçektir. Ancak, süt kalitesini arttırabilmek için bu zorunludur. Hatta, sütün kalitesini arttırmanın daha optimal yollarında (köylerin kooperatifleşmesi, merkezi toplama, ihale ile sütün toplu satılması) rekabet, köy paylaşımında olduğundan daha çok sınırlandırılmaktadır. Türkiye'de çiğ süt pazarındaki şu anki problemin, çiğ süt alım pazarındaki rekabetin azlığı veya çokluğu olmadığı kanaati taşınmaktadır. Aşılması gereken asıl sorun, üretilen çiğ sütün kalitesinin olması gereken standartların çok altında olmasıdır. Sonuç olarak, çiğ süt kalitesini artırabilmek için toplayıcılar veya müstahsiller arasındaki rekabetin sınırlandırılması kaçınılmazdır.

REKABET Dergisi

Bu açıklamalar ışığında, KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüsler ile Gülal Tarım Hayvancılık Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. ve Ekiciler Süt Gıda Tar. Hay. San. ve Tic. A.Ş. firmalarının ve Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren süt toplayıcıları Nurettin SELÇUK, Ahmet AŞIR, Ali YILDIRIM, Harun KAYA ve Halis AŞIR'ın Şarkikaraağaç ve/veya Konya'da köy bazında bölge paylaşımına giderek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (b) bendini ihlal ettikleri; ancak, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlandığından sözkonusu köy bazında bölge paylaşımının muafiyet alabileceği kanaatine ulaşılmıştır.

J.3. Alım Boykotu

Türkiye'de çiğ süt üretimi çoğunlukla doğal nedenlerle mevsimlere göre büyük değişme göstermektedir. Büyük baş hayvanlarda doğumların arttığı Mayıs - Haziran aylarında çiğ süt üretimi artmaktadır. Temmuz ayından itibaren çiğ süt üretimi düşüş trendine girerek Ekim ayında minimum seviyesine ulaşmaktadır. Öte yandan süt ürünlerine olan talep de tamamen zıt bir mevsimsellik göstermektedir. Çiğ süt üretiminin azaldığı Temmuz-Ekim döneminde süt mamullerine olan talep artmaktadır. Aksine, çiğ süt üretiminin en üst seviyeye ulaştığı Mart-Nisan aylarında süt mamullerine olan talep çiğ süt üretimindeki artışın gerisinde kalmakta ve piyasada çiğ süt arz fazlası oluşmaktadır. Çiğ süt arz fazlasının olduğu dönemlerde Konya ilinde faaliyet gösteren mandıraların birlikte karar vererek çiğ süt alımlarını belli bir süreliğine durdurduğu tespit edilmiştir.

Savunmalarda, stok maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle çiğ süt üretiminin arttığı dönemlerde süt alımına ara verildiği ifade edilmektedir. Süt toplayıcıları ve mandıraların müstahsiller tarafından üretilen sütün tamamını satın almaları gibi bir yükümlülükleri bulunmamaktadır. Her bir teşebbüs üretimde kullanmak üzere dilediği zamanda dilediği kadar hammadde satın almakta serbesttir. Ancak, teşebbüsün bu kararını kendinin tek başına vermesi gerekmektedir. Oysa soruşturmaya taraf olan KOSSİMAD üyeleri tek başlarına çiğ süt alımını azaltma veya durdurma yerine bunu toplu olarak yapma yolunu tercih etmişlerdir. Bu tür bir eylem de 4054 sayılı Kanun'un "Mal veya hizmetlerin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi" şeklindeki (c) bendi kapsamına girmektedir.

J.3.1. Muafiyet Değerlendirmesi

KOSSİMAD üyelerinin toplu olarak süt alımına ara verme girişimleri pazarda herhangi bir ekonomik veya teknik iyileşme veya gelişme sağlamamaktadır. Tek faydası süt alımına ara veren mandıraya olmaktadır: Bir bölgeden süt alan üye mandıraların tamamı alıma ara verdiği için, müstahsilin başka bir mandıraya gitme ve dolayısıyla mandıranın müstahsili kaybetme riski azalmaktadır. Süt alımına toplu ara verme eyleminin tüketiciye de herhangi bir

yarar sağladığından bahsetmek mümkün değildir. Dolayısıyla, KOSSİMAD üyelerinin çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurma eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (c) bendini ihlal ettiği, ayrıca Kanun'un 5. maddesindeki koşulların sağlanamaması nedeniyle bu ihlal bakımından muafiyetin söz konusu olamayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

K. SONUÇ

Konya, Isparta ve ilçelerinde süt piyasasında faaliyet gösteren bazı teşebbüsler hakkında 17.5.2005 tarih ve 05-32/413-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapora, toplanan delillere, sözlü savunma toplantısındaki açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği (KOSSİMAD)'nde üyesi olan

- Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.
- Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
- Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
- İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
- Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht. Mad. Tic. Ltd. Şti.
- Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
- Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İml. Paz. Ltd. Şti.
- Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Doğa Süt)
- Bildiriciler Süt ve Süt Ürnl. San. Tic. Ltd. Şti.
- Berberoğlu Süt Ürn. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
- Emekli Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.
- Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş.
- Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.
- Ömürlü Süt Ürün. San. Tic. A.Ş.
- Özemek Süt Mamulleri (Mehmet Donrul)
- Altınkaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti.
- Milkon Süt Ür. Gıda Md. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Elif Süt)
- Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti.
- Cebel Süt Ürnl. ve Gıda Mad. İml. San. ve Tic. A.Ş.
- Ak Süt Süt ve Süt Mam. San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Talat Özakpınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Hira Süt)
- Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. ve
- Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Köyüm Süt)

firmalarının, anlaşarak üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında belirlemek ve çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un

REKABET Dergisi

4. maddesini ihlal ettiklerine; aynı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlanmadığından bu ihlaller bakımından muafiyet verilmesinin mümkün olmadığına;

2. Bu nedenle, 1. maddede sayılan ve KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası gereğince para cezası ile cezalandırılmaları gerektiğine; para cezasının tespiti sırasında hem çiğ süt alım fiyatlarının belirlenmesi hem de çiğ süt alımlarını durdurma eylemlerinin tam anlamıyla hayata geçirilmemiş olması ve girişim aşamasında kalması, Dernek Tüzüğü'nde yer alan üyelikten çıkarma yaptırımının uygulanmamış olması ve Tüzük'te 4054 sayılı Kanun doğrultusunda gerekli değişikliklerin yapılması hususlarının hafifletici unsur olarak göz önünde bulundurulması sonucunda 2004 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin taktiren %0.5'i oranında ve ayrı ayrı olmak üzere

a)

- Enka Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.'ye	188.591,38 YTL
- Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A. Ş.'ye	204.536,07 YTL
- Şeker Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.'ye	70.299,96 YTL
- Aygın Süt ve Gıda Maddeleri San. Tic. A.Ş.'ye	40.313,34 YTL
- Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda ve İht.Mad.Tic.Ltd.Şti.'ne	25.091,94 YTL
- İzi Süt Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.'ye	40.073,78 YTL
- Emekli Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.'ne	11.901,43 YTL
- Birsüt Süt ve Gıda Mam. San. Tic. Ltd. Şti.'ne	14.779,24 YTL
- Cebel Süt Ürn. ve Gıda Mad. İml. San. ve Tic. A.Ş.'ye	40.208,20 YTL
- Talat Özakınarlar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Hira Süt)'ye	6.439,82 YTL

idari para cezası verilmesine;

- b) ancak 2004 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirlerinin %0.5'i oranında takdir edilen ceza miktarının 2006/1 sayılı Tebliğ'de asgari ceza olarak belirtilen 6.368 YTL'den az olması nedeniyle,

- Üçpınar Süt ve Gıda Mam. İml. Paz. Ltd. Şti.
- Uzundemir Süt Mam. Amb. ve İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Bildiriciler Süt ve Süt Ürn. San. Tic. Ltd. Şti.
- Berberoğlu Süt Ürn. ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
- Tuna Süt Mam. San. ve Tic. A.Ş.
- Mutlu Süt Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.
- Ömürlü Süt Ürün. San. Tic. A.Ş.

REKABET Dergisi

- Özemek Süt Mamulleri (Mehmet Donrul)
- Altınkaynak Süt ve Gıda Mam. İm. San. Tic. Ltd. Şti.
- Milkon Süt Ür. Gıda Md. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Elif Süt)
- Ak Süt Süt ve Süt Mam. San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Umut Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Ünyemsan Yem ve Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Köyüm Süt)'ne

ayrı ayrı olmak üzere anılan Tebliğ'deki asgari ceza tutarı olan 6.368'er YTL idari para cezası verilmesine;

3. KOSSİMAD'da üyesi olan teşebbüsler ile Gülal Tarım Hayvancılık Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. ve Ekiciler Süt Gıda Tar. Hay. San. ve Tic. A.Ş. firmalarının ve Şarkikaraağaç'ta faaliyet gösteren süt toplayıcıları Nurettin SELÇUK, Ahmet AŞIR, Ali YILDIRIM, Harun KAYA ve Halis AŞIR'ın Şarkikaraağaç ve/veya Konya'da köy bazında bölge paylaşımına giderek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine; ancak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar sağlandığından bu eylemlerine muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

KESİNLEŞMİŞ DANİŐTAY KARARLARI LİSTESİ

(01.07.2006-30.09.2006)

KESİNLEŞMİŞ DANIŞTAY KARARLARI LİSTESİ

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
1	Danıştay 10. Daire	00/1111	02/4362	MOBİSAD (Mobil İletişim Araç. Sat. İş.Derneği)	21.12.1999 tarih ve 99-58/622-396 sayılı Kararına karşı açılan davada 25577 sayılı yasanın 11. maddesi uyarınca Kurulun itiraz yoluna yeniden inceleme yetkisi bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
2	Danıştay 10. Daire	00/1221	02/4361	KVK Mobil Telefon Sistem A.Ş.	21.12.1999 tarih ve 99-58/622-396 sayılı Kararına karşı açılan davada 25577 sayılı yasanın 11. maddesi uyarınca Kurulun itiraz yoluna yeniden inceleme yetkisi bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
3	Danıştay 13. Daire	05/940	06/1412	1- Dinç Bilgin 2-Sabah Yay. A.Ş	23.10.2001 tarih ve 01-51/512-125 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
4	Danıştay 13. Daire	05/128	06/1411	MTM Haber Yatırım A.Ş.	04.12.2001 tarih ve 01-58/601-156 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
5	Danıştay 13. Daire	05/1715	06/1400	Lafarge Beton A.Ş	10.06.2003 tarih ve 03-41/461-M sayılı Kararı ile verilen para cezasının iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
6	Danıştay 13. Daire	05/5910	06/2749	Seramiksın Turgutlu Seramik San. ve Tic. A.Ş	24.02.2004 tarih ve 04-16/123-26 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
7	Danıştay 13. Daire	05/5675	06/2751	Kalevit Roca Saniteri A.Ş	24.02.2004 tarih ve 04-16/123-26 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
8	Danıştay 13. Daire	05/6049	06/2225	Metro Motorlu Taş.Taşımacılık San. Ve Tic. A.Ş	18.08.2004 tarih ve 04-55/751-188 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

REKABET Dergisi

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
9	Danıştay 13. Daire	05/6052	06/2224	Konya Metro Turizm Seyhat ve Tic.Ltd.Şti.	18.08.2004 tarih ve 04-55/751-188 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
10	Danıştay 13. Daire	05/5935	06/2226	Özkaymak Turizm Ltd.Şti	18.08.2004 tarih ve 04-55/751-188 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
11	Danıştay 13. Daire	05/6279	06/1834	Mutlu Mert ve ASYAM Kuyumculuk Ltd.Şti.	17.06.2004 tarih ve 04-42/513-M sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
12	Danıştay 13. Daire	05/6608	06/2228	Sodexho Restoran Servisleri A.Ş.	29.11.2004 tarih ve 04-74/1084-270 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
13	Danıştay 13. Daire	05/6643	06/2227	Accord Servisleri International A.Ş.	29.11.2004 tarih ve 04-74/1084-270 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
14	Danıştay 13. Daire	05/7419	06/2747	Lafarge Beton A.Ş	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
15	Danıştay 13. Daire	05/7386	06/2136	Akçansa Çimento San .ve Tic. A.Ş	02.12.2004 tarih ve 04-77/1108-277 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

REKABET Dergisi

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
16	Danıştay 13. Daire	05/7388	06/2134	Çimentoaş (İzmir ÇimentoFabrikası A.Ş)	02.12.2004 tarih ve 04-77/1108-277 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
17	Danıştay 13. Daire	05/7426	06/2750	1-Peugeot Otomotiv Pazarlama A.Ş 2-Peugeot Otomotiv A.Ş	27.12.2004 tarih ve 04-82/1168-294 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
18	Danıştay 13. Daire	05/7387	06/2133	Çimbeton Hazır Beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. Ve Tic. A.Ş	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
19	Danıştay 13. Daire	05/7464	06/2135	Akçansa Çimento San.ve Tic. A.Ş	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
20	Danıştay 13. Daire	05/7504	06/2230	Türk Eczacılar Birliği	04.11.2004 tarih ve 04-70/1012-247 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
21	Danıştay 13. Daire	05/7506	06/2752	Batsöke (Söke Çimento Sanayi A.Ş)	02.12.2004 tarih ve 04-77/1108-277 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
22	Danıştay 13. Daire	05/7482	06/2748	Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San.Tic.A.Ş	13.01.2005 tarih ve 05-05/42-17 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

REKABET Dergisi

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
23	Danıştay 13. Daire	05/7697	06/1235	Bilgi ve Teknoloji Grubu Ltd.Şti.	03.02.2005 tarih ve 05-07/62-27 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
24	Danıştay 13. Daire	05/7507	06/2138	Batçim Batı Anadolu Çimento San. A.Ş.	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
25	Danıştay 13. Daire	05/7505	06/2139	Batçim Batı Anadolu Çimento San. A.Ş.	02.12.2004 tarih ve 04-77/1108-277 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
26	Danıştay 13. Daire	05/7484	06/2131	Denizli Çimento Sanayi A.Ş.	02.12.2004 tarih ve 04-77/1108-277 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
27	Danıştay 13. Daire	05/7550	06/2128	Fatma Meltem Günel	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
28	Danıştay 13. Daire	05/7556	06/2130	Tufan Ünal	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
29	Danıştay 13. Daire	05/7545	06/2141	Feyyaz Nurullah İzmirlioğlu	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

REKABET Dergisi

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
30	Danıştay 13. Daire	05/7544	06/2129	Eşref Baltacı	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
31	Danıştay 13. Daire	05/7548	06/2125	Seyit Şanlı	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
32	Danıştay 13. Daire	05/7622	06/2231	Mehmet Domaç, S. Baykara, S.T. Çağlar, M. Sağır, A.İşık, E.Lüleburgaz,M.Dinç	04.11.2004 tarih ve 04-70/1012-247 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
33	Danıştay 13. Daire	05/7547	06/2127	Şinasi Ertan	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
34	Danıştay 13. Daire	05/7549	06/2137	Muzaffer Nurullah İzmirlioğlu	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
35	Danıştay 13. Daire	05/7546	06/2140	Mehmet Mustafa Bükey	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
36	Danıştay 13. Daire	05/7486	06/2132	Modern Beton Sanayi A.Ş	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

REKABET Dergisi

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
37	Danıştay 13. Daire	05/7557	06/2126	Türkan Baltalı	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
38	Danıştay 13. Daire	05/7543	06/2124	Sevinç İzmiroğlu	02.12.2004 tarih ve 04-77/1109-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
39	Danıştay 13. Daire	05/7181	06/1236	Gemlik Gübre San. A.Ş	03.03.2005 tarih ve 05-12/136-49 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
40	Danıştay 13. Daire	05/7696	06/2229	Altınbaşak Un ve Unlu Mamuller San.ve Tic.Ltd.Şt. İle 14 Adet Ekmek Fırını	17.08.2004 tarih ve 04-54/750-187 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
41	Ank.12. Sulh Ceza Mah.	06/55	06/55	Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş	13.09.2005 tarih ve 05-57/850-230 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
42	Danıştay 13. Daire	06/326	06/1832	İlkiz Sağlık Hizm. Ltd. Şti.	13.08.2003 tarih ve 03-55/645-296 sayılı Kararına karşı açılan davada verilen red kararı üzereine davacı tarafında yapılan yargılanmanın yenilenmesi talebide kanuna uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
43	Danıştay 13. Daire	05/6263	05/5814	Agretaş Agrega A.Ş.	28.04.1999 tarih ve 99-21/173-92 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
44	Ank. 9. Sulh Ceza Mahkemesi	06/159	06/159	Batsöke (Söke Çimento Sanayi A.Ş)	13.09.2005 tarih ve 05-57/850-230 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.
45	Ank.10. Sulh Ceza Mah.	06/756	06/756	Yüksel Seramik San. ve Tic. A.Ş	02.02.2006 tarih ve 06-08/121-30 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

REKABET Dergisi

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
46	Ank.10. Sulh Ceza Mah.	06/1037	06/1037	Batisöke (Söke Çimento Sanayi A.Ş)	26.05.2006 tarih ve 06-36/474-128 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

SEÇİLMİŞ DANIŞTAY KARARLARI

<u>Esas No</u>	<u>Karar No</u>
2005/128	2006/1411
2005/1715	2006/1400
2005/7181	2006/1236
2005/7697	2006/1235

T.C. :
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/128
Karar No : 2006/1411

Davacı : MTM Haber Yatırım Ticaret Anonim Şirketi
Davutpaşa Cad. No:34 Topkapı/İSTANBUL

Vekilleri : Av. M. Ali Soysal, Av. Serin Erdökmeci, aynı adreste

Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent/ANKARA

Vekilleri : Av. K. Eren Gönen, Av. Meltem Türkoğlu, aynı adreste

İstem'in Özeti : Bilgin Grubu şirketlerinin kontrolünün yarısının Park Grubuna devredilmesi, Bilgin-Park Grubu ortak kontrolünde bulunan şirketlerin MTM'ye devredilmesi, Bilgin Grubu şirketlerinin yönetiminin MTM'den tekrar tek başına devralınması işlemleri nedeniyle davacı şirkete idarî para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 04.12.2001 tarih ve 01-58/601-156 sayılı kararının davacıya ilişkin kısımlarının; davaya konu işlemlerin herbirinin işlemlerden önceki hale dönmüş olması nedeniyle, ortada gerek hukuken gerekse fiilen devir işlemi olarak kabul edilebilecek, Rekabet Kurulu'nun iznine tabi herhangi bir işlem bulunmadığı, bu itibarla Rekabet Kurulu'nun iznine tabi olduğundan bahisle alınan kararın hukuka aykırılık taşıdığı öne sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : 4054 sayılı Kanun'un 7., 10. ve 11. maddeleri ile 1997/6 sayılı Rekabet Kurumu Teşkilatının Oluşturulmasından Sonra Teşebbüslerin ve Teşebbüs Birliklerinin 4054 sayılı Kanun'dan Doğan Hak ve Yükümlülüklerine İlişkin Tebliğin 7. maddesinin birlikte değerlendirilmesinden, Kurul kararına konu birleşme-devralma niteliğindeki işleme ilişkin bildirim süresi içinde yapılmış olduğunun kabul edilebilmesi için, bildirim birleşme-devralma işleminin gerçekleştirilmesinden (tercihen 30 gün) önce yapılmış olması gerektiği, dava konusu olayda da, devralma işlemlerini bildirmemelerinden dolayı ilgililere para cezası verilmesine ilişkin dava konusu Kurul kararının alınmasında hukuka aykırılık bulunmadığı öne sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet EĞERCİ'nin Düşüncesi :4054 sayılı Kanun'un 11. maddesindeki bildirilmesi zorunlu olan birleşme ve devralma işlemi hakkında, Kurul'un bu birleşme veya devirden herhangi bir şekilde haberdar olması halinde, 4054 sayılı Kanun'un 16/1-c hükmü uyarınca idarî para cezası verilmesi mümkündür. Bu kapsamda davaya konu devir ve birleşmelerin bir kısmının daha sonra ilgililerin bildirmesi nedeniyle, bir kısmının ise Kurul uzmanlarınca yapılan inceleme sonucunda saptandığının anlaşılması karşısında, dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmediğinden, davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Mehmet KARAOĞLU'nun Düşüncesi : Dava, Bilgin Grubu şirketlerinin kontrolünün yarısının Park Grubuna devredilmesi, Bilgin-Park Grubu ortak kontrolünde bulunan şirketlerin davacı şirkete devredilmesi, Bilgin Grubunun şirketlerin yönetimini davacı şirketten tekrar tek başına devralması işlemleri nedeniyle idarî para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 4.12.2001 tarih ve 01-58/601-156 sayılı kararının; davacı şirkete ilişkin kısmının iptali istemiyle açılmıştır.

REKABET Dergisi

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/128
Karar No : 2006/1411

4054 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin 1. fıkrasında, bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu, 2. fıkrasında da, hangi tür birleşme ve devralmaların hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Kurul'a bildirilerek izin alınması gerektiğini Kurul'un, çıkaracağı tebliğlerle ilan edeceği hükme bağlanmıştır. Aynı Yasa'nın "Anlaşma, Birleşme ve Devralmaların Kurula Bildirilmesi" başlıklı 10. maddesinin ikinci fıkrasında ise, 7. madde kapsamına giren birleşme veya devralma anlaşmalarının Kurul'a bildirildiği tarihten itibaren Kurul'un, onbeş gün içinde yapacağı ön inceleme sonucunda birleşme veya devralma işlemine ya izin vereceği ya da bu işlemi nihai incelemeye almaya karar verdiği takdirde, ön itirazını bildiren yazısı ile birlikte birleşme veya devralma işleminin nihai karara kadar askıda olduğunu ve uygulamaya sokulamayacağını, gerekli gördüğü diğer tedbirlerle birlikte ilgililere usulüne göre tebliğ etmek zorunda olduğu, 11. maddesinin 1 fıkrasında da, bildirilmesi zorunlu olan birleşme ve devralma işleminin Kurul'a bildirilmemiş olduğu hallerde, Kurul'un herhangi bir şekilde işlemden haberdar olduğu zaman kendiliğinden birleşme veya devralmayı incelemeye alacağı, inceleme sonunda Kurul'un, birleşme veya devralmanın Yasa'nın 7. maddesinin birinci fıkrası kapsamına girmediğine karar vermesi durumunda birleşme veya devralmaya izin vereceği, ancak ilgililere bildirimde bulunmadıkları için para cezası uygulayacağı kuralı yer almıştır.

Sözü edilen Yasa'nın 7. maddesi çerçevesinde düzenlenen Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesiyle, izne tabi birleşme ve devralmalar saptanmış olup, tarafların ilgili ürün pazarındaki toplam cirolarının 25 trilyon TL'yi ya da toplam pazar paylarının %25'i aştığı durumlarda, bu işlemlerin hukuki geçerlik kazanabilmesi için Kurula bildirilerek izin alınması gerektiği hükme bağlanmıştır. Rekabet Kurumu Teşkilatının Oluşturulmasından sonra Teşebbüslerin ve Teşebbüs Birliklerinin 4054 sayılı Kanun'dan Doğan Hak ve Yükümlülüklerine ilişkin 1997/6 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin 2. fıkrasıyla da, Rekabet Kurulu'nun iznine bağlı kılınan her türlü birleşme ve devralmanın, işlemin yapılmasından uygun bir süre (tercihen 30 gün) önce, Kurul'a bildirilmesi ve Kurul'dan izin alınması zorunluluğu getirilmiştir.

4054 sayılı Yasa'nın idari para cezalarını düzenleyen 16. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde ise, birleşme veya devralmanın ya da 4. madde kapsamına giren anlaşma, uyumlu eylem ve kararların süresi içinde bildirilmemesi halinde Kurul tarafından, teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerine para cezası verileceği, hükme bağlanmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/128
Karar No : 2006/1411

Dava dosyasının incelenmesinden; 1-) Bilgin ve Park Grupları arasında Bilgin Grubunun şirketlerinin ortaklaşa yürütülmesine yönelik anlaşma, 2-) Bilgin Grubu ve davacı şirket arasında Bilgin Grubu Şirketlerinin davacı şirkete devri konusundaki anlaşma 3) 07.01.2001 tarihinden itibaren Bilgin Grubu'nun Sabah Yayıncılık A.Ş., Satel , BBD ve Medya Basın Servislerinin kontrolünü tekrar tek başına devralması işlemi ile ilgili olarak; 1. ve 2. maddelerde belirtilen anlaşmaların bir parçası olan ve Sabah Yayıncılık A.Ş.'ye ait hisselerin devir işlemlerinin Rekabet Kurulu'na, hisse devir işlemleri gerçekleştirildikten sonra bildirildiğinden, 3. madde de yazılı anlaşma ve diğer bazı işlemlerin ise; raporörlerce yerinde yapılan inceleme sonucunda saptandığından, birleşme-devir işleminin bildirilmesinde ilgili sürelere uyulmadığından bahisle, Yasa'nın 16. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi uyarınca idari para cezaları verilmesine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Dava dosyasındaki bilgi ve belgelerden, anılan şirketleri kapsayan sözkonusu devir işlemlerinin 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirlenen ciro eşliğini aştığı ve bu nedenle her bir devir işleminin Rekabet Kurulu'na bildirilerek izin alınması gerektiği anlaşılmakta olup; 4054 sayılı Yasanın 11. maddesine göre bildirilmesi zorunlu olan birleşme devralma işlemlerinin davacı şirket tarafından mevzuatta öngörülen süresi içinde Kurula bildirilmediği sabit bulunduğundan dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Davacının diğer iddiaları ise yerinde görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce duruşma için taraflara önceden bildirilmiş bulunan 14.03.2006 tarihinde davacı vekilinin gelmediği, davalı idare vekili Av. Meltem Türkoğlu'nun geldiği, Danıştay Savcısı'nın hazır olduğu görülmekle açık duruşmaya başlandı. Gelen tarafa usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısı'nın düşüncesi alındıktan sonra, gelen tarafa son kez söz verilip duruşma tamamlandı. Dava dosyası incelenip, gereği görüldü.

Dava, Bilgin Grubu şirketlerinin kontrolünün yarısının Park Grubuna devredilmesi, Bilgin-Park Grubu ortak kontrolünde bulunan şirketlerin MTM'ye devredilmesi, Bilgin Grubu şirketlerinin yönetiminin MTM'den tekrar tek başına devralınması işlemleri nedeniyle idari para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 4.12.2001 tarih ve 01-58/601-156 sayılı kararının davacı şirkete ilişkin kısımlarının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1. fıkrasında, bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin

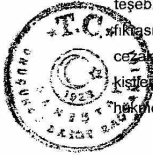

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/128
Karar No : 2006/1411

önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu, 2. fıkrasında da, hangi tür birleşme ve devralmaların hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Kurul'a bildirilerek izin alınması gerektiğini Kurul'un, çıkaracağı tebliğlerle ilan edeceği hükme bağlanmıştır. Aynı Kanun'un "Anlaşma, Birleşme ve Devralmaların Kurula Bildirilmesi" başlıklı 10. maddesinin ikinci fıkrasında ise, 7. madde kapsamına giren birleşme veya devralma anlaşmalarının Kurul'a bildirildiği tarihten itibaren Kurul'un, onbeş gün içinde yapacağı ön inceleme sonucunda birleşme veya devralma işlemine ya izin vereceği ya da bu işlemi nihai incelemeye almaya karar verdiği takdirde, ön itirazını bildiren yazısı ile birlikte birleşme veya devralma işleminin nihai karara kadar askıda olduğunu ve uygulamaya sokulamayacağını, gerekli gördüğü diğer tedbirlerle birlikte ilgililere usulüne göre tebliğ etmek zorunda olduğu, 11. maddesinin 1 fıkrasında da, bildirilmesi zorunlu olan birleşme ve devralma işleminin Kurul'a bildirilmemiş olduğu hallerde, Kurul'un herhangi bir şekilde işlemden haberdar olduğu zaman kendiliğinden birleşme veya devralmayı incelemeye alacağı, inceleme sonunda Kurul'un, birleşme veya devralmanın Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrası kapsamına girmediğine karar vermesi durumunda birleşme veya devralmaya izin vereceği, ancak ilgililere bildirimde bulunmadıkları için para cezası uygulayacağı kuralı yer almıştır.

Sözü edilen Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde düzenlenen Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesiyle, izne tabi birleşme ve devralmalar saptanmış olup, tarafların ilgili ürün pazarındaki toplam cirolarının 25 trilyon TL'yi ya da toplam pazar paylarının %25'i aştığı durumlarda, bu işlemlerin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Kurula bildirilerek izin alınması gerektiği hükme bağlanmıştır. Rekabet Kurumu Teşkilatının Oluşturulmasından sonra Teşebbüslerin ve Teşebbüs Birliklerinin 4054 sayılı Kanun'dan Doğan Hak ve Yükümlülüklerine ilişkin 1997/6 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin 2. fıkrasıyla da, Rekabet Kurulu'nun iznine bağlı kılınan her türlü birleşme ve devralmanın, işlemin yapılmasından uygun bir süre (tercihen 30 gün) önce, Kurul'a bildirilmesi ve Kurul'dan izin alınması zorunluluğu getirilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un idarî para cezalarını düzenleyen 16. maddesinin 1. fıkrasının dava konusu işlem tarihinde yürürlükte bulunan (c) bendinde ise, birleşme veya devralmanın ya da 4. madde kapsamına giren anlaşma, uyumlu eylem ve kararların süresi içinde bildirilmemesi halinde Kurul tarafından, teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri ve/veya bu birliklerin üyelerine para cezası verileceği, anılan maddenin 3. fıkrasında da, tüzel kişiliği olan teşebbüs ve teşebbüs birliklerinin birinci fıkrada belirtilen para cezalarına çarptırılmaları halinde, bu tüzel kişiliğin yönetim organlarında görev alan gerçek kişilerde şahsen verilen cezanın yüzde onuna kadar ayrıca para cezası uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

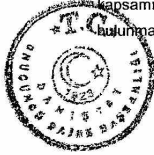
T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/128
Karar No : 2006/1411

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinden; bildirimi zorunlu bulunan birleşme ve devralma anlaşmalarından Kurul'un herhangi bir şekilde haberdar olması halinde, Kanun'un 16. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi uyarınca idarî para cezası uygulanabileceği, taraflarca bildirimi yapılmış birleşme ve devir anlaşmalarının, Kanun'un 10. maddesi uyarınca Kurul'a yapılacak izin başvurularında, Kanun'da bildirim konusunda bir süre öngörülmemesi nedeniyle, bildirmeme nedeniyle idarî para cezası uygulanmasına yasal olanak bulunmadığı sonucu çıkmaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; 1-) Bilgin ve Park Grupları arasında Bilgin Grubunun şirketlerinin ortaklaşa yürütülmesine yönelik yapılan anlaşmanın, 2-) Bilgin Grubu ve davacı MTM Haber Yatırım ve Ticaret A.Ş. arasında Bilgin Grubu Şirketlerinin MTM'ye devri konusundaki yapılan anlaşmanın, 3) 07.01.2001 tarihinden itibaren ise, Bilgin Grubu'nun Sabah Yayıncılık A.Ş., Satel , BBD ve Medya Basın Servisleri'nin kontrolünü tekrar tek başına devralması işlemi ile ilgili olarak; 1. ve 2. maddelerde belirtilen anlaşmaların bir parçası olan ve Sabah Yayıncılık A.Ş.'ye ait hisselerin devir işlemlerinin, Rekabet Kurulu'na hisse devir işlemleri gerçekleştirildikten sonra bildirildiğinden, 3. madde de yazılı anlaşma ve diğer bazı işlemlerin ise; raporörlerce yerinde yapılan inceleme sonucunda saptandığından, birleşme-devir işleminin bildirilmesinde ilgili sürelerle uyulmadığından bahisle, dava konusu Kurul kararı ile davacı şirkete Kanun'un 16. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi uyarınca idarî para cezası verildiği anlaşılmaktadır.

Grupların toplam cirolarına bakılmaksızın, üzerinde işlem yapılan Sabah Yayıncılık A.Ş.'nin 1999 yılı cirosunun 73 trilyon TL., televizyon yayıncılığı pazarında faaliyet gösteren Satel'in 2000 yılı cirosunun yaklaşık 72 trilyon TL., gazete ve dergi dağıtım pazarında faaliyet gösteren BBD'nin 2000 yılı cirosunun 179 trilyon TL., gazete ve dergi reklâm ve ilân yerleri satışı pazarında faaliyet gösteren Medya Basın Servisleri ve Ticaret A.Ş. (Medya Basın Servisleri)'nin 2000 yılı cirosunun ise 108 trilyon TL. olarak gerçekleştiği dikkate alındığında, bu şirketleri kapsayacak birleşme veya devir işlemlerinin 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirlenen ciro eşliğini aştığı ve bu nedenle her bir devir işleminin Rekabet Kurulu'na bildirilerek izin alınması gerektiği açıktır.

Bu durumda, 4054 sayılı Kanun'un 11. maddesindeki bildirilmesi zorunlu olan birleşme ve devralma işlemi hakkında, bildirilenler dışında Kurul'ca re'sen yapılan inceleme kapsamında raporörlerce yerinde yapılan inceleme sonucunda tespit edilen hususlar da bulunması nedeniyle, tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir.

REKABET Dergisi

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/128
Karar No : 2006/1411

Açıklanan nedenlerle, yasal dayanağı bulunmayan davanın reddine, aşağıda dökümü yapılan 85,40.-YTL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca davalı idare vekili için takdir olunan 900,00.-YTL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, artan posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine, 14.03.2006 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Z.Ayla	Orhun	Turan	Zümrüt
ÖZTÜRK	PERKTAŞ	YET	KARAKAYA	ÖDEN

ASLI GİBİDİR

YARGILAMA GİDERLERİ :

Toplam Harç : 40,90.-YTL
Posta Gideri : 44,50.-YTL
TOPLAM : 85,40.-YTL

T.C.
D A N İ Ş T A Y
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1715
Karar No : 2006/1400

Davacı : Lafarge Beton A.Ş.
Vekilleri : Av. Mehtap Yıldırım-Öztürk, Av. Gamze Çiğdemtekin-Uysal
Av. Gül Çiğdemtekin, Av. Zeynep İnce
Piyade Sok. Portakal Çiçeği Blokları C Blok No:18 Kat:3
Çankaya/ANKARA

Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent/ANKARA

Vekili : Av. Nagehan Özseyhan, aynı adreste

Davanın Özeti : Ege Bölgesi hazır beton pazarında yürütülmekte olan soruşturma çerçevesinde, Kurum yetkili raporörlerinin yerinde inceleme yapmalarının tamamlanmasının davacı şirket tarafından engellendiğinden bahisle alınan Rekabet Kurulu'nun 10.06.2003 tarih ve 03-41/461-M sayılı kararının; soruşturma konusuna ve ilgili bölgeye ilişkin belgelerin kopyalarının uzmanlar tarafından alındığı, hatta Ege Bölgesi veya hazır beton ile ilgili olmasa da içinde Ege Bölgesi geçen belgelerin alınmasına da şirket tarafından izin verildiği, bunun dışında talep edilen ve kopya alınması uygun görülmeyen belgelerin tamamen soruşturmanın kapsamı dışında kaldığı, Kurum uzmanlarının yetki belgesinin kapsamı dışına çıkarak hukuka aykırı davranışları ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : 24.04.2003 tarih ve 03-27/325 sayılı Kurul kararı çerçevesinde 03.06.2003 tarihinde yerinde inceleme yapmak üzere gidilen davacı şirketten, Kurum'un yetkili raporörleri tarafından gerekli görülen bazı belgelerin fotokopilerinin istendiği, ancak bu belgelerin fotokopilerinin raporörlere verilmeyerek yerinde incelemenin engellendiği, dava konusu Kurul kararının hukuka uygun olduğu, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet EĞERCİ'nin Düşüncesi : Dava konusu işlemler; yapılan incelemenin tamamlanmasının soruşturma ile ilgili görülen bazı belgelerin kopyalarının verilmeyerek engellendiği hususuyla ilgili olarak, davacı şirkete para ceza verilmesi yönünde bir karar alınmamış, para cezası hususunda Kanun'un 51. maddesinde öngörülen karar yeter sayısının oluşmaması nedeniyle, anılan maddenin ikinci fıkrasında öngörülen yöntemin izlenilmesine karar verilmiştir.

Nitekim ilgili ceza, Rekabet Kurulu'nun 12.06.2003 tarih ve 03-42/483-M sayılı kararıyla davacı şirkete verilmiş olup, davacı tarafından da bu kararın iptali istemiyle Dairemizin E:2005/1734 esasında kayıtlı dava açılmıştır.

Bu duruma göre 2577 sayılı Kanun'da yer alan yasal düzenleme karşısında, idari davaya konu edilebilecek nitelikte, kesin ve yürütülmesi zorunlu bir işlem olmayan Rekabet Kurulu kararının iptali isteminin esasının incelenmesi olanağı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle, 2577 sayılı Kanun'un 15-1/b maddesi uyarınca davanın incelenmeksizin reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Mehmet KARAOĞLU'nun Düşüncesi : Dava, davacı şirkete 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun ihlal edildiğinden bahisle idari para cezası

REKABET Dergisi

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1715
Karar No : 2006/1400

verilmesine ilişkin 10.6.2003 günlü ve 03-41/461-M sayılı Rekabet Kurulu Kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Kurul üyelerinden birinin başkanlığında yapılan soruşturma sonucunda hazırlanan raporda, davacı şirketin gerçekleştirdiği eylemlere yer verilip, elde edilen bilgi ve belgeler değerlendirilerek 4054 sayılı Kanunun ihlal edildiği sonucuna varılarak şirkete verilecek para cezası belirtilmiş olup, soruşturmacı Kurul üyesinin bu raporu Kurul Üyesi Soruşturma Heyeti Başkanı sıfatıyla imzaladığı anlaşılmaktadır.

Soruşturmacı Kurul üyesinin, soruşturma raporunun oluşturulması aşamasında bulunmak, raporu imzalamak suretiyle görüşünü önceden oluşturduğu ve açıkladığı dikkate alındığında, aynı üyenin soruşturma raporunun ve savunmanın objektif bir şekilde tartışılıp değerlendirilmesinin gerekli olduğu nihai kararın verileceği toplantıya katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu kuşkusuzdur.

4054 sayılı Kanunun toplantı ve karar yeter sayısını belirleyen 51.maddesinde soruşturmacı Kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanması zorunlu görülmediği gibi, soruşturmacı üyenin nihai karar toplantısına katılmaması halinde, Kanunda öngörülen toplanma ve karar yeter sayısının oluşmaması durumu da söz konusu değildir.

Bu durumda, soruşturmacı Kurul üyesinin, nihai karar toplantısına katılarak oy kullandığı dava konusu Rekabet Kurulu Kararında hukuka ayarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle dava konusu Rekabet Kurulu Kararının iptali gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce duruşma için taraflara önceden bildirilmiş bulunan 14.03.2006 tarihinde, davacı vekili Av. Gül Çiğdemtekin ile davalı idare vekili Av. Nagehan Özseyhan'ın geldikleri, Danıştay Savcısı'nın hazır olduğu görülmekle açık duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısı'nın düşüncesi alındıktan sonra taraflara son kez söz verilip duruşma tamamlandı. Dava dosyası incelenip, uyuşmazlık 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 38. maddesi uyarınca Dairemizin E:2005/1734 esasına kayıtlı dosya ile bağlantılı görülerek gereği görüldü:

Dava, Ege Bölgesi hazır beton pazarında yürütülmekte olan soruşturma çerçevesinde, Kurum yetkili raporlarının yerinde inceleme yapmalarının tamamlanmasının davacı şirket tarafından engellendiğinden bahisle alınan Rekabet Kurulu'nun 10.06.2003 tarih ve 03-41/461-M sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay ve idare mahkemelerinin görevine giren uyuşmazlıkların çözümünde uygulanacak usulleri gösteren 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun dava dilekçesi üzerinde yapılacak ilk incelemeye ilişkin düzenleme yapan 14/3(d) maddesinde, dava dilekçesinin idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı yönünden de inceleneceği hükme bağlanmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1715
Karar No : 2006/1400

Bilindiği gibi, idari işlemlerin idari davaya konu olabilmeleri için, kesin ve yürütülebilir olma niteliklerini birlikte taşımaları gerekmektedir. Başka bir anlatımla, işlemin yürütülebilir duruma gelmesi, mevzuatta öngörülen unsurları taşıması ve uygulamaya konulmaya hazır bulunması iptal davası için zorunlu koşullardan birisidir.

Rekabet Kurulu tarafından alınan 10.06.2003 tarih ve 03-41/461-M sayılı kararının iptalinin istenmesi nedeniyle, bu Kurul kararının yukarıda özellikleri belirtilen idari işlem çerçevesi içinde değerlendirilmesinin yapılması, idari davaya konu olabile niteliğinin irdelenmesi gerekmektedir.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 27. maddesinin (a) bendinde, bu Kanun'da yasaklanan faaliyetler ve hukuki işlemler hakkında, başvuru üzerine veya resen inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak; bu Kanun'da düzenlenen hükümlerin ihlâl edildiğinin tespit edilmesi üzerine, bu ihlâllere son verilmesi için gerekli tedbirler alıp bundan sorumlu olanlara idari para cezaları uygulamak Rekabet Kurulu'nun görevleri arasında sayılmış olup, anılan Kanun'un işlem tarihinde yürürlükte bulunan " Yerinde İnceleme " başlıklı 15. maddesinde, Kurul'un, bu Kanun'un kendisine verdiği görevleri yerine getirirken, gerekli gördüğü hallerde, teşebbüs veya teşebbüs birliklerinde incelemelerde bulunabileceği, bu amaçla teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin; defterlerini, her türlü evrak ve belgelerini inceleyebileceği ve gerekirse suretlerini alabileceği, belirli konularda yazılı veya sözlü açıklama isteyebileceği, teşebbüslerin her türlü mal varlığına ilişkin mahallinde incelemeler yapılabileceği öngörülmüştür. Aynı Kanun'un " Para Cezaları " başlıklı 16. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde de, Kurul kararı ile bilgi isteme veya yerinde inceleme hallerinde eksik, yanlış veya yanıltıcı bilgi verilmesi halinde para cezası verileceği kurala bağlanmıştır.

Kanun'un 52. maddesinde, Kurul kararlarında bulunması gereken hususlar sayılmış, 54. maddesinde de, Rekabet Kurulu kararlarında sürelerin gerekçeli kararın taraflara tebliği tarihinden itibaren başlayacağı öngörülmüş, Kurul kararlarına karşı yargı yolunu düzenleyen 55. maddesinde ise, Kurul'un nihai kararlarına, tedbir kararlarına, para cezalarına ve süreli para cezalarına karşı kararın taraflara tebliğinden itibaren süresi içerisinde Danıştay'a başvurulabileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Kanun'un 51. maddesinin dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan birinci fıkrasında, Kurul'un, nihai kararlarında Başkan ya da ikinci Başkan dahil en az toplam 8 üyenin katılımı ile toplanacağı ve en az 6 üyenin aynı yönde oy kullanması ile karar verileceği, maddenin ikinci fıkrasında ise, ilk toplantıda karar için gerekli nisabın sağlanmadığı durumlarda, Başkan'ın ikinci toplantıya tüm üyelerin iştirakini sağlayacağı, ancak bunun mümkün olmaması halinde kararın, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınacağı, bu durumda da toplantı nisabının birinci fıkrada belirtilenden az olamayacağı, ikinci toplantıda oylarda eşitlik olması halinde Başkan'ın bulunduğu tarafın üstün sayılacağı kurallarına yer verilmiştir.

REKABET Dergisi

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1715
Karar No : 2006/1400

Dava dosyasının incelenmesinden; 24.04.2003 tarih ve 03-27/325 sayılı Kurul kararı çerçevesinde, Kurum yetkili raporörlerinin yerinde inceleme yapmalarının tamamlanmasının davacı şirket tarafından engellendiğine ilişkin soruşturma heyeti önergesinin Rekabet Kurulu'nun 10.06.2003 tarihli toplantısında görüşülerek karara bağlandığı, dava konusu edilen bu kararda, Kanun'un 15. maddesi uyarınca görevlendirilen raporörlerin, yetki belgelerinde de yerinde inceleme konusu, amacı ve yerinde inceleme sırasında gerekli gördükleri her türlü bilgi ve belgeyi alabilecekleri, Lafarge Beton A.Ş. hakkında yürütülen soruşturmanın kapsamı hazırbetona yönelik olmakla birlikte, çimento vb. hazırbetonun hammaddesi olarak kullanılan ürünlerin satış fiyatları, satış koşulları ve pazarlama politikaları gibi konuların hazırbetona ilişkin maliyetlerle, satış ve pazarlama politikalarıyla yakından ilgili olduğu, bu nedenle hazırbeton pazarını doğrudan etkileyen bu pazarlardaki gelişmelerin, yürütülen soruşturmanın seyrini de belirleyici nitelikte olabileceği, kaldı ki, bahse konu belgelerin davacı şirketin binasında ve ilgili yetkilinin makamında hazırbetona ilişkin belgelerle birarada yer almakta olduğu, buradan dahi bu sektörlerin birbirleriyle bağlantılı olduğunu görebilmenin mümkün bulunduğu, bu değerlendirmeler ışığında, davacı şirket Agreg ve Beton Grubu Başkanı'nın odasında yapılan yerinde incelemede, verilmediği için kapakları mühürlenerek şirkete bırakılan 6 adet zarf içinde bulunan ve toplam 766 parçadan oluşan belge fotokopilerinin, kararın Lafarge Beton A.Ş. ye tebliğinden itibaren 3 gün içinde açılmamış olarak Rekabet Kurumu'na iletilmesine, soruşturma heyeti tarafından önerilen 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesinin (d) bendi uyarınca, şirket hakkında süreli para cezasının başlatılması ve işletilmesi ile ilgili olarak yapılan oylamada ise, Kanun'un 51. maddesinde öngörülen karar yeter sayısının oluşmadığı anlaşıldığından, anılan maddenin ikinci fıkrasında öngörülen yöntemin izlenmesine karar verildiği, belirtilen yöntem izlenerek Kurul tarafından 12.06.2003 tarih ve 03-42/483-M sayılı alınan kararla da, davacı şirket tarafından, yapılan incelemenin tamamlanmasının soruşturma ile ilgili görülen bazı belgelerin kopyalarının verilmeyerek engellendiğinin sabit olduğu ve söz konusu engellemeye ilişkin gerekçenin ilgili Kanun hükmünün sarahati karşısında hukuken kabul edilebilir olmadığı gözönüne alınarak, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve 25.02.2003 tarih, 25031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2003/1 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği uyarınca para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla dava konusu işlemler, soruşturmanın engellendiği hususıyla ilgili olarak davacı şirkete para ceza verilmesi yönünde bir karar alınmamış, para cezası hususunda Kanun'un 51. maddesinde öngörülen karar yeter sayısının oluşmaması nedeniyle, anılan maddenin ikinci fıkrasında öngörülen yöntemin izlenilmesine karar verilmiştir.

Nitekim ilgili ceza, Rekabet Kurulu'nun 12.06.2003 tarih ve 03-42/483-M sayılı kararıyla davacı şirkete verilmiş olup, davacı tarafından da bu kararın iptali istenmiştir. Dairemizin E:2005/1734 esasında kayıtlı dava açılmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1715
Karar No : 2006/1400

İdari işlemlerin yukarıda belirtilen niteliği ve dava konusu işlemin içeriği birlikte değerlendirildiğinde; dava konusu Kurul kararının, başka bir işlemin varlığına gerek olmaksızın, doğrudan doğruya hukukî sonuçlar doğurmak suretiyle etkisini gösteren yürütülebilirlik niteliğini taşımadığı, uygulanmaya hazır olmadığı, nihai kararın tesisine yönelik olarak hazırlayıcı işlem niteliğinde alındığı, belirtilen nitelikleri taşıyan Kurul kararına karşı açılan davanın, erken açılan dava içeriğinde bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu duruma göre 2577 sayılı Kanun'da yer alan yasal düzenleme karşısında, idari davaya konu edilebilecek nitelikte, kesin ve yürütülmesi zorunlu bir işlem olmayan Rekabet Kurulu kararının iptali isteminin esasının incelenmesi olanağı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı Kanun'un 15-1/b maddesi uyarınca davanın incelenmesizin reddine, aşağıda dökümü yapılan 92,30.-YTL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca davalı idare vekili için takdir olunan 900,00.-YTL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine 14.03.2006 tarihinde gerekçede oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Z.Ayla	Orhun	Turan	Zümrüt
OZTÜRK	PERKTAŞ	YET	KARAKAYA	ODEN
				(X)

GİBİDİR.

YARGILAMA GİDERLERİ :

Toplam Harç : 52,30.-YTL
Posta Gideri : 40,00.-YTL
TOPLAM : 92,30.-YTL

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1715
Karar No : 2006/1400

KARŞI OY

Dava, Ege Bölgesi hazır beton pazarında yürütülmekte olan soruşturma çerçevesinde, Kurum yetkili raporlarının yerinde inceleme yapmalarının tamamlanmasının davacı şirket tarafından engellendiğinden bahisle alınan Rekabet Kurulu'nun 10.06.2003 tarih ve 03-41/461-M sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un Kurul kararlarına karşı yargı yolunu düzenleyen 55. maddesinde, Kurul'un nihai kararlarına, tedbir kararlarına, para cezalarına ve süreli para cezalarına karşı kararın taraflara tebliğinden itibaren süresi içerisinde Danıştay'a başvurulabileceği hükme bağlanmıştır. Bu durumda, Danıştay tarafından rekabet uyumsuzluklarına ilişkin olarak bir davanın görülebilmesi için, davanın Kanun'un 55. maddesinde sözü edilen uyumsuzluklar arasında yer alması gereklidir.

Dava konusu işlemle, soruşturmanın engellendiği hususıyla ilgili olarak davacı şirkete para ceza verilmesi yönünde bir karar alınmamış, para cezası hususunda Kanun'un 51. maddesinde öngörülen karar yeter sayısının oluşmaması nedeniyle, anılan maddenin ikinci fıkrasında öngörülen yöntemin izlenilmesine karar verilmiştir.

Bu nedenle, Kanun'un 55. maddesi kapsamına girmeyen uyumsuzluğun esasının incelenmesi olanağı bulunmadığından, davanın incelenmeksizin reddi gerektiği oyuyla karara katılmıyorum.

Üye
Zümrüt ÖDEN

GİBİDİR.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7181
Karar No : 2006/1236

Davacı : Gemlik Gübre Sanayi A.Ş.
Vekili : Av. Kadriye Gökçadır
Gazıcılar Cad. Petek Bozkaya İş Mrk. C Blok No:413 /BURSA
Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent/ANKARA
Vekili : Av. Nuran İnan, aynı adreste

İstemin Özeti : Türkiye Gübre Sanayi A.Ş. (TÜGSAŞ) ve Karbogaz Karbondioksit ve Kurubuz Sanayii A.Ş. (Karbogaz) arasında imzalanan 10.10.1995 tarihli sözleşmenin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunu ihlâl eder nitelikte hükümlerinin bulunduğu iddiasıyla yapılan şikâyet üzerine, bu aşamada 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığı yolunda alınan 03.03.2005 tarih ve 05-12/136-49 sayılı Rekabet Kurulu kararının; sözleşme ile belirlenen fiyatın, piyasanın çok altında kaldığı, şirketlerinin rakiplerine karşı haksız rekabet durumuyla karşı karşıya bulunduğu, Karbogaz'ın sözleşmeye dayalı olarak hâkim durumunu kötüye kullandığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti bozucu bir anlaşma veya 6. maddesi kapsamında hâkim durumun kötüye kullanılması yönünde herhangi bir bulguya ulaşılmadığından, sözleşmeye yönelik olarak bu aşamada 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek kalmadığı yolunda alınan dava konusu Rekabet Kurulu kararında, hukuka aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet EĞERCİ'nin Düşüncesi : Dava konusu Rekabet Kurulu kararıyla; 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddeleri uyarınca rekabet ihlâlinin bulunmadığının saptanması karşısında, davalı idarece şikâyetin reddinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Emin Celâlettin ÖZKAN'ın Düşüncesi : Dava; Rekabet Kurulu'nun 3.3.2005 tarih ve 05-12/136-49 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

TÜGSAŞ'ın Bağlı Ortaklığı Gemlik Gübre Sanayii A.Ş. bünyesinde kurulan ve amonyak tesisinde atık olarak meydana gelen ham gazın TÜGSAŞ'ın kiraya verdiği arsa bölümünde KARBOGAZ'ın kuracağı 6 ton/saat kapasiteli karbondioksit fabrikasında işlenip

REKABET Dergisi

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7181
Karar No : 2006/1236

değerlendirilmek üzere KARBOĞAZ'a satışı amacıyla TÜGSAŞ ile Karboğaz teşebbüsleri arasında imzalanan 10.10.1995 tarihli sözleşmenin 3/6. maddesinde; TÜGSAŞ Gemlik tesislerinden münhasıran bir başka firmaya sözleşme süresi boyunca karbondioksit hamgazi verilmeyeceği" kararlaştırılmıştır.

Sözleşmede yer alan bu hüküm, sağlayıcının anlaşmada belirlenen malın veya hizmetleri belirli bir kullanım veya yeniden satış amacıyla ilgili coğrafi pazar içinde tek bir alıcıya satma yükümlülüğü altına girdiği "münhasır satış anlaşması" olduğunu ortaya koymaktadır.

Alım pazarının büyüklüğü münhasır satış sözleşmelerinin değerlendirilmesinde esas olarak alınmaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Türkiye'de doğal kaynaklar yönünden karbondioksit arzı oldukça geniş olduğu gibi baca gazının arıtılması sonunda karbondioksit gazı elde edilebilecek çok sayıda fabrika da bulunduğu, bu açıdan Karboğaz'ın piyasadaki çok sayıda arz kaynaklarından yalnızca bir tanesi olan TÜGSAŞ'ı münhasır satış anlaşması yoluyla kendisine bağlamasının, piyasadaki diğer karbondioksit alıcılarını ya da potansiyel alıcıların piyasaya girişini engellemeyeceği, söz konusu münhasır satış anlaşmasının Kanun'un 6. maddesi kapsamında hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilecek bir sonuç doğurmayacağı anlaşılmaktadır.

Öte yandan sözleşmenin 5. maddesinde yer alan, yeni yılın fiyatı bir önceki yılın Devlet İstatistik Enstitüsü fiyat artış endeksleri ortalaması uygulanarak artırılacaktır" hükmünün rekabeti kısıtlayıcı bir niteliği bulunmamaktadır.

Bu haliyle, Gemlik Gübre Sanayi A.Ş.'nin şikayet dilekçesi üzerine TÜGSAŞ ve Karboğaz teşebbüsleri arasında imzalanan 10.10.1995 tarihli sözleşmeye yönelik olarak, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığı yolunda verilen dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık görülmüştür.

Belirtilen nedenle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Dava, TÜGSAŞ ve Karbogaz arasında imzalanan 10.10.1995 tarihli sözleşmenin, 4054 sayılı Kanun'u ihlâl eder nitelikte hükümlerinin bulunduğu iddiasıyla yapılan şikâyet üzerine, bu aşamada 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığı yolunda alınan 03.03.2005 tarih ve 05-12/36-49 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7181
Karar No : 2006/1236

4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde, teşebbüs birliğinin, teşebbüslerin belirli amaçlara ulaşmak için oluşturduğu tüzel kişiliği haiz ya da tüzel kişiliği olmayan her türlü birlikleri ifade edeceği belirtiltikten sonra, Kanun'un 4. maddesinde "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.

Bu haller, özellikle şunlardır:

a.Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,

b.Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,

c.Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,

d.Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,

e.Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,

f.Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin alınmasının zorunu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi,

Bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil eder.

Ekonomik ve rasyonel gerçeklere dayanmak koşuluyla taraflardan her biri uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir" hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümle, belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı bulunarak açıkça yasaklanmıştır.

Diğer yandan anılan Kanun'un 3. maddesinde hâkim durum, belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz,

REKABET Dergisi

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7181
Karar No : 2006/1236

üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü olarak tanımlanmış, ve Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesinde de bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması halinde hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş 6. maddede kötüye kullanmanın tanımı yapılmamış uygulamada sık rastlanılan kötüye kullanma halleri örneklemek suretiyle sayılmıştır. Bunlar;

a) Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler,

b) Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması,

c) Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyattan altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi,

d) Belirli bir piyasadaki hâkimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler,

e) Tüketicinin zararına olarak üretimin, pazarlamanın ya da teknik gelişmenin kısıtlanması" olarak sıralanmıştır.

Hâkim durum, bir ya da birden fazla teşebbüsün pazarda güçlü bir konumda bulunmasını, yani teşebbüsün pazarda rekabeti önleme veya serbestçe davranabilme ya da istediği stratejiyi pazara kabul ettirme gücüne sahip olmasını ifade eder. İlgili pazarı belirleyen iki temel unsur bulunmaktadır. Bunlar, coğrafi pazar ve ürün pazarıdır. İlgili coğrafi pazardan anlaşılması gereken aynı rekabet koşullarına sahip pazar alanıdır. Ürün pazarı ise ticari alışveriş konusu olan bir malın ya da hizmetin oluşturduğu pazardır. Bir teşebbüsün hâkim durumda bulunduğunu gösteren değişik ekonomik ve sosyal faktörler de bulunmaktadır. Buna göre hâkim durumun tespitinde, ilgili ürün ve coğrafi pazarın yanısıra ilgili zaman dönemi, ürünün ikame edilebilirliği, çapraz esnekliği, pazarın homojen yapıda olması, pazardaki rakiplerin sayısı ve pazar payları gibi hususların da incelenmesi gerekmektedir.

Kısaca hâkim durumun tespiti konusunda yapısal, işlevsel ve ekonomik güce dayalı olmak üzere çeşitli değerlendirme ölçütleri vardır. Hâkim durumun varlığı tamamen iktisadi analizlere dayanarak araştırılması gereken bir konu olup, hâkim durumun belirlenmesinde önemli olan ve öncelikle ele alınması gereken ölçüt işletmenin ilgili pazardaki payıdır. Pazar payının yalnız hâkim durumda olup olmadığının incelenmesiyle ilgili işletme açısından değil, bu işletmeye rakip olan, diğer işletmeler açısından da incelenmesi gerekmektedir.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7181
Karar No : 2006/1236

Olayda ise, Gemlik Gübre Sanayi A.Ş.'nin Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 23.01.2004 tarih ve 2004/09 sayılı kararı gereğince özelleştirilerek Yılyak Yakıt Pazarlama ve Tic A.Ş. tarafından hisse satış sözleşmesi ile devralındığı, şikâyete konu sözleşmenin 10.10.1995 tarihinde TÜGSAŞ ve Karbogaz teşebbüsleri arasında imzalandığı, sözleşmenin temel konusunun, TÜGSAŞ'ın bağlı ortaklığı konumundaki Gemlik Gübre'nin amonyak üretim tesisinin bacalarından çıkan atık gaz konumundaki ham karbondioksit gazının 22 yıl süreyle münhasıran Karbogaz'a satışı olduğu, Karbogaz'ın atık gazı işlemek üzere bir de tesis kurduğu, şikâyet dilekçesinde 22 yıllık süreye ilişkin sözleşmenin 4. maddesinin yanı sıra, 5. maddede yer verilen "yeni yılın fiyatı bir önceki yılın Devlet İstatistik Enstitüsü fiyat artış endeksleri ortalaması uygulanarak artırılabilecek" hükmünün de 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu iddiasının ileri sürüldüğü, belirtilen iddialarla ilgili olarak alınan Rekabet Kurulu kararıyla, Türkiye'de doğal kaynaklar yönünden karbondioksit arzı oldukça geniş olduğu gibi, baca gazının artırılması sonucunda karbondioksit gazı elde edilebilecek çok sayıda fabrika da bulunduğu, bu yönüyle Karbogaz'ın piyasadaki çok sayıda arz kaynaklarından yalnızca bir tanesi olan TÜGSAŞ'ı münhasır satış anlaşması kanalıyla kendine bağlamasının, piyasadaki diğer karbondioksit alıcılarını ya da potansiyel alıcıların piyasaya girişini engellemeyeceği, bu açıdan değerlendirildiğinde, söz konusu münhasır satış anlaşmasının, Kanun'un 6. maddesi bağlamında kötüye kullanma olarak değerlendirilebilecek bir sonuç doğurması olasılığının görülmediği, TÜGSAŞ ile Karbogaz arasında akdedilen münhasır satış sözleşmesi hükümlerinin Kanun'un 4. maddesi yönüyle de değerlendirilmesi gerektiğinden, öncelikle söz konusu münhasır satış anlaşmasının grup muafiyetinden yararlanıp yararlanmayacağıının tespitinin yapılması gerektiği, sözleşme hükümlerinin incelenmesi sonucunda, rekabeti kısıtlayıcı nitelikte tek sınırlamanın, 22 yıllık münhasır satış yükümlülüğü olduğunun görüldüğü, söz konusu yükümlülüğün 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 4. maddesindeki ağır sınırlamalar arasında yer almadığından, grup muafiyetinden yararlandığı, bu açıdan değerlendirildiğinde sözleşmenin Kanun'un 4. maddesinden muaf olduğunun anlaşıldığı, yine sözleşmenin 5. maddesinde yer alan hükmün de rekabeti kısıtlayıcı olmadığı gibi, aynı zamanda Tebliğ'in izin verdiği sınırlamalar arasında yer aldığı değerlendirilmeleri sonucu, bu aşamada 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen yasal düzenleme, hukukî süreç ve Rekabet Kurulu kararı ile dosyadaki bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; anlaşma hükümlerinin 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca grup muafiyetinden yararlanması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinden muaf olduğu ve satış sözleşmesinin uygulanmasının Kanun'un 6. maddesi kapsamında kötüye kullanma sonucunu doğurmayacağı anlaşıldığından; davalı idarece tesis edilen işlemlerde hukuka aykırılık görülmemiştir.

REKABET Dergisi

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7181
Karar No : 2006/1236

Açıklanan nedenlerle yasal dayanağı bulunmayan davanın reddine, aşağıda dökümü yapılan 60,90.-YTL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 400,00.-YTL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, artan posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine, 01.03.2006 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Z.Ayla	Ali	Turan	Zümrüt
ÖZTÜRK	PERKTAŞ	ÖZTÜRK	KARAKAYA	ÖDEN

YARGILAMA GİDERLERİ :

Toplam Harç : 39,90.-YTL
Posta Gideri : 21,00.-YTL
TOPLAM : 60,90.-YTL

DS/11.05.2006

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7697
Karar No : 2006/1235

Davacı : Bilgi ve Teknoloji Grubu Eğitim Danışmanlık İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.
Bilkent 5. Cad. No.4/9 Bilkent/ANKARA

Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent/ANKARA

İstemin Özeti : IBM Türk Ltd. Şti. (IBM Türk) ve Bildem Bilgisayar Destekli Mühendislik Ltd. Şti. (Bildem)'nin yazılım geliştirme araçları pazarında hâkim durumda oldukları ve maliyetin altına satış yapmak suretiyle davacı şirketin faaliyetlerini zorlaştırdıkları iddiası ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesinin ihlâl edildiğinden bahisle yapılan şikâyetin reddine ilişkin 03.02.2005 tarih ve 05-07/62-27 sayılı Rekabet Kurulu kararının; Rekabet Kurumu uzmanları tarafından eksik incelemeye dayalı olarak verildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Öneraştırma süresince yapılan incelemelerde, Bildem ve IBM Türk'ün rakiplerinin faaliyetini zorlaştırmayı amaçlayan bir davranışını gösteren herhangi bir bilgi ve belgeye rastlanılmadığı, ayrıca Bildem tarafından THY'ye yapılan satışların bu satışlarla ilgili olarak oluşan maliyetleri karşıladığının tespit edildiği, diğer yandan IBM-İrlanda tarafından Bildem'e yeniden satış amacıyla satılan yazılım bedellerinde belli bir indirim uygulanmış olmasına rağmen, bu indirim miktarının IBM-İrlanda'nın diğer müşterilerine yaptığı satışların bedellerinden düşük olmadığını tespit edildiği, bu nedenlerle şikâyet konusu hakkında bir soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verildiği ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

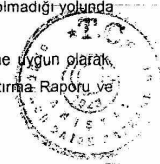
Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet EĞERCİ'nin Düşüncesi : IBM-Türk ve Bildem'in yazılım geliştirme piyasasında davacı şirket tarafından yapılan şikâyet çerçevesindeki faaliyetlerinin ve fiyatlandırma davranışlarının 4054 sayılı Kanun'u ihlâl etmediğinden, davalı idarece tesis edilen işlemlerde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenle davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Emin Celâlettin ÖZKAN'ın Düşüncesi : Dava; Rekabet Kurulunun 3.2.2005 tarih ve 05-07/62-27 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Bilgi ve Teknoloji Grubu Eğitim Danışmanlık İç ve Dış Tic.Ltd.Şti'nin; IBM Türk Ltd.Şti ve Bildem Bilgisayar Destekli Mühendislik Ltd.Şti'nin yazılım geliştirme araçları pazarlarında hakim durumda oldukları ve maliyetin altına satış yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlâl ettiği iddiasıyla yaptığı şikâyet üzerine hazırlanan 10.12.2004 tarih ve 2004-2-65/BN-02-Ek sayılı İlk İnceleme Raporunun görüşülmesi sonucunda şikâyet konusu hakkında ön araştırma yapılmasına karar verildiği, Rekabet Kurulunun 3.2.2005 tarihli toplantısında görüşülen Öneraştırma Raporu üzerine, davaya konu edilen Kurul kararı ile şikâyet konusu hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı yolunda karar alındığı anlaşılmaktadır.

Bu haliyle, davacı şirketin yaptığı şikâyet başvurusu üzerine usulüne uygun olarak hazırlanan İlk İnceleme Raporuna ve buna dayalı olarak hazırlanan Öneraştırma Raporu ve

REKABET Dergisi

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7697
Karar No : 2006/1235

eklerine göre, IBM Türk Ltd.Şti. ve Biledem Bilgisayar Destekli Mühendislik Ltd.Şti'nin yazılım geliştirme piyasalarında Bilgi ve Teknoloji Grubu Eğitim Danışmanlık İç ve Dış Ticaret Ltd.Şti. tarafından yapılan şikayet çerçevesindeki faaliyetlerinin ve fiyattandırma davranışlarının 4054 sayılı Kanun kapsamına giren bir ihlal niteliğinde bulunmadığının tespiti üzerine, soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı, bu nedenle şikayetin reddi yolunda alınan dava konusu kararda iptalini gerektirecek hukuka aykırı bir yön görülmemiştir.

Belirtilen nedenle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Dava, IBM Türk ve Biledem'in yazılım geliştirme araçları pazarında hâkim durumda oldukları ve maliyetin altına satış yapmak suretiyle davacı şirketin faaliyetlerini zorlaştırdıkları iddiası ile 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlâl edildiğinden bahisle yapılan şikâyetin reddine ilişkin 03.02.2005 tarih ve 05-07/62-27 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde hâkim durum, belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü olarak tanımlanmış, ve Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesinde de bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması halinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, 6. maddede kötüye kullanmanın tanımı yapılmamış uygulamada sık rastlanılan kötüye kullanma halleri örneklemek suretiyle sayılmıştır. Bunlar;

"a) Ticarî faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler,

b) Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması,

c) Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi,

d) Belirli bir piyasadaki hâkimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticarî avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler,

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7697
Karar No : 2006/1235

e) Tüketicinin zararına olarak üretimin, pazarlamanın ya da teknik gelişmenin kısıtlanması" olarak sıralanmıştır.

Hâkim durum, bir ya da birden fazla teşebbüsün pazarda güçlü bir konumda bulunmasını, yani teşebbüsün pazarda rekabeti önleme veya serbestçe davranabilme ya da istediği stratejiyi pazara kabul ettirme gücüne sahip olmasını ifade eder. İlgili pazarı belirleyen iki temel unsur bulunmaktadır. Bunlar, coğrafi pazar ve ürün pazarıdır. İlgili coğrafi pazardan anlaşılması gereken aynı rekabet koşullarına sahip pazar alanıdır. Ürün pazarı ise ticari alışveriş konusu olan bir malın ya da hizmetin oluşturduğu pazardır. Bir teşebbüsün hâkim durumda bulunduğunu gösteren değişik ekonomik ve sosyal faktörler de bulunmaktadır. Buna göre hâkim durumun tespitinde, ilgili ürün ve coğrafi pazarın yanısıra ilgili zaman dönemi, ürünün ikame edilebilirliği, çapraz esnekliği, pazarın homojen yapıda olması, pazardaki rakiplerin sayısı ve pazar payları gibi hususların da incelenmesi gerekmektedir.

Kısaca hâkim durumun tespiti konusunda yapısal, işlevsel ve ekonomik güce dayalı olmak üzere çeşitli değerlendirme ölçütleri vardır. Hâkim durumun varlığı tamamen iktisadi analizlere dayanarak araştırılması gereken bir konu olup, hakim durumun belirlenmesinde önemli ve öncelikle ele alınması gereken ölçüt, işletmenin ilgili pazardaki payıdır. Pazar payının yalnız hâkim durumda olup olmadığının incelenmekte olan işletme açısından değil, bu işletmeye rakip olan, diğer işletmeler açısından da incelenmesi gerekmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; IBM-Türk ve Bildem'in yazılım geliştirme araçları pazarında hâkim durumda oldukları ve maliyetin altına satış yapmak suretiyle davacı şirketin faaliyetlerini zorlaştırdıkları iddiası ile 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlâl edildiğinden bahisle yapılan şikâyetin Rekabet Kurulu tarafından değerlendirilerek şikâyete konu THY ihalesinin incelendiği, yapılan hesaplamalardan, Bildem'in THY'ye ihalesinde, yazılımların alış bedelleri, bu ürünlerle ilgili verilmesi düşünülen eğitim, yerinde destek ve proje geliştirme hizmetleri ve diğer masraflar karşılığında oluşan maliyetlerin altında bir satış gerçekleştirmediği, THY ihalesinde konu edilen ürünlerle ilgili olarak IBM-İrlanda'nın yeniden satış amacıyla Bildem'e yaptığı satışlarda Bildem'in talebi üzerine özel bir indirim sağladığı görülmüşüne rağmen, bu indirim sonucunda oluşan satış bedelinin IBM-İrlanda'nın bazı diğer müşterilerine yaptığı satış bedellerinin altında olmadığı tespit edildiği, bu durumda şikâyet konusu davranışların 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlâl doğurabilecek nitelikte davranışlar olmadığı tespit edildiğinden, hâkim durum incelemesinin yapılmasına ihtiyaç duyulmadığı, diğer yandan, Bildem'in THY ihalesinde maliyetlerinin altında bir satış gerçekleştirmediği anlaşıldığından, Bildem'in bu ihaledeki fiyatlama stratejisinin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde ihlâl yaratacak bir davranış olarak da değerlendirilemeyeceği kanaatine varıldığı, hakkında önaraştırma açılan diğer teşebbüs olan IBM-Türk'ün ise, THY ihalesi kapsamında yapılan satış işleminde IBM-İrlanda ve Bildem arasındaki iletişime aracılık etmek dışında herhangi bir fonksiyonunun olmadığı, satış işleminin tamamıyla Bildem'in kendi ad ve hesabına gerçekleştiğinin tespit edildiği, bu nedenle IBM-Türk hakkında 4054 sayılı Kanun

REKABET Dergisi

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7697
Karar No : 2006/1235

kapsamında bir işlem yapılmasına gerek görülmediği tespit ve değerlendirmeleri ışığında dava konusu Rekabet Kurulu kararıyla soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen yasal düzenleme, hukukî süreç ve Rekabet Kurulu kararı ile dosyadaki bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; Bildem ve IBM Türk'ün rakiplerinin faaliyetini zorlaştırmayı amaçlayan bir davranışını gösteren herhangi bir bilgi ve belgeye rastlanılmaması, ayrıca Bildem tarafından THY'ye yapılan satışların bu satışlarla ilgili olarak oluşan maliyetleri karşıladığının, diğer yandan IBM-İrlanda tarafından Bildem'e yeniden satış amacıyla satılan yazılım bedellerinde belli bir indirim uygulanmış olmasına karşın, bu indirim miktarının IBM-İrlanda'nın diğer müşterilerine yaptığı satışların bedellerinden düşük olmadığına, IBM-Türk'ün de, THY ihalesi kapsamında yapılan satış işleminde IBM-İrlanda ve Bildem arasındaki iletişime aracılık etmek dışında herhangi bir fonksiyonunun bulunmadığının tespit edilmesi karşısında, IBM-Türk ve Bildem'in yazılım geliştirme piyasasında davacı şirket tarafından yapılan şikâyet çerçevesindeki faaliyetlerinin ve fiyatlandırma davranışlarının 4054 sayılı Kanun'u ihlâl etmediği sonucuna ulaşılarak davalı idarece tesis edilen işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle yasal dayanağı bulunmayan davanın reddine, aşağıda dökümü yapılan 66,40.-YTL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, artan posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine, 01.03.2006 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Z.Ayla	Ali	Turan	Zümrüt
ÖZTÜRK	PERKTAŞ	ÖZTÜRK	KARAKAYA	ÖDEN

YARGILAMA GİDERLERİ :

Toplam Harç : 39,90.-YTL
Posta Gideri : 26,50.-YTL
TOPLAM : 66,40.-YTL

DUYURU

1. Dergiye gönderilen yazılar, başka bir yerde yayımlanmamış veya yayınlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır. Metinler bilgisayar ortamında bir disket ile beraber A4 kağıdının bir yüzüne çift aralıkla yazılmış üç kopya halinde teslim edilmelidir. Disket ile birlikte kullanılan yazılım programı, bilgisayar ismi ve dosya ismi gönderilmelidir. Teknik nedenlerden ötürü, daktilo ile yazılmış metinler kabul edilmez. Yayın Komisyonunca kabul edilmeyen yazılar iade edilmez.
2. Yazıyla birlikte, İngilizce başlık ve en çok 15 satırlık İngilizce bir özet teslim edilmelidir.
3. Tablo ve şekillere numara verilmeli, başlıklar tablo ve şekillerin üzerinde yer almalı kaynaklar ise tablonun altına yazılmalıdır. Denklemlerin sıra numarası parantez içinde, sayfanın sağ tarafında gösterilmelidir.
4. Kaynaklara yapılan göndermeler dipnotlar yerine, metin içinde açılan ayraçlarla belirtilmelidir. Ayrıca içindeki bilgiler sırasıyla şöyle olmalıdır: Yazar(lar)ın soyadı, kaynağın yılı, sayfa numaraları: Örneğin:

..... tespit edilmiştir. (Atkinson, 1983; 77-82).

..... Sayer (1996a: 43-72; 1986b: 666-695) belirtilmelidir.

KİTAPLAR

FÖRLSTER, S. (1991), The Art of Encouraging Invention: A New Approach to Government Innovation, California Press.

MAKALELER

BAUMOL, W.J. (1986), "Productivity Growth, Convergence and Welfare: What the Long Run Data Show", American Economic Review, 76,1072-82.

DERLEMELER

HALL, P.H. "The Theory and Practice of Innovation Policy: An Overview", P. Hall (der), Technology, Innovation and Economic Policy içinde, Oxford: Philip Alan, 1-34.

5. Dipnot halinde verilen ek bilgiler, metin içinde numara sırasıyla ve sayfa altında ayrıca verilmelidir.
6. Belirtilen kurallara uymayan yazılar, gerekli düzeltmelerin yapılması için geri gönderilebilir. Yazının yayınlanması halinde, derginin 3 kopyası yazara ücretsiz gönderilecektir.
7. Yazarların, makaleleri ile birlikte, yazışma adresi, telefon ve faks bilgilerini de içeren notu göndermeleri gereklidir.